

2023

Årsrapport

Innhold

Konsernsjefen har ordet	4
Konsernstrategi	7
Tilbakeblikk 2023	12
Hoved-/nøkkeltall siste 5 år	18
ÅRSREGNSKAP 2023	
Styrets årsberetning	20
Resultatregnskap	33
Balanse	34
Endring i egenkapital	35
Kontantstrømoppstilling	37
Noter til regnskapet	40
Erklæring fra styret og konsernsjef	116
Alternative resultatmål (APM)	117
Revisjonsberetning	118
VIRKSOMHETEN	
Presentasjon av styrende organer og konsernledelsen	126
Eierstyring og selskapsledelse	135
Risikostyring og internkontroll	136
Egenkapitalbeviset	142
Virksomhetsredegjørelse	145
SpareBank 1-alliansen	149
Sparebankstiftelsene	153
Våre medarbeidere	154
Bærekraftsrapport	160
Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge	239
Rapport om godtgjørelse til ledende personer	246
Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering 2023	250

Konsernsjefen har ordet

2023: Godt resultat og stor verdiskapning for lokalsamfunnene

2023 var et begivenhetsrikt år for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Vi har igjen vært aktive i strukturendringer. Samtidig har den høye prisveksten og totalt syv renteøkninger gjennom året bidratt til en betydelig strammere økonomi for mange av våre kunder. Som relasjonsbank er vi opptatt av å være til stede for våre kunder med personlig rådgivning. Samtidig som vi forenkler kundens hverdag gjennom enkle og effektive tjenester.

Vi er meget fornøyd med konsernets utvikling i 2023, med et årsresultat på 1,3 milliarder kroner, og bra fart inn i 2024. Resultatet er drevet av god utvikling i netto renteinntekter, lav kostnadsvekst og svært lave tap. Kvaliteten på bankens utlånsportefølje er god, med en stor andel lån til personkunder med pant i bolig.

Regionen har et variert og robust næringsliv med relativ høy befolkningsvekst. Lavere prisnivå på boliger i vårt markedsområde sammenliknet med Oslo, kombinert med god infrastruktur og økt bruk av hjemmekontor, medfører stor interesse for og god tilflytting til vårt markedsområde. Tross krevende tider har folk og bedrifter i regionen klart seg relativt bra gjennom et stramt økonomisk år.

Konsernet har en sterk strategisk posisjon i et marked med gode vekstmuligheter.

Konsernet arbeider målrettet med samhandling mellom bank, eiendomsmedling og regnskapshus, som forventes å gi ytterligere positive resultatbidrag også i 2024.

Vi har igjen vært aktive i strukturendringer, og den 26. oktober offentliggjorde styret fusjonsplanen med SpareBank 1 SR-Bank om å danne SpareBank 1 Sør-Norge. SpareBank 1 Sør-Norge vil bli Norges desidert største sparebank, og blir en sterk konkurrent til norske og nordiske forretningsbanker. Fusjonen med SR-Bank vil styrke konsernets konkurransekraft ytterligere både i privat- og bedriftsmarkedet, og vi får muskler til å bidra enda mer i lokalsamfunnet og til at flere bedrifter etablerer seg i regionen.

Vi er tilfredse med bytteforholdet i fusjonen som

reflekterer konsernets kapitalsituasjon og strategiske verdi, og ser også at fusjonsplanen og bytteforholdet er meget positivt mottatt i finansmarkedet.

Juridisk fusjon planlegges 1. oktober 2024 forutsatt nødvendige godkjenninger fra myndighetene.

Medarbeiderne er den viktigste ressursen vår, og motiverte og fornøyde ansatte er avgjørende for å skape en konkurransedyktig virksomhet. I dagens arbeidsmarked er det stor kamp om de gode hodene hvor trivsel på arbeidsplassen har økende verdi. For å rekruttere riktig kompetanse er det derfor viktig at vi oppfattes som en attraktiv arbeidsgiver. Muligheten til å utvikle seg på jobb er øverst på listen over hva folk ønsker seg i valg av arbeidsgiver. Vi er derfor bevisste på å legge til rette for utviklingsmuligheter for ansatte. Opparbeidelse av ny kompetanse og nye samarbeidsformer er avgjørende for at vi i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal nå våre mål.

Grunnstenene i en attraktiv arbeidsplass er for oss arbeidsglede, læring og utvikling, kulturbygging, samhandling på tvers, fleksibilitet i arbeidshverdagen og fokus på bærekraft.

Som finansforetak har vi en viktig rolle i økonomien og samfunnet som helhet. Å innlemme bærekraft som et kompetanseområde for ansatte i konsernet er derfor svært viktig. Vi har et omfattende opplæringsløp som er tilpasset de enkelte fagområdene i konsernet. Dette skal gi verktøy og forståelse for hvordan vi kan bidra til at både kunder, bedrifter og konsernet opptrer bærekraftig og møter nye krav på en god måte.

Kunden skal alltid være i fokus. I konsernets strategi har vi valgt å legge ekstra vekt på kundeorientering, synlighet og attraktivitet i regionene, samt vekst og lønnsomhet.

Som konsern jobber vi kontinuerlig med å tilpasse virksomheten til kundenes forventninger, ny teknologi og et konkurransebilde som stadig er i endring. I tillegg kan endrede rammevilkår skape nye forretningsmuligheter. Verdiane våre; «Til stede», «Kraft» og «Beve-

gelse» forteller om et konsern som er i kontinuerlig utvikling, samtidig som vi bevarer nærheten til kunden som relasjonsbank.

Særlig innenfor digitalisering, compliance og risikostyring kreves økt kompetanse og nye ressurser. Samtidig er kundene opptatt av god rådgivning, nærhet og konkurransedyktige betingelser. For å møte disse utfordringene og samtidig ha en god lønnsomhet, er stordriftsfordeler en viktig verdidriver.

Gjennom året som er gått har konsernet videreutviklet Konjunktur Sørøst (konjunktursorost.no), et verktøy som gir data, innsikt og kunnskap om nærings- og samfunnsutviklingen i våre markedsområder. Både næringslivet, kunder og egne ansatte ser stor verdi av konjunkturbarometeret.

Det er gledelig å kunne gi tilbake

til lokalsamfunnet. Tidligere sammenslåinger har resultert i at det er etablert fem sterke lokale sparebankstiftelser i regionen, som gjennom sine lokale forankringer skal ivareta de gamle sparebankenes tradisjoner. Sammen med banken skal stiftelsene sørge for gaveutdelinger og markedsaktiviteter i de respektive markedsområdene våre.

Vi er svært fornøyde med å kunne dele en betydelig del av overskuddet for 2023 med eiere og lokalsamfunnet.

Jeg vil til slutt få takke alle medarbeiderne i konsernet for innsatsen og resultatet vi har skapt sammen i 2023. Jeg er stolt over endringsvilligheten som er vist gjennom nok et krevende år, og hvordan organisasjonen har mottatt nok en beslutning om fusjon.

Per Halvorsen
Konsernsjef

Sammen skaper vi verdier

Vi er til for å bidra til en bærekraftig utvikling i norske lokalsamfunn.

Vårt felles oppdrag
Det vi skal bli kjent for

Den personlige regionbanken som gir verdi til lokalt næringsliv, folk og samfunn.

SpareBank 1 Sørøst-Norges særpre
Hvordan vi skiller oss fra hverandre

For meg som vil ha trygghet og en bank som er der når det passer for meg.

Best for folk og bedrifter best

Bankene som gir meg en personlig opplevelse uansett hvor vi møtes. De forbereder meg og bedriften på neste fase.

Alltid personlige

Bankene som skjønner hva jeg trenger i hverdagen, og er så ressurssterke at de har muskler til å levere sakene.

De mest nyttige innovasjonene

Bankene som gjennom sin eiermodell og tilstedeværelse bidrar aktivt til vekst, utvikling og belyst i sine landsdeler.

Stærke og engasjerte lokale partnere

Våre felles kundeløfter
Hvordan vi skiller oss fra andre banker

Konsernstrategi

Merkevare

For SpareBank 1 Sørøst-Norge handler merkevarebygging om å tydeliggjøre hvem vi skal være, og se til at vi skiller oss ut i mengden av konkurrerende selskaper. En sterk merkevare skapes gjennom å være relevant, differensierende og konsistent på tvers av kundenes kontaktpunkter med banken. Merkevare er et av flere virkemiddel for å skape varige konkurransefortrinn og bidrar til å tiltrekke seg nye kunder, samarbeidspartnere og ny kompetanse.

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bidra til en bærekraftig utvikling i norske lokalsamfunn gjennom å tilby et bredt spekter av finansielle tjenester, samt relevant rådgiving til privatpersoner og bedrifter.

Som relasjonsbank skal vi fremstå som den personlige regionbanken som gir verdi til lokalt næringsliv, folk og samfunn. I tillegg skal vi kjennetegnes av fire kundeløfter:

1. Best for folk og bedrifter flest
2. Alltid personlig
3. De mest nyttige innovasjonene
4. Sterke og engasjerte lokale partnere

SpareBank 1-alliansen benytter NeedScope sitt strategirammeverk for å forstå bankmarkedet og måle styrken på merkevaren relativt til konkurrentene. I det overordnede konkurransebildet fremstår SpareBank 1-bankene som trygge, lokale og hjelpsomme banker som er flinke til å følge opp kundene. Den positive utviklingen fra 2018 har vært signifikant og SpareBank 1 er blant de 5 prosent tydeligste merkevarene på verdens basis ifølge Kantar. For SpareBank 1 Sørøst-Norge gjelder det å utnytte den sterke posisjonen til superbrandet, SpareBank 1, samtidig som vi bygger positive assosiasjoner til vårt eget merkenavn, Sørøst-Norge.

Visjon og verdier

Konsernets **visjon**, «Sammen skaper vi verdier», gir et uttrykk for når konsernet har lyktes på sitt aller beste. Ordet «sammen» gir retning for hvordan resultater skal oppnås.

Vi skaper verdier for kundene gjennom god rådgiving tuftet på høy kompetanse, god kvalitet og etiske normer i tråd med tradisjonene i sparebanknæringen. Vi bygger kompetanse og kultur internt og leverer gode resultater hver dag for kundene, samfunnet, eiere og ansatte. «Sammen» er varmt, vennlig og inkluderende.

Sammen skaper vi utvikling og vekst over tid.

Visjon og verdier er et viktig fundament for å lykkes med å nå våre mål.

Verdiene våre; «Til stede», «Kraft» og «Bevegelse» forteller om et konsern som er i kontinuerlig utvikling, samtidig som vi bevarer nærheten til kundene. Kraften gjennom en sterk bedriftskultur skal utgjøre en forskjell, en kraft som skapes gjennom menneskene som jobber her.

Til stede

Vi er tilgjengelig for omgivelsene og for hverandre.

Vi er til stede der folk bor, jobber og lever
– fysisk og digitalt. For drømmen og for nå.

Kraft

Vi skaper kraft gjennom menneskene som jobber her. Sammen er vi en sterk og solid organisasjon, rik på erfaring og kompetanse.

Kraften bidrar til utvikling for kunder, ansatte, eiere og lokalsamfunn.

Bevegelse

Bevegelse skaper utvikling, mestring og motivasjon
- gjør at drømmer blir til virkelighet.

Bevegelse legger til rette for endring og vekst,
og sikrer god gjennomføringskraft.

Vi beveger oss fremover for å utvikle og
lærer gjennom våre erfaringer.

Konsernstrategi 2025

Konsernstrategi 2025 angir strategisk retning for SpareBank 1 Sørøst-Norge i strategiperioden og gir føringer for de mål og tiltak som organisasjonen setter på alle nivåer gjennom balansert målstyring. Strategien er delt opp i en felles konserndel som gjelder alle inkludert datterselskapene, og mer spesifikke mål og tiltak for å lykkes i person- og bedriftsmarkedet.

Metodikken følger vårt strategirammeverk som inneholder følgende fire hoved milepæler:

1. Bli samstemte om et fremtidssyn gitt ulike trender
2. Etablere et felles bilde av nåsituasjonen
3. Definere overordnede strategiske mål
4. Skissere endringskart som viser hvilke strategiske tiltak eller fokusområder som må igangsettes for å nå våre felles mål.

4 overordnede mål

Konsernet har følgende fire overordnede ambisjoner for strategiperioden 2022-2025.

1. Styrke kunderelasjonene og bli den foretrukne banken for personsegmentet og små og mellomstore bedrifter (SMB-segmentet) i vårt markedsområde.
2. Bygge en solid og attraktiv regionbank for Sørøst-Norge.
3. Bli en av de mest attraktive arbeidsplassene innen bank og finans i Sørøst-Norge.
4. Tilrettelegge for lønnsom vekst som gir grunnlag for økt verdiskaping for alle interessenter.

I revidert strategi høsten 2023 har konsernet valgt å legge ekstra vekt på kundeorientering, synlighet og attraktivitet i regionene, samt vekst og lønnsomhet.

7 strategiske fokusområder

Konsernet har definert og prioritert syv strategiske fokusområder. Innenfor disse sju satsningsområder er det identifisert ulike strategiske initiativ og tiltak som skal bidra til at vi når våre konsernmål.

Toplinjevekst

Kundeorientering

Bærekraft

Attraktiv arbeidsplass

Data- og innsikt

Kvalitet

Regionbank

Konsernmål 2025

Lønnsom vekst med en egenkapitalavkastning på 11 prosent er det overordnede målet for konsernet. Tilfredse kunder, engasjerte ansatte, styrking av andre inntekter enn de marginbaserte, økt andel bærekraftige lån, redusert kost/inntektsandel og

solid kjernekapitaldekning er øvrige konsernfelles mål. Konsernmål og strategien følges opp gjennom balansert målstyring. Det sikrer eierskap og god virksomhetsstyring.

Kunde-
tilfredshet

> 66

Ren
kjernekapital

17,0%

Bærekraftig
eksponering
25 mrd. nok

Egenkapital-
avkastning
> 11%

Attraktiv
arbeidsplass
> 75

Kost/inntekt
andel
< 40%

Andre
inntekter:
950 mnok

Tilbakeblikk 2023

Q1

Januar

1. januar er juridisk fusjon mellom EiendomsMegler 1 Modum AS og EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS. Målet er å samle meglervirksomhetene våre til en stor og slagkraftig enhet på Sørøstlandet.

Satsingen på kompetanse innen bærekraft fortsetter, og et storstilt opplæringsprogram for alle ansatte i banken videreføres. Programmet er tilpasset de ulike fagområdene med mål om at alle ansatte skal bli trygge på hva bærekraft innebærer i sin arbeidshverdag.

Februar

Vi starter en omfattende prosess rundt "Employer branding", bedriftskultur og identitet. Målet med dette er å fremstå attraktive for fremtiden og tiltrekke oss relevant arbeidskraft, samt forsterke merkevaren vår og styrke omdømmet.

Mars

Vi leverer et godt årsresultat til tross for betydelige fusjonskostnader i året som er gått. Konsernresultatet (proforma) i 2022 ble i overkant av 1 mrd. kroner etter skatt. Konsernet er meget solid med en god margin til myndighetenes krav, og deler ut nesten hele årsresultatet i utbytte.

Norske forbrukere har nok en gang kåret SpareBank 1 til den merkevaren som blir oppfattet som mest bærekraftig i kategorien bank, i norsk bank- og finansbransje i landets største merkevarestudie, *Sustainable Brand Index*.

Iver Myrsveen Lundbekk og
Ludvig Skogvold Goplen

Q2

April

Et nytt samarbeidsprosjekt mellom bank og megler er i gang, og skal bidra til at vi i enda større grad er den lokale og nære rådgiveren for privatkundene våre. Felles samlinger med tilføring av ny kompetanse og felles kulturbygging er stikkord, som skal gjøre det enklere for kundene å bruke både bank og megler samtidig.

Mai

Spareordning for ansatte videreføres og legges frem, og interessen er igjen stor. 371 ansatte kjøper 305 224 egenkapitalbevis for til sammen 10,9 mill. kroner.

Vi fortsetter å sette oss på kartet via Konjunktur Sørøst, og våre forventningsundersøkelser blir tatt godt imot i det lokale næringslivet. Vårens undersøkelse viser at bedrifters forventninger har stupt siden i fjor, men de er svakt optimistiske til det neste

året. Lokale resultater viser et stort spenn i forventningene blant områdene i regionen vår.

Juni

Vi lanserer Talentprogrammet 2023 som et ledd i arbeidet med å tiltrekke, beholde og utvikle dyktige medarbeidere. Mulighet for utvikling troner på topp når det gjelder og betraktes som en attraktiv arbeidsplass.

Q3

Juli

Over 1,3 mill. kroner blir samlet inn til sommerspleiser på bare en måned. Tilrettelegging for at folk enklere kunne lage spleiser for å hjelpe folk som sliter økonomisk via «Sommerspleis», ga gode resultater.

August

Nå er det mulig for kundene våre å velge nynorsk som språk i mobilbanken, i tillegg til engelsk og bokmål. Språket er en viktig del av den lokale identiteten, og Vestfold og Telemark er av fylkene som har erklært nynorsk som språkform.

September

Jurdisk fusjon mellom EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og Z-Eiendom AS er et faktum, og veien mot et stort og slagkraftig meglerselskap fortsetter. Med dette får vi enda mer konkurransekraft i markedet. Ambisjonen om å skape en fremtidsrettet, tydelig og foretrukken megler i vårt markedsområde fortsetter.

SpareBank 1 Forsikring AS kåres til årets pensjonsselskap, og selskapet utmerket seg på Søderberg & Partners Inspirasjonsdag. I tillegg til den gjeve prisen som «Årets pensjonsselskap», ble de trukket frem som det livselskapet som har hatt størst forbedring innen bærekraft – og derfor belønnet med prisen «Årets klatrer».

Q4

Oktober

Styrene i SpareBank 1 SR-Bank ASA og SpareBank 1 Sørøst-Norge vedtar plan for sammenslåing, og vil etablere SpareBank 1 Sør-Norge. Det nye konsernet blir Norges største sparebank, med om lag 2300 medarbeidere fordelt på 65 kontorer i Sør-Norge, og vil ha en forvaltningskapital på rundt 500 mrd. kroner, og om lag 375 mrd. kroner i samlede utlån til folk og bedrifter.

Nytt viktig samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN) inngås, og en historisk avtale som vil gi verdier til lokalsamfunnene våre i lang tid fremover signeres. Stiftelsene går sammen og gir 24 mill. kroner til forskning på utenforskap og verdiskaping ved USN.

Moody's Investors Service ("Moody's") endrer ratingutsiktene til «positive» fra «stable» for innskudds- og senior usikret gjeld for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Bekreftelsen og endringen til positiv ratingutsikt er grunnet i annonsering av fusjonen med SpareBank 1 SR-Bank ASA.

November

«Starte AS» - et resultat av samarbeid mellom SpareBank 1 og Brønnøysundregistrene lanseres. Det som har vært tre tidkrevende og vanskelige prosesser med å starte et aksjeselskap, er nå samlet til en enkel, rask og brukervennlig prosess i SpareBank 1s digitale flater.

Desember

5. desember blir sammenslåing av SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 SR-Bank ASA vedtatt av representantskapet i SpareBank 1 Sørøst-Norge og generalforsamlingen i SpareBank 1 SR-Bank ASA.

SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge fusjonerer med Regnskapsførerne i Grenland og Skagerak Regnskap. Målet vårt om å få en god innflytelse og tett samarbeid med bedriftsmarkedet i Telemark nærmer seg.

En intensjonsavtale om sammenslåing av Fremtind Forsikring og Eika Forsikring inngås. Det sammenslåtte selskapet skal hete Fremtind Forsikring.

Om konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge

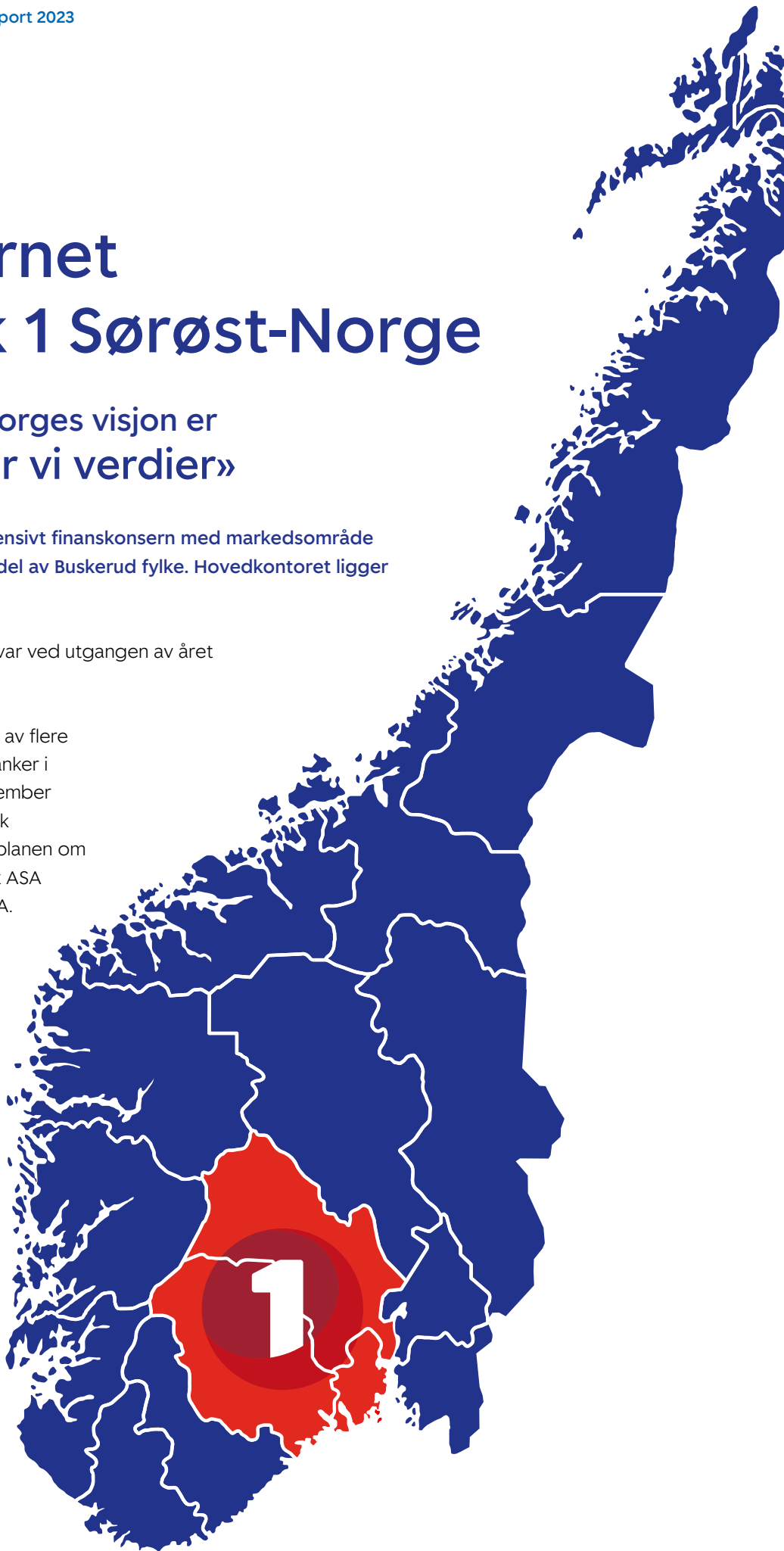
SpareBank 1 Sørøst-Norges visjon er
«Sammen skaper vi verdier»

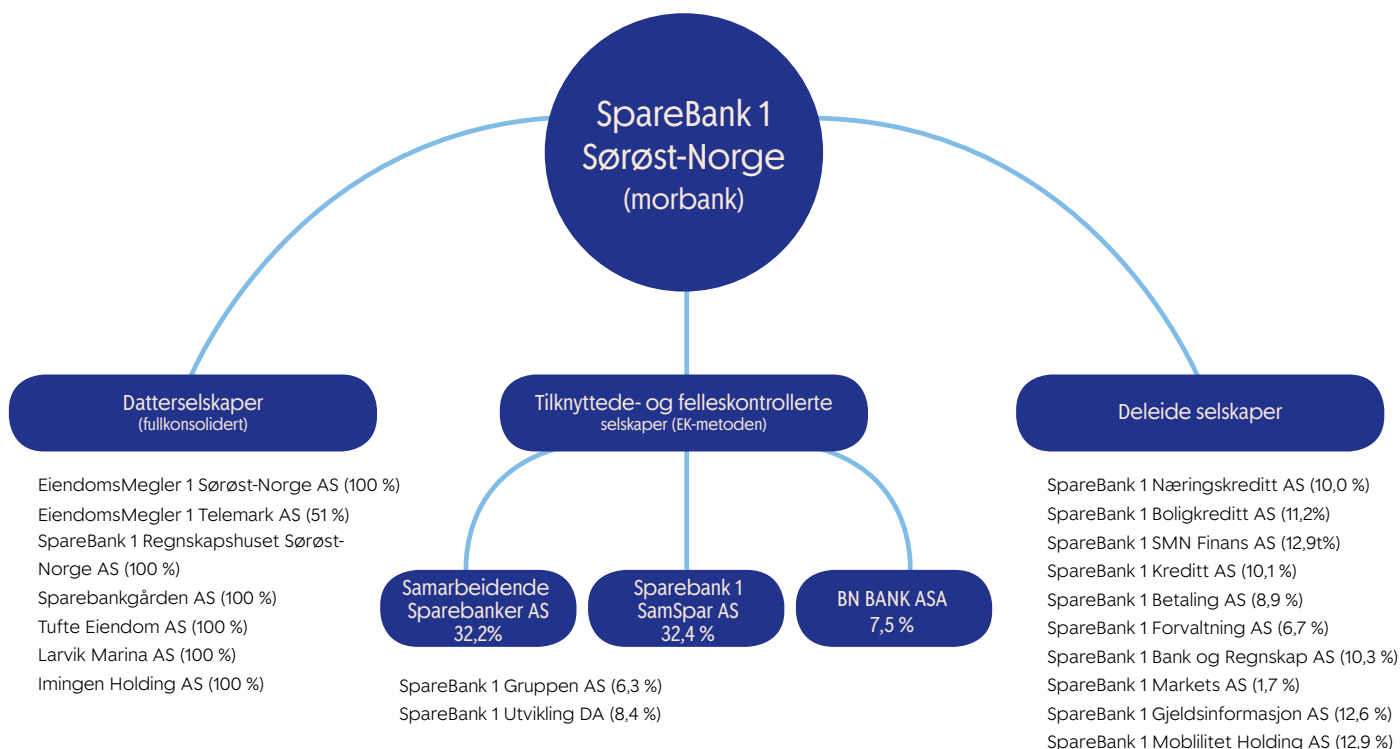
SpareBank 1 Sørøst-Norge er et offensivt finanskonsern med markedsområde Vestfold og Telemark samt i nedre del av Buskerud fylke. Hovedkontoret ligger på Fokserød i Sandefjord.

Antall årsverk i morbank og konsern var ved utgangen av året henholdsvis 436,1 og 644,0.

SpareBank 1 Sørøst-Norge er resultat av flere sammenslåinger blant lokale sparebanker i regionen. Den 26. oktober og 5. desember 2023 offentliggjorde styret og vedtok representantskapet i banken fusjonsplanen om å fusjonere med SpareBank 1 SR Bank ASA og danne SpareBank 1 Sør-Norge ASA. Tidspunktet for sammenslåingen er planlagt til 1. oktober 2024 under forutsetning av godkjenning fra myndighetene.

Konsernets hovedvirksomhet består av morbanken, samt de heleide datterselskapene EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS. I tillegg eier banken 51 prosent av EiendomsMegler 1 Telemark.

Regionen har et diversifisert næringsliv. SpareBank 1 Sørøst-Norge har totalt 18 kontorer spredt på byer og tettsteder i områder med økonomisk vekst. Næringslivet i bankens markedsområder er godt diversifisert med ulike bransjesammensetning representert ved offentlig sektor, industri, kraft, teknologi, forskning og handel.

Hovedtall

1 310 mnok

Resultat etter skatt

10,2 %

Egenkapitalavkastning

19,4 %

Ren kjernekapitaldekning

Hovedtall 5 siste år

Konserntall	2023	2022	2021	2020	2019
Resultatregnskap (mnok)					
Netto renteinntekter	2 039	1 573	920	649	657
Andre inntekter	949	1 050	1 075	611	599
Driftskostnader	1 334	1 272	886	599	588
Resultat før tap	1 654	1 351	1 109	661	667
Tap på utlån og garantier	-57	40	79	31	2
Årsoverskudd før øvrige resultatposter	1 310	1 041	869	505	539
Balanse (mnok)					
Brutto utlån	72 862	72 852	62 771	32 586	31 410
Brutto utlån inkl. overføring SpareBank 1 Boligkreditt og Næringskreditt ¹⁾	105 204	105 141	88 105	45 999	44 292
Tapsavsetninger på utlån	237	306	229	143	145
Innskudd fra kunder	55 184	55 216	46 212	25 864	24 443
Forvaltningskapital	90 003	89 547	74 911	40 455	38 822
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	89 775	82 229	60 257	39 737	38 109
Gjennomsnittlig egenkapital (ekskl. hybridkapital)	12 562	11 087	7 518	5 115	4 771
Nøkkeltall (prosent)					
Rentenetto	2,27	1,91	1,53	1,63	1,72
Driftskostnader	1,49	1,55	1,47	1,51	1,54
Årsoverskudd før øvrige resultatposter	1,46	1,27	1,44	1,27	1,41
Kostnadsprosent ¹⁾	44,6	48,5	44,4	47,6	46,9
Tapsprosent utlån ¹⁾	(0,08)	0,06	0,17	0,10	0,01
Utlån i trinn 3 i % av brutto utlån ¹⁾	0,98	0,90	0,61	0,61	0,82
Innskuddsdekning ¹⁾	75,7	75,8	73,6	79,4	77,8
Totalrentabilitet	1,46	1,27	1,44	1,27	1,41
Egenkapitalavkastning ¹⁾	10,2	9,2	11,4	9,9	11,3
Kapitaldekningsprosent	21,8	22,1	21,0	22,0	22,1
Kjernekapitalprosent	20,2	20,4	19,3	20,0	20,0
Ren kjernekapital	19,4	19,5	18,3	18,8	18,5
Vekst i innskudd ^{1) 2)}	-0,1	19,5	78,7	5,8	10,4
Vekst i brutto utlån inkl. overføring SpareBank 1 Boligkreditt/Næringskreditt ^{1) 2)}	0,1	19,3	91,5	3,9	5,8
Kurs på egenkapitalbevis per 31.12. (NOK)	64,0	55,0	65,4	41,3	39,6
Børsverdi (mnok)	8 966	7 411	7 762	2 606	2 499
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis (NOK) (konsern) ¹⁾	55,00	53,80	46,96	45,62	43,71
Resultat per egenkapitalbevis (NOK) (morbank) ^{1) 3)}	6,05	4,27	4,94	3,62	4,43
Resultat per egenkapitalbevis (NOK) (konsern) ^{1) 3)}	5,47	4,27	5,37	4,34	4,63
Utbytte per egenkapitalbevis (NOK)	3,88	4,10	2,50	1,90	2,42
Pris / Resultat pr egenkapitalbevis annualisert (konsern) ¹⁾	11,70x	12,87x	12,18x	9,52x	8,56x
Pris / Bokført egenkapital (konsern)	1,16x	1,03x	1,33x	0,91x	0,91x

1) Alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til årsrapporten

2) Proforma vekst i 2022 var 1,2 prosent innskudd og 2,5 prosent brutto utlån

Proforma vekst i 2021 var 7,4 prosent innskudd og 6,4 prosent brutto utlån

3) Resultat per vektet EK-bevis (vektet gjennomsnitt 01.01.-31.12.)

Styrets årsberetning

Årsberetning 2023

Planlagt gjennomføring av fusjon med SpareBank 1 SR-Bank ASA

Den 26. oktober 2023 offentliggjorde styret fusjonsplanen med SpareBank 1 SR-Bank ASA om å danne SpareBank 1 Sør-Norge ASA. Fusjonsplanen ble 5. desember 2023 enstemmig vedtatt på møte i representantskapet i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

SpareBank 1 Sør-Norge ASA vil bli Norges desidert største sparebank og landets nest største bank, og blir en sterk konkurrent til norske og nordiske forretningsbanker.

Både SpareBank 1 Sørøst-Norge og SR-Bank ASA er resultater av en rekke sammenslåinger over mange år. SpareBank 1 Sørøst-Norge har vært særlig aktiv de siste årene gjennom fusjoner mellom SpareBank 1 BV og Sparebanken Telemark i 2021 og med SpareBank 1 Modum i 2022. Sammenslåingene har vært drevet av et ønske om å møte de muligheter og utfordringer som banknæringen står overfor på en offensiv måte, ved å gjennomføre strukturelle grep i gode tider som sikrer fremtidig konkurransekraft. Fusjonen med SR-Bank ASA muliggjør en raskere tilgang til IRB-metodikken samtidig som overskuddskapital vil bli satt i arbeid med en høyere rentabilitet. Dette vil styrke konsernets konkurransekraft.

Styret er tilfreds med bytteforholdet i fusjonen som reflekterer konsernets kapitalsituasjon og strategiske verdi. SR-Bank ASA betaler tilsvarende 0,481702 aksjer per egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge og et kontantvederlag på 4,33235 kroner per egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge, totalt 1 mrd. kroner. Samlet vederlag tilsvarer en fordeling av egenkapitalen på 68,88 prosent til SR-Bank ASA og 31,12 prosent til SpareBank 1 Sørøst-Norge. Fusjonsplanen og bytteforholdet er positivt mottatt i finansmarkedet.

Sammenslåingen med SR-Bank ASA innebærer en overgang til ASA bank. Det medfører at de tre sparebankstiftelsene som ikke har mottatt endelig oppgjør for grunnfondskapitalen, vil få hele kapitalen konvertert til aksjer i SpareBank 1 Sør-Norge ASA. På den måten sikrer avtalen at kapitalen forblir der den er skapt til det beste for lokalsamfunnet. Det nye finanskonsernet får syv sterke lokale sparebankstiftelser som eiere og disse vil styrke konsernets lokale profil og markedsposisjon.

Ettersom SR-Bank ASA og SpareBank 1 Sørøst-Norge

ikke har overlappende lokasjoner vil konsernets kontornett komplettere hverandre og forsterke den nye bankens samlede tilstedeværelse fra Bergen til Oslo. Gjennom denne tilstedeværelsen vil SpareBank 1 Sør-Norge ASA bruke sin styrke og løfteevne til å skape ytterligere vekst og utvikling i næringslivet og i lokalsamfunnene. Ved også å bli Norges største sparebank vil det nye konsernet gi regionen en sterk aktør som kan tilby de større bedriftene en samarbeidspartner med kompetanse, produktbredde og finansiell løfteevne. Den nye banken vil gjennom størrelse og styrke være enda bedre i stand til å tiltrekke seg den beste kompetansen ved å tilby attraktive kompetansearbeidsplasser i hele Sør-Norge. Fusjonsplanen har blitt godt mottatt av ansatte, eiere og kunder.

På grunn av kapasitetsbegrensninger hos eksterne samarbeidspartnere, leverandører og internt, mener styret at det er hensiktsmessig å gi prosessen mer tid. Derfor arbeider partene nå for å gjennomføre juridisk fusjon den 1. oktober 2024. Dette forutsetter at konsernet har fått de nødvendige myndighetsgodkjenninger innen den tid.

Styrets årsberetning 2023

SpareBank 1 Sørøst-Norge avlegger selskaps- og konsernregnskap i henhold til de internasjonale regnskapsstandardene «IFRS» (International Financial Reporting Standards).

Etterfølgende kommentarer og tallstørrelser refererer seg til konsernet dersom ikke annet eksplisitt fremgår. Tall i parentes angir tilsvarende periode i fjor. Tall fra overdragende bank ble i det offisielle regnskapet inn tatt med virkning fra 1. april 2022 (SpareBank 1 Modum). For bedre sammenlignbarhet er det utarbeidet proforma regnskap for 2022¹. Det vises til egne proforma oppstillinger for resultat og balanse i note 41.

Nedenfor vises hovedtrekk for resultat og balanseutvikling pr. 31.12.2023 mot proforma pr. 31.12.2022 i parentes.

Hovedtrekk (proforma) for perioden 1. januar til 31. desember

- Ordinært resultat etter skatt 1 310 (1 066) mill. kroner
- Rentenetto 2 039 (1 620) mill. kroner
- Netto resultat fra finansielle eiendeler 100 (177) mill. kroner
 - Resultat fra SpareBank 1 Gruppen AS og BN Bank ASA på hhv -11 (53) mill. kroner og 55 (43) mill. kroner

¹ Proforma tall for 2022 er sammenslått resultat og balanse uten beregninger av mer-/mindreverdi

- Tap på utlån og garantier -57 (40) mill. kroner
- Avkastning på egenkapital 10,2 (8,8) prosent, justert for engangseffekter 10,4 (9,6) prosent
- Utlåns- og innskuddsvekst siste 12 måneder på hhv 0,1 (2,5) prosent og -0,1 (1,2) prosent

Nedenfor vises hovedtrekk og tallstørrelser som refererer seg til offisielle regnskaps- og konserntall. Tall i parentes angir tilsvarende periode i fjor for den overtakende banken.

Hovedtrekk for perioden 1. januar til 31. desember

- Ordinært resultat etter skatt 1 310 (1 041) mill. kroner
- Styret foreslår et kontantutbytte til egenkapitalbeviserne på kroner 3,88 (4,10²) per egenkapitalbevis totalt 544 (574) mill. kroner, og utbytte/gave tilordnet samfunnskapitalen på 352 (372) mill. kr
- Rentenetto 2 039 (1 573) mill. kroner
- Netto resultat fra finansielle eiendeler 100 (167) mill. kroner
 - Resultat fra SpareBank 1 Gruppen AS og BN Bank ASA på hhv -11 (51) mill. kroner og 55 (43) mill. kroner
- Tap på utlån og garantier -57 (40) mill. kroner
- Avkastning på egenkapital 10,2 (9,2) prosent, justert for engangseffekter 10,4 (10,0) prosent
- Ren kjernekapitaldekning konsern 19,4 (19,5) prosent

Resultatutvikling

Resultat

Konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde et resultat av ordinær drift før tap på 1 654 (1 351) mill. kroner. Resultat etter skatt ble 1 310 (1 041) mill. kroner, som utgjør 1,46 (1,27) prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Konsernets egenkapitalavkastning utgjorde 10,2 (9,2) prosent.

Resultat pr. egenkapitalbevis (vektet gjennomsnitt i 2022) utgjorde i morbank kroner 6,05 (4,27) og kroner 5,47 (4,27) i konsern.

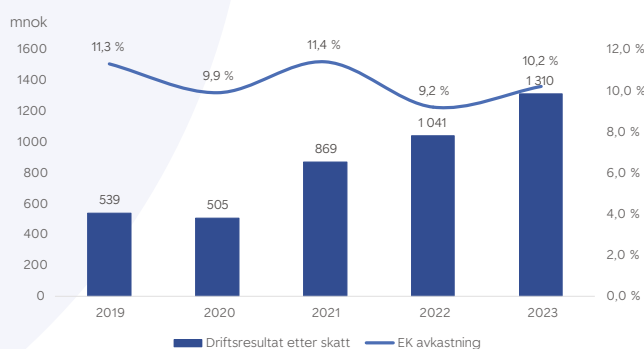
I konsernets utbyttepolicy har styret vedtatt å endre utbyttegraden fra om lag 50 prosent til minimum 50 prosent. Banken legger normalt til grunn at minimum 50 prosent av egenkapitalbeviserens andel av det enkelte års resultat utbetales som kontantutbytte.

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter utgjorde 2 039 (1 573) mill. kroner. Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital var 2,27 (1,91) prosent, som er en solid bedring i netto renteinntekter sammenlignet med 2022. Økningen skyldes høyere utlånsvolum som følge av fusjonen med SpareBank 1 Modum og styrket

rentemargin. Utviklingen i netto renteinntekter påvirkes av et stigende rentenivå som har gitt økte innskuddsmarginer. Med basis i Norges Banks suksessive økninger i styringsrenten, har banken justert sine utlåns- og innskuddsrenter seks ganger i år. Den siste vedtatte renteendringen i desember med effekt fra mars 2024, vil opprettholde en sterk rentenetto inn i inngangen til 2024.

Resultat og avkastning

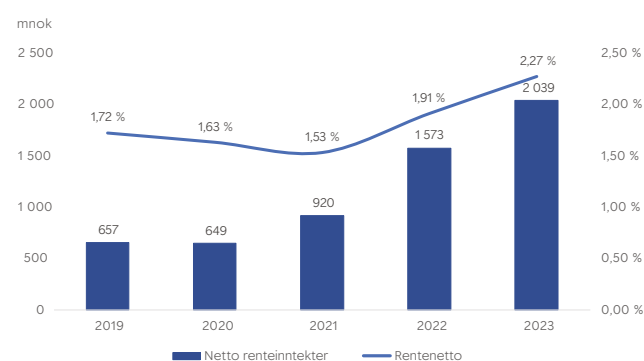

Ved utgangen av året har banken overført boliglån for 30 892 (30 802) mill. kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS, samt 1 449 (1 487) mill. kroner til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Inntjeningen fra disse låneporteføljene fremkommer under netto provisjonsinntekter og utgjorde 125 (166) mill. kroner. Nedgangen skyldes økte markedsrenter gjennom 2023, og tidsetterslep på gjennomførte renteendringer.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter

Til sammen utgjorde netto provisjonsinntekter og andre inntekter 848 (883) mill. kroner.

Netto renteinntekter og rentenetto

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter utgjorde 523 (579) mill. kroner. Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS utgjorde til sammen 125 (166) mill. kroner.

Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter utgjorde 325 (304) mill. kroner.

Eiendomsmegling

EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og EiendomsMegler 1 Telemark AS er ledende eiendomsmeulingselskaper i Vestfold, Buskerud og Telemark med en stabil markedsandel på hhv. 26 prosent og 25 prosent. 2023 ble preget av usikkerhet i boligmarkedet spesielt knyttet til prisutvikling og rentenivå. Bruktboligmarkedet drives i stor grad av folks behov for å bytte bolig og derfor har antall boliger omsatt holdt seg relativt godt, mens salg av prosjekterte og nye boliger har stoppet helt opp. Prisforskjellen på nye og brukte boliger var historisk høy gjennom 2023.

Til tross for den krevende makrosituasjonen i 2023 leverer selskapene et positivt samlet resultat før skatt på 9 mill. kroner i 2023. Reduksjonen fra 27. mill. kroner i 2022 skyldes lavere antall oppdrag på fritids- og nye boliger, samt reduserte salgsprovisjoner som følge av økt omsetningstid..

Utsiktene for 2024 er optimistiske og det forventes å bli et relativt normalt år. Eiendom Norge forventer en økning i boligprisene på 4 prosent i 2024. Reallønnsvekst og ventede rentenedsettelse vil bidra positivt til prisutviklingen.

Regnskapshus

SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge er et viktig ledd mellom bank og regnskapstjenester med hovedoppgave i å hjelpe små og store bedrifter med å utvikle sine virksomheter. Selskapet leverer et bredt spekter av tjenester innenfor regnskap og økonomisk rådgivning. Samarbeidet mellom bank og regnskapshuset gir synergier gjennom bedre kundeopplevelser og bidrar positivt til vekst i bedriftsmarkedet innenfor Vestfold, Buskerud og Telemark.

SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge fikk i 2023 et positivt resultat før skatt på 4 mill. kroner, opp fra -0,4 mill. kroner i 2022. Økningen skyldes i hovedsak økt omsetning som følge av oppkjøp av Grenland Gruppen AS med virkning fra desember 2022. Etter oppkjøp og økt kapasitet i det nye regnskapshuset forventes det mange nye næringskunder som har tilknytning til banken.

Netto resultat fra finansielle eiendeler

Netto resultat fra finansielle eiendeler utgjorde 100 (167)

mill. kroner. Hovedpostene per 31.12. består av mottatt utbytte med 38 (77) mill. kroner, netto resultat fra eierinteresser med 44 (94) mill. kroner samt netto resultat fra andre finansielle investeringer med 18 (-5) mill. kroner.

I netto resultat fra eierinteresser inngår resultat fra SpareBank 1 Gruppen AS og BN Bank ASA med henholdsvis -11 (51) og 55 (43) mill. kroner. Indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS er 6,3 prosent og direkte eierandel i BN Bank ASA er 7,5 prosent.

Inntekter fra eierinteresser, SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS har implementert IFRS 17 og IFRS 9 i 2023. Sammenlignbare tall for 2022 er ikke omarbeidet til IFRS 17 og IFRS 9 for konsernet. Hensyntatt IFRS 17 og IFRS 9 for 2022 ville SpareBank 1 Sørøst-Norges andel av SpareBank 1 Gruppen AS sitt resultat vært 61 mill. kroner i 2022, mot offisielt regnskap som var 51 mill. kroner i 2022. SpareBank 1 Sørøst-Norges andel av resultatet for 2023 utgjør -11 mill. kroner som er vesentlig lavere enn for 2022.

SpareBank 1 Gruppen AS fikk et resultat før skatt på 213 (1 796) mill. kroner, noe som er vesentlig lavere enn fjoråret. Majoritetens andel av resultatet etter skatt utgjør -173 (1 036) mill. kroner. SpareBank 1 Gruppen AS har foretatt en verdivurdering av det felleskontrollerte selskapet Kredinor AS. Den oppdaterte verdien medfører en nedskrivning av eierposten og har en negativ resultat effekt på SpareBank 1 Gruppen AS sitt mor- og konsernresultat på 769 mill. kroner for 2023. Nedskrivning av eierposten sammen med økte skadeposter som følge av storskaden i Halden (natur) og styrtregn på Østlandet («Hans») bidrar til svekkelse av resultatet i 2023.

Fremtind Forsikring AS konsern rapporterer et resultat før skatt på 1 160 (1 570) mill. kroner. Resultat av forsikringstjenester i konsernet ble 849 mill. kroner, som er en reduksjon på 1 016 mill. kroner sammenlignet med 2022, som i hovedsak skyldes økte skadekostnader. Skadeprosenten har økt i 2023 som følge av storskaden i Halden (natur), uværet «Hans», styrtregn på Østlandet, avviklingstap, samt økt skadefrekvens og snittskade for hovedproduktene. Samtidig fortsetter veksten i selskapet. Netto inntekter fra investeringer ble 994 (-506) mill. kroner, noe som er 1 500 mill. kroner høyere enn i fjor. Avkastningen fra aksjeporteføljen var 20,7 (-16,4) prosent.

SpareBank 1 Forsikring AS sitt resultat før skatt ble 278 (-30) mill. kroner. Resultat etter skatt ble 208 (-21) mill. kroner. Bedret finansavkastning på selskapsporteføljen har medført positiv resultatutvikling i 2023.

SpareBank 1 Sørøst-Norges andel av SpareBank 1 Grup-

pen AS sitt resultat utgjorde -11 (51) mill. kroner i 2023.

Inntekter fra eierinteresser, BN Bank ASA

BN Bank ASA leverte et resultat for 2023 på 764 (595) mill. kroner. SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 7,5 prosent av BN Bank ASA. SpareBank 1 Sørøst-Norges andel av BN Bank Asas resultat utgjorde 55 (43) mill. kroner.

Driftskostnader

Totale driftskostnader utgjorde 1 334 (1 272) mill. kroner. Driftskostnader i prosent av totale driftsinntekter utgjorde for konsernet 44,6 (48,5) prosent. Tilsvarende kostnadsprosent for morbank utgjorde 36,8 (43,0) prosent.

Personalkostnader

Personalkostnader utgjorde 767 (716) mill. kroner. Engangskostnad i 2023 ved overgang fra YTP til ITP for 65 ansatte utgjorde 12 mill. kroner. Fusjonsrelaterte engangskostnader i 2022 utgjorde 39 mill. kroner, i hovedsak knyttet til avsetninger for omstillingspakker i 2022. Antall årsverk ved utgangen av 2023 er 644 (652), herav morbank 436 (432). Økningen i personalkostnader skyldes økning i antall årsverk, relatert til fusjon med SpareBank 1 Modum med virkning fra 1. april 2022, og kjøp av nytt regnskapshus i Telemark med effekt fra 2023, samt generell lønnsvekst.

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader utgjorde 567 (556) mill. kroner. Fusjonsrelaterte engangskostnader i 2023 utgjorde 13 (68) mill. kroner. Økningen i driftskostnader er relatert til fusjonen med SpareBank 1 Modum, økte konsulent- og alliansekostnader knyttet til teknologisk utvikling og compliance, økt aktivitet i regnskapshuset, samt generell prisvekst.

Tap og tapsavsetninger

Kostnadsførte tap beløper seg til -57 (40) mill. kroner. Endringene i IFRS 9-avsetningene skyldes i hovedsak justering av sikkerhetsmarginer knyttet til LGD-beregningene i IFRS 9-modellen og endring i scenariovektingen for bedriftsmarkedsporteføljen i siste kvartal. I forbindelse med oppgradering av tapsmodellen i andre kvartal ble det etablert en sikkerhetsmargin knyttet til LGD-estimer på 20 prosent. Validering av modellen har verifisert at LGD har gjennomgående vært overestimert. Sikkerhetsmarginen på LGD er som følge av dette reversert i fjerde kvartal. Reverseringen utgjør totalt 27 mill. kroner. Videre er scenariovektingen for person- og bedriftsmarkedsporteføljen harmonisert da de makrosenerier som benyttes er felles for kundeporteføljene. I lys av usikkerhet knyttet til makroøkonomisk utvikling er det valgt å benytte en scenariovekting med 80/15/5. Harmonisering av scenariovektingen medfører

en inntektsføring på 8 mill. kroner. I tillegg er det reduksjon i trinn 3 i hovedsak som følge både innfrielse av engasjementer og konstatering av tap. Netto konstaterte tap ble på 6 mill. kroner.

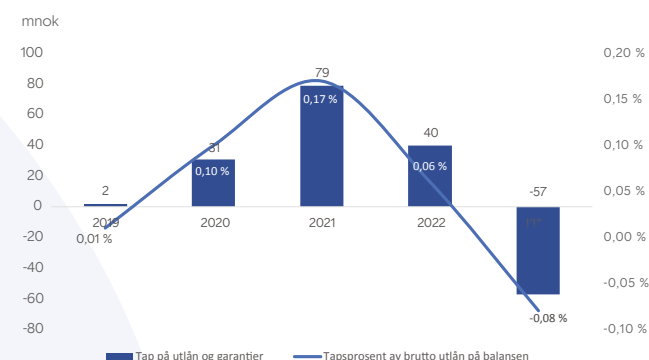
Tapsavsetning på utlån og garantier utgjør 256 (325) mill. kroner, tilsvarende 0,35 (0,45) prosent av brutto utlån på balansen. Bankens kredittrisiko påvirkes av makroøkonomiske forhold. Inflasjon, stigende renter og usikre vekstutsikter fortsetter å prege økonomien. Banken vurderer løpende hvordan situasjonen påvirker egne kunder og nødvendige avsetninger i henhold til IFRS 9.

Kredittrisikoen målt ved bankens kredittmodeller er stabil for både bedriftsmarked og personmarked. Individuelle tapsavsetninger innenfor personmarked er stabile, mens individuelle tapsavsetninger innenfor bedriftsmarkedet er redusert i hovedsak som følge av innfrielser av engasjementer.

Banken har, i tillegg til individuelle tapsvurderinger, valgt å flytte næringene eiendomsprosjekt og bygg og anlegg fra trinn 1 til trinn 2 da disse bransjene har store utfordringer som følge av at boliginvesteringene har falt historisk mye i 2023, og utsiktene er svake for de neste årene. I tillegg har banken skjønnsmessig vurdert IFRS 9-modellens scenariovekting. Scenariovektingen er endret for bedriftsmarkedsporteføljen og uendret for personmarkedsporteføljen i siste kvartal. Pr 31.12.2023 anser banken at de forventede negative effektene i vesentlig grad er inkludert i forventet scenario. Derfor ble vektingen av nedsidescenarioet redusert til 15 prosent, med tilsvarende oppjustering på forventet scenario til 80 prosent.

Vektingen inneholder fortsatt en økning i worst case-scenariet og reflekterer en usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen fremover. For mer informasjon vises det til note 3 og note 11.

Tap og tap i prosent av brutto utlån på balansen

På utlån til bedriftsmarkedet var tapene -35 (31) mill. kroner, mens for personmarkedet var tapene -22 (8) mill. kroner.

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 272 (353) mill. kroner tilsvarende 0,37 (0,48) prosent av brutto utlån på balansen. Problemlån (trinn 3) utgjør 132 (160) mill. kroner tilsvarende 0,18 (0,22) prosent av brutto utlån på balansen.

Balanseutvikling

Konsernets forvaltningskapital utgjorde 90 003 (89 547) mill. kroner. Konsernets forretningskapital (forvaltningskapital inklusive overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS) utgjorde 122 345 (121 837) mill. kroner.

Utlån- og innskuddsutvikling

Brutto utlån (inklusive volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS / SpareBank 1 Næringskreditt AS) utgjorde 105 204 mill. kroner. De siste 12 måneder har det vært utlånsvekst på 0,1 prosent. Veksten fordelte seg med 172 mill. kroner (0,2 prosent) i personmarkedet og -110 mill. kroner (-0,5 prosent) i bedriftsmarkedet. Personmarkedsandelen av utlån (inklusive SpareBank 1 Boligkreditt AS) er ved utgangen av året på 78 (78) prosent.

Konsernet hadde ved utgangen av året et innskuddsvolum på 55 184 mill. kroner, med en negativ innskuddsvekst på -0,1 prosent de siste 12 måneder. Veksten fordelte seg med 885 mill. kroner (2,4 prosent) i personmarkedet og -917 mill. kroner (-4,8 prosent) i bedriftsmarkedet.

Konsernet hadde en innskuddsdekning på 75,7 prosent, mot 75,8 prosent i fjor. Inkludert volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS / SpareBank 1 Næringskreditt AS utgjør innskuddsdekningen 52,5 (52,5) prosent. Innskudd innenfor innskuddsgarantiordningen utgjorde 73 prosent per utgangen av året.

Personmarkedsandelen av innskudd var på 67 (66) prosent.

Likviditet

Bankens likviditetssituasjon er god. Banken har en likviditetsportefølje på 9 783 (8 430) mill. kroner og en LCR på 202 (263) prosent.

Det er et mål for banken å holde likviditetsrisikoen på et lavt nivå. I et normalt marked har SpareBank 1 Sørøst-Norge et mål om å opprettholde ordinær drift i

minimum 12 måneder uten tilgang på ny ekstern finansiering. Banken er godt over dette målet ved utgangen av 2023.

Ved utgangen av året er det overført boliglån for totalt 30 892 (30 802) mill. kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Totale lån klargjort for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS var på 28 814 (27 423) mill. kroner. Banken har i tillegg overført lån til SpareBank 1 Næringskreditt AS med 1 449 (1 487) mill. kroner.

Total utestående funding inkl. hybridkapital er på 20 910 (20 773) mill. kroner. Konsernet har et mål om gjennomsnittlig løpetid på fundingen på egen balanse på minimum 3,0 år. Ved utgangen av året utgjorde den gjennomsnittlige løpetiden 3,0 (3,1) år.

Banken mottok fra Finanstilsynet oppdatert MREL-krav i desember 2022, hvor det ble fastsatt at SpareBank 1 Sørøst-Norge skal ha et risikovektet MREL (summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld) på 26,5 prosent. I og med at den ansvarlige kapitalen som benyttes for å oppfylle risikovektet MREL ikke samtidig kan dekke det kombinerte bufferkravet (7,5 prosent) blir det faktiske kravet til MREL-kapital 34,0 prosent. Kravet på 34,0 prosent er beregnet etter kapitalkravene gjeldende per utgangen av 2022, og hensyntar ikke økt motsyklisk fra 31.03.2023, og økt systemrisikobuffer fra 31.12.2023. Hensyntatt økte kapitalkrav i 2023 er faktisk behov for MREL-kapital (effektiv MREL-prosent) økt fra 34,0 prosent til 37,5 prosent, og minstekravet til etterstilling økt til 30,5 prosent.

Per utgangen av året har banken en risikovektet MREL på 45 prosent³ som er godt innenfor kravet på 37,5 prosent. Banken har per utgangen av året utstedt 4 750 (3 500) mill. kroner i etterstilt gjeld (SNP).

³ Ekskl. tellende ordinær senior gjeld per 31.12.2023

Egenkapital

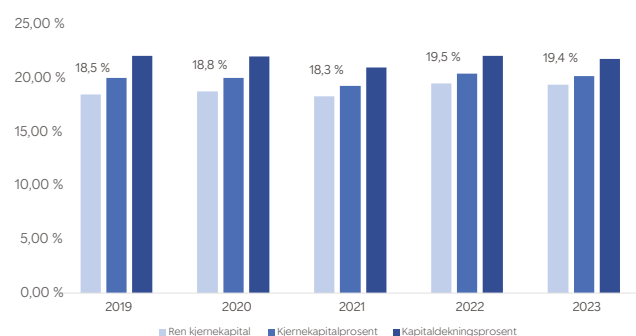
Kapitaldekning

Ved beregning av kapitaldekning benytter SpareBank 1 Sørøst-Norge standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Banken rapporterer konsolidert kapitaldekningsoppgave. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kreditt AS, SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS og BN Bank ASA.

Krav til systemrisikobuffer økte fra 3,0 prosent til 4,5 prosent per 31.12.2023. I forbindelse med godkjenningen av fusjonen med SpareBank 1 Modum i mars 2022 fastsatte Finanstilsynet et nytt Pilar 2-krav på 2,5 prosent. Dette kravet er gjeldende inntil Finanstilsynet har fastsatt nytt Pilar 2-krav. Den 20. desember fastsatte Finansdepartementet en ny forskrift om endring av oppfyllelse av Pilar 2-kravet. Pilar 2-kravet skal ikke lenger dekkes 100 prosent av ren kjernekapital, kravet skal dekkes av minimum 56,25 prosent ren kjernekapital og 75 prosent kjernekapital. Regulatorisk krav til ren kjernekapitaldekning ved utgangen av 2023 etter nytt rundskriv er 15,4 prosent eksklusive management buffer. Konsernets mål om ren kjernekapitaldekning er 17,0 prosent.

Ved utgangen av 2023 utgjorde ren kjernekapitaldekning 19,4 (19,5) prosent og uvektet kjernekapital (leverage ratio) 8,5 (8,5) prosent. Regulatorisk krav til uvektet kjernekapitaldekning er 3,0 prosent.

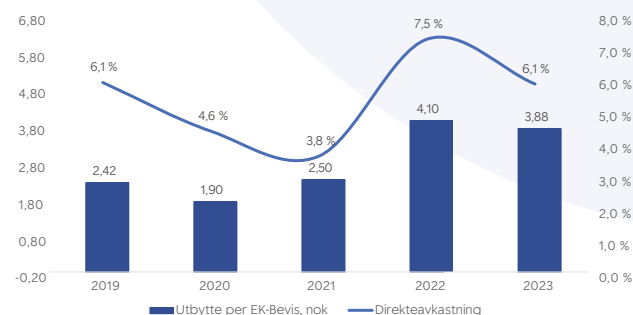
Kjernekapital og kapitaldekning

Egenkapitalbevis

Pr. 31.12.2023 har banken en eierandelskapital på 2 101 mill. kroner bestående av 140 098 561 egenkapitalbevis til pålydende kroner 15,00. Kursen på egenkapitalbeviset var ved årsskiftet kroner 64,00 (55,00) på Oslo Børs. Banken har en markedspleieavtale med SpareBank 1 Markets AS, som blant annet innebærer at selskapet skal stille priser for et begrenset antall egenkapitalbevis i minst 85 prosent av åpningstiden på Oslo Børs. Antall egenkapitalbevisiere pr. 31.12.2023 var 5 776 (5 961).

Utbytte per EK-bevis og direkteavkastning

Disponering av årsresultatet

SpareBank 1 Sørøst-Norge har som mål å oppnå resultater som gir god avkastning på bankens egenkapital. Dette skal sikre eierne en langsiktig, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Det enkelte års overskudd vil fordeles forholdsmessig mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen, i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital. Ved fastsettelse av utbyttetenivå skal konsernets soliditet hensyntas, herunder forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, fremtidig kapitalbehov, eksterne rammevilkår, konsernets mål og strategiske planer.

Utbytte

I konsernets utbyttepolicy har styret vedtatt utbyttegrad på minimum 50 prosent. Styret foreslår et kontantutbytte for 2023 på 3,88 per egenkapitalbevis, som reflekterer bytteforholdet i fusjonsplanen med SpareBank 1 SR-Bank ASA, tilsvarende 544 mill. kroner og utbytte/gave tilordnet samfunnskapitalen på 352 mill. kroner. Utdelingsgrad av morbankresultat er om lag 64 prosent for 2023. Finanstilsynet er orientert om foreslått nivå for kontantutbytte til egenkapitalbevisiere og gavemidler til samfunnskapitalen, med bakgrunn i Finansforetaksloven § 10-6 3. ledd.

Styret foreslår at morbankens resultat til disposisjon for SpareBank 1 Sørøst-Norge, kroner 1 443 078 492, anvendes som følger:

(Tall i tusen kroner)

Inndekning utbetalte renter til hybridkapitalinvestorer	26 346
Overført til fond for urealiserte gevinster	20 543
Overført til utjevningfondet	303 953
Overført til sparebankens fond	196 761
Utbytte til utbetaling i 2024	
kroner 3,88 pr. egenkapitalbevis	543 582
<u>Gavemidler til samfunnskapitalen</u>	<u>351 893</u>
Sum	1 443 078

Etter styrets vurdering har SpareBank1 Sørøst-Norge, etter de foreslåtte disponeringene og øvrige gjennomførte kapitaltiltak, god finansiell styrke og fleksibilitet til å støtte opp om konsernets planlagte virksomhet framover.

SpareBank 1 Sørøst-Norge har i henhold til finansforetakslovens § 10-17, beregnet det korrigerede årsresultatet i selskapsregnskapet til 1 396 (947) mill. kroner.

Transaksjoner gjennomført med nærstående parter

Konsernet har ikke gjennomført transaksjoner med nærstående parter som har hatt vesentlig betydning på virksomhetens økonomiske stilling eller resultat i løpet av rapporteringsperioden.

Hendelser etter balansedagen – vurdering av fortsatt drift

Det har ikke oppstått hendelser etter balansedagen som vurderes å ha vesentlig innvirkning på konsernets resultat og/eller finansielle stilling. Konsernet har god soliditet og kjernekapital, og bankens kapitaldekning ligger over interne soliditetsmål og myndighetenes minimumskrav. Årsregnskapet og konsernregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Bankens drift og stilling sammenholdt med bankens kortsiktige og langsiktige prognoser for årene fremover, danner grunnlag for dette.

Virksomhetsstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeveiseiernes, innskytternes, medarbeidernes og andre gruppers interesser. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert.

Banken følger «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» (Corporate Governance) så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Banken har særlig vektlagt;

- en struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- en effektiv risikostyring
- fullstendig informasjon og effektiv kommunikasjon for å underbygge tillitsforholdet mellom representantskapet, styret og ledelsen
- likebehandling av egenkapitalbeveiseierne og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- overholdelse av lover, regler og etiske standarder

Banken har, i samsvar med regnskapslovens § 3-3b,

utarbeidet en egen rapport som behandler prinsipper og praksis knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rapporten ligger publisert på bankens nettside Virksomhetsstyring | SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Den skal samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Det er etablert et omfattende rammeverk for risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Konsernet arbeider systematisk med å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis.

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Sørøst-Norge er å oppnå verdiskapning gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 Sørøst-Norge skal, med en risikobasert tilnærming, skape finansiell og strategisk merverdi gjennom å:

- Ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag.
- Ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap.
- I størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med den underliggende risikoen.
- Ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål, initiativ og valgt risikoprofil, og samtidig tilstrebe en optimal kapitalanvendelse i de ulike forretningsområdene.
- Utnytte synergi- og diversifiseringseffekter.
- Unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Ved beregning av kapitaldekning benytter SpareBank 1 Sørøst-Norge standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Kapitalstyringen skal sikre;

- en effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske mål og vedtatte forretningsstrategi
- konkurransedyktig egenkapitalavkastning
- en tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører
- konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse prognosene tar hensyn til forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon

med et alvorlig økonomisk tilbakeslag, er bruken av stresstester. Det gjøres stresstester av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor konsernet utsettes for ulike negative makroøkonomiske hendelser gjennom flere år. SpareBank 1 Sørøst-Norge har i tillegg utarbeidet krise- og beredskapsplaner for i størst mulig grad å kunne være i stand til å håndtere kriser hvis de likevel skulle oppstå.

De mest sentrale risikoområdene

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap viser det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet er eksponert mot.

Risiko knyttet til samfunnsansvar og bærekraft

Konsernet har som mål å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling. Konsernet skal i sin virksomhet, verken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forhold til samfunnet for øvrig. Samfunnsansvar og bærekraft er inntatt som en sentral del av konsernets strategi og inkludert i konsernets helhetlige virksomhets- og risikostyring. Det vises til eget kapittel om Bærekraft for mer informasjon.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for bærekraft og samfunnsansvar, kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Bankens risikostrategi fastsetter at konsernet skal ha en lav til moderat risikoprofil for kredittrisiko.

Kredittrisiko er definert som risiko for tap fordi kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Banken finansierer i det vesentlige privat- og næringslivskunder i Sørøst-Norge, men deltar også i finansiering av enkeltprosjekter i samarbeid med regionbankene i SpareBank 1-alliansen.

Kvaliteten i bedriftsmarkedsp porteføljen vurderes totalt sett god. Til tross for tidligere års pandemi og siste års økte kostnader, er målt risiko i bankens utlånsportefølje til bedriftsmarkedet fortsatt stabil. Misligholdet er fortsatt på et lavt nivå.

Finansiering av næringseiendom er fortsatt den største sektoren banken har av finansiering til bedrifter. Økte finanskostnader, energikostnader og krav til bærekraftig næringsbygg har betydning for utviklingen i bransjen.

Banken overvåker risikoutviklingen tett. Banken legger stor vekt på ESG vurderinger i kredittsaker ved å bruke modell for ESG vurderinger. Yieldnivåene på næringseiendom har økt det siste året og har påvirket LTV nivået i porteføljen. Bankens eksponering mot utbyggingsprosjekter er redusert gjennom året som følge av ferdigstilte større byggeprosjekter samtidig som det er en reduksjon i nye prosjekter.

Kvaliteten i personmarkedsp porteføljen er meget god. Året 2023 preges av moderat vekst og stabil risikoprofil. Det meste av porteføljen er sikret med pant i fast eiendom, og belåningen er gjennomgående lav sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapspotensial så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig.

Styret vurderer at SpareBank 1 Sørøst-Norge sin samlede kredittrisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Konsernets kredittrisiko vurderes som moderat til lav.

Markedsrisiko

Styringen av markedsrisiko tar utgangspunkt i konservative rammer for posisjoner i rentemarkedet, samt investeringer i aksjer og obligasjoner. Rammene gjennomgås og vedtas av styret årlig.

Ved utgangen av 2023 var konsernets beholdning av likvide eiendeler i form av obligasjoner og sertifikater 9,8 (8,4) mrd. kroner. Risiko ved likviditetsporteføljen er kvantifisert ved beregninger i samsvar med Finanstilsynets retningslinjer for markedsrisiko.

Handel i renter og verdipapirer skjer innenfor de til enhver tid vedtatte rammer, fullmakter og kredittlinjer på motparter. SpareBank 1 Sørøst-Norge tar i begrenset omfang renteposisjoner i forbindelse med handelsaktivitetene. Virksomhetens inntekter skapes i størst mulig grad i form av kundemarginer. Dette for å bidra til et stabilt inntjeningsbilde og lav renterisiko. Konsernets risikoeksponering innenfor markedsrisikoområdet vurderes som lav.

Likviditetsrisiko

Bankens rammeverk for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile bankens konservative risikoprofil. Likviditetsrisikoen skal være lav. Konsernets utlån finansieres hovedsakelig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld, samt ved salg av boliglånsporteføljer til SpareBank1 Boligkreditt AS. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde ved utgangen av 2023 meget god likviditet, og legger til grunn fortsatt god tilgang på langsiktig finansiering til konkurranse-

dyktige priser. Konsernet hadde ved utgangen av 2023 en LCR på 202 (263) prosent. Konsernet tilstreber en jevn forfallsstruktur på innlån og vektlegger gode relasjoner til investorer og banker. Likviditetsbufferen var 19 mrd. kroner ved utgangen av 2023, og dekker normal drift i 18 måneder med stengte markeder. Bankens forfall på fremmedfinansiering de neste 12 månedene utgjør 1,7 mrd. kroner. I tillegg til likviditetsbufferen har banken 29 mrd. kroner i boliglån klargjort for OMF-finansiering.

Konsernet har det siste året videreført en høy andel langsiktig finansiering. Net Stable Funding Ratio (NSFR) var ved utgangen av 2023 på 127 (129) prosent.

Operasjonell risiko

Prosesen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. SpareBank 1 Sørøst-Norge har en risikobasert tilnærming hvor risikostyringen er basert på innsikt og forståelse for hva som skaper og driver den operasjonelle risikoen i konsernet, og skal i størst mulig grad forene effektive prosesser med ønsket nivå for risikokspesjonering. Styret har gjennom konsernets risikostrategi vedtatt at risikokspesjoneringen mot operasjonell risiko skal være lav. Konsernet benytter en systematisk prosess for å identifisere og kvantifisere operasjonelle risikoer som konsernet til enhver tid er eksponert for. Kvantifiseringen forbedres årlig for å forstå og redusere halerisiko ved de største risikotypene innen operasjonell risiko. Det er videre etablert prosesser for kontinuerlig forbedring herunder utvikling av organisasjonens kompetanse, innovasjons- og prestasjonsevne, egne systemer for rapportering av uønskede hendelser og strukturert oppfølging av forbedringstiltak. Dette bidrar til at SpareBank 1 Sørøst-Norge forblir en robust og lønnsom organisasjon over tid, gjennom riktig prioritering og kontinuerlig forbedring.

Både internasjonalt og i Norge oppleves det en økning av målrettede, ondsinnede angrep mot finansnæringens IT-systemer. Cyberrisiko/datakriminalitet utgjør en vesentlig risiko for næringen og det er i løpet av de siste årene inngått samarbeid både innenfor finansnæringen og på tvers av ulike bransjer for å finne gode løsninger for å håndtere risikoen. Samtidig gir økt digitalisering og med dette økt endringstakt i bransjen en endret eksponering for operasjonell risiko. Risiko for cyberangrep og hacking er en av konsernets øverste prioriterte risikoer.

Konsernet har som en sentral del av kvalitetssikringsarbeidet de seneste årene styrket prosessene for forebygging og håndtering av hvitvasking og terror-

finansiering. Også andre risikoområder er forbedret, herunder håndtering av personopplysninger, oppfølging av utkontrakteringsavtaler og godkjenning av nye produkter, prosesser og tjenester. Bærekraftsrisiko er ytterligere innarbeidet som en integrert del av arbeidet med operasjonell risiko.

Eierrisiko

Eierrisikoen er risikoen for at SpareBank 1 Sørøst-Norge blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og /eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. SpareBank 1 Sørøst-Norge har i hovedsak eierrisiko gjennom indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS (6,3 prosent), samt direkte eierandeler i BN Bank ASA (7,5 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS (11,2 prosent), SpareBank 1 Næringskreditt AS (10,0 prosent), SpareBank 1 Kreditt AS (10,1 prosent), SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS (12,9 prosent), SpareBank 1 Betaling AS (8,9 prosent), SpareBank 1 Markets AS (1,7 prosent), SpareBank 1 Forvaltning AS (6,7 prosent), SpareBank 1 Bank og Regnskap AS (10,3 prosent) SpareBank 1 Mobilitet Holding 2 AS (12,9 prosent) og SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS (12,6 prosent).

Compliance (etterlevelse)

SpareBank 1 Sørøst-Norge har som mål å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliance policy som beskriver hovedprinsippene for metode, ansvar og organisering.

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg omdømmesvikt, offentlige sanksjoner eller annet økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av regelverket og/eller brudd på konsesjonsbestemmelser. Compliancefunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk.

Compliancefunksjonen arbeider kontinuerlig med å videreutvikle gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Konsernet har etablert effektiv førstelinjekontroll, uavhengig compliancefunksjon og uavhengig internrevisjonsfunksjon (three lines of defence).

Compliance gir veiledning til organisasjonen knyttet til nytt og gjeldende regelverk, og bidrar med å gjennomføre prosesser for gapsanalyser og risikovurderinger. Dette arbeidet danner grunnlaget for kontrollplaner og anbefalinger til tiltak som fremmer sunn risikokultur og sikrer etterlevelse av regelverk.

Observasjoner fra kontrollaktiviteter rapporteres til styret og ledelsen kvartalsvis.

EUs arbeid med å fullharmonisere regelverket innenfor EU/EØS-området medfører nye reguleringer som konsernet må tilpasse seg. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker konsernets drift skal fortløpende inkluderes i konsernets retningslinjer.

I 2023 har hovedfokus vært å sikre etterlevelse av hvitvaskingslov (AML), personvernlov (GDPR), MiFID II, bærekraft, IKT-forskrift og utkontraktering, samt forsikringsformidlingslov (IDD). Complianceavdelingen har i løpet av året utarbeidet et rammeverk for implementering og oppfølging av nytt regelverk, som skal sikre at endringer i nytt regelverk blir distribuert til relevant personell og at vurderinger av regulatoriske oppdateringer blir dokumentert. Complianceavdelingen har også bidratt til implementeringen av IDD-regelverket, herunder sikret en forsvarlig organisering og oppfølging av virksomheten, samt fått på plass styrende dokumenter. I tillegg har det vært fokus på prosjekt knyttet til implementering av EBA GL 2022/01 krisehåndterbarhet, samt årets prosess knyttet til egnethetsvurdering/ styrets egenevaluering i tråd med EBA GL 2021/06 og Finanstilsynets rundskriv 3/2023.

Samfunnsansvar, bærekraft og andre forhold

Informasjon om konsernets arbeid for å ivareta sitt samfunnsansvar er beskrevet i egne temakapitler i årsrapporten. Det vises til kapittel Våre medarbeidere og temakapittel Bærekraft. Her finnes opplysninger om bl. a. arbeidsmiljø, likestilling, bærekraft, samt tiltak i forhold til det ytre miljø.

Organisasjon og HR

Medarbeiderne i konsernet er den viktigste ressursen for å skape verdier til beste for kundene, regionen, lokalmiljøene og konsernet.

Det vises til kapittel Våre medarbeidere, temakapittel Bærekraft og note 21 for nærmere opplysninger relatert til kompetanse, arbeidsmiljø, likestilling og avlønning.

Styreansvarsforsikring

SpareBank 1 Sørøst-Norge har tegnet styreansvarsforsikring for styret og ledende ansatte i SpareBank 1 Sørøst-Norge inkl. datterselskap (eier mer enn 50 prosent). Forsikringen dekker sikredes rettslige erstatningsansvar for formueskade som følge av en påstått ansvarsbetingende handling eller unnlattelse. Forsikringen er plassert hos forsikringsgivere med solid finansiell styrke (rating).

Fremtidsutsikter

Økt pris- og kostnadsnivå har ført til lavere økonomisk aktivitet, spesielt innenfor bygg- og anleggsvirksomhet i regionen og særlig innenfor nybygg av leilighe-

ter, omsetning av fritidseiendom og næringsbygg. Også privatmarkedet er påvirket av den økonomiske situasjonen. I konsernets regnskap kommer dette til uttrykk gjennom lavere utlånsvekst og lavere aktivitet i eiendomsmeglingsforetakene. Kredittveksten har vært fallende gjennom 2023 og forventes også svak i 2024. Utlånsveksten har tatt seg opp noe i fjerde kvartal, men preges av sterk konkurranse.

Norges Banks rapport Regionalt nettverk viser at bedriftene i undersøkelsen forventer lavere aktivitet i første halvdel av 2024, men at det er stor variasjon mellom næringene. Generelt er utsiktene svake for detaljhandel og bygg og anlegg, mens aktiviteten innenfor olje og leverandørindustrien er høy. Eksportrettet industri innenfor kraft, klimatiltak og forsvarsindustri har også en god aktivitet. For Region sør er bildet blandet, men totalt sett kommer regionen forholdsmessig godt ut i undersøkelsen. Bankens egen forventningsundersøkelse, Konjunktur Sørøst, bekrefter resultatene fra Regionalt nettverk. Generelt forventer bedriftene lavere omsetning og lønnsomhet, men med variasjoner både mellom næringer og regioner i konsernets markedsområde.

Gjeldsgraden til deler av norsk husholdningssektor er høy. Inflasjonen er høyere enn Norges Banks langsiktige inflasjonsmål. Hvis inflasjon og lønnsvekst ikke avtar, kan styringsrenten og lånerentene øke ytterligere.

Egne analyser basert på tall fra SSB viser at husholdningene i vår region har vesentlig lavere forhold mellom inntekt og boligpriser, sammenlignet med for eksempel Oslo, og slik sett mindre følsom i sin etterspørsel etter varer og tjenester ved et boligprisfall. Mindre svingninger i etterspørsel etter varer og tjenester bidrar til lavere risiko for et alvorlig tilbakeslag for næringslivet i regionen. En høy andel sysselsatte innenfor offentlig sektor i regionen har også en dempende effekt.

I lys av at Sparebanken Sogn og Fjordane kjøper seg inn i SamSpar AS innebærer dette at konsernet selger seg ned i SamSpar-selskapene. Foreløpig anslag på gevinsten for konsernet er antatt å ligge i intervallet 50 til 55 mill. kroner for morbanken. Transaksjonen er ventet å bli gjennomført i løpet av 2024.

Utsikter for konsernet

Rentenettoen er styrket gjennom 2023 som følge av de mange renteendringene i 2023. Den siste vedtatte renteendringen i desember med effekt fra mars 2024 vil bidra til at banken opprettholder en sterk rentenetto ved inngangen til 2024. Press på innskuddsrenter vil kunne føre til at rentenettoen blir noe svakere enn hva vi har sett i 2023. Hovedscenariot er at pengemarkedsrentene forventes å stabilisere seg på dagens nivå i 2024, og generelt vil et høyere nominelt rentenivå og

en tilfredsstillende rentenetto bidra positivt til egenkapitalavkastningen fremover. Konsernet arbeider målrettet med samhandling mellom bank, eiendomsmegling og regnskapshus, som også forventes å gi positive resultatbidrag i 2024.

Styret er av den oppfatning at kvaliteten på utlånsporteføljen er god med lave tap og en høy andel lån til personkunder. Konsernet har høy soliditet med god margin til kapitalkrav, høy likviditetsbuffer, lav markedsrisiko, god lønnsomhet og kostnadseffektivitet. Regionen har et variert og sterkt næringsliv med god befolkningsvekst. Konsernet har sterk markedsposisjon, lokal tilstedeværelse og konkurransedyktige vilkår.

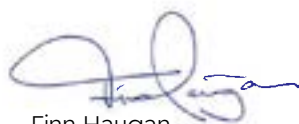
Styrets vurdering er at konsernet har en sterk strategisk posisjon i et marked med gode vekstmuligheter. Styret legger til grunn at også 2024 kommer til å bli et godt år for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Takk

Styret vil takke konsernets medarbeidere og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid i 2023.

Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for utviklingen i konsernets markedsområde. I denne sammenheng vil styret takke konsernets kunder, eiere og øvrige samarbeidspartnere for god oppslutning om konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge i 2023. Banken vil legge vekt på å videreføre det gode samarbeidet i 2024.

Sandefjord, 20. mars 2024
I styret for SpareBank 1 Sørøst-Norge

Finn Haugan
Styrets leder

John-Arne Haugerud
Nestleder

Lene Svenne

Heine Wang

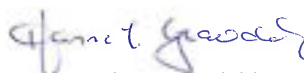
Jan Erling Nilsen

Lene Marie Aas Thorstensen

Maria Tho

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Årsregnskap

Resultatregnskap IFRS

Morbank				Konsern		
2022	2023	(beløp i mnok)	Note	2023	2022	
287	522	Renteinntekter - eiendeler målt til virkelig verdi	18	522	287	
2 297	3 869	Renteinntekter - eiendeler målt til amortisert kost	18	3 864	2 296	
1 012	2 351	Rentekostnader	18	2 347	1 010	
1 572	2 039	Netto renteinntekter	18	2 039	1 573	
618	584	Provisjonsinntekter	19	584	618	
39	60	Provisjonskostnader	19	60	39	
16	15	Andre driftsinntekter	19	325	304	
595	538	Netto provisjons- og andre inntekter	19	848	883	
77	38	Utbytte	20	38	77	
116	188	Netto resultat fra eierinteresser	20	44	94	
-5	18	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	20	18	-5	
188	245	Netto resultat fra finansielle eiendeler	20	100	167	
2 355	2 822	Sum netto inntekter		2 987	2 623	
501	525	Personalkostnader	21,23	767	716	
512	515	Andre driftskostnader	22	567	556	
1 013	1 040	Sum driftskostnader		1 334	1 272	
1 343	1 782	Resultat før tap og skatt		1 654	1 351	
40	-57	Tap på utlån og garantier	11	-57	40	
1 303	1 839	Resultat før skatt		1 711	1 311	
263	396	Skattekostnad	24	400	270	
1 040	1 443	Resultat før øvrige resultatposter		1 310	1 041	
		Majoritetens andel av resultat		1 309	1 038	
		Minoritetens andel av resultat		1	3	
4,27	6,05	Resultat før øvrige res.poster per egenkapitalbevis	39	5,47	4,27	

Utvidet resultat

Morbank				Konsern		
2022	2023	(beløp i mnok)	Note	2023	2022	
1 040	1 443	Resultat før øvrige resultatposter		1 310	1 041	
		Poster som reverseres over resultat				
3	-9	Verdiendring på utlån klassifisert til virkelig verdi		-9	3	
		Andel andre inntekter og kostnader fra FKV/TS		2	-1	
		Poster som ikke reverseres over resultat				
35	0	Estimatavvik IAS 19 Pensjon	23	0	35	
38	-10	Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen		-8	37	
1 078	1 434	Totalresultat		1 303	1 078	
		Majoritetens andel av resultat		1 302	1 075	
		Minoritetens andel av resultat		1	3	

Balanse

Morbank		Konsern			
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	Note	31.12.2023	31.12.2022
108	105	Kontanter og fordringer på sentralbanker		105	108
2 499	1 688	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner u/avtalt løpetid	7	1 688	2 499
673	761	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner m/avtalt løpetid	7	761	673
72 572	72 646	Netto utlån til kunder	4, 8, 9, 11, 14	72 625	72 546
8 430	9 783	Rentebærende verdipapirer	26	9 783	8 430
2 617	2 448	Aksjer og andre egenkapitalinteresser	27	2 448	2 617
153	160	Investeringer i konsernselskap	28	0	0
1 191	1 341	Investeringer i felleskontrollerte virksomheter og tilknyttet selskap	28	1 411	1 452
282	234	Varige driftsmidler	29, 31	275	326
357	357	Goodwill	30	465	458
38	59	Utsatt skattefordel	24	60	39
283	267	Andre eiendeler	16, 31, 32	382	399
89 202	89 850	Sum eiendeler		90 003	89 547
19	16	Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7	16	19
55 284	55 243	Innskudd fra kunder og gjeld til kunder	33	55 184	55 216
19 570	19 766	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34	19 766	19 570
308	431	Betalbar skatt	24	435	319
816	726	Annen gjeld og forpliktelser	16, 23, 31, 35	802	900
749	751	Ansvarlig lånekapital	37	751	749
76 745	76 934	Sum gjeld		76 954	76 773
2 101	2 100	Eierandelskapital	39,40	2 100	2 101
3 779	3 779	Overkursfond		3 779	3 779
1 413	1 681	Utvinningsfond		1 681	1 413
4 716	4 889	Sparebankens fond		4 889	4 716
91	112	Fond for urealiserte gevinster		112	91
350	350	Hybridkapital		350	350
7	7	Gavefond		7	7
		Annen egenkapital		127	310
		Minoritetsandel		6	7
12 457	12 916	Sum egenkapital		13 050	12 774
89 202	89 850	Gjeld og egenkapital		90 003	89 547

Egenkapitalendring

Konsern

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Minori- tets- andel	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2022	2 101	3 779	1 413	4 716	7	91	350	310	7	12 775
Rentekostnader på fondsobligasjon			-16	-10						-26
Utbytte/gaver fra 2022, utbetalt i 2023			-574	-372					-2	-948
Spareordning EK-bevis ansatte		-1								-1
Andre endringer i EK ²								-51	0	-51
Resultat før øvrige resultatposter			863	559		21		-134	1	1 310
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi			-5	-4						-9
Andel andre innt. og kostn. fra FKV/TS								2		2
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			0	0						0
Egenkapital pr. 31.12.2023	2 101	3 779	1 681	4 889	7	112	350	127	6	13 051

1) Eierandelskapital er fratrukket 1,9 (0,6) mnok i egenbeholdning

2) Hvorav implementeringseffekt IFRS 17 og IFRS 9 på IB 01.01.2023 i FKV utgjør 61 mnok

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Minori- tets- andel	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2021	1 778	2 777	1 108	3 727	7	26	350	318	10	10 100
Egenkapital tilordnet ved fusjon med SpareBank 1 Modum	321	998	0	795						2 113
Rentekostnader på fondsobligasjon			-11	-7						-19
Utbytte/gaver fra 2021, utbetalt i 2022			-297	-196					-4	-497
Spareordning EK-bevis ansatte	2	4								6
Andre endringer i EK			3	2		-8		-5		-8
Resultat før øvrige resultatposter			586	380		74		-1	3	1 041
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi			2	1						3
Andel andre innt. og kostn. fra FKV/TS								-1		-1
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>										
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			21	14						35
Egenkapital pr. 31.12.2022	2 101	3 779	1 413	4 716	7	91	350	310	7	12 774

1) Eierandelskapital er fratrukket 0,6 (2,8) mnok i egenbeholdning

Morbank

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2022	2 101	3 779	1 413	4 716	7	91	350	0	12 457
Rentekostnader på fondsobligasjon			-16	-10					-26
Utbytte/gaver fra 2022, utbetalt i 2023			-574	-372					-946
Spareordning EK-bevis ansatte		-1							-1
Resultat før øvrige resultatposter			863	559		21			1 443
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi			-5	-4					-9
Andel andre innt. og kostn. fra FKV/TS									
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			0	0					0
Egenkapital pr. 31.12.2023	2 101	3 779	1 681	4 889	7	112	350	0	12 918

1) Eierandelskapital er fratrukket 1,9 (0,6) mnok i egenbeholdning

(beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Utjev- nings- fond	Spare- bankens- fond	Gave- fond	Fond for urealisert gevinster	Hybrid- kapital	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2021	1 778	2 777	1 108	3 727	7	26	350	0	9 773
Egenkapital tilordnet ved fusjon med SpareBank 1 Modum	321	998	0	795					2 113
Rentekostnader på fondsobligasjon			-11	-7					-19
Utbytte/gaver fra 2021, utbetalt i 2022			-297	-196					-492
Spareordning EK-bevis ansatte	2	4							6
Andre endringer i EK			3	2		-8			-3
Resultat før øvrige resultatposter			586	380		74			1 040
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Verdiendring på utlån klass. til virkelig verdi			2	1					3
Andel andre innt. og kostn. fra FKV/TS									
<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultat:</i>									
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			21	14					35
Egenkapital pr. 31.12.2022	2 101	3 779	1 413	4 716	7	91	350	0	12 457

1) Eierandelskapital er fratrukket 0,6 (2,8) mnok i egenbeholdning

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
		Kontantstrøm fra virksomheten		
1 303	1 839	Periodens resultat før skatt	1 711	1 311
		Netto resultat fra FKV og TS	-44	-158
-6	-3	Tap/gevinst anleggsmidler	-3	-6
50	50	Av- og nedskrivninger	54	54
40	-57	Tap på utlån	-57	40
-258	-307	Betalbar skatt	-312	-267
-139	-64	Endring utlån og andre eiendeler	-69	-143
521	-40	Endring innskudd fra kunder	-33	505
-150	-88	Endring utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-88	-150
-1 694	-1 353	Endring sertifikater og obligasjoner	-1 353	-1 694
-21	-24	Endring øvrige fordringer	-21	-24
-252	23	Endring annen kortsiktig gjeld	14	-262
-607	-24	Netto kontantstrøm fra virksomheten	-200	-794
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
625	0	Tilført kontanter og kontantekvivalenter ved fusjon 1)	0	642
-37	-13	Investeringer i varige driftsmidler	-14	-39
15	14	Salg av varige driftsmidler	14	15
-231	-246	Investeringer i aksjer, egenkapitalbevis og andeler	-69	-114
130	264	Salg av aksjer, egenkapitalbevis og andeler	264	130
502	18	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	195	635
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
6 168	3 530	Opptak av finansielle innlån	3 530	6 223
-4 787	-3 393	Tilbakebetaling av finansielle innlån	-3 393	-4 785
416	200	Opptak ansvarlig lån / fondsobligasjoner	200	416
-411	-200	Tilbakebetaling av ansvarlig lån / fondsobligasjoner	-200	-411
6	6	Tilbakekjøp egne EK-bevis til spareprogrammet	6	6
-492	-951	Utbetalt utbytte/ gaver	-951	-496
901	-808	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-808	954
796	-814	Sum endring kontanter og kontantekvivalenter i året	-814	796
1 812	2 607	Kontanter og kontantekvivalenter IB	2 607	1 812
2 607	1 794	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	1 794	2 607
796	-814	Netto endring kontanter og kontantekvivalenter i året	-814	796
		Kontanter og kontantekvivalenter spesifisert		
108	105	Kontantbeholdning og fordringer på sentralbanker	105	108
2 499	1 688	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	1 688	2 499
2 607	1 794	Kontanter og kontantekvivalenter	1 794	2 607

1) Tilført kontanter og kontantekvivalenter fra SpareBank 1 Modum ved fusjonen 01.04.2022

Tilleggsspesifikasjoner

Kontantstrøm fra renteinbetalinger, renteutbetalinger og mottatt utbytte som inngår i periodens resultat før skatt

Morbank			Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
2 356	3 825	Renteinnbetalinger av utlån til kunder	3 821	2 354
-494	-1 331	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-1 327	-492
39	123	Renteinnbetalinger av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123	39
-1	-1	Renteutbetalinger på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-1	-1
189	442	Renteinnbetalinger av sertifikater og obligasjoner	442	189
-482	-984	Renteutbetalinger på sertifikater og obligasjoner	-984	-482
193	227	Utbytte fra investeringer	38	77
1 800	2 302	Netto kontantstrøm fra renteinbetalinger, renteutbetalinger og mottatt utbytte	2 113	1 685

Noter til regnskapet

1	Generell informasjon	42
2	Regnskapsprinsipper	42
3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	50
4	Segmentinformasjon	53
5	Kapitaldekning	54
6	Finansiell risikostyring	56
KREDITTRISIKO		
7	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	60
8	Utlån til og fordringer på kunder	61
9	Overføring av finansielle eiendeler	65
10	Aldersfordeling på forfalte utlån	67
11	Tap på utlån og garantier	68
12	Kredittrisikoeksponering for hver interne risikoring	72
13	Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantestillelser	73
14	Kredittkvalitet pr. klasse av finansielle eiendeler	75
MARKEDSRISIKO		
15	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	77
16	Finansielle derivater	78
LIKVIDITETSRISIKO		
17	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likvidetsrisiko	79
RESULTATREGNSKAPET		
18	Netto renteinntekter	82
19	Netto provisjons- og andre inntekter	83
20	Netto resultat fra finansielle eiendeler	84
21	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	85
22	Andre driftskostnader	86
23	Pensjoner	87
24	Skatt	89

BALANSE

25	Finansielle instrumenter til virkelig verdi	90
26	Rentebærende verdipapirer	93
27	Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	95
28	Eierinteresser i konsernselskaper, felles kontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)	97
29	Varige driftsmidler - eiendom, anlegg og utstyr	99
30	Goodwill	100
31	IFRS 16 Leieavtaler	101
32	Andre eiendeler	101
33	Innskudd fra kunder	102
34	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	103
35	Annen gjeld og forpliktelser	104
36	Garantier	105
37	Ansvarlig lånekapital	106

ØVRIGE OPPLYSNINGER

38	Nærstående parter	107
39	Resultat per egenkapitalbevis og beregning av egenkapitalbevisbrøk	108
40	Egenkapitalbevisiere og spredning av egenkapitalbevis	110
41	Proformaoppstilling resultat, balanse og nøkkeltall	113
42	Hendelser etter balansedagen	114

Note 1 – Generell informasjon

Kort beskrivelse av virksomhet og struktur

Konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge er totalleverandør av produkter og tjenester for person- og bedriftsmarkedet innenfor områdene:

- Finansiering
- Sparing og plassering
- Forsikring
- Betalingsformidling
- Eiendomsmegling
- Regnskapsføring og økonomisk rådgivning

Konsernet er lokalisert i Kongsberg, Vikersund, Åmot, Hokksund, Drammen, Lier, Holmestrand, Horten, Tønsberg, Færder, Sandefjord, Larvik, Bamble, Porsgrunn, Skien, Ulefoss, Bø og Notodden.

SpareBank 1 Sørøst-Norge er medlem av SpareBank 1-alliansen.

For fullstendig selskapsstruktur datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter (FKV) og tilknyttet selskap (TS), se note 28.

Det vises videre til egne kapitler i årsrapporten for beskrivelse av bankens visjon, verdier, mål og forretningsidé, samt konsernets strategi.

Banken har forretningsadresse i Sandefjord, opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Årsregnskapet for 2023 ble godkjent av styret 20.03.2024 og vedtas av representantskapet 18.04.2024.

Valuta

Presentasjonsvalutaen er i norske kroner som også er morselskapets funksjonelle valuta. Alle beløp er oppgitt i millioner kroner med mindre noe annet er oppgitt.

Note 2 – Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Morbank- og konsernregnskapet for 2023 for SpareBank 1 Sørøst-Norge er utarbeidet i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering som er godkjent av EU (IFRS) og gjort gjeldende i Norge etter regnskapsloven.

Morbank- og konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

Nye og endrede standarder som er tatt i bruk i 2023

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter.

Formål med ny standard er å eliminere uensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter og hovedtrekkene i den nye modellen er som følger:

- Et estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for en gruppe av forsikringskontrakter. Fremti-

dige kontantstrømmer omfatter fremtidige premieinnbetalinger og utbetalinger av forsikringsoppgjør, erstatninger og andre utbetalinger til forsikringstaker. Estimater skal ta hensyn til en eksplisitt justering for risiko og estimatene skal være basert på forholdene på balansedato.

- En kontraktmargin («Contractual Service Margin») som er lik dag én-gevinsten i estimatet av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av forsikringskontrakter. Dette svarer til fortjenesteelementet i forsikringskontraktene som skal innregnes over den perioden tjenesten ytes, det vil si over dekningsperioden til forsikringene.
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av fremtidige kontantstrømmer justeres mot kontraktmarginen, og innregnes derved i resultatet over gjenværende periode de aktuelle kontraktene dekker.
- Effekten av endring i diskonteringsrente skal, som et valg av regnskapsprinsipp, presenteres enten i det ordinære resultatet eller i andre inntekter og kostnader.

IFRS 17 skal som et utgangspunkt anvendes retrospek-

tivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller en anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse er upraktisk («impracticable»).

Effekt på egenkapitalen i konsernet som følge av at det tilknyttede selskapet SpareBank 1 Gruppen AS implementerte denne standarden pr 01.01.2022 er 70 mill. kroner i redusert egenkapital. Resultatet for 2022 fra SpareBank 1 Gruppen AS omarbeidet til IFRS 17/IFRS 9 er justert med 10 mill. kroner, slik at effekten på egenkapitalen 01.01.2023 er 61 mill. kroner.

Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

IFRS 17 implementeringseffekt 2022:

(beløp i mnok)

Egenkapital konsern 31.12.2022 før implementering	12 775
Implementering IFRS 17/IFRS 9 01.01.2022	-70
Korrigert resultat 2022 som følge av implementering IFRS 17/IFRS 9	10
Implementeringseffekt på egenkapitalen 01.01.2023	-61
Endret egenkapital konsern 01.01.2023	12 714

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK) som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter banken og dens datterselskaper. Beskrivelsen av regnskapsprinsippene for konsernregnskapet gjelder også for morbankregnskapet med mindre noe annet er eksplisitt angitt.

Datterselskaper er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Alle mellomværender, inntekter, samt kostnader mellom konsernselskaper er eliminert fullt ut. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

Ved overtakelse av kontroll i et selskap (virksomhets sammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser innregnes som goodwill. En eventuell negativ differanse resultatføres umiddelbart. Regn-

skapsføring av goodwill etter førstegangsinregning er omtalt under avsnittet om Immaterielle eiendeler.

Eierandeler i selskaper der konsernet sammen med andre har bestemmende innflytelse (Felleskontrollert virksomhet; FKV), eller betydelig innflytelse (Tilknyttede selskaper; TS) er vurdert etter egenkapitalmetoden.

I bankens selskapsregnskap er investeringer i datterselskaper, felleskontrollerte foretak og tilknyttede foretak bokført til historisk kost. Ved indikasjon på verdifall, foretas nedskrivningstest.

Virksomhetssammenslutninger

Ved overtagelse av virksomhet anvendes overtagesmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi. Direkte overtagesutgifter kostnadsføres når de oppstår, med unntak av emisjons- og låneopptaksutgifter. Overtagne eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunkt for overtagelsen. Dersom vederlaget overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet. Ved trinnvise oppkjøp av datterselskaper vil konsernet måle tidligere eierandeler i selskapet til virkelig verdi umiddelbart før kontrollovergang, og eventuelle gevinster eller tap resultatføres. Betingede vederlag vurderes til virkelig verdi uavhengig av sannsynligheten for at vederlaget vil bli betalt. Justering av betingede vederlag i etterfølgende perioder regnskapsføres i henhold til relevante standarder.

Segmentrapportering

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. SpareBank 1 Sørøst-Norge rapporterer pt etter virksomhetssegmentene Bedriftsmarked og Personmarked.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet det. Representantskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det.

Hendelser frem til det tidspunkt regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som forelå på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som oppstod etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt

fordring på sentralbanken. Likviditetsbeholdningen i kontantstrømoppstillingen inkluderer i tillegg netto utlån og fordringer på andre kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid.

Finansielle instrumenter

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier;

- virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- virkelig verdi med verdiendringer over øvrige resultatposter med og uten reversering over resultat
- amortisert kost

For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter. Gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer måles til amortisert kost.

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, måles til virkelig verdi med verdiendringer over øvrige resultatposter, med renteinntekt og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over øvrige resultatposter reklassifiseres til ordinært resultat ved salg eller avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder gjeldsinstrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente og hovedstol, og gjeldsinstrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer.

1. Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner, samt fordringer på sentralbanker

Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner, samt fordringer på sentralbanker måles til amortisert kost.

2. Utlån til og fordring på kunder med flytende rente

I Norge er flytende rente det normale for utlån til personmarkedet og til deler av bedriftsmarkedet. Vilkårene er normalt standardiserte og gjelder likt for alle utlån av denne typen. Låntagers rett til tidlig innløsning og konkurransen mellom banker gjør at utlånenes kontantstrømmer i liten grad vil kunne avvike fra hva som er

definert som betaling av renter og hovedstol på gitte datoer i IFRS 9.

Bankens vurdering er derfor at disse utlånenes betingelser er konsistent med måling og klassifisering til amortisert kost.

3. Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom

Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom er målt og klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over øvrige resultatposter. Dette da forretningsmodellens formål er vurdert til både å være for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg.

4. Utlån til og fordring på kunder med fastrente

Utlån til og fordringer på kunder med fastrente måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over resultat (virkelig verdi opsjonen).

5. Rentebærende verdipapirer

Konsernets portefølje av rentebærende verdipapirer inneholder både sertifikater og obligasjoner. Rentebærende verdipapirer måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater

Alle derivater måles og klassifiseres i utgangspunktet til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring.

1. Sikringsbokføring

Banken benytter virkelig verdi sikring for å styre sin renterisiko for gjeld ved utstedelse av verdipapirer til fastrente. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved førstegangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdi sikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet blir regnskapsført til amortisert kost justert for endring i virkelig verdi av den sikrede risiko. Endringer i disse verdiene blir resultatført.

Anvendelse av sikringsbokføring krever at sikringen er svært effektiv. Sikringen anses som svært effektiv hvis det ved inngåelsen og i sikringens løpetid kan forventes at endringer i virkelig verdi for sikringsinstrumentet i vesentlig grad oppveier endringer i virkelig verdi av sikringsobjektet i forhold til den risiko som sikres. Ved beregning av sikringseffektiviteten i ettertid, måles virkelig verdi av de sikrede instrumentene og sammenligner den med endringen i virkelig verdi av det sikrede objektet.

Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som «virkelig verdisikring».

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Egenkapitalinstrumenter

Investeringer i egenkapitalinstrumenter måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

1. Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Aksjeporteføljen til banken består i all hovedsak av strategiske anleggsaksjer. Banken klassifiserer og måler porteføljen til virkelig verdi over resultatet. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan konsernet beregne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmodeller.

Finansielle forpliktelser

Konsernets finansielle forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost.

1. Innskudd

Innskudd fra kunder måles til amortisert kost.

2. Langsiktige innlån (gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og innskudd fra kredittinstitusjoner)

Innlån innregnes første gang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjonsutgifter.

Innlån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden.

Innlån med fast rente som er swappet til flytende rente sikringsbøkes (virkelig verdi sikring) med neddiskontering etter gjeldende rentekurve.

Tapsavsetninger på brutto utlån og garantier

Bankens tapsavsetning innregnes basert på forventet kredittap (expected credit loss -ECL).

Den generelle modellen for tapsavsetninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over øvrige resultatposter, og som ikke er kredittforringet ved førstegangsinnregning. I tillegg er lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet kredittap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det

avsettes for 12 måneders forventet kredittap. 12 måneders forventet kredittap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de neste 12 månedene. Hvis kreditt risikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet kredittap over hele levetiden.

Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner er holdt utenfor tapsvurderingene med bakgrunn i lav kreditt risiko.

Banken benytter tre makroøkonomiske scenarier for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede kredittap. De ulike scenarier benyttes for å justere aktuelle parametre for beregning av forventet kredittap, og et sannsynlighets-vektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier blir innregnet som kredittap. De tre scenariene er normal-scenariet (S1), worst-scenariet (S2) og best-scenariet (S3).

Nedskrivningsmodellen

Kredittapsanslaget beregnes månedlig, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen, utlån, kreditt og garantier. Kredittapstematene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default – PD), lånets tap ved mislighold (loss given default – LGD) og lånets eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Banken har historikk for observert misligholdsrate (PD) og observert tapsgrad (LGD). Dette danner grunnlag for å lage estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Banken vurderer makroøkonomiske faktorer som arbeidsledighet, BNP-vekst, renter, boligpriser og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon. I tillegg inngår forventet løpetid på utlån i estimater for fremtidsrettet informasjon. Det produseres månedsrapporter for validering og stresstesting, som inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Disse valideres minimum årlig. De samme modellene ligger til grunn for ECL-beregninger kalibrert for dette formål. Stresstestene inneholder ulike scenario for makroøkonomiske hovedstørrelser og hvordan dette kan påvirke estimatene for PD, LGD, EAD, EL (forventet kredittap) og UL (risikojustert kapital) i både regulatoris-

ke og økonomiske kredittmodeller. Basisscenarioet fra stressstestene er utarbeidet på bakgrunn av referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Vekting av scenarioene, se note 11 tap på utlån for nærmere beskrivelse og sensitivitet.

Definisjonen av mislighold under trinn 3 (se under) er sammenfallende med intern risikostyring og kapitalkravsberegninger. Her anvendes 90 dagers overtrekk og kredittforringet som et viktig kriterium for mislighold. Kriteriene for vesentlig økning i kreditt risiko beskrives i trinn 1 og 2 under. Vesentlig økning i kreditt risiko måles for det enkelte utlånet. Tapsavsetningen beregnes og rapporteres etter driftssegmentene person- og bedriftsmarkedet.

Trinn 1

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kreditt risiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarende 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3. I modellen forutsettes at kunder med PD lavere enn 0,6 prosent kan kategoriseres som lav risiko og defineres som trinn 1 uavhengig av endring i PD.

Trinn 2

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kreditt risiko siden førstegangsinnregning, men hvor eiendelen ikke er kredittforringet på balansedagen. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Avgrensning mot trinn 1 avhenger av om det har skjedd en vesentlig økning i kreditt risiko, med mindre dette kan tilbakevises. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholds sannsynlighet (PD) har økt vesentlig. Vesentlig endring i kreditt risiko inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager uavhengighet av nivået på PD eller eiendeler knyttet til kunder som har kommet på watchlist. Kundene på watchlist har som hovedregel en vesentlig økning i kreditt risiko dersom PD har økt med over 150 prosent siden innvilgelse til et nivå over 0,60 prosent.

Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble opprettet/fornytt («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som er kredittforringet. En eiendel er kredittforringet når én eller flere

hendelser som har en negativ innvirkning på den finansielle eiendelens estimerte framtidige kontantstrømmer, har funnet sted. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Banken har definert at det foreligger kredittforringelse når et utlån er i mislighold. Denne definisjonen er i tråd med definisjonen som gjelder for intern risikostyring og for regulatorisk kapitalkravsberegning for IRB-bankene. Se for øvrig note 8 for nærmere beskrivelse og fordeling av risikoklasser.

Kredittforringede engasjement

Samlet engasjement fra en kunde (over 1 000 nok) regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer hvor det ikke foreligger betalingsmislighold, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap, defineres som tapsutsatte engasjementer. Tapsutsatte engasjementer består av sum misligholdte engasjementer over 90 dager og øvrige tapsutsatte engasjement (ikke-misligholdte engasjement med individuell nedskrivning).

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse, behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellig fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene

er vesentlig forskjellig fra regnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg, og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5.

Overføring av låneporteføljer

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Bankens vurderer at praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap knyttet til solgte utlån er overført. Alle overførte lån er fraregnet i bankens balanse. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. I tillegg til salgssummen mottar banken et vederlag i form av løpende provisjoner for lånene. Det vises til nærmere omtale i note 9.

Varige driftsmidler

Eiendom, anlegg og utstyr førstegangs-innregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid etter IAS 16. Ved fastsetting av avskrivningsplan, splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi for bankens og konsernets eiendeler. Tomter og kunst avskrives ikke, men testes periodisk for nedskrivning ved indikasjoner på verdifall. Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36, når omstendighetene indikerer det.

Banken har ikke klassifisert driftsmidler etter IAS 40 (investeringseiendommer).

Leieavtaler

Banken innregner leieavtaler i tråd med IFRS 16 med

innregning av bruksrett og tilhørende leieforpliktelse. Leieforpliktelsen innregnes som gjeld til amortisert kost, basert på leieavtalens vederlag og effektive rente. Bruksretten innregnes som en del av bankens driftsmidler, gjenværende bruksrett testes for verdifall i samsvar med IAS 36.

Immaterielle eiendeler - Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten ved oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten.

Nedskrivning av varige og immaterielle eiendeler

Ved slutten av hver rapporteringsperiode vurderer konsernet om det foreligger indikasjon på verdifall på varige eller immaterielle eiendeler. Hvis indikasjon foreligger, beregnes gjenvinnbart beløp for eiendelen ved å estimere mulig verdifall. Goodwill testes for nedskrivning minst en gang i året. SpareBank 1 Sørøst-Norge har valgt å gjennomføre denne årlige testen i fjerde kvartal.

En eiendel er regnskapsført høyere enn gjenvinnbart beløp dersom dens balanseførte verdi overstiger det beløp som kan gjenvinnes ved bruk eller salg av eiendelen. Dersom dette er tilfellet, betegnes eiendelen som falt i verdi, og eiendelen må nedskrives til gjenvinnbart beløp. Se note 30 Goodwill for beskrivelse av verdifallstesting.

Følgende relevante kriterier vurderes ved vurdering om det finnes indikasjoner på verdifall:

- En nedgang i eiendelens markedsverdi
- Endringer i det langsiktige avkastningskravet som kan påvirke diskonteringsrenten som brukes i beregningen av eiendelens verdi i bruk
- Planlegger å restrukturere eller avvikle eiendelen
- Eiendelen genererer mindre inntekt enn forventet

Beregninger av bruksverdi er basert på historiske resultater og prognoser godkjent av ledelsen. På grunnlag av prognoser for de kontantstrømgenererende enhetene, estimeres en fremtidig kontantstrøm som tilsvarer den neddiskonterte verdien av fremtidige utbytter. Metoden forutsetter at all tilgjengelig overskuddskapital utbetales som utbytte hvert år, som deretter neddiskonteres med en diskonteringsrente som reflekterer implisitt gjennomsnittlig avkastningskrav til bankens utstedte egenkapitalbevis.

Nedskrivningsvurderingene er basert på en eksplisitt

prognoseperiode på fem år og en normaliseringsperiode på fem år. Normaliseringsperioden er kun inkludert for å sikre at kontantstrømmen når et normalisert vekstnivå før det beregnes en terminalverdi. Terminalverdien er beregnet ved bruk av Gordon Growth-formelen. I normaliseringsperioden tilsvarende veksten den langsiktige vekstforutsetningen og alle andre forutsetninger er like som i siste år i den eksplisitte prognoseperioden. Dette er en vanlig metode i bruk av nåverdiberegningen av kontantstrømmer.

Pensjoner

Ytelsesbaserte ordninger

Pensjonsforpliktelser og -kostnader for ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes etter forsikringsmessige prinsipper av uavhengig aktuar. Pensjonskostnaden består av periodens pensjonsopptjening for de ansatte som inngår i ordningen, renter av netto forpliktelse, samt eventuelle planendringer. Det gjøres påslag for både arbeidsgiveravgift og finansskatt i beregning av årlig pensjonskostnad og i beregning av netto pensjonsforpliktelse.

Ved beregning av netto forpliktelse (nåverdi forpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler) kan det oppstå aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) som følge av endringer i forutsetninger eller erfaringsavvik. Estimat- og erfaringsavvik regnskapsføres over utvidet resultat (andre inntekter og kostnader) i den perioden de oppstår.

Bankens kollektive ytelsesbaserte ordninger er avvirket pr 31.12.2023.

Innskuddsbaserte ordninger

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at banken ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Innbetalinger for ordningen kostnadsføres direkte. Banken er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Premier til AFP blir også behandlet som en innskuddsbasert ordning.

Det henvises til note 23 for nærmere beskrivelse av og endringer i bankens pensjonsordninger.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som et ledd i vurderingen av tap på utlån og etter samme prinsipper, og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser, dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg, og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når banken har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån (se over).

Fondsobligasjon hvor konsernet ikke er forpliktet til å betale tilbake hverken rente eller hovedstol klassifiseres som hybridkapital under egenkapital. Rentekostnadene på fondsobligasjonen presenteres ikke som rentekostnad i resultat, men føres direkte mot egenkapitalen. Skatteeffekten av rentekostnaden klassifiseres som skatt på ordinært resultat.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og utbytte/gave til samfunnskapitalen klassifiseres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap og reklassifiseres til annen gjeld når det er vedtatt.

Inntektsføring

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter- og kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på effektiv rentes metode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi, vil renten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av verdiendringer klassifiseres som inntekt/kostnad fra andre finansielle investeringer eller over øvrige resultatposter.

Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost og finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter, amortisert kost». Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter eiendeler målt til virkelig verdi».

Dersom en finansiell eiendel eller en gruppe av like eiendeler er nedskrevet som følge av verditap, resultatføres renteinntektene ved å benytte renten som fremtidige kontantstrømmer diskonteres med for å beregne verditapet.

Gjennomsnittlig rente

Det er flere steder i notene oppgitt årets gjennomsnittlige rentesats. Årets gjennomsnittlige rentesats tilsvarende årets renteinntekt eller rentekostnad etter amortisert

kost dividert på henholdsvis gjennomsnittlige utlån eller innlån.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Andre inntekter

Leieinntekter fra eiendom inntektsføres lineært over leieperioden.

Mottatt utbytte

Mottatt utbytte på egenkapitalinstrumenter innregnes i resultatet etter at bankens rett til å motta betaling er fastsatt.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kurs på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner, eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansen dagen, innregnes i resultatet.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og endring i utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formuesskatt regnes ikke som skatt etter IAS 12 og er presentert som driftskostnad.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrøm gruppet etter kilder og anvendelsesområde. Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på andre banker uten oppsigelsesfrist.

Mergim Shala

Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar de forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn.

Tap på utlån og garantier

Bankens regnskap skal gi et rettviseende bilde, også når det gjelder bankens tapsavsetninger. Tapsavsetningene gjenspeiler, som beskrevet i prinsippnotene over, forventet kredittap (ECL). Ved vurdering av forventet kredittap er det tatt høyde for de aktuelle forholdene som vi var kjent med på rapporteringstidspunktet for årsregnskapet, og forventningene til den økonomiske utviklingen fremover.

Banken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporteføljen årlig. Store og risikoutsatte engasjementer, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås løpende. Engasjementer som er misligholdt over 30 dager blir vurdert i forhold til tiltak og/eller behov for nedskrivning.

Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

I tillegg til individuelle tapsvurderinger foretas det også skjønnsmessige vurderinger av migrering mellom trinn og scenariovekting.

Det ble i andre kvartal 2023 tatt i bruk en oppgradert modell for beregning av tapskostnader på engasjementer uten individuell nedskrivning. Konsernets tapsmodell gir forslag til sentrale forutsetninger for beregning av forventet tap (ECL) ved bruk av regresjonsanalyse og simulering. Fremtidig misligholdsnivå (PD) predikeres basert på forventet utvikling i penge-markedsrente og arbeidsledighet. Fremtidig tapsnivå (LGD) simuleres basert på sikkerhetsverdier og forventninger til prisutvikling for ulike sikkerhetsobjekter. Norges Banks Pengepolitisk rapport er valgt som

hovedkilde for forklaringsvariablene rente og arbeidsledighet samt forventet prisutvikling eiendom. Endringen har en begrenset effekt på tapsberegningene. De anvendte scenarioene samt vektningen av disse er oppdatert. Konsernet følger samme prinsipp for migrering mellom trinnene som tidligere. I tillegg er det foretatt en skjønnsmessig vurdering av migrering. Ved utgangen av fjerde kvartal 2023 er det valgt å flytte næringene eiendomsprosjekt og bygg og anlegg fra trinn 1 til trinn 2 da disse bransjene har store utfordringer som følge av at boligpinvesteringene har falt historisk mye i 2023, og utsiktene er svakte for de neste årene.

Måling av ECL (forventet kredittap) i henhold til IFRS 9 krever vurdering av når det har vært vesentlig økning i kredittrisiko og ved fastsettelse av nivået på verdifall, særlig med hensyn til estimeringen av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer og sikkerhetsverdier. Disse estimatene er drevet av en rekke faktorer der endringer kan resultere i ulike nivåer av tapsavsetninger. Elementer av ECL-modellen som inneholder vurdering og estimater inkluderer:

- Den interne PD modellen, som angir sannsynlighet for mislighold
- Kriterier som vurderer om det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko, slik at det beregnes livstids forventet kredittap
- Bruken av fremtidsrettet informasjon om makroøkonomiske forhold, samt vektning av ulike sannsynligheter og hvordan disse kan påvirke estimatene for PD, LGD og EAD.

Stresstestmodell for klimarisiko

SpareBank 1-bankene har i 2023 utviklet første versjon av felles stresstestmodell for klimarisiko. Modellen analyserer hvordan klimahendelser påvirker risikoutvikling og mulig tap i kredittporteføljen. Prosjektet har vært et samarbeid mellom bankene, der vårt felles utviklingsmiljø for kredittmodeller gjennomfører implementeringen.

Stresstestmodellen for klimarisiko er utviklet i samme tekniske løsning som våre modeller for IFRS 9-taps-estimat og stresstestmodell for kredittap i ICAAP. Forutsetninger om makroutviklingen for sentrale klimaindikatorer er innarbeidet gjennom anerkjente klimascenarioer fra Network for Greening the Financial System (NGFS), opptil 30 år frem i tid. Alliansens ESG-scoringmodell av BM-kunder er integrert i stresstestmodellen. Herfra hentes nøkkelinformasjon som iboende bran-

sjerisiko og ESG-score for å blant annet differensiere sårbarhet mot overgangsrisiko og fysisk klimarisiko.

Modellutviklingen vil fortsette i 2024. Utviklingsarbeidet vil bygge på erfaringer fra brukerne og eksterne forventninger. Blant annet forventer vi at EBA snart publiserer ny retningslinje for stresstesting av ESG-/klimarisiko. Det gjenstår fremdeles utviklingsarbeid og avklaringer i forhold til hvordan forventning til klimarelaterte kredit-tap skal tas inn i tapsavsetninger/IFRS 9-modellen. Det er så langt ikke identifisert behov for særskilte klimarelaterte nedskrivninger. Foreløpig benyttes resultatene hovedsakelig til stresstesting.

Det vises til note 2 for nærmere beskrivelse av prinsipper og note 11 for sensitivitetsbetraktninger.

Goodwill

Konsernet gjennomfører tester for å vurdere mulig verdifall på goodwill årlig eller ved indikasjon på verdifall, jfr. IAS 36. Vurderingen er basert på konsernets bruksverdi. Gjenvinnbart beløp fra kontantstrømgenererende enheter er fastsatt ved beregning av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Kontantstrømmene er basert på historisk inntjening og forventninger om fremtidige forhold og inkluderer antagelser og estimater om usikre forhold. Utfallet av nedskrivningstestene avhenger av anslag på avkastningskrav. Avkastningskravene er skjønsmessig fastsatt på bakgrunn av tilgjengelig informasjon på balansedagen.

Ved nedskrivningstest av goodwill knyttet til fusjonen mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum er laveste nivå for kontantgenererende enhet segmentene personmarked og bedriftsmarked. Goodwill er forholdsmessig fordelt på segmentene basert på andel av aktivitetskapital. Det estimeres en netto kontantstrøm med utgangspunkt i inntjeningen i bankens utlånsportefølje. Nedskrivningsvurderingene er basert på en eksplisitt prognoseperiode på fem år og en normaliseringsperiode på fem år. Normaliseringsperioden er kun inkludert for å sikre at kontantstrømmen når et normalisert vekstnivå før det beregnes en terminalverdi. Terminalverdien er beregnet ved bruk av Gordon Growth-formelen. I normaliseringsperioden tilsvarer veksten den langsiktige vekstforutsetningen og alle andre forutsetninger er like som i siste år i den eksplisitte prognoseperioden. Beregninger viser at verdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer overstiger balanseført goodwill med god margin.

Øvrig goodwill i konsernet beregnes ut fra estimert forventet netto kontantstrømmer og neddiskonteres med risikofri rente + risikopremie for lignende virksomheter.

Oppkjøp

Oppkjøp av et annet selskap skal regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden, jfr. IFRS 3. Ved oppkjøpsmetoden skal det foretas en fullstendig merverdiallokering hvor kjøpesum allokteres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. Merverdier utover de som er allokert til identifiserte eiendeler og forpliktelser regnskapsføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier skal, etter grundig vurdering, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret (badwill). Analysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn for å komme frem til en mest mulig riktig virkelig verdi av de oppkjøpte selskapene på oppkjøpstidspunktet. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønsmessige poster, men disse er underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner tidligere perioder mv.

Virkelig verdi av aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet.

Med unntak av noen få aksjer, er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember.

Tilsvarende vil virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende faktorer, eksempelvis renter og valuta, innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observert implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes at eksempelvis renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kredittrating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko.

Likviditetsportefølje

Bankens likviditetsportefølje klassifiseres og måles til virkelig verdi over resultatet i samsvar med IFRS 9.4.1.4 basert på formålet med porteføljen. For de instrumenter der det er direkte observerbare priser i markedet blir disse benyttet til verdsettelsen. Resterende del av porteføljen verdsettes ved å beregne nåverdien av estimert kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et anerkjent meglerhus eller Bloomberg prissettingstjeneste.

Utlån med flytende rente med pant i boligeiendom

Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom blir målt og klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI). Dette da forretningsmodellens formål er vurdert til både å være for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg av lån (overføring av boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS).

Som virkelig verdi på slike boliglån forstås:

- Lån i tapskategori 1 - lånets nominelle verdi (ulik amortisert kost)
- Lån i tapskategori 2, og 3J - lånets nominelle verdi redusert med forventet tap (amortisert kost)
- Lån i tapskategori 3K - lånets nominelle verdi redusert med individuelle tapsavsetninger (amortisert kost).

Klassifisering av fondsobligasjoner

SpareBank 1 Sørøst-Norge har utstedt fondsobligasjoner hvor vilkårene tilfredsstillt kravene i CRD IV for og regnes med som kjernekapital. Fra 2017 er disse klassifisert som egenkapital i regnskapet da de ikke tilfredsstillt definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 Sørøst-Norge har rett til å ikke betale renter til investorene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen.

Note 4 – Segmentinformasjon

Segmentopplysningene er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat- og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner.

Rapporteringen av segmenter er inndelt i følgende områder: personmarkeds kunder (PM) og bedriftsmarkeds kunder (BM) som inkluderer morbank og datterselskaper knyttet til eiendomsmevlervirksomhet

og regnskapstjenester. I ufordelt inngår i hovedsak datterselskaper som forvalter eiendom og konsernelimineringer.

Gjeld og eiendeler er ikke fordelt på forretningsområdene utover innskudd og utlån. Konsernelimineringer fremkommer i ufordelt kolonne dersom de ikke er fordelt. Det benyttes samme regnskapsprinsipper i segmentrapporteringen som for konsernet.

Konsern 31.12.2023

(beløp i mnok)	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Resultat				
Netto renteinntekter	1 163	876	-1	2 039
Netto provisjons- og andre inntekter	688	273	-12	949
Driftskostnader	940	405	-12	1 333
Resultat før tap	911	744	-1	1 654
Tap på utlån og garantier	-22	-35		-57
Resultat før skatt	932	780	-1	1 711
Balanse				
Netto utlån til kunder	52 600	20 046	-21	72 625
Andre eiendeler			17 378	17 378
Sum eiendeler pr segment	52 600	20 046	17 357	90 003
Innskudd fra og gjeld til kunder	37 695	17 548	-59	55 184
Annen gjeld og egenkapital			34 819	34 819
Sum egenkapital og gjeld pr segment	37 695	17 548	34 760	90 003

Konsern 31.12.2022

(beløp i mnok)	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Resultat				
Netto renteinntekter	916	656	1	1 573
Netto provisjons- og andre inntekter	800	263	-13	1 050
Driftskostnader	928	357	-13	1 272
Resultat før tap	788	562	0	1 351
Tap på utlån og garantier	8	31		40
Resultat før skatt	780	531	0	1 311
Balanse				
Netto utlån til kunder	52 096	20 476	-26	72 546
Andre eiendeler			17 001	17 001
Sum eiendeler pr segment	52 096	20 476	16 975	89 547
Innskudd fra og gjeld til kunder	36 756	18 527	-67	55 216
Annen gjeld og egenkapital			34 331	34 331
Sum egenkapital og gjeld pr segment	36 756	18 527	34 264	89 547

Note 5 – Kapitaldekning

Ved beregning av kapitaldekning benytter SpareBank 1 Sørøst-Norge standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Banken rapporterer konsolidert kapitaldekningsoppgave. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kreditt AS, SpareBank 1 Finans Midt-Norge og BN Bank ASA.

Kravet til systemrisikobuffer økte fra 3,0 prosent til 4,5 prosent per 31.12.2023. I forbindelse med godkjenningen av fusjonen med SpareBank 1 Modum i mars 2022 fastsatte Finanstilsynet et nytt Pilar-2 krav på 2,5 prosent. Dette kravet er gjeldende inntil Finanstilsynet har fastsatt nytt Pilar 2-krav. Per 20. desember 2023 fast-

satte Finansdepartementet ny forskrift om endring av oppfyllelse av Pilar 2-kravet. SpareBank 1 Sørøst-Norge kan benytte nye regler for sammensetning av Pilar-2, og ikke 100 prosent ren kjernekapital som tidligere. Regulatorisk krav til ren kjernekapital ved utgangen av 2023 etter ny forskrift er 15,4 prosent ekskl. management buffer. Konsernets mål om ren kjernekapitaldekning er 17,0 prosent.

Ved utgangen av 2023 utgjorde ren kjernekapitaldekning 19,4 (19,5) prosent, og uvektet kjernekapital (leverage ratio) utgjorde 8,5 (8,5) prosent. Regulatorisk krav til vektet kjernekapital er 3,0 prosent. Begge målene innfris med god margin ved utgangen av 2023.

Morbank			Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
12 107	12 566	Sum balanseført egenkapital (eksklusiv hybridkapital)	12 700	12 424
-946	-896	Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapitalen	-739	-946
		Minoritetsinteresser som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-6	-7
-15	-16	Verdijusteringer på aksjer og obligasjoner målt til virkelig verdi (AVA)	-24	-22
		Andre immaterielle eiendeler	-5	-9
		Positive verdier av justert forventet tap	-77	-67
-357	-357	Fradrag for goodwill	-465	-458
-174	-176	Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-176	-174
-886	-767	Fradrag for vesentlige eierandeler i finansiell sektor	0	0
9 729	10 356	Sum ren kjernekapital	11 207	10 939
350	350	Hybridkapital	350	350
		Hybridkapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes	130	156
10 079	10 706	Sum kjernekapital	11 687	11 439
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
745	745	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	745	745
		Ansvarlig kapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes	216	222
10 824	11 451	Netto ansvarlig kapital	12 648	12 399
		Risikoveid beregningsgrunnlag		
41 126	41 639	Eiendeler som ikke inngår i handelsporteføljen	52 271	51 272
3 782	4 196	Operasjonell risiko	4 956	4 327
56	49	CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	688	497
44 964	45 884	Totalt beregningsgrunnlag	57 916	56 096
21,6 %	22,6 %	Ren kjernekapitaldekning	19,4 %	19,5 %
22,4 %	23,3 %	Kjernekapitaldekning	20,2 %	20,4 %
24,1 %	25,0 %	Kapitaldekning	21,8 %	22,1 %
11,0 %	11,5 %	Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	8,5 %	8,5 %

Morbank			Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
		Bufferkrav		
1 124	1 147	Bevaringsbuffer (2,5 %)	1 448	1 402
899	1 147	Motsyklisk buffer (2,5 (1,0) %)	1 448	1 122
1 349	2 065	Systemrisikobuffer(4,5 (3,0) %)	2 606	1 683
3 372	4 359	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	5 502	4 207
2 023	2 065	Minimumskrav til ren kjernekapital (4,5 %)	2 606	2 524
4 333	3 932	Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav	3 099	4 208

Morbank			Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	Spesifikasjon av risikovektet kredittrisiko (beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
60	60	Stater og sentralbanker	70	60
241	492	Lokale og regionale myndigheter	637	313
10	10	Offentlig eide foretak	12	11
195	214	Institusjoner	728	521
4 015	4 097	Foretak	5 810	5 269
5 760	5 924	Massemarked	14 826	7 325
24 068	23 707	Pantesikkerhet i bolig- og fritidseiendom	24 153	31 430
592	708	Forfalte engasjement	762	646
1 898	2 105	Høyrisiko-engasjementer	2 105	1 898
452	499	Obligasjoner med fortrinnsrett	801	762
513	338	Fordringer på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	338	513
69	46	Andeler i verdipapirfond	46	69
2 757	2 989	Egenkapitalposisjoner	1 475	1 682
497	450	Øvrige engasjement	507	774
41 126	41 639	Sum kredittrisiko	52 271	51 272

Note 6 Finansiell risikostyring

Risikoeksponering

SpareBank 1 Sørøst-Norge er gjennom sin virksomhetsutøvelse eksponert for ulike typer risiko.

Nedenfor er de mest vesentlige risikoene oppsummert:

Strategisk risiko er risikoen for å gå glipp av muligheter for økt inntjening eller bli påført tap som følge av feilslåtte strategiske satsinger.

Bærekraftsrisiko er en samlebetegnelse for forhold relatert til klima, miljø, sosiale forhold og selskapsstyring som kan medføre at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner, bøter, økonomisk tap, andre strafferettslige sanksjoner eller svekket omdømme. Dette kan skyldes manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til konsernets påvirkning, men det kan også skyldes en ytre påvirkning. Begrepet bærekraftsrisiko inkluderer derfor også klima- og naturrisiko. Bærekraftsrisiko er ikke en egen risikotype, men inngår som en integrert del av øvrige risikoer som konsernet er eksponert for.

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som eksempelvis markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer.

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for at det oppstår en opphopning av eksponering mot enkeltkunde, bransje eller geografisk område. Konsentrasjonsrisiko på tvers er eksponeringer som kan oppstå på tvers av ulike risikotyper eller forretningsområder i konsernet, for eksempel på grunn av en felles underliggende risikodriver.

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økning i eiendeler.

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkedet.

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 Sørøst-Norge blir påført negativt resultat fra eierposter i strategisk eide selskaper, eller at SpareBank 1 Sørøst-Norge må tilføre ny egenkapital i strategisk eide selskap, enten dette skyldes ønske om vekst eller sikre videre drift som følge av negative resultater. Eierrisiko vurderes i tilknytning til selskaper hvor Spare-

Bank 1 Sørøst-Norge har en vesentlig eierandel og/eller vesentlig innflytelse. Videre beregnes det eierrisiko i de selskapene som konsernet definerer som strategiske eierposter.

Forsikringsrisiko er risiko som oppstår ifm eierskapet i SpareBank 1 Gruppen, herunder det indirekte eierskapet i Fremtind og SpareBank 1 Forsikring.

Systemrisiko er risikoen for at en eventuell systemkrise vil kunne gi betydelige negative effekter for finansiell stabilitet og bankers soliditet. Det er både risikoen for at en bank kan bli påvirket av ringvirkningene fra systemrisiko og risikoen for at en bank kan bidra til å øke systemrisikoen.

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller annet økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Operasjonell risiko er risikoen for finansielle tap eller tapt inntjening som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemfeil, menneskelige feil, svak kompetanse eller eksterne hendelser.

Omdømmerisiko er risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, investorer i fremmed- og egenkapitalmarkedet, øvrige motparter og myndigheter. Omdømmerisiko er ikke en egen risikotype, men inngår som en integrert del av øvrige risikoer som konsernet er eksponert for.

Styring og kontroll av konsernets risikoeksponering
Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 Sørøst-Norge bruker betydelige ressurser på å videreutvikle prosesser for helhetlig risikostyring i tråd med ledende praksis.

Risiko- og kapitalstyring i konsernet skal støtte opp under arbeidet med å skape finansiell og strategisk merverdi og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette skal oppnås gjennom:

- å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag.
- å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap.
- å i størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko.

- å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål, initiativ og valgt risikoprofil, og samtidige tilstrebe en optimal kapitalanvendelse i de ulike forretningsområdene.
- å utnytte synergi- og diversifiseringseffekter.
- å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Rammeverk for styring og kontroll

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er virksomhetsstyringen bygget på følgende rammeverk:

- Konsernets strategiske mål bilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Finansiell framskriving og stresstester
- Risikostrategier (fastsettelse av risikoevne og risikovilje)
- Likviditet og kapitalstyring (inkl. risikjustert avkastning og likviditet- og kapitalbehovsvurderinger)
- Overvåkning, rapportering og oppfølging
- Evaluering og tiltak
- Krisehåndtering-, beredskap- og gjenopprettingsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Risikostrategi

Konsernet har som mål å ha en lav til moderat risikoprofil, samt å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for risikjustert avkastning, forventet tap, vurderinger av likviditet og behov for økonomisk kapital, herunder regulatorisk krav til kapitaldekning.

Konsernet legger vekt på å ha en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Nedenfor er de risikotypene som i størst grad påvirker finansiell rapportering beskrevet nærmere. For ytterligere beskrivelse av risikoforhold og risikohåndtering vises det til kapittel 3.3, omtale i styrets beretning, Pilar 3-rapport og rapport som behandler prinsipper og praksis knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rapportene ligger tilgjengelige på bankens hjemmeside under investor relations (IR) <https://www.s1s1s1.no>.

Kredittrisiko

Kredittrisiko styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig.

Konsernets Policy for kreditt består av overordnede kredittstrategiske rammer for å sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Rammene setter blant annet grenser for misligholdssannsynlighet, forventet tap, risikjustert kapital og hvor stor andel av samlet utlånseksponering som kan være mot bedriftsmarkedet. For å unngå uønsket konsentrasjonsrisiko setter de kredittstrategiske rammene også begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljnivå, og for ulike bransjer og enkeltkunder. Disse begrensningene kommer i tillegg til de rammene som «Forskrift om store engasjementer» fastsetter. Etablert styring og kontroll skal underbygge konsernets risikovilje på området som er satt til lav til moderat.

De kredittpolitiske retningslinjene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittpolitiske retningslinjene, er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittpolitiske retningslinjer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko. Eksempelvis settes det ved finansiering av eiendomsengasjementer minimumskrav til henholdsvis egenkapital, forhåndssalg på boligprosjekter og finansieringsgrad i forhold til leieinntekter på eiendom for utleie.

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til konsernsjef, som igjen delegerer disse videre innenfor egne fullmakter. De delegerte kredittfullmaktene er personlige og knyttet opp mot det enkelte engasjements misligholdssannsynlighet og sikkerhetsdekning.

Konsernet bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på følgende hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode basert på et langsiktig utfall. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke-finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A – I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/ eller nedskrevne engasjement.

2. Eksponering ved mislighold (EAD): Dette er en beregnet størrelse som beregner konsernets antatte eksponering mot kunden ved mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier

og innvilgede ikke trukne rammer. Garantier og innvilgede ikke trukne rammer på kunder multipliseres med en konverteringsfaktor.

3. Tapsgrad ved mislighold (LGD): Dette er en beregnet størrelse av hvor mye det er antatt at konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til verdien av underliggende sikkerheter og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Konsernet fastsetter realisasjonsverdien på stilte sikkerheter på bakgrunn av egne erfaringer over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en lavkonjunktur. Det benyttes sju klasser (1-7) for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Konsernet driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvilgelsesprosessen for å sikre god kvalitet over tid. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimer for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. I tillegg analyseres stabiliteten i modellenes estimer og modellenes konjunkturfølsomhet. Den kvantitative valideringen suppleres også med mer kvalitative vurderinger. I tillegg til kredittrisikoen i utlånsporteføljen har konsernet kredittrisiko gjennom likviditetsporteføljen. Denne porteføljen består i hovedsak av verdipapirer med lav risiko som kvalifiserer for låneadgang i Norges Bank.

Det vises til note 8-15 for nærmere beskrivelse.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets Policy for likviditetsrisiko som blir revidert og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstyringen bygger på rammer og gjenspeiler konsernets vedtatte risikoprofil. Strategien setter rammer for størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som konsernet skal være uavhengig av ny markedsfinansiering. Etablert styring og kontroll skal underbygge konsernets risikovilje på området som er satt til lav.

Konsernets utlån finansieres hovedsakelig med kundens innskudd og langsiktig verdipapirgjeld.

Likviditetsreserven består av kontanter, deponerbare papirer i Norges Bank, ikke benyttede kommitterte trekkrettigheter, boliglån som er klaggjort for salg til SpareBank 1 Boligkreditt samt børsnoterte verdipa-

pirer. Salg av godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt bidrar til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen til konsernet. Det er etablert krisehåndterings- og gjenopprettingsplaner, herunder beredskapsplaner for håndtering av likviditets- og soliditetskriser.

Det er Finansavdelingen som har ansvaret for den daglige likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring overvåker og rapporterer til styret utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

Det vises til note 17 for nærmere beskrivelse.

Markedsrisiko

Markedsrisiko styres gjennom konsernets Policy for markedsrisiko som blir revidert og vedtatt av styret minimum årlig. Styringsstrukturen innbefatter blant annet risikorammer, løpende måling, overvåking og rapportering. Konsernet har en konservativ tilnærming til risikoeksponeringen på området, herunder tar konsernet ikke posisjoner i verdipapirer og finansielle instrumenter med henblikk på videresalg eller for på kort sikt å dra fordel av pris eller rentevariasjoner. Hovedregelen er at konsernet skal begrense markedsrisiko gjennom aktiv bruk av sikringsinstrumenter. Udekket risiko skal kun forekomme innenfor egne tildelte rammer. Etablert styring og kontroll som skal underbygge konsernets risikovilje på området er satt til lav.

Aksjerisiko er risikoen for tap som oppstår ved endring i markedspriser på egenkapitalinstrumenter.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Renterisikoen måles ved å simulere hvordan ulike vridninger i rentekurven påvirker konsernets posisjoner. Konsernets renterisiko er i hovedsak kort og anses som lav.

Kredittspreadsrisiko defineres som risikoen for tap som følge av økning i kredittspreader på rentebærende verdipapirer. Konsernet er hovedsakelig eksponert mot kredittspreadsrisiko gjennom forvaltning av likviditetsporteføljen som består av obligasjoner og sertifikater med lav risiko.

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Eksponeringen innen valutarisiko er begrenset til den kontantbeholdning som banken til enhver tid besitter for å betjene kunders behov for kontanter i valuta. Banken har ikke status som valutabank og har inngått et samarbeid med SpareBank 1 SMN på valutaområdet.

Det vises til note 15 og 16 for nærmere beskrivelse.

Bærekraftsrisiko

Det er etablert et rammeverk som sikrer at bærekraftsrisiko ivaretas i alle konsernets operative enheter. Dette innbefatter blant annet:

- Styrende dokumenter eksplisitt relatert til bærekraft og samfunnsvar.
- Vurdering av bærekraftsrisiko i styringsdokumenter på risikoområder hvor bærekraftsrisiko er en underliggende risikodriver. Dette innbefatter særlig kredittrisiko, markedsrisiko, likviditets- og finansieringsrisiko, forsikringsrisiko/eierisiko, samt operasjonell risiko/omdømmerisiko.
- Gjennomføring av bærekraftvurderinger for nye og eksisterende næringslån.
- Stresstesting av klimarisiko.
- Utarbeidet omfattende kompetanseplan for bærekraftsområdet for alle bankens ansatte, inkludert styret og konsernledelsen.

Det vises til omtale i årsrapportens innledende del og vedlegg 3 til bærekraftsrapporten for nærmere beskrivelse.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko styres gjennom Policy for operasjonell risiko samt risikostrategien. Begge vedtas årlig av styret. Det er definert kvalitativ og kvantitativ risikovilje for ulike risikotyper innen operasjonell risiko. Måltall overvåkes løpende og rapporteres kvartalsvis. SpareBank 1 Sørøst-Norge anser organisasjonskultur og risikokultur å være noen av de viktigste faktorene i operasjonell risikostyring. Det gjennomføres løpende organisasjonsundersøkelser som måler organisasjonens

tilfredshet samt en årlig undersøkelse om risikokultur. For å sikre at det styres etter et oppdatert og relevant risikobilde har konsernet en risikobasert og dynamisk tilnærming til styring av operasjonell risiko, hvor risikokoanalyser oppdateres og risikoreduserende tiltak implementeres løpende. Videre gjennomføres det i samarbeid mellom risikostyringsenheten og prosess- og risikoeiere for de ulike forretningsområdene en årlig evaluering og dokumentasjon av operasjonelle risikoer i konsernet.

Compliance risiko (etterlevelsesrisiko)

Etterlevelsesrisiko styres gjennom rammeverket for compliance som fremkommer av bankens Policy for Compliance og skal sikre at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Konsernets Policy for compliance vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

SpareBank 1 Sørøst-Norge er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Fokusområder er oppfølging av etterlevelse av regulatoriske krav og å sørge for at konsernet har den beste tilpasningen til kommende endringer i regelverk.

Konsernets compliancefunksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor complianceområdet

Note 7 – Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Utlån til og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 688	2 499
Utlån til og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	761	673
Totalt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 449	3 172
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	16	19
Totale fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner	16	19

Note 8 – Utlån til og fordringer på kunder

Bankens kredittportefølje til kunder er fordelt i segmentene BM og PM.

Engasjementene risikoklassifiseres etter IRB-modeller som er utviklet i SpareBank 1-alliansen.

Bankens erfaringer med risikoklassifiseringsmodellen er god, og profilen på engasjementsfordelingen understøttes av øvrige engasjementsvurderinger. Porteføljen

synes stabil over tid.

For nærmere omtale av nedskrivninger etter IFRS 9 henvises til note 2 og note 3.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Brutto utlån til og fordring på kunder

Brutto utlån til og fordring på kunder (beløp i mnok)

Konsern	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste risiko	33 573	304	0	33 877	37 228	154	0	37 382
Lav risiko	19 510	441	0	19 951	17 045	291	0	17 336
Middels risiko	10 893	3 844	0	14 738	12 001	2 182	33	14 216
Høy risiko	723	1 058	0	1 781	1 099	521	0	1 620
Svært høy risiko	605	1 194	6	1 805	618	1 035	60	1 713
Misligholdt og nedskrevet	0	0	710	710	0	0	584	584
Sum brutto utlån til og fordring på kunder	65 305	6 841	716	72 862	67 991	4 184	677	72 852

Brutto utlån til og fordring på kunder til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat (beløp i mnok)

Konsern	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste risiko	31 354	304	0	31 658	34 717	133	0	34 850
Lav risiko	18 580	441	0	19 021	16 336	267	0	16 603
Middels risiko	10 577	3 844	0	14 421	11 776	2 132	33	13 941
Høy risiko	710	1 058	0	1 768	1 085	508	0	1 593
Svært høy risiko	574	1 194	6	1 773	617	1 012	60	1 688
Misligholdt og nedskrevet	0	0	702	702	0	0	566	566
Sum brutto utlån til og fordring på kunder til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat	61 795	6 841	707	69 343	64 530	4 052	659	69 241

Garantier
(beløp i mnok)

Konsern	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste risiko	186	3		189	405	6		411
Lav risiko	133	30		163	63	5		68
Middels risiko	179	149		328	304	15	2	322
Høy risiko	36	86		123	21	18		39
Svært høy risiko	18	36		55	16	30		46
Misligholdt og nedskrevet			18	18			25	25
Sum garantier	553	304	18	875	808	75	27	910

Ubenyttede kreditter
(beløp i mnok)

Konsern	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste risiko	3 349	23		3 373	3 294	4		3 297
Lav risiko	285	41		326	383	14		397
Middels risiko	481	487		968	498	108		606
Høy risiko	95	47		141	118	21		139
Svært høy risiko	17	24		41	76	45		121
Misligholdt og nedskrevet			18	18			13	13
Sum ubenyttede kreditter	4 227	622	18	4 868	4 370	191	13	4 573

Lånetilsagn
(beløp i mnok)

Konsern	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste risiko	1 385	78		1 464	2 096			2 096
Lav risiko	373	9		382	572			572
Middels risiko	297	105		402	349			349
Høy risiko	9			9	52			52
Svært høy risiko	2			2				0
Misligholdt og nedskrevet						5		5
Sum tilsagn	2 067	192	0	2 259	3 069	5	0	3 074

Morbank					Konsern			
31.12.2022		31.12.2023		(beløp i mnok)	31.12.2023		31.12.2022	
Brutto andel	Utlån	Brutto andel	Utlån	Utlån fordelt på geografiske områder	Utlån	Brutto andel	Utlån	Brutto andel
58,2 %	42 388	58,1 %	42 368	Vestfold og Telemark	42 347	58,1 %	42 362	58,1 %
31,0 %	22 582	31,1 %	22 675	Viken	22 675	31,1 %	22 582	31,0 %
10,7 %	7 787	10,6 %	7 720	Norge forøvrig	7 720	10,6 %	7 787	10,7 %
0,2 %	120	0,2 %	120	Utlandet	120	0,2 %	120	0,2 %
100,0 %	72 878	100,0 %	72 883	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	72 862	100,0 %	72 852	100,0 %

Morbank					Konsern			
31.12.2022		31.12.2023		Brutto utlån fordelt på sektor og næring	31.12.2023		31.12.2022	
70,5 %	51 349	70,6 %	51 431	Lønnstakere o.l.	51 431	70,6 %	51 349	70,5 %
18,1 %	13 202	17,4 %	12 666	Eiendomsdrift / forretningsmessig tjenesteyting o.l.	12 645	17,4 %	13 176	18,1 %
4,6 %	3 343	5,3 %	3 858	Eiendomsdrift borettslag	3 858	5,3 %	3 343	4,6 %
1,4 %	1 003	1,3 %	928	Varehandel/hotell og restaurant	928	1,3 %	1 003	1,4 %
1,4 %	993	1,4 %	1 042	Jordbruk/skogbruk	1 042	1,4 %	993	1,4 %
1,2 %	881	1,2 %	909	Bygg og anlegg	909	1,2 %	881	1,2 %
1,9 %	1 352	1,8 %	1 348	Transport og tjenesteytende næringer	1 348	1,8 %	1 352	1,9 %
0,8 %	565	0,7 %	514	Produksjon (industri)	514	0,7 %	565	0,8 %
0,3 %	189	0,3 %	187	Øvrige	187	0,3 %	189	0,3 %
100,0 %	72 878	100,0 %	72 883	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	72 862	100,0 %	72 852	100 %
	20 144		20 140	- Herav vurdert til amortisert kost	20 119		20 119	
	49 122		49 226	- Herav vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat	49 226		49 122	
	3 611		3 517	- Herav vurdert til virkelig verdi over ordinært resultat	3 517		3 611	
	-306		-237	Tapsavsetninger på utlån	-237		-306	
	72 572		72 646	Netto utlån	72 625		72 546	
	72 878		72 883	Brutto utlån	72 862		72 852	
	30 802		30 892	Brutto utlån overført SB1 Boligkreditt	30 892		30 802	
	1 487		1 449	Brutto utlån overført SB1 Næringskreditt	1 449		1 487	
	105 167		105 225	Brutto utlån inklusive SB1 Boligkreditt og Næringskreditt	105 204		105 141	

Lån med betalingslettelser (forbearance)

Lån hvor det er innvilget betalingslettelse for å avhjelpe finansielle problemer hos kunde vil, etter IFRS 9, klassifiseres i trinn 2 eller 3.

Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangs innregning skal klassifiseres i trinn 2. Kredittforringede lån klassifiseres i trinn 3.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Brutto utlån med betalingslettelser

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023		
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Brutto utlån med betalingslettelser uten individuell nedskrivning	566	21	587
Brutto utlån med betalingslettelser med individuell nedskrivning		228	228
Sum brutto utlån med betalingslettelser	566	249	815

	31.12.2022		
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Brutto utlån med betalingslettelser uten individuell nedskrivning	465	27	493
Brutto utlån med betalingslettelser med individuell nedskrivning		276	276
Sum brutto utlån med betalingslettelser	465	303	768

Note 9 – Overføring av finansielle eiendeler

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 11,2 prosent pr 31. desember 2023. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av 2023 er bokført verdi av overførte utlån 30 892 mill. kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2023 og 2022. Lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer

de krav som myndigheter fastsetter (inkl. krav til bufferkapital og Pilar 2-beregninger) og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,8 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 10,0 prosent pr 31. desember 2023. Obligasjonene til SpareBank 1 Næringskreditt har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av 2023 er bokført verdi av overførte utlån 1 449 mill. kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2023 og 2022. Lån som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl. krav til bufferkapital og Pilar 2-beregninger) og eventuelt å tilføre ren kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Note 10 – Aldersfordeling på forfalte utlån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern		31.12.2023		
(beløp i mnok)	Under 30 dager	31 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
Personmarked	0	9	138	148
Bedriftsmarkedet	1	3	27	31
Sum	1	12	166	179

Konsern		31.12.2022		
(beløp i mnok)	Under 30 dager	31 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
Personmarked	0	5	59	64
Bedriftsmarkedet	3	6	5	13
Sum	3	11	63	77

Note 11 – Tap på utlån og garantier

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Tap på utlån og garantier	Konsern	
	31.12.2023	31.12.2022
(beløp i mnok)		
Effekt ved fusjon med SpareBank 1 Modum ¹⁾	0	10
Endringer i IFRS 9-avsetninger	-50	21
Effekt endret scenariovekting	-8	15
Konstaterte tap (netto)	6	2
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-4	-6
Andre korreksjoner/amortisering på nedskrivninger	0	-3
Sum tapskostnad på utlån og garantier	-57	40

Tapskostnad fordelt på sektor og næring	Konsern	
	31.12.2023	31.12.2022
(beløp i mnok)		
Effekt ved fusjon med SpareBank 1 Modum ¹⁾	0	10
Lønnstakere o.l.	-22	6
Eiendomsdrift / forretningsmessig tjenesteyting o.l.	-34	12
Eiendomsdrift borettslag	3	0
Varehandel/hotell og restaurant	-10	13
Jordbruk/skogbruk	-3	3
Bygg og anlegg	15	-8
Transport og tjenesteytende næringer	-4	6
Produksjon (industri)	-3	-1
Offentlig forvaltning	0	0
Øvrige	-1	0
Sum tap på utlån og garantier	-57	40

1) Utlån og garantier i trinn 1 ble i forbindelse med åpningsbalansen ved fusjonen med Modum 01.04.2022 vurdert til virkelig verdi, tilsvarende amortisert kost. Ved første gangs innregning i den fusjonerte banken ble lånene vurdert på nytt og det ble gjort en tapsavsetning i trinn 1 på 10 mill. kroner. Dette tilsvarer tapsavsetningen som SpareBank 1 Modum hadde pr. 31.03.2022 (før fusjonen).

Balanseførte tapsavsetninger

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (Beløp i mnok)	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Inngående balanse	109	85	160	353	120	72	95	287
Innregnet i resultatet ifm. med innregning av lån i trinn 1 ved fusjon	0	0	0	0	10	0	0	10
Innregnet brutto i balansen ifm. med innregning av lån i trinn 2 ved fusjon	0	0	0	0	0	7	0	7
Avsetning til tap overført til trinn 1	15	-14	-1	0	19	-19	0	0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-13	14	-1	0	-11	13	-2	0
Avsetning til tap overført til trinn 3	-1	-5	6	0	0	-2	2	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	7	14	1	23	33	11	18	62
Økning eksisterende lån	17	46	64	127	16	41	52	109
Reduksjon eksisterende lån	-63	-32	-30	-125	-41	-15	9	-48
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-18	-21	-23	-63	-36	-24	-14	-74
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-43	-43	0	0	0	0
Utgående balanse	54	86	132	272	109	85	160	353
-tilbakeføring av tapsavsetninger knytte t til virkelig verdi over utvidet resultat ¹⁾	-16			-16	-28			-28
Balanseførte tapsavsetninger 31.12.	38	86	132	256	81	85	160	325
Herav tapsavsetninger på balanseført utlån	31	78	128	237	69	81	156	306
Herav tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	7	8	4	19	12	4	4	20
Herav tapsavsetninger BM - Amortisert kost	32	61	91	183	68	40	129	237
Herav tapsavsetninger PM - Amortisert kost	6	25	41	73	13	45	31	89

1) Effekten av fusjon er 8 mill. kroner før skatt

Sensitivitetsanalyse tapsmodell

Modellen beregner nedskrivning på engasjementer for tre ulike scenarier hvor sannsynligheten for at det enkelte scenariet inntreffer vektet. Basisscenario for IFRS 9-beregningene bygger i hovedsak på referansebanen i Pengepolitiske rapport fra Norges Bank og inneholder forventninger om makroøkonomiske faktorer som arbeidsledighet og rente samt forventet prisutvikling eiendom.

Tapsmodellen bygger samtidig på flere input-faktorer fra porteføljene hvor hendelser har inntruffet per balansedato. Banken foretar en gjennomgang av bedriftsmarkedsporteføljen mhp å identifisere og tapsavsette for enkeltengasjementer.

Banken har, i tillegg til individuelle tapsvurderinger, foretatt en skjønnsmessig vurdering av modellens scenariovekting. Pr 31.12.2023 anser banken at de forventede negative effektene i vesentlig grad er

inkludert i forventet scenario. Derfor ble vektingen av nedssidescenarioet redusert til 15 prosent, med tilsvarende oppjustering forventet scenario til 80 prosent for bedriftsmarkedsporteføljen.

Forventet kredittap (ECL) pr 31.12.2023 ble følgelig beregnet med en kombinasjon av 80 prosent forventet scenario, 15 prosent nedssidescenario og 5 prosent oppsidescenario (80/15/5 prosent) for både bedriftsmarkedsporteføljen og personmarkedsporteføljen.

Tabellen under viser beregnet ECL ved anvendte scenariovektinger samt beregnet ECL for de tre anvendte scenarioene isolert sett. Beregningene er fordelt på hovedsegmentet personmarked og bedriftsmarked.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Benyttet scenariovekting pr. 31.12.2023

Kornsern (beløp i mnok)	Vekt BM / PM	BM	PM	Totalt
Scenario 1 (Normal case)	80 % / 80 %	67	144	211
Scenario 2 (Worst case)	15 % / 15 %	24	51	75
Scenario 3 (Best case)	5 % / 5 %	3	6	10
Totalt beregnet IFRS 9-avsetninger		94	202	295
-tilbakeføring av tapsavsetn. knyttet til virkelig verdi over utvidet resultat og andre justeringer for amortiseringseffekter		-21	-19	-40
Balansførte tapsavsetninger 31.12.2023		73	183	256

IFRS 9-tapsavsetning ved endring i vekt pr. 31.12.2023

Kornsern (beløp i mnok)	Vekt BM / PM	PM	BM	Totalt
Scenario 1 (Normal case)	100 % / 100 %	86	180	266
Scenario 2 (Worst case)	100 % / 100 %	158	339	497
Scenario 3 (Best case)	100 % / 100 %	68	128	196

Benyttet scenariovekting

	31.12.2023		31.12.2022	
	BM	PM	BM	PM
Scenario 1 (Normal case)	80 %	80 %	80 %	75 %
Scenario 2 (Worst case)	15 %	15 %	15 %	20 %
Scenario 3 (Best case)	5 %	5 %	5 %	5 %

Kvalitet i utlånsporteføljen (ECL)

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Brutto utlån til og fordring på kunder

Konsern (beløp i mnok)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse 2023 ¹⁾	64 530	4 052	659	69 241
Overført til trinn 1	925	-903	-22	0
Overført til trinn 2	-3 306	3 318	-12	0
Overført til trinn 3	-94	-150	244	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	12 109	1 245	17	13 371
Økning eksisterende lån	13 867	1 159	115	15 141
Reduksjon eksisterende lån	-13 405	-839	-132	-14 376
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-12 803	-1 039	-137	-13 979
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-5	0	-49	-54
Endring som skyldes innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	1	0	2	3
Utgående balanse 2023 ¹⁾	61 820	6 841	684	69 345
Avsetningsgrad	0,1 %	1,3 %	19,3 %	0,4 %
Herav utlån til bedriftsmarked	17 005	3 977	430	21 412
Herav utlån til personmarked	44 815	2 864	254	47 933

¹⁾ Inkluderer ikke utlån vurdert til virkelig verdi over ordinært resultat

Konsern (beløp i mnok)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Inngående balanse 2022 ¹⁾	55 639	3 950	338	59 927
Effekt ved fusjon med SpareBank 1 Modum	8 509	528	53	9 090
Overført til trinn 1	1 435	-1 426	-9	0
Overført til trinn 2	-2 073	2 104	-31	0
Overført til trinn 3	-69	-85	154	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	22 237	421	258	22 916
Økning eksisterende lån	2 709	186	20	2 915
Reduksjon eksisterende lån	-4 746	-417	-32	-5 195
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-19 113	-1 239	-81	-20 432
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-2	0	-22	-24
Endring som skyldes innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	5	29	10	43
Utgående balanse 2022 ¹⁾	64 530	4 052	659	69 241
Avsetningsgrad	0,2 %	2,1 %	24,2 %	0,5 %
Herav utlån til bedriftsmarked	18 861	1 399	453	20 713
Herav utlån til personmarked	45 668	2 653	207	48 528

¹⁾ Inkluderer ikke utlån vurdert til virkelig verdi over ordinært resultat

Note 12 – Kredittrisikoeksponering for hver interne risikorating

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold.

Utover misligholdssannsynlighet benytter banken vurdert verdi av sikkerheter som et element i gruppering av kunder etter risiko. Fordeling skjer ved tilordning av sikkerheter til det enkelte lån.

Misligholdssannsynlighet og sikkerhetsklasse grupperer deretter den enkelte kunde inn i risikogrupper, som vist nedenfor. Klassifiseringsmatrisen omfatter 77 risikoklasser i forhold til sannsynlighet for mislighold og sikkerhetsdekning. Eksponeringene er gruppert etter totalt engasjement. Totalt engasjement er summen av saldo lån, garantiramme, ramme på kreditt samt påløpte renter.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023		31.12.2022	
	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Brutto utlån	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Brutto utlån
Laveste risiko	0,0 %	33 877	0,0 %	37 382
Lav risiko	0,2 %	19 951	0,3 %	17 336
Middels risiko	2,8 %	14 738	3,1 %	14 216
Høy risiko	8,1 %	1 781	6,3 %	1 620
Høyeste risiko	14,3 %	1 805	12,5 %	1 713
Mislighold og nedskrevet	7,8 %	710	14,1 %	584
Totalt	1,1 %	72 862	1,2 %	72 852

Note 13 – Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantestillelser

Tabellen nedenfor viser maksimalt eksponering mot kredittrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantestillelser og tillatte motregninger.

Morbank		Brutto eksponering		Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	Note	31.12.2023	31.12.2022
		Eiendeler			
108	105	Kontanter og fordringer på sentralbanker		105	108
3 104	2 449	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	2 449	3 104
72 572	72 646	Netto utlån til og fordringer på kunder	8	72 625	72 546
12 390	13 732	Rentebærende verdipapirer	26	13 641	12 498
259	180	Finansielle derivater	16	180	259
768	737	Andre eiendeler	29, 30, 31, 32	1 002	1 031
89 202	89 850	Sum eiendeler		90 003	89 547
		Forpliktelses			
		Betingede forpliktelses	8,36		
141	145	- Betalingsgarantier		145	141
311	303	- Kontraktsgarantier		303	311
377	356	- Lånegarantier		356	377
83	71	- Annet garantiansvar		71	83
4 520	4 868	Ubenyttede kreditter	8, 35	4 868	4 518
3 074	2 259	Lånetilsagn	8	2 259	3 074
8 505	8 002	Sum finansielle garantistillelser		8 002	8 503
		Total kredittrisikoeksponering ekskl. ubenyttede kreditter og lånetilsagn		90 878	90 458
90 113	90 725				

Kredittrisikoeksponering knyttet til utlån fordelt på land

Morbank		Kreditteksp. brutto utlån inkl. ubenyttede kreditter		Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	Note	31.12.2023	31.12.2022
77 278	77 631	Norge		77 610	77 249
120	120	Utland		120	120
77 398	77 751	Totalt		77 730	77 369

Hva gjelder kreditteksponering er det kun posten utlån som fordeles etter geografiske områder, ref. note 8.

Sikkerheter per sikkerhetsklasse

Tabellen under viser total verdi av sikkerheter fordelt pr. sikkerhetsklasse i bankens risikoklassifiseringssystem. Verdiene er beregnet ut i fra et gjennomsnitt av intervallene innenfor hver klasse.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)	% - vis snitt pr klasse	31.12.2023	31.12.2022
Sikkerhetsklasse 1	120 %	11 898	12 295
Sikkerhetsklasse 2	110 %	17 339	19 009
Sikkerhetsklasse 3	90 %	17 533	19 689
Sikkerhetsklasse 4	70 %	17 575	14 738
Sikkerhetsklasse 5	50 %	2 927	2 737
Sikkerhetsklasse 6	30 %	330	334
Sikkerhetsklasse 7	10 %	89	94
Sum sikkerheter fra risikoklassifisering		67 691	68 897

Note 14 - Kredittkvalitet pr. klasse av finansielle eiendeler

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at SpareBank 1-alliansen benytter sine interne retningslinjer for kreditt-rating. Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten pr. klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kreditt-ratingssystem.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten pr. klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kreditt-ratingssystem.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern	31.12.2023							Sum
	Noter	Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt eller individuelt nedskrevet	
(beløp i mnok)		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	2 449						2 449
Utlån til og fordringer på kunder								
Personmarked	8	27 388	16 161	7 034	626	954	268	52 431
Bedriftsmarked	8	6 490	3 790	7 704	1 154	851	442	20 431
Sum brutto utlån		36 327	19 951	14 738	1 781	1 805	710	75 312
Finansielle investeringer								
Noterte statsobligasjoner	26	48						48
Noterte andre obligasjoner	26	2 351	4 723					7 074
Unoterte obligasjoner	26			2 606				2 606
Sum finansielle investeringer		2 399	4 723	2 606				9 727
Påløpte renter		55						55
Sum finansielle investeringer		2 454	4 723	2 606				9 783
Totalt		38 781	24 674	17 344	1 781	1 805	710	85 094

		31.12.2022							
Konsern		Verken forfalt eller nedskrevet							
(beløp i mnok)	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	3 172						3 172	
Utlån til og fordringer på kunder									
Personmarked	8	30 552	13 908	6 469	372	636	194	52 131	
Bedriftsmarked	8	6 830	3 428	7 748	1 248	1 077	390	20 721	
Sum brutto utlån		40 555	17 336	14 216	1 620	1 713	584	76 024	
Finansielle investeringer									
Noterte statsobligasjoner	26	247						247	
Noterte andre obligasjoner	26	1 211	4 502					5 712	
Unoterte obligasjoner	26			2 436				2 436	
Sum finansielle investeringer		1 458	4 502	2 436				8 395	
Påløpte renter		34						34	
Sum finansielle investeringer		1 492	4 502	2 436				8 430	
Totalt		42 046	21 838	16 652	1 620	1 713	584	84 454	

Note 15 - Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Markedsrisiko er risikoen for at virkelig verdi eller bankens fremtidige kontantstrømmer fra finansielle instrumenter vil svinge som følge av endringer i renter, markedspriser, eller kurser på egenkapitalinstrumenter.

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulike gjenstående rentebindingstid. Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater. Basisrisiko er den verdiendring på konsernets eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor og er beregnet som effekten

på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng, og innvirkningen på resultatet fremkommer i tabellen. Positivt fortegn er inntekt og negativt fortegn er kostnad. Banken vil pr. 31.12.2023 få en inntekt på 16 (5) mill. kroner ved en økning av markedsrenten på ett prosentpoeng. (Effekten ved motsvarende rentereduksjon vil være symmetriske).

Det er her ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Konsernets renterisiko er knyttet til forskyvninger i rentekurven for norske kroner (NOK).

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)

Renterisiko ett %-poeng økning	2023	2022
Sertifikater og obligasjoner	-21	-19
Fastrenteutlån til kunder	-100	-114
Fastrenteinnskudd til kunder	9	5
Obligasjonslån	217	228
Derivater	-88	-95
Rentekurverisiko, effekt på resultat før skatt	16	5

Konsern (beløp i mnok)

Sensitivitet på netto rentekostnad	2023	2022
Økning i basispunkter		
+25	4	1
+50	8	2
+100	16	5
+200	32	9

Metode benyttet for sensitivitetsanalysen

BankRisk er et system for styring av renterisiko og likviditet i bank. Systemet har standard rapporter for beregning av rente- og likviditetsrisiko. Det foretas beregninger av durasjon, forfallsversikter m.v. på obligasjonsbeholdninger, innlån i obligasjoner og innlån i pengemarkedet og renteswapper.

Konsern (beløp i mnok)

Rentekurverisiko	2023	2022
0 - 3 mnd	8	7
3 - 12 mndr	9	4
1 - 3 år	-2	2
3 - 5 år	2	2
5 - 10 år	0	-10
Rentekurverisiko, effekt på resultat før skatt	16	5

Note 16 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater presentert som eiendeler og gjeld, samt nominelle verdier av kontraktsvolumet. Positiv markedsverdi av kontrakter blir presentert som eiendeler, mens negativ markedsverdi blir presentert som gjeld. Kontraktsvolumet viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler og gjeld, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens likviditetsportefølje og bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som «virkelig verdisikring» i henhold til IFRS 9.

Virkelig verdisikring

Banken har gjennomført verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 7 200 mill. kroner. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvare mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og -forretningen. Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og -instrumentet er effektivt. Totalt er 11 innlån sikringsbokført per 31.12.2023.

Alle rentebytteavtalene er basert på observerbare markedspriser. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Virkelig verdi sikring

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdi sikring	-213	224
Total gevinst på sikringsobjektet knyttet til den sikrede risiko	208	-222
Sum resultatført virkelig verdi sikring	-5	2
Akkumulert sikringsjusteringer på sikringsobjektene	-220	-262

Renteinstrumenter Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023			31.12.2022		
	Virkelig verdi			Virkelig verdi		
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Rentebytteavtale - sikring av kunderelaterte eiendeler til virkelig verdi over resultatet	3 495	116	10	3 560	121	1
Rentebytteavtale - sikring av rentepapirer	249	3	0	455	16	15
Rentebytteavtale - sikring av virkelig verdi av fastrenteinnlån	7 200	61	224	6 800	54	250
Totalt renteinstrumenter	10 944	180	234	10 815	191	267

Note 17 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser, og/eller risikoen for ikke å kunne finansiere ønsket vekst i eiendeler. SpareBank 1 Sørøst-Norge utarbeider årlig en likviditetsstrategi som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for SpareBank 1 Sørøst-Norge er å opprettholde bankens overlevelsessevne i en normalsituasjon, uten ekstern funding, i 12 måneder. I tillegg skal banken overleve minimum 6 måneder i en "stort stress"-situasjon der man ikke har tilgang på funding fra kapitalmarkedet. Banken har en daglig styring etter ovennevnte mål. I tillegg er det etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Gjenværende restløpetid på bankens langsiktige finansiering var per 31.12.2023 på 3,0 (3,1) år.

Likviditetsreservekrav (LCR) var 202 (263) prosent ved utgangen av året og gjennomsnittlig LCR var 236 (175) prosent i 2023.

Tabellen nedenfor viser forfallstidspunktet etter balansedagen for eiendeler og forpliktelser. Det er bare vist forfallstidspunkter for konsernet da det kun er små forskjeller mellom konserntall og tall for morbanken.

Konsern

31.12.2023 (beløp i mnok)	Noter	På forespørsel/ uten forfall	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker		105					105
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7		1 688	761			2 449
Utlån til og fordringer på kunder	8		8 895	1 382	5 954	56 631	72 862
- Nedskrivninger på trinn 1 og 2	8			0	-109		-109
- Nedskrivninger på trinn 3	8			-128			-128
Rentebærende verdipapirer	26		861	448	8 451	23	9 783
Finansielle derivater	16		21		114	45	180
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	27	2 448					2 448
Eierinteresser i felleskontrollerte virksomhet og tilknyttet selskap	28	1 411					1 411
Immaterielle eiendeler	30	465					465
Varige driftsmidler	29	275					275
Utsatt skattefordel	24	60					60
Andre eiendeler	31, 32		202				202
Sum eiendeler		4 764	11 668	2 463	14 409	56 699	90 003

Gjeld

Innskudd fra kredittinstitusjoner	7		16				16
Innskudd fra kunder	33	42 401	11 582	1 195	5		55 184
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34		757	851	15 931	2 227	19 766
Finansielle derivater	16				231	3	234
Ansvarlig lånekapital	37			195	556		751
Betalbar skatt	24			435			435
Annen gjeld og forpliktelser	35		459			108	568
Sum gjeld		42 401	12 815	2 676	16 723	2 339	76 954

Konsern

31.12.2022 (beløp i mnok)	Noter	På forespørsel/ uten forfall	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker		108					108
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7		2 499	605			3 104
Utlån til og fordringer på kunder	8		7 032	697	6 414	58 708	72 852
- Nedskrivninger på trinn 1 og 2	8				-150		-150
- Nedskrivninger på trinn 3	8			-156			-156
Rendebærende verdipapirer	26		228	456	7 745		8 430
Finansielle derivater	16		33		95	64	191
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	27	2 617					2 617
Eierinteresser i felleskontrollerte virksomhet og tilknyttet selskap	28	1 452					1 452
Immaterielle eiendeler	30	458					458
Varige driftsmidler	29	326					326
Utsatt skattefordel	24	39					39
Andre eiendeler	31, 32		276				276
Sum eiendeler		5 000	10 068	1 603	14 104	58 772	89 547
Gjeld							
Innskudd fra kredittinstitusjoner	7		19				19
Innskudd fra kunder	33	44 445	10 175	596			55 216
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34		75	993	16 568	1 934	19 570
Finansielle derivater	16			33	219	15	267
Ansvarlig lånekapital	37			829	-80		749
Betalbar skatt	24			319			319
Annen gjeld og forpliktelser	35		530			103	633
Sum gjeld		44 445	10 800	2 769	16 708	2 051	76 773

Likviditetsrisiko

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger per 31.12.2023.

Løpetid på innskudd til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraksperioden.

Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

Det er bare vist forfallstidspunkter for konsernet da det kun er små forskjeller mellom konserntall og tall for morbanken.

Konsern

31.12.2023 (beløp i mnok)	Noter	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7		16				16
Innskudd fra og gjeld til kunder	33	42 401	11 582	1 195	5		55 184
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34		954	1 563	17 977	2 304	22 798
Ansvarlig lånekapital	37		12	35	866		913
Derivater knyttet til forpliktelser	16		16	36	106	19	177
Lånetilsagn	8		2 259				2 259
Sum		42 401	14 839	2 830	18 954	2 323	81 347

Konsern

31.12.2022 (beløp i mnok)	Noter	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7		19				19
Innskudd fra og gjeld til kunder	33	44 445	10 175	596			55 216
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34		226	1 543	10 212	10 080	22 061
Ansvarlig lånekapital	37		14	388	314		716
Derivater knyttet til forpliktelser	16		16	31	97	17	161
Lånetilsagn	8		3 074				3 074
Sum		44 445	13 525	2 558	10 623	10 096	81 248

Note 18 - Netto renteinntekter

Morbank			Konsern	
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
		Renteinntekter		
39	123	Renter ol. inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123	39
2 356	3 825	Renter ol. inntekter av utlån til og fordringer på kunder	3 821	2 354
189	442	Renter ol. inntekter av rentebærende verdipapirer	442	189
2 584	4 390	Sum renteinntekter	4 386	2 583
		Rentekostnader		
1	1	Renter ol. kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	1	1
494	1 331	Renter ol. kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	1 327	492
457	943	Renter ol. kostnader på utstedte verdipapirer	943	457
25	41	Renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	41	25
35	36	Andre rentekostnader og lignende kostnader	36	35
1 012	2 351	Sum rentekostnader	2 347	1 010
1 572	2 039	Netto renteinntekter	2 039	1 573

2022	2023	Gj. snittsrenter og gj.snittlig rentebærende eiendeler og gjeld	2023	2022
		Eiendeler		
70 524	72 027	Gjennomsnittlig rentebærende saldo utlån til kunder	72 004	70 497
3,34 %	5,31 %	Gjennomsnittsrente utlån til kunder	5,31 %	3,34 %
7 915	9 858	Gjennomsnittlig rentebærende saldo verdipapirplasseringer	9 858	7 915
2,39 %	4,48 %	Gjennomsnittsrente verdipapirplassering	4,48 %	2,39 %
		Gjeld		
53 393	55 739	Gjennomsnittlig rentebærende saldo innskudd	55 676	53 334
0,92 %	2,38 %	Gjennomsnittsrente innskudd	2,38 %	0,92 %
18 424	19 658	Gjennomsnittlig rentebærende saldo innlån verdipapirer	19 658	18 424
2,48 %	4,86 %	Gjennomsnittsrente innlån verdipapirer	4,86 %	2,48 %

Note 19 - Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank			Konsern	
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
		Provisjonsinntekter		
12	11	Garantiprovisjon	11	12
1	1	Interbankprovisjon	1	1
19	19	Kredittformidling	19	19
34	30	Verdipapiriomsetning og forvaltning	30	34
223	235	Betalingsformidling	235	223
144	144	Forsikringstjenester	144	144
18	20	Andre provisjonsinntekter	20	18
166	125	Provisjon fra bolig- og næringskreditt	125	166
618	584	Sum provisjonsinntekter	584	618
		Provisjonskostnader		
1	2	Interbankgebyrer	2	1
23	36	Betalingsformidling	36	23
14	22	Andre provisjonskostnader	22	14
39	60	Sum provisjonskostnader	60	39
579	523	Sum netto provisjonsinntekter	523	579
		Andre inntekter		
4	5	Driftsinntekter fast eiendom	5	4
6	3	Gevinst ved salg av anleggsmidler	3	6
6	7	Andre driftsinntekter	11	6
		Driftsinntekter eiendomsmegling	220	233
		Driftsinntekter regnskapshus	87	55
16	15	Sum andre driftsinntekter	325	304
595	538	Sum netto provisjons- og andre inntekter	848	883

Note 20 - Netto resultat fra finansielle eiendeler

Morbank			Konsern	
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
77	38	Sum utbytte fra aksjer	38	77
4	11	Utbytte fra datterselskaper	0	0
111	177	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	44	94
116	188	Sum netto resultat fra eierinteresser	44	94
		Netto resultat fra andre finansielle investeringer:		
-77	-13	Netto resultat fra obligasjoner og sertifikater	-13	-77
-77	-13	Sum inntekter fra obligasjoner og sertifikater	-13	-77
-2	5	Netto verdiendringer på sikrede obligasjoner og derivater	5	-2
-14	-20	Netto verdiendringer på sikrede fastrente utlån og derivater	-20	-14
6	2	Netto verdiendringer på øvrige finansielle derivater	2	6
-10	-14	Sum inntekter fra finansielle derivater	-14	-10
12	22	Realiserte instrumenter vurdert til virkelig verdi	22	12
53	7	Verdiendring av instrumenter vurdert til virkelig verdi	7	53
65	29	Sum inntekter fra aksjer	29	65
17	16	Netto transaksjonsgevinst	16	17
17	16	Sum netto inntekter fra valuta	16	17
188	245	Netto resultat fra finansielle eiendeler	100	167

Note 21 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Det vises til vedlegg 5.1.0 og 5.1.1 i årsrapporten for dokumentene "Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge" og "Rapport om godtgjørelse til ledende personer".

Dokumentene gir generell og detaljert informasjon om godtgjørelser i morbanken og ledende ansatte i konsernet.

Morbank		Personalkostnader (beløp i mnok)	Note	Konsern	
2022	2023			2023	2022
354	351	Lønn		543	528
45	58	Pensjonskostnader	23	72	57
102	115	Sosiale kostnader		151	131
501	525	Sum personalkostnader		767	716
Ansatte					
426	423	Gjennomsnittlig antall årsverk		637	609
432	436	Antall årsverk pr 31.12.		644	652
449	455	Antall ansatte pr 31.12.		671	676

Lån og garantier til tjeneste- og tillitsmenn:	2023	2022
Lån til ansatte i morbank	1 210	1 195
Lån til ansatte i datterselskaper	564	478

Lån til ansatte i morbank gjelder kun fast ansatte. Pensjonister er ikke inkludert og utgjør 259 (197) mill. kroner.

Note 22 - Andre driftskostnader

Morbank		(beløp i mnok)	Note	Konsern	
2022	2023			2023	2022
187	204	IT-kostnader		222	202
47	50	Markedskostnader		58	53
47	50	Ordinære avskrivninger	29	54	51
3	0	Nedskrivning av goodwill	30	0	3
10	16	Formuesskatt		16	10
36	39	Bygg-/driftskostnader		53	40
68	13	Fusjonskostnader		13	68
113	142	Øvrige driftskostnader		151	130
512	515	Sum andre driftskostnader		567	556

Morbank		Godtgjørelse til revisor	Konsern	
2022	2023	(beløp i tnok)	2023	2022
1 040	1 544	Ordinær revisjon	2 590	1 851
227	1 081	Andre attestasjonstjenester	1 151	246
227	134	Skatterådgivning	165	232
850	845	Andre tjenester utenfor revisjon	1 011	1 059
2 344	3 604	Sum godtgjørelse til ekstern revisor eks. mva	4 916	3 388
55	0	Herav til andre enn hoved ekstern revisor	0	292

Note 23 – Pensjoner

Generell beskrivelse av selskapets pensjonsforpliktelser

Konsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredstiller kravene i denne loven.

SpareBank 1 BVs kollektive ytelsesordninger ble avvirket i 2018 og erstattet av innskuddsbasert pensjonsordning. Det ble etablert en kompensasjonsordning med basis i historisk opptjeningstid innenfor de avvirkede ytelsesordningene. Kompensasjonsordningen gjelder kun for aktive ansatte og opptjenes frem til fylte 67 år, eller frem til ansettelsesforholdet opphører av andre årsaker enn ved; sykdom, overgang til avklaringspenger, eller varig arbeidsuførhet. 79 ansatte inngår i denne ordningen pr. 31.12.2023.

Lukkede kollektive ytelsesordning for ansatte fra tidligere Sparebanken Telemark ble avvirket pr. 31.12.2023, ordningen omfattet 160 personer hvorav 55 aktive og 105 pensjonister. Opphørskostnad ved avvikling er kostnadsført med 13 mill. kroner pr 31.12.2023. Det er etablert en kompensasjonsordning med basis i historisk opptjeningstid innenfor de avvirkede ytelsesordningene. Kompensasjonsordningen gjelder kun for aktive ansatte og opptjenes frem til fylte 67 år, eller frem til ansettelsesforholdet opphører av andre årsaker enn ved; sykdom, overgang til avklaringspenger, eller varig arbeidsuførhet. 59 ansatte inngår i denne ordningen pr. 01.01.2024

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning i 2010. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet.

I tillegg har banken pensjonsforpliktelser overfor 12 personer pr. 31.12.2023 som finansieres direkte over drift.

Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. Arbeidsgiveravgiften på usikrede ytelser kostnadsføres løpende. Selskapenes pensjonsforpliktelser er større enn pensjonsmidlene. Denne underfinansieringen er vist i balansen som en avsetning for påløpte kostnader og forpliktelser.

Pr. 31.12.2023 har morbanken en felles, innskuddsbasert pensjonsordning. Ordningen som omfatter totalt 392 ansatte, belastes over drift og godtgjøres med;

Lønn inntil 12 G:	7,0 %
Tillegg for lønn mellom 7,1 og 12 G:	15,0 %

Pr. 31.12.2023 har datterselskapene innskuddsbasert pensjon, belastet over drift som omfatter 217 ansatte. Disse ordningene varierer i godtgjørelse fra 5,8 til 7,0 prosent (mellom 0 og 7,1G) og tillegg på 8,0 til 22,0 prosent (mellom 7,1 og 12G).

Aktuarmessige forutsetninger:

	Morbank / Konsern	
	2023	2022
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente (OMF)	3,70 %	3,20 %
Forventet avkastning på midlene	3,70 %	3,20 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,75 %	3,75 %
Forventet G-regulering	3,50 %	3,50 %
Forventet pensjonsregulering	0,00-3,50 %	0,00-3,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt (morbank)	5,00 %	5,00 %
Demografiske forutsetninger		
Frivillig avgang under 50 år	0,00 %	0,00 %
Frivillig avgang over 50 år	0,00 %	0,00 %
Benyttet uførhetstabell	IR02/ IR03	IR02/ IR03
Benyttet dødelighetstabell	K2013 BE/ FNH2013	K2013 BE/ FNH2013

Morbank			Konsern	
2022	2023	Medlemmer	2023	2022
279	252	Antall personer som er med i pensjonsordningene	258	285
164	139	herav aktive	140	166
115	113	herav pensjonister/ikke aktive	118	119

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad

Morbank		Netto pensjonsforpliktelse i balansen	Konsern	
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
271	32	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	41	280
94	96	Nåverdi andre ytelsesbaserte ordninger	96	94
-333	-44	Virkelig verdi av pensjonsmidler	-52	-341
70	25	Periodisert arbeidsgiveravgift/finansskatt	25	70
102	108	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12.	109	103

Periodens pensjonskostnad

16	16	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	16	16
2	2	Netto rentekostnader pensjonsforpliktelser	2	2
0	13	Effekt av planendring/ avvikling	13	0
2	3	Periodisert arbeidsgiveravgift	3	3
20	33	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	33	20

Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen

139	102	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 01.01.	103	140
13		Netto pensjonsforpliktelse overført ved fusjoner (01.04.2022)		13
20	33	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	33	20
-25	-27	Innbetalt beløp til ytelsesbaserte ordninger/ utbetalt over drift	-27	-25
-47	1	Årets estimatavvik ført mot andre inntekter og kostnader	1	-47
102	108	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12.	109	103

Bevegelse brutto pensjonsforpliktelse i balansen (før a.g.a/fin.skatt)

368	367	Brutto pensjonsforpliktelse i balansen 01.01.	375	377
11		Brutto pensjonsforpliktelse overført ved fusjoner (01.04.2022)		11
11	11	Årets pensjonsopptjening	11	11
5	11	Renter på pensjonsforpliktelse	11	6
0	-214	Effekt av planendring/ avvikling	-214	0
-9	-9	Utbetalte pensjoner (inkl. utbetalt over drift)	-9	-9
-21	-35	Aktuarielt tap/(gevinst)	-35	-21
367	131	Brutto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12. (før a.g.a/fin.skatt)	139	375

Bevegelse virkelig verdi pensjonsmidler i balansen

251	281	Virkelig verdi pensjonsmidler i balansen 01.01.	289	259
17	18	Innbetalt til fondsbaserte ordninger	18	17
2	7	Årets renteinntekter av midlene	7	2
	-225	Effekt av planendring/ avvikling	-225	
-7	-7	Utbetalte pensjoner	-7	-7
18	-35	Aktuarielt (tap)/gevinst	-36	19
281	40	Virkelig verdi pensjonsmidler i balansen 31.12.	47	289

20	Forventet innbetaling til ytelsesordningene i 2023 (før a.g.a/fin.skatt)	21
-----------	---	-----------

Note 24 – Skatt

Morbank			Konsern	
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
1 303	1 839	Resultat før skattekostnad	1 711	1 311
-254	-253	+/-permanente forskjeller ¹⁾	-253	-250
109	74	+/- endring midlertidige forskjeller	78	109
1 158	1 661	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	1 535	1 170
289	415	Herav betalbar skatt 25% (22%)	418	301
6	0	Betalbar skatt i balansen fra Modum	0	6
12	16	Formuesskatt og kildeskatt	16	12
308	431	Betalbar skatt i balansen inkl formuesskatt og kildeskatt	435	319
-27	-19	+/- endring i utsatt skatt	-18	-32
1	0	For mye (-)/lite avsatt tidligere år	0	1
263	396	Årets skattekostnad ekskl. formue - og kildeskatt	400	270
20,2 %	21,5 %	Effektiv skattesats	23,4 %	20,6 %
Midlertidige forskjeller og balanseført utsatt skatt/skattefordel ¹⁾				
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
4	-8	Driftsmidler	-13	-3
15	18	Gevinst og tapskonto	18	15
-93	-109	Utlån til virkelig verdi/utestående fordringer	-109	-93
62	15	Verdipapirer inkl. derivater	15	62
-138	-153	Netto pensjonsforpliktelse	-153	-139
-150	-237	Sum midlertidige forskjeller	-243	-159
25 %	25 %	Skattesats	25% / 22%	25% / 22%
-38	-59	Utsatt skattefordel	-60	-39
Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt				
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
326	460	25% av resultat før skatt	463	331
-64	-63	Permanente forskjeller	-62	-63
1	0	For mye (-)/lite avsatt tidligere år	0	1
263	396	Skattekostnad på ordinært resultat	400	270
Skattekostnad på totalresultat				
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
263	396	Sum skattekostnad resultatregnskap	400	270
-12	3	Skatt på poster ført direkte mot egenkapitalen	3	-12
252	399	Sum skattekostnad på totalresultat	403	258

1) Inkluderer skattefritt utbytte, ikke fradragsberettigede kostnader, netto skattefri gevinst ved realisasjon av aksjer innenfor EØS-området, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede selskaper (resultatandel trekkes ut etter som den allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Formuesskatt blir etter IFRS-regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. Formuesskatten for 2023 (2022) er kostnadsført med 16,0 (12,2) mill. kroner og er klassifisert som andre driftskostnader

Morbank		Avstemming av endring midlertidige forskjeller (beløp i mnok)	Konsern	
2022	2023		2023	2022
-94	-150	Midlertidige forskjeller per 01.01.	-153	-93
-16	0	Midlertidige forskjeller SpareBank 1 Modum 01.01.2022	0	-17
17	0	Merverdier fusjon 01.04.2022	0	17
51	-13	+/- endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapitalen	-13	43
-109	-74	+/- endring midlertidige forskjeller ført over resultat	-77	-109
-150	-237	Midlertidige forskjeller per 31.12.	-243	-159

Note 25 - Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Tabellene under viser klassifisering av finansielle instrumenter i;

Kategori 1	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat.
Kategori 2	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat, bestemt regnskapsført til virkelig verdi
Kategori 3	Finansielle derivater som sikringsinstrumenter
Kategori 4	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost inkludert forpliktelser som er utpekt som sikringsobjekter

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern						
31.12.2023						
(beløp i mnok)	Noter	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker					105	105
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7				761	761
Netto utlån til og fordringer på kunder	8	49 226	3 517		19 882	72 625
Rentebærende verdipapirer	26	9 783				9 783
Finansielle derivater	16			180		180
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	27	2 448				2 448
Sum eiendeler		61 457	3 517	180	20 749	85 902
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7				16	16
Innskudd fra og gjeld til kunder	33				55 184	55 184
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34	6 515			13 251	19 766
Finansielle derivater	16			234		234
Ansvarlig lånekapital	37				751	751
Sum gjeld		6 515	0	234	69 202	75 951

Konsern**31.12.2022**

(beløp i mnok)

	Noter	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker					108	108
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7				673	673
Netto utlån til og fordringer på kunder	8	49 121	3 611		19 814	72 546
Rentebærende verdipapirer	26	8 430				8 430
Finansielle derivater	16			191		191
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	27	2 617				2 617
Sum eiendeler		60 167	3 611	191	20 526	84 496
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7				19	19
Innskudd fra og gjeld til kunder	33				55 216	55 216
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34	6 583			12 987	19 570
Finansielle derivater	16			267		267
Ansvarlig lånekapital	37				749	749
Sum gjeld		6 583	0	267	68 952	75 802

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og fondsandeler, statskasseveksler, statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsdata. Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i et ikke aktivt marked.

- Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig og belagges seg minst mulig på bankens egne estimater.
- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av obligasjoner og sertifikater (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av estimert kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et anerkjent meglerhus eller Reuters/Bloomberg prissettingstjeneste.
- I kategorien inngår blant annet obligasjoner, sertifikater, egenkapitalinstrumenter, egen verdipapirgjeld til virkelig verdi og derivater.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare data. Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

- Virkelig verdi av fastrenteutlån: Banken bruker basisrente/referanserente på lånene og diskonterer med egen swapkurve for beregning av fundingmargin. Banken har ikke «dag 1-gevinst». Ved verdiberegning av etterfølgende tidspunkt leser banken inn kunderente, korrigerer for funding- og kundemargin. Swaprenten på diskonteringsdatoen vil fremkomme. Denne blir så sammenlignet med swaprenten på beregningstidspunktet hensyntatt restløpetiden. Endring av kundemarginen (administrativt påslag, påslag for forventet tap og EK-avkastning) i lånets løpetid, blir ikke vurdert/hensyntatt.
- Egenkapitalinvesteringer blir verdsatt til virkelig verdi etter følgende forhold:
 1. Pris ved siste kapitalutvidelse eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
 2. Virkelig verdi basert på forventede framtidige kontantstrømmer for investeringen.
- På de resterende finansielle instrumentene blir virkelig verdi fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter.
- I kategorien inngår blant annet egenkapitalinstrumenter, lån til virkelig verdi over utvidet resultat og bankens egne fastrenteutlån.
- Som virkelig verdi på boliglån forstås: Lån i tapskategori 1 - lånets nominelle verdi (ulik amortisert kost). Lån i tapskategori 2 og 3 - lånets nominelle verdi redusert med forventet tap (= amortisert kost). Lån i tapskategori 3K - lånets nominelle verdi redusert med individuelle tapsavsetninger (= amortisert kost).

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi pr 31.12.2023

Eiendeler (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi				
- Fastrenteutlån			3 517	3 517
- Lån til virkelig verdi over utvidet resultat			49 226	49 226
- Obligasjoner og sertifikater	49	9 734		9 783
- Egenkapitalinstrumenter	78		2 370	2 448
- Derivater		180		180
Sum eiendeler	126	9 914	55 113	65 153
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Verdipapirgjeld til virkelig verdi		6 515		6 515
- Derivater		234		234
Sum forpliktelser		6 749		6 749

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi pr 31.12.2022

Eiendeler (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi				
- Fastrenteutlån			3 611	3 611
- Lån til virkelig verdi over utvidet resultat			49 122	49 122
- Obligasjoner og sertifikater	250	8 180		8 430
- Egenkapitalinstrumenter	219		2 397	2 617
- Derivater		191		191
Sum eiendeler	469	8 371	55 130	63 970
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Verdipapirgjeld til virkelig verdi		6 583		6 583
- Derivater		267		267
Sum forpliktelser		6 850		6 850

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 pr 31.12.2023

Konsern (beløp i mnok)	Fastrenteutlån	Egenkapital- instrumenter	Lån til virkelig verdi over utvidet resultat
Inngående balanse 01.01.2023	3 611	2 397	49 122
Tilgang	406	88	22 091
Avgang	-500	-132	-21 987
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter		17	
Utgående balanse 31.12.2023	3 517	2 370	49 226

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 pr 31.12.2022

Konsern (beløp i mnok)	Fastrenteutlån	Egenkapital- instrumenter	Lån til virkelig verdi over utvidet resultat
Inngående balanse 01.01.2022	2 844	2 004	40 143
Tilgang fusjon med SpareBanken Telemark	651	352	6 506
Tilgang	758	111	22 912
Avgang/omklassifisering	-641	-130	-20 439
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter		60	
Utgående balanse 31.12.2022	3 611	2 397	49 122

Note 26 - Rentebærende verdipapirer

Rentebærende verdipapirer måles til virkelig verdi over resultatet.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Rentebærende verdipapirer fordelt på utsteder

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023		31.12.2022	
	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi
Stat	50	49	250	250
Annen offentlig utsteder	3 695	3 741	2 289	2 327
Finansielle foretak	5 885	5 973	5 757	5 832
Ikke finansielle foretak	20	20	20	20
Sum rentebærende verdipapirer	9 650	9 783	8 316	8 430

Rentebærende verdipapirer fordelt etter forfall

Konsern

31.12.2023 (beløp i mnok)	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 3 år	3 - 5 år	over 5 år	Totalt
Stat			49			49
Annen offentlig utsteder	759	341	1 539	1 102		3 741
Finansielle foretak	82	106	2 864	2 898	23	5 973
Ikke finansielle foretak	20					20
Sum rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	861	448	4 451	4 000	23	9 783

Konsern

31.12.2022 (beløp i mnok)	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 3 år	3 - 5 år	over 5 år	Totalt
Stat		202		48		250
Annen offentlig utsteder	95	10	891	1 331		2 327
Finansielle foretak	133	245	2 396	3 059		5 832
Ikke finansielle foretak			20	0		20
Sum rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	228	456	3 307	4 438	0	8 430

Verdiendringer på rentebærende verdipapirer

Kategori 1 Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked

Kategori 2 Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Kategori 3 Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata

Konsern (beløp i mnok)	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balansført verdi 31.12.2022	250	8 180	0	8 430
Tilgang	0	7 481		7 481
Avgang	-200	-5 936		-6 136
Verdiregulering over resultatregnskapet	-1	10		8
Balansført verdi 31.12.2023	49	9 734	0	9 783

Konsern (beløp i mnok)	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balansført verdi 31.12.2021	255	5 891	0	6 146
Tilgang fusjon	0	589		589
Tilgang	0	3 984		3 984
Avgang	0	-2 250		-2 250
Verdiregulering over resultatregnskapet	-5	-34		-40
Balansført verdi 31.12.2022	250	8 180	0	8 430

Note 27 - Aksjer og andre egenkapitalinteresser

SpareBank 1 Sørøst-Norge har klassifisert aksjeporteføljen som tilgjengelig for salg iht. IAS 39. Virkelig verdi er verdsett etter verdsettelsesmetoder basert på observerbare markedsdata, estimerte kontantstrømmer eller vurdering av eiendeler og gjeld. Der virkelig verdi ikke kan måles på en pålitelig nok måte er kostpris benyttet.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
- børsnoterte	51	195
- unoterte	2 397	2 422
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler	2 448	2 617

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per. 31.12.2023

Konsern						
Selskapets navn	Organisasjonsnummer	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markedsverdi	Balanseført verdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS	988 738 387	8 715 070	11,2 %	1 309	1 307	1 307
SpareBank 1 Næringskreditt AS	894 111 232	1 629 282	10,0 %	206	204	204
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	938 521 549	15 480	12,9 %	182	196	196
SpareBank 1 Kreditt AS	975 966 453	511 733	10,1 %	172	190	190
SpareBank 1 Betaling AS	919 116 749	2 777 169	8,9 %	122	176	176
SpareBank 1 Forvaltning AS	925 239 690	307 855	6,7 %	106	117	117
SpareBank 1 Markets AS	992 999 101	92 437	1,7 %	23	37	37
Øvrige SB1 aksjer og egenkapitalbevis				79	89	89
Andre aksjer og andeler				118	133	133
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler				2 318	2 448	2 448

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per 31.12.2022

Konsern						
Selskapets navn	Organisasjonsnummer	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markedsverdi	Balanseført verdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS	988 738 387	9 496 225	12,2 %	1 426	1 424	1 424
SpareBank 1 Næringskreditt AS	894 111 232	1 684 924	10,4 %	213	211	211
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	938 521 549	15 225	14,5 %	179	179	179
SpareBank 1 Betaling AS	919 116 749	2 446 000	8,9 %	133	174	174
SpareBank 1 Kreditt AS	975 966 453	423 851	10,6 %	139	151	151
SpareBank 1 Forvaltning AS	925 239 690	246 176	6,7 %	87	93	93
SpareBank 1 Markets AS	992 999 101	92 437	2,9 %	23	31	31
Øvrige SB1 aksjer og egenkapitalbevis				84	105	105
Andre aksjer og andeler				238	248	248
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler				2 521	2 617	2 617

Verdiendringer på aksjer og andeler klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet etter følgende kategori

Kategori 1 Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked

Kategori 2 Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Kategori 3 Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata

Konsern (beløp i mnok)	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balansført verdi 31.12.2022	219	0	2 397	2 617
Tilgang/avgang	-15		-154	-169
Verdiregulering over resultat	-12		13	1
Balansført verdi 31.12.2023	192	0	2 255	2 448

Konsern (beløp i mnok)	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balansført verdi 01.01.2023	199	0	2 004	2 203
Tilgang fusjon med SpareBank 1 Modum	22		352	374
Tilgang/avgang	4		-19	-15
Verdiregulering over resultat	-5		60	54
Balansført verdi 31.12.2022	219	0	2 397	2 617

Note 28 – Investeringer i konsernselskaper, felleskontrollerte virksomheter (FKV) og tilknyttet selskap (TS)

Datterselskaper

Selskapets navn (Beløp i mnok)	Organisasjonsnummer	Anskaffelsestidspunkt	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel	Kostpris	Balansført verdi
EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS ¹⁾	982 832 632	Jan. 2000	Nøtterøy	100 %	100 %	75	85
EiendomsMegler 1 Telemark AS	971 225 793	Jun. 2021	Skien	51 %	51 %	1	1
SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS	998 867 770	Sep. 2012	Drammen	100 %	100 %	51	41
Imingen Holding AS	990 507 007	Nov. 2006	Kongsberg	100 %	100 %	1	2
Larvik Marina AS	989 866 990	Jan. 2017	Nøtterøy	100 %	100 %	0	0
Tufte Eiendom AS	986 844 058	Jun. 2021	Porsgrunn	100 %	100 %	9	9
Sparebankgården AS	989 974 777	Jun. 2021	Porsgrunn	100 %	100 %	22	22
Sum aksjer i datterselskaper						159	160

1) EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og Z - Eiendom AS fusjonerte i 2022 med regnskapsmessig virkning fra 1. september 2023.

Beholdningsendringer av aksjer datterselskaper

(beløp i mnok)	Balansført verdi
Balansført verdi 01.01.2023	153
Emisjon SB1 Regnskapshuset Sørøst-Norge	7
Balansført verdi 31.12.2023	160

Tilknyttede - og felleskontrollerte selskaper

Selskapets navn	Klassifisering	Organisasjonsnummer	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel	Antall aksjer
Samarbeidende Sparebanker AS ²⁾	FKV	977 061 164	Oslo	32,2 %	12,5 %	299 679
SpareBank 1 SamSpar AS ²⁾	FKV	992 258 381	Oslo	32,4 %	12,5 %	287 663
BN Bank ASA ³⁾	TS	914 864 445	Trondheim	7,5 %	7,5 %	1 053 610

Morbank

(beløp i mnok)	SamSpar AS	SpareBank 1 SamSpar AS	BN Bank ASA	Balanseført verdi
Balanseført verdi 01.01.2023	919	55	217	1 191
Kjøp aksjer fra SB1 Søre Sunnmøre (SB1 SMN)	74	6		80
Emisjon	70			70
Balanseført verdi 31.12.2023	1 064	61	217	1 341

Konsern

(beløp i mnok)	SamSpar AS	SpareBank 1 SamSpar AS	BN Bank ASA	Balanseført verdi
Balanseført verdi 01.01.2023	1 054	8	390	1 452
Implementeringseffekt IFRS 17 og IFRS 9 i SamSpar	-60			-60
Kjøp aksjer fra SB1 Søre Sunnmøre (SB1 SMN)	74	6		80
Emisjon	70			70
Utbetalt utbytte 2023	-162		-15	-177
Resultatandel 2023	-11	1	55	44
Verdiendring/OCI	2			2
Balanseført verdi 31.12.2023	967	14	429	1 411

²⁾ Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar) og SpareBank 1 SamSpar AS er eiet i fellesskap av 8 deltagende sparebanker. Det vises for øvrig til seksjon 3 i årsrapporten for nærmere beskrivelse av Alliance-samarbeidet. Banken har styrerepresentasjon og betydelig innflytelse i selskapet.

³⁾ Banken har styrerepresentasjon og betydelig innflytelse i BN Bank ASA.

Note 29 – Varige driftsmidler - eiendom, anlegg og utstyr

Morbank					Konsern					
Anlegg under utførelse	Bruksrett IFRS 16	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transport	Totalt	(beløp i mnok)	Totalt	Maskiner, inventar og transport	Bygning og annen fast eiendom	Bruksrett IFRS 16	Anlegg under utførelse
1	163	264	112	539	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 31.12.2022	625	138	321	165	1
4	4		6	13	Tilgang	20	6	0	10	4
0		-13	-21	-35	Avgang	-42	-28	-13	0	-1
4	167	250	97	518	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 31.12.2023	603	116	308	175	4
0	-83	-115	-60	-258	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2022	-299	-82	-135	-82	0
0	-26	-13	-11	-50	Årets avskrivning	-54	-13	-15	-27	0
0	0	3	21	24	Avskrivning knyttet til utgåtte eiendeler	25	22	3	0	0
0	-109	-125	-50	-284	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2023	-329	-73	-147	-109	0
4	57	125	47	234	Balanseført verdi pr. 31.12.2023	275	44	161	66	4

Morbank					Konsern					
Anlegg under utførelse	Bruksrett IFRS 16	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transport	Totalt	(beløp i mnok)	Totalt	Maskiner, inventar og transport	Bygning og annen fast eiendom	Bruksrett IFRS 16	Anlegg under utførelse
1	136	208	69	415	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 01.01.2022 ¹⁾	492	86	266	139	1
0	12	68	37	117	Tilgang v/fusjon	122	42	68	12	0
1	14	0	24	39	Tilgang	46	29	0	16	1
-1	0	-12	-18	-30	Avgang	-34	-18	-12	-3	-1
1	163	264	112	539	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr. 31.12.2022	625	138	321	165	1
0	-56	-77	-44	-176	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 01.01.2022 ¹⁾	-214	-63	-95	-56	0
0	-2	-29	-24	-55	Akk. Avskr knyttet til fusjon	-55	-24	-29	-2	0
0	-25	-12	-10	-47	Årets avskrivning	-51	-13	-14	-24	0
0	0	3	18	21	Avskrivning knyttet til utgåtte eiendeler	21	18	3	0	0
0	-83	-115	-60	-258	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2022	-299	-82	-135	-82	0
1	80	149	52	282	Balanseført verdi per 31.12.2022	326	56	187	83	1

¹⁾ Justert for effekter etter fusjon med Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler: Bruttoverdien av anleggsmidler som fullt ut er avskrevet, beregnes å være utrangert. Utrangerte anleggsmidler vurderes til ikke lenger å være i bruk.

Omvurderinger: Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler.

Note 30 – Goodwill

Morbank			Konsern	
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
		Goodwill		
0	360	Korrigert anskaffelseskost pr 01.01	480	46
360	0	Tilgang	0	427
360	360	Anskaffelseskost pr 31.12	480	473
0	3	Akkumulerte nedskrivninger 01.01	15	12
3	0	Årets nedskrivninger	0	3
3	3	Akkumulerte nedskrivninger 31.12	15	15
357	357	Balanseført goodwill pr. 31.12	465	458

Morbank		Balanseført verdi består av:	Konsern	
2022	2023	(beløp i mnok)	2023	2022
351	351	Fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum	342	342
6	6	Oppkjøp Varig Forsikring Midt-Buskerud AS (tilført ved fusjon med SpareBank 1 Modum)	6	6
		Oppkjøp Eiendomsmegler virksomhet	56	56
		Oppkjøp Regnskapsbyrå virksomhet	61	54
357	357	Balanseført verdi 31.12.	465	458
2022	2023	Årets nedskrivninger	2023	2022
3	0	Sum årets nedskrivninger	0	3

Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, jfr. omtale under konsolideringsprinsipper. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå det er mulig å identifisere kontantstrømmer postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det etter en konkret vurdering er grunnlag for det.

Det er foretatt en nedskrivningsvurdering av goodwill oppstått ved fusjon med SpareBank 1 Modum i de kontantstrømgenerende enhetene personmarked og bedriftsmarked pr 31.12.2023 etter kravene i IAS

36. Beregninger viser at verdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer overstiger balanseført goodwill med god margin.

Forutsetninger i modellen for nedskrivningsvurdering: egenkapitalavkastning (før skatt) 10 prosent og langsiktig vekstfaktor settes til 2 prosent for alle kontantgenererende enheter. For en detaljert beskrivelse av metoder og forutsetninger brukt ved beregning av gjenvinnbart beløp for goodwill, se note 2 Regnskapsprinsipper. Øvrig goodwill i konsernet beregnes ut fra snitt inntjening i markedsområdet og neddiskonteres med risikofri rente + risikopremie (12 %).

Nedskrivning i 2022 gjelder Varig Forsikring Midt-Buskerud AS.

Note 31 – IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 standarden påvirker primært leietakers regnskapsføring og medfører at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Standarden fjerner tidligere skille mellom operasjonell og finansiell leie og krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelse for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet har benyttet seg av dette fritaket.

Konsernet har kun faste leieforpliktelser. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge

leieperioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Resultatregnskapet er også påvirket da driftskostnader er erstattet med renter på leieforpliktelsen og avskrivninger på bruksretten. Den totale kostnaden blir høyere de første årene av en leiekontrakt (renteelementet da er større) og lavere i senere år. Rentekostnader beregnes ved å bruke neddiskonteringsrenten på leieforpliktelsen.

Utleiers regnskapsføring forblir i hovedsak uendret fra IAS 17. Utleier fortsetter å regnskapsføre leieavtaler enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler avhengig av om leieavtalene i all hovedsak overføres risiko og avkastning knyttet til eierskap av den underliggende eiendelen til leietaker.

Morbank		Balanse		Konsern	
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)		31.12.2023	31.12.2022
81	58	Leieforpliktelser		67	83
80	57	Bruksrett		66	83
Resultatregnskap					
2022	2023	(beløp i mnok)		2023	2022
25	26	Avskrivninger		27	26
-27	-27	Leiebetalinger		-28	-28
2	1	Renter		1	1
0	0	Sum		0	0

Note 32 – Andre eiendeler

Morbank			Konsern		
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	Note	31.12.2023	31.12.2022
7	12	Kundefordringer		126	114
10	9	Opptjente ikke mottatte inntekter		10	18
33	40	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		40	33
42	26	Avsetnings- og interne konti		26	42
191	180	Finansielle derivater	16	180	191
283	267	Sum andre eiendeler		382	399

Note 33 – Innskudd fra kunder

Morbank				Konsern				
31.12.2022		31.12.2023		Innskudd fra kunder (beløp i mnok)	31.12.2023		31.12.2022	
Andel	Beløp	Andel	Beløp		Beløp	Andel	Beløp	Andel
81,8 %	45 232	80,2 %	44 329	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	44 270	80,2 %	55 216	100,0 %
18,2 %	10 051	19,8 %	10 914	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid	10 914	19,8 %	-	0,0 %
100,0 %	55 284	100,0 %	55 243	Sum innskudd fra kunder	55 184	100,0 %	55 216	100,0 %

31.12.2022		31.12.2023		Innskudd fordelt på geografiske områder	31.12.2023		31.12.2022	
Andel	Beløp	Andel	Beløp		Beløp	Andel	Beløp	Andel
62,0 %	34 295	61,7 %	34 111	Vestfold og Telemark	34 052	61,7 %	34 253	62,0 %
29,6 %	16 371	30,6 %	16 915	Viken	16 915	30,7 %	16 351	29,6 %
7,5 %	4 126	6,8 %	3 735	Norge forøvrig	3 735	6,8 %	4 121	7,5 %
0,9 %	493	0,9 %	483	Utlandet	483	0,9 %	492	0,9 %
100,0 %	55 284	100,0 %	55 243	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	55 184	100,0 %	55 216	100,0 %

Morbank		Innskudd fordelt på sektor og næring		Konsern			
31.12.2022		31.12.2023		31.12.2023		31.12.2022	
36 228		37 113	Lønnstakere o.l.	37 113		36 228	
5 896		5 858	Eiendomsdrift / forretningsmessig tjenesteyting o.l.	5 799		5 829	
310		260	Eiendomsdrift borettslag	260		310	
1 754		1 605	Varehandel/hotell og restaurant	1 605		1 754	
802		585	Jordbruk/skogbruk	585		802	
1 744		1 628	Bygg og anlegg	1 628		1 744	
4 184		4 656	Transport og tjenesteytende næringer	4 656		4 184	
984		889	Produksjon (industri)	889		984	
2 500		2 346	Offentlig forvaltning	2 346		2 500	
882		304	Øvrige	304		882	
55 284		55 243	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	55 184		55 216	

Note 34 – Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

SpareBank 1 Sørøst-Norge emitterer og innløser verdipapirgjeld som et ledd i likviditetsstyringen. Refinansieringsbehovet har også delvis blitt finansiert ved overføring av utlånsportefølje til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene. Alle obligasjonslån er tatt opp i norske kroner (NOK).

Konsern	31.12.2023		31.12.2022	
	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi
(beløp i mnok)				
Obligasjonsgjeld	15 065	15 065	16 178	16 178
Obligasjonsgjeld, SNP	4 750	4 750	3 500	3 500
Verdijusteringer og påløpte renter	0	-49	0	-108
Sum rentebærende verdipapirer	19 815	19 766	19 678	19 570
Gjennomsnittlig rente finansielle innlån	4,86 %		2,47 %	

Finansielle innlån fordelt på forfallstidspunkt (beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
	2023	
2024	1 593	3 700
2025	4 372	4 590
2026	4 400	4 150
2027	4 250	4 250
2028	3 000	1 520
2029 og senere	2 200	400
Sum finansielle innlån, pålydende verdi	19 815	19 678

Endring finansielle innlån

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023	Emittert	Forfalt/ innløst	Endring	31.12.2022
Obligasjonsgjeld	15 065	2 280	-3 393		16 178
Obligasjonsgjeld, SNP	4 750	1 250			3 500
Verdijusteringer og påløpte renter	-49			59	-108
Sum rentebærende verdipapirer	19 766	3 530	-3 393	59	19 570

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2022	Fusjon ¹⁾	Emittert	Forfalt/ innløst	Endring	31.12.2021
Lån fra kredittinstitusjoner, nominell verdi	0			-150		150
Obligasjonsgjeld	16 178	598	3 620	-3 333		15 293
Obligasjonsgjeld, SNP	3 500		1 950			1 550
Verdjusteringer og påløpte renter	-108				-179	70
Sum rentebærende verdipapirer	19 570	598	5 570	-3 483	-179	17 063

1) Fusjon 01.04.2022 portefølje SpareBank 1 Modum

Note 35 – Annen gjeld og forpliktelser

Morbank		Konsern			
31.12.2022	31.12.2023	(beløp i mnok)	Note	31.12.2023	31.12.2022
		Annen gjeld og forpliktelser			
103	108	Pensjonsforpliktelser	23	109	104
20	19	Avsetning tap på garantier	8	19	20
42	54	Leverandørgjeld		66	55
81	58	IFRS 16 Forpliktelser knyttet til leieavtaler	31	67	81
181	149	Annen gjeld		170	218
68	44	Andre påløpte kostnader		51	76
36	38	Feriepenger		57	55
19	22	Arbeidsgiveravgift og finansskatt		28	25
267	234	Finansielle derivater	16	234	267
816	726	Sum annen gjeld og forpliktelser		802	900
		Forpliktelser utenfor balansen			
4 520	4 868	Ubenyttede kreditter	13	4 868	4 518
911	875	Garantier	36	875	911
5 431	5 743	Sum forpliktelser utenfor balansen		5 743	5 429
		Pantstillelser			
387	6 507	Verdipapirer pantsatt i Norges Bank		6 507	387
387	6 507	Sum pantstillelser		6 507	387

Note 36 – Garantier

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene.

Konsern		
(beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
Garantiansvar fordelt på garantiformer		
Lånegarantier	356	377
Betalingsgarantier	145	141
Kontraktsgarantier	303	311
Annet garantiansvar	71	83
Sum garantiansvar	875	911
Garantiansvar fordelt på sektor og næring		
Lønnstakere o.l.	41	55
Jordbruk/skogbruk	8	10
Produksjon (industri)	85	87
Bygg og anlegg	195	172
Varehandel/hotell og restaurant	111	218
Eiendomsdrift/forretningsmessig tjenesteyting o.l.	274	246
Transport og tjenesteytende næringer	145	106
Offentlig forvaltning	17	16
Øvrige	0	0
Sum garantiansvar fordelt på sektor og næring	875	911
Garantiansvar fordelt på geografiske områder		
Vestfold og Telemark	589	555
Viken	241	321
Norge forøvrig	45	25
Utlandet	1	11
Sum garantiansvar fordel på geografiske områder	875	911

Note 37 – Ansvarlig lånekapital

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er tilnærmet identiske med konserntallene. Alle ansvarlige obligasjonslån er tatt opp i norske kroner (NOK).

Tidsbegrenset ansvarlig obligasjonslån- betingelser

Konsern (beløp i mnok)	Start år	Første forfalls- tidspunkt (call dato)	31.12.2023	31.12.2022
3M Nibor + 1,40 % p.a	2018	2023		150
3M Nibor + 1,44 % p.a	2018	2023		50
3M Nibor + 2,15 % p.a	2021	2026	45	45
3M Nibor + 0,95 % p.a	2021	2026	150	150
3M Nibor + 1,35 % p.a	2022	2027	350	350
3M Nibor + 2,35 % p.a	2023	2028	200	0
Påløpte renter			6	4
Sum ansvarlig lånekapital			751	749
Gjennomsnittlig rente ansvarlig lånekapital			5,81 %	3,19 %

Endring ansvarlig lånekapital

Konsern (beløp i mnok)	31.12.2023		Emittert	Forfalt/ innløst	31.12.2022
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	745		200	-200	745
Påløpte renter	6		0	2	4
Sum ansvarlig lånekapital	751		200	-198	749
Konsern (beløp i mnok)	31.12.2022	Fusjon 1)	Emittert	Forfalt/ innløst	31.12.2021
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	745	90	350	-345	650
Påløpte renter	4			3	1
Sum ansvarlig lånekapital	749	90	350	-342	651

1) Fusjon 01.04.2022 portefølje SpareBank 1 Modum

Note 38 – Nærstående parter

Lån til datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter (DS, TS og FKV) er gitt til ordinære kundevilkår. Lån til andre nærstående parter følger også bankens øvrige kundevilkår.

Alle tall er morbank.

Morbank	DS, TS & FKV	
Lån (beløp i mnok)	2023	2022
Utestående lån per 01.01.	28	29
Tilgang ved fusjon 01.04.	0	2
Netto lån i perioden	-8	-3
Utestående lån per 31.12.	20	28
Renteinntekter	2	2
Resultatført tap ved utlån	0	0
Innskudd (beløp i mnok)	2023	2022
Innskudd per 01.01.	78	91
Tilgang ved fusjon 01.04.	0	15
Netto innskudd i perioden	19	-28
Innskudd per 31.12.	98	78
Rentekostnader	0	0

Note 39 – Resultat per egenkapitalbevis og beregning av egenkapitalbevisbrøk

Resultat per egenkapitalbevis er beregnet ved å dele den delen av årsresultatet som er tilordnet selskapets egenkapitalbevisiere (fratrasket eventuelle egne egenkapitalbevis) med et veid gjennomsnitt av antall egenkapitalbevis gjennom året.

Resultat per egenkapitalbevis

Morbank		
(beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2022
Korrigert årsresultat		
Årsresultat i henhold til årsregnskapet	1 443	1 040
- korrigert for renter på fondsobligasjon ført direkte mot EK	-26	-19
- korrigert for inntekts-/kostnadsføring via resultat - overført til/fra FUG	-21	-74
Korrigert årsresultat	1 396	947
Egenkapitaleiernes andel (60,7 %) av korrigert resultat	847	575
Årsresultat som er tilordnet selskapets egenkapitalbevisiere	847	575
Antall utstedte egenkapitalbevis (vektet gjennomsnitt 01.01. til 31.12.)	140 098 561	134 642 474
Resultat per egenkapitalbevis	6,05	4,27
Pålydende verdi (NOK)	15,00	15,00

Beregning av egenkapitalbevisbrøk

Morbank		
Egenkapitalbevisbrøk	31.12.2023	31.12.2022
(beløp i mnok)		
Eierandelskapital	2 101	2 101
Overkursfond	3 779	3 569
Utjevningsfond	295	1 049
Avsatt ikke vedtatt utbytte	544	574
Sum egenkapitalbevis eiernes kapital	6 719	7 293
Sparebankens fond	3 992	4 344
Avsatt ikke vedtatt utbytte/gaver til samfunnskapitalen	352	372
Gavefond	7	7
Sum samfunnseid kapital	4 350	4 723
Egenkapital eksklusiv utbytte, gaver, hybridkapital og annen egenkapital	11 069	12 016
Eierandelsbrøk	60,7 %	60,7 %
Samfunnskapital brøk	39,3 %	39,3 %

Foreslått utbytte og gaver

	31.12.2023	31.12.2022
Foreslått utbytte (mnok)	544	574
Foreslått utbytte per egenkapitalbevis (nok)	3,88	4,10
Foreslått utbytte/gaver til samfunnskapitalen (mnok)	352	372

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 Sørøst-Norge har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir eierne av egenkapitalbevis en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierandels- og samfunnskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 Sørøst-Norge legger til grunn at minimum 50 prosent av eierkapitalens andel av årsoverskuddet utbetales som kontantutbytte.

For å opprettholde en stabil eierbrøk over tid skal som hovedregel utbyttedeler tilsvarende minimum 50 prosent av samfunnskapitalens andel av overskuddet tilføres stiftelsene.

Ved fastsettelse av utbyttene skal konsernets soliditet hensyntas - herunder forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, fremtidig kapitalbehov, eksterne rammevilkår, konsernets mål og strategiske planer.

Note 40 – Egenkapitalbevisiere og spredning av egenkapitalbevis

Bankens eierandelskapital (kapital innbetalt i egenkapitalbevis) utgjør 2 101 478 415 kroner fordelt på 140 098 561 egenkapitalbevis, hver pålydende 15,00.

SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 127 430 egenkapitalbevis per utgangen av året.

Eierbrøk er 60,7 prosent.

Egenkapitalbevisierne har 9 av 24 medlemmer (stemmer) i representantskapet.

Egenkapitalbevisiere

Det var 5 776 (5 961) egenkapitalbevisiere ved utgangen av 2023 (2022).

De 20 største eierne var:

	Antall	% av totalt antall EK-bevis
SPAREBANK 1 STIFTELSEN BV	24 141 356	17,2 %
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMAR	18 910 174	13,5 %
SPAREBANKSTIFTELSEN SPAREBANK 1 MODUM	18 444 646	13,2 %
SPAREBANKSTIFTELSEN NØTTERØY-TØNSBERG	10 925 503	7,8 %
SPAREBANKSTIFTELSEN NOME	10 273 723	7,3 %
SPESIALFONDET BOREA UTBYTTE	3 870 435	2,8 %
VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	3 595 308	2,6 %
PARETO INVEST NORGE AS	2 871 322	2,0 %
BRANNKASSESTIFTELSEN MIDT-BUSKERUD	2 659 369	1,9 %
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSIDIGE	1 608 606	1,1 %
WENAASGRUPPEN AS	1 087 931	0,8 %
CATILINA INVEST AS	954 559	0,7 %
MELESIO INVEST AS	952 259	0,7 %
LANDKREDITT UTBYTTE	903 455	0,6 %
SANDEN EQUITY AS	707 494	0,5 %
FORETAKSKONSULENTER AS	621 230	0,4 %
SKOGEN INVESTERING AS	605 000	0,4 %
HAUSTA INVESTOR AS	440 000	0,3 %
TROVÅG AS	418 792	0,3 %
JAG HOLDING AS	417 367	0,3 %
Sum 20 største egenkapitalbevisiere	104 408 529	74,5 %
SpareBank 1 Sørøst-Norge (egne bevis)	127 430	0,1 %
Øvrige eiere	35 562 602	25,4 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 15)	140 098 561	100,0 %

Egenkapitalbevis eiet av ledende ansatte, styre- og representantskapsmedlemmer

Konsernledelsen

Navn	Tittel	Antall EK-bevis per 31.12.2023
Per Halvorsen	Konsernsjef	18 578
Geir Å. Hansen	Visekonsernsjef	11 355
Roar Snippen	Konserndirektør økonomi og finans (IR)	24 054
Marianne S. Evensen	Konserndirektør compliance, personvern og juridisk	9 465
Marianne Thorsdal	Konserndirektør HR og organisasjonsutvikling	10 718
Johan Hjerkin	Konserndirektør strategi og forretningsutvikling	4 372
Tonje Stormoen	Konserndirektør forretningsstøtte	11 511
Kristian Kloster	Konserndirektør risikostyring	3 910
Egil Meland	Konserndirektør datterselskaper	1 305
Lars A. Hovland	Konserndirektør bedriftsmarked	1 012
Lasse Olsen	Konserndirektør personmarked	19 254

Styret

Navn	Tittel	Antall EK-bevis per 31.12.2023
Finn Haugan	Styrets leder	50 000
John-Arne Haugerud	Styrets nestleder	13 420
Maria Tho	Styremedlem	0
Lene Svenne	Styremedlem	850
Heine Wang (Wang Invest AS)	Styremedlem	27 000
Jan Erling Nilsen	Styremedlem	2 986
Lene Marie Aas Thorstensen	Styremedlem	0
Frede Christensen	Styremedlem - ansatt representant	13 622
Hanne Myhre Gravdal	Styremedlem - ansatt representant	8 762

Representantskapet

Navn	Tittel	Antall EK-bevis per 31.12.2023
Lars Ole Bjørnsrud	Leder	0
Øystein Beyer	Nestleder	6 570
Ingebjørg Tollnes	Innskytervalgt	4 083
Helge Standeren	Innskytervalgt	0
Tom Mello	Innskytervalgt	0
Kristin Storhaug	Innskytervalgt	0
Ellen Mette Oredalen	Innskytervalgt	0
Knut Åge Andersen	Innskytervalgt	313
Pål Stenbro	Innskytervalgt	0
Gisle Dahn	Egenkapitalbeviser valgt	3 200
Bjørn Engaas	Egenkapitalbeviser valgt	14 797
Reidun Sundal	Egenkapitalbeviser valgt	15 094
Iver A. Juel	Egenkapitalbeviser valgt	339 187
Thor Strand	Egenkapitalbeviser valgt	0
Hallgeir Skogen	Egenkapitalbeviser valgt	107 061
Gro Aakre	Egenkapitalbeviser valgt	8 482
Morten Wexels	Egenkapitalbeviser valgt	2 986
Egil Stokken	Egenkapitalbeviser valgt	340
Gjermund Rønning	Egenkapitalbeviser valgt	0
Yngve Leren (Leren AS)	Egenkapitalbeviser valgt	5 000
Halvor Aarnes	Ansattevalgt	41 525
Anne Rundtom Jørgensen	Ansattevalgt	15 677
Tina Kvilhaug	Ansattevalgt	168
Stein Erik Amlie	Ansattevalgt	7 465
Arnt Olav Svensli	Ansattevalgt	3 712
Bente Mehlum Svendsen	Ansattevalgt	4 761
Ingeborg Skaalen Berg	Ansattevalgt	1 012

Note 41 – Proformaoppstilling resultat, balanse og nøkkeltall

Proformaresultater, balanse og nøkkeltall for 2022 er resultater, balanse og nøkkeltall for begge bankene (SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Modum) samlet som om sammenslåingen skulle ha skjedd med regnskapsmessig virkning fra 1. januar.

Det er ingen vesentlige elimineringer mellom bankene i denne perioden slik at resultatene for perioden kun er slått sammen.

Sammendratte resultater (proforma) ¹⁾

Konsern		
(beløp i mnok)	2023	2022
Renteinntekter	4 386	2 650
Rentekostnader	2 347	1 031
Netto renteinntekter	2 039	1 620
Provisjonsinntekter	584	639
Provisjonskostnader	60	40
Andre driftsinntekter	325	316
Netto provisjons- og andre inntekter	848	915
Utbytte	38	79
Netto resultat fra eierinteresser	44	96
Netto resultat fra andre finansielle investeringer	18	2
Netto resultat fra finansielle eiendeler	100	177
Sum netto inntekter	2 987	2 711
Personalkostnader	767	747
Andre driftskostnader	567	583
Sum driftskostnader	1 334	1 330
Resultat før tap og skatt	1 654	1 381
Tap på utlån og garantier	-57	40
Resultat før skatt	1 711	1 341
Skattekostnad	400	275
Resultat før øvrige resultatposter	1 310	1 067

1) Alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til årsrapporten

Sammendratte balanse og nøkkeltall (proforma) ¹⁾

Konsern	31.12.2023	31.12.2022
Lønnsomhet (%)		
Egenkapitalavkastning	10,2 %	8,8 %
Rentenetto	2,27 %	1,84 %
Kostnadsprosent	44,6 %	49,1 %
Balansetall (mnok)		
Brutto utlån til kunder inkl. overføring til kredittforetak	105 204	105 141
Brutto utlån til kunder på balanse	72 862	72 852
Utlån overført til kredittforetak	32 342	32 289
Utlånsvekst siste 12 mnd	0,1 %	2,5 %
Innskudd fra kunder	55 184	55 216
Innskuddsdekning på balanse	75,7 %	75,8 %
Innskuddsdekning inkl. kredittforetak	52,5 %	52,5 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	-0,1 %	1,2 %
Forvaltningskapital	90 003	89 547
Forvaltningskapital inkl. kredittforetak	122 345	121 837
Egenkapital ekskl. hybridkapital	12 700	12 424
Bemanning		
Antall årsverk	644,0	651,8
<i>herav morbank</i>	436,1	431,6

1) Alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til årsrapporten

Note 42 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke intrådt hendelser etter balansedagen som er av vesentlig betydning for det avlagte årsregnskapet.

Erklæring fra styret og konsernsjef

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2023, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, og at opplysninger i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til morbanken og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står ovenfor.

Sandefjord, 20. mars 2024
I styret for SpareBank 1 Sørøst-Norge

Finn Haugan
Styrets leder

John-Arne Haugerud
Nestleder

Lene Svenne

Heine Wang

Jan Erling Nilsen

Lene Marie Aas Thorstensen

Maria Tho

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Alternative resultatmål (APM)

SpareBank 1 Sørøst-Norge presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. APM'er er inkludert i rapporter for å gi innsikt og forståelse for konsernets resultatoppnåelse, og representerer viktige måltall for hvordan ledelsen styrer selskapene og aktivitetene i konsernet. APM'er er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene. Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon.

SpareBank 1 Sørøst-Norge sine alternative resultatmål er presentert i oversikten over hoved-/ nøkkeltall samt i styrets beretning.

Alle APM'ene er presentert på egen side sammen med årsrapporten og viser sammenlignbare tall.

<https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/investor/finansiell-info/kvartals-og-aarsrapporter.html>

Revisjonsberetning

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 45 40 40 63
Fax
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til Representantskapet i SpareBank 1 Sørøst-Norge

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Sørøst-Norge, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for SpareBank 1 Sørøst-Norge sammenhengende i 15 år fra valget på generalforsamlingen den 20. mars 2009 for regnskapsåret 2009 med gjenvalg på forstanderskapsmøtet den 20. mars 2014.

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2023. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

1. Forventet kredittap på utlån og garantier

Det vises til note 2 Regnskapsprinsipper, note 3 Kritiske regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger, note 8 Utlån til og fordringer på kunder, note 11 Tap på utlån, garantier m.v, samt styrets årsberetning i avsnittet tap og tapsavsetninger.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
<p>Forventet kredittap på utlån og garantier som ikke er kredittforringet til bedriftsmarkedet og personmarkedet utgjør MNOK 124 for morselskapet og konsernet per 31.12.2023. Forventet kredittap på utlån og garantier til bedriftsmarkedet som er kredittforringet utgjør MNOK 91 for morselskapet og konsernet per 31.12.2023.</p> <p>For utlån og garantier krever IFRS 9 at konsernet beregner forventet kredittap for de neste 12 måneder for lån som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko (trinn 1), og forventet kredittap over hele lånets løpetid for lån som har vesentlig økning i kredittrisiko (trinn 2). Konsernet anvender modeller for beregning av forventet kredittap i trinn 1 og 2. Modellverket er komplekst og omfatter store mengder data. Samtidig innebærer beregningen at ledelsen utøver skjønn, spesielt knyttet til følgende parametere;</p> <ul style="list-style-type: none"> • sannsynlighet for mislighold (PD), • tap ved mislighold (LGD), • eksponering ved mislighold (EAD), • definisjon av vesentlig økning i kredittrisiko, • vektning av ulike framtidrettede makroøkonomiske scenarioer <p>For utlån og garantier hvor det er vesentlig økning i kredittrisiko og hvor det foreligger indikasjoner på at engasjementet er kredittforringet (trinn 3), foretar konsernet en individuell vurdering av forventet kredittap over hele engasjementets løpetid. Fastsettelse av forventet kredittap innebærer stor grad av skjønn fra ledelsens side. Sentrale momenter i ledelsens vurderinger er:</p>	<p>Vi har dannet oss en forståelse av konsernets definisjoner, metoder og kontrollaktiviteter for innregning og måling av forventet kredittap.</p> <p>Vi har innhentet attestasjonsuttalelser med betryggende sikkerhet (ISAE 3000) fra uavhengig revisor som har vurdert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at beregningen av PD, LGD og EAD som inngår i ECL-modellen er korrekt • at datagrunnlaget som benyttes i ECL-modellen er korrekt, og • at ECL-modellen beregner tap i overensstemmelse med kravene i IFRS 9 <p>Vi har vurdert uavhengig revisors kompetanse og objektivitet. Vi har videre, med bistand fra vår spesialist, evaluert resultatene i disse rapportene for å vurdere mulige avvik og konsekvenser for vår revisjon. Vi har videre utført egne handlinger for å påse at det ikke foreligger avvik i datagrunnlaget som kan medføre vesentlige feil i modellberegnet ECL.</p> <p>For å utfordre ledelsens estimater og forventninger som er lagt til grunn i beregningene av forventet kredittap for trinn 1 og 2 har vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • evaluert bankens benyttede definisjon av vesentlig økning i kredittrisiko og bankens vektning av ulike scenarioer, • vurdert modellberegnete forventede kredittap mot sammenlignbare banker og vår kjennskap til bransjen. <p>For et utvalg tapsutsatte og kredittforringede engasjementer har vi utfordret ledelsens estimater ved å vurdere størrelse på kontantstrømmer samt teste sikkerhetsverdier mot interne og eksterne verdsettelse.</p>

Uavhengig revisors beretning - SpareBank 1 Sørøst-Norge

<ul style="list-style-type: none"> • identifisering av kredittforringede engasjementer, • forutsetninger for fastsettelsen av forventede kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerheter. <p>På bakgrunn av størrelsen på brutto utlån, iboende kredittrisiko, kompleksiteten av modellberegningene og graden av ledelsens skjønn ved utarbeidelse av estimatene, anser vi forventet kredittap som et sentralt forhold ved revisjonen.</p>	<p>For å utfordre banken på hvorvidt det skulle vært andre engasjementer under individuell tapsvurdering, har vi dannet vårt eget syn på om det foreligger indikasjoner på engasjementer i bedriftsmarkedsporteføljen som er kredittforringet ved bruk av eksterne kredittopplysninger og annen offentlig tilgjengelig informasjon.</p> <p>Vi har vurdert om noteopplysninger knyttet til IFRS 9 og ECL er tilstrekkelig etter kravene i IFRS 7.</p>
--	--

2. IT-systemer og applikasjonskontroller

<i>Beskrivelse av forholdet</i>	<i>Vår revisjonsmessige tilnærming</i>
<p>SpareBank 1 Sørøst-Norge er avhengig av at IT-infrastrukturen i banken fungerer som tilsiktet.</p> <p>Banken benytter et standard kjernesystem levert og driftet av ekstern tjenesteleverandør. God styring og kontroll med IT-systemene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering.</p> <p>Videre understøtter IT-systemene regulatorisk etterlevelse av rapportering til myndigheter, noe som er sentralt for konsesjonspliktige virksomheter.</p> <p>Systemet beregner blant annet rente på innlån og utlån (såkalte applikasjonskontroller) og bankens interne kontrollsystemer bygger på systemgenererte rapporter.</p> <p>På bakgrunn av IT-systemenes betydning for bankens virksomhet har vi identifisert dette området som et sentralt forhold ved vår revisjon.</p>	<p>I forbindelse med vår revisjon av IT-systemet i konsernet har vi opparbeidet oss en forståelse av kontrollmiljøet og testet at utvalgte generelle IT kontroller fungerer som forutsatt og understøtter viktige applikasjonskontroller. Vi har i våre kontroller hatt hovedfokus på tilgangsstyring.</p> <p>Uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren har vurdert og testet internkontroller knyttet til IT systemene hos ekstern tjenesteleverandør. Vi har innhentet attestasjonsuttalelse (ISAE 3402) fra uavhengig revisor for å vurdere om tjenesteleverandøren har tilfredsstillende internkontroll på områder av vesentlig betydning for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Vi har vurdert revisorens kompetanse og objektivitet, og vi gjennomgikk rapportene for å vurdere mulige avvik og konsekvenser for vår revisjon.</p> <p>Vi har bedt uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren om å teste et utvalg standard rapporter og nøkkelfunksjonaliteter i kjernesystemet for å vurdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om utvalgte standardrapporter fra systemet inneholder all relevant data, og • om nøkkelfunksjonalitetene, herunder kontroller knyttet til renteberegninger, annuiteter og gebyrer fungerer som forutsatt. <p>I vårt arbeid med å forstå kontrollmiljøet, teste kontroller og gjennomgå rapportene har vi benyttet våre spesialister innen IT-revisjon.</p>

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvise bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.

Uavhengig revisors beretning - SpareBank 1 Sørøst-Norge

- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlingene som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av forskrift om elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for SpareBank 1 Sørøst-Norge har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn 5967007LIEEXZX4VQO21-2023-12-31-nb i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse ESEF-regelverket. Ansvarer omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er, på grunnlag av innhentet revisjonsbevis, å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet som inngår i årsrapporten, i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Vi utfører vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Som et ledd i vårt arbeid utfører vi handlinger for å opparbeide forståelse for selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Vi kontrollerer om årsregnskapet foreligger i XHTML-format. Vi utfører kontroller av fullstendigheten og nøyaktigheten av iXBRL-markeringen av konsernregnskapet, og vurderer ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfatter kontroll av samsvar mellom markeringene av data i iXBRL og det reviderte årsregnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Oslo, 20. mars 2024

KPMG AS

Anders Sjöström
Statsautorisert revisor

Presentasjon av konsernledelsen

Per Halvorsen (1962) – Konsernsjef (CEO)

Per Halvorsen har vært konsernsjef i SpareBank 1 Sørøst-Norge siden etableringen og sammenslåingen mellom SpareBank 1 BV og SpareBank 1 Telemark.

Han er utdannet fra Handelshøyskolen BI/Norges Markedshøyskole.

Halvorsen har vært adm. direktør i Sparebanken Telemark siden 2006 og ledet banken igjennom fem fusjoner og en børsnotering (2018). Han har mange års erfaring fra lederstillinger i Vesta Liv / Skandia (i dag Nordea Liv) og Vital Forsikring ASA (i dag DNB Liv).

Han har bred styreerfaring bl.a. som styreleder i SpareBank 1-alliansen, Samarbeidende Sparebanker AS (Samspar), EiendomsMegler 1 Telemark AS og SpareBank 1 Forsikring AS, samt styremedlem i BN Bank ASA, SpareBank 1 Markets AS og Eiendomsmegler 1 Næringsmegling.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 18 578

Geir Årstein Hansen (1959) – Visekonsernsjef

Geir Årstein Hansen er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen (NHH), med tilleggsutdanning fra BI i strategisk endringsledelse og High Performance Management.

Han har jobbet i banken siden 1985 i ulike lederstillinger innenfor mange områder. Før dette har han jobbet med eiendomsmegling og undervisning.

Frem til 29.02.2024 var han visekonsernsjef og har bred erfaring fra styrearbeid i konsernet, og er varamedlem i Samarbeidende Sparebanker AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA og SpareBank 1 Samspar AS.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 11 355

Roar Snippen (1963) – Konserndirektør økonomi og finans (CFO)

Roar Snippen har 30 års erfaring fra finansnæringen med ulike stillinger.

Han er utdannet samfunnsøkonom fra Universitetet i Oslo (UiO), og har revisjonsutdanning fra Universitetet i Sørøst-Norge, samt Solstrandprogrammet. Han arbeidet i Storebrand i perioden 1998 til 2006 som direktør med ansvar for strategisk risikostyring og investeringsstrategi.

Fra 2006 var han administrerende banksjef i Holla og Lunde Sparebank, og etter fusjonen i 2012 med Sparebanken Telemark var han banksjef Økonomi og finans (CFO).

Roar Snippen har flere års erfaring som styremedlem i Eika Forvaltning, og er i dag styremedlem i Skagerak Capital III AS og NorgesInvestor Proto AS.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 24 054

Marianne Sommerro Evensen (1970)

– Konserndirektør compliance, personvern, juridisk og konsernadministrasjon

Marianne Sommerro Evensen har høyere revisoreksamen fra Norges Handelshøyskole i Bergen (NHH).

Hun har jobbet i banken siden 2003, og hatt flere lederstillinger og fagansvar innenfor bedriftsmarkedet, prosjektadministrasjonen, risiko, compliance og konsernadministrasjonen.

Tidligere har hun 10 års erfaring fra revisjon og konsulentvirksomhet.

Hun har styreverfaring som nåværende styresekretær i konsernstyret og tidligere som styremedlem i finansforetak. Har p.t ingen styreverv.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 9 465

Kristian Kloster (1978) – Konserndirektør risikostyring

Kristian Kloster er utdannet matematiker fra Universitetet i Oslo med hovedfag i matematisk finans.

Han har jobbet i banken siden 2010 med ulike lederstillinger innenfor risikostyring. Tidligere har han erfaring fra Nord Pool Clearing og Nasdaq OMX Commodities som Director Risk management.

Han har p.t. ingen styreverv.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 3 910

Johan Hjerkins (1970) – Konserndirektør strategi og forretningsutvikling

Johan Hjerkins er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole (NHH) og har i tillegg gjennomført NHH Executive programmet «Strategisk forretningsforståelse».

Han har 25 år med bankerfaring fra Postbanken BA (1996-99) og DNB (1999-17) hvorav 20 år som leder med blant annet ansvar for forretningsutvikling, strategi og større endringsprosjekter. Ble ansatt i SpareBank 1 BV i mai 2017.

Tidligere styremedlem i Netaxept AS (2004-08).

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 4 372

Marianne Thorsdal (1963) – Konserndirektør HR og organisasjonsutvikling

Marianne Thorsdal har pedagogisk utdanning og samfunnsfaglig mastergrad med spesialisering innen ledelse og arbeidshelse fra Høgskolen i Vestfold. I tillegg enkeltfag innen jus, økonomi og personalfag fra BI og Universitetet i Oslo.

Hun ble ansatt som banksjef HR og Organisasjon i Sparebanken Telemark i 2012 i forbindelse med fusjonen med Holla og Lunde Sparebank. Hennes kjerneområder er ledelse, kultur, kommunikasjon og kompetanse.

Marianne Thorsdal har lang erfaring fra statlig og privat sektor, bl.a. Helse Sør, Høgskolen i Telemark og IKEA Norge. Hun har styreverfaring fra ulike selskap innen reiselivs- og teknologibransjen. Har vært fast møtende representant fra administrasjonen i flere selskap, bl.a. fra Høgskolen i Telemark og IKEA Norge. Har p.t. ingen styreverv.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 10 718

Tonje Stormoen (1965) – Konserndirektør forretningsstøtte

Tonje Stormoen er utdannet Diplomøkonom fra BI, med spesialisering i markedsføring og internasjonal ledelse. Hun har tilleggsutdanning i endringsledelse og prosjektledelse.

Hun har hatt flere tidligere lederstillinger, blant annet ulike direktørstillinger i Intrum Justitia AS. Begynte i SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg i 2007 som avdelingsbanksjef og hadde videre roller som leder for forretningsutvikling og markedsdirektør. Tiltrådte stillingen direktør for forretningsstøtte i SpareBank 1 BV i 2017.

Hun har styreverfaring fra ulike selskaper innen eiendomsmebling, finans, media og inkasso.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 11 511

Egil Meland (1960) – Konserndirektør datterselskaper

Egil Meland er utdannet diplomøkonom fra BI med tilleggsutdanning fra BI i strategisk endringsledelse og High Performance Management.

Han har siden 2012 og frem til 1 april 2022 vært administrerende banksjef i SpareBank 1 Modum.

Før fusjonene mellom Sandsvær Sparebank og SpareBank 1 Vestfold i 2008 var han administrerende banksjef i Sandsvær Sparebank. I perioden 2008-2012 var Meland viseadministrerende i SpareBank 1 BV.

Han startet sin karriere i det som i dag er Sparebanken Øst. I Sparebanken Øst avsluttet han i 2002 som direktør for personkundemarkedet. I tillegg til bred bankerfaring har han også bred styreverfaring innenfor konsern, selskaper i SpareBank 1-alliansen og SpareBank 1 Gruppen AS.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 1 305

Lasse Olsen (1975) – Konserndirektør personmarked

Lasse Olsen er økonomiutdannet fra BI med spesialisering i informasjonsteknologi og ledelse.

Han har 20 års erfaring fra bank og finans, blant annet med formuesforvaltning, fagspesialist og ledelse.

Han har jobbet i banken siden 2008 og innehatt ulike lederstillinger i personmarkedsdivisjonen. Tiltrådte stillingen som direktør Personmarked i SpareBank 1 BV i november 2015.

Lasse Olsen er i dag styremedlem i EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 19 254

Lars Arnecke Hovland (1984) – Konserndirektør bedriftsmarked

Lars Arnecke Hovland har Bachelor i Finans ved Handelshøyskolen BI og Ritsumeikan Asia Pacific University, samt Master i Forretningsledelse ved University of Technology, Sydney.

Han har vært en del av ledergruppen og banksjef for kunderettet virksomhet i SpareBank 1 Modum i perioden 2016 og frem til fusjonen med SpareBank 1 Sørøst-Norge i 2022. Siden dette har han hatt rollen som Regionbanksjef bedriftsmarked i Buskerud og vært konstituert konserndirektør bedriftsmarked fra april 2023.

Han har i tillegg erfaring innenfor flere roller i bank siden 2007, blant annet som ansvarlig for kanalsamspill i samarbeidende sparebankers fellestjenester (SpareBank 1 SamSpar AS).

Lars har styreverfaring som styremedlem i tidligere EiendomsMegler 1 Modum og Drammen Works.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 1 012

Presentasjon av styret

Finn Haugan (1953) - Styreleder

Finn Haugan bor i Trondheim og er utdannet siviløkonom fra BI. I perioden 1991 til 2019 var han konsernsjef i SpareBank 1 SMN .

Har tidligere hatt ledende stillinger i Forretningsbanken og Fokus Bank/Danske Bank, sist som viseadministrerende direktør 1989–1991.

Haugan har hatt en rekke styreverv innenfor finansbransjen, bl.a. ivarettatt roller som styreleder Fremtind Forsikring AS, SpareBank 1 Gruppen AS, BN Bank ASA, Bankenes Sikringsfond, Finans Norge og Sparebankforeningen.

I dag er han styreleder i Sinkaberg-Hansen AS , Norbit ASA, Borg Forvaltning AS, SOLON Eiendom AS, SOLON Eiendom Holding AS, Folkeinvest AS og Elekt AS, samt styrets nestleder i LL Holding, og styremedlem i Okea ASA samt Kolstad Håndball.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 50 000

John-Arne Haugerud (1956) – Nestleder

John-Arne Haugerud bor i Vikersund.

Han har lang erfaring som leder og toppleder innen IT og finans, blant annet 15 år i konsernledelsen i Evry ASA (nå TietoEvry) og 6 år som administrerende direktør i Verdipapirsentralen AS og medlem i konsernledelsen i OsloBørs VPS ASA.

De siste seks årene har han vært administrerende direktør i Kraftia Energi AS, men har nå gått over i rollen som styreleder. Haugerud har videre bred erfaring fra styrearbeid.

Haugerud har vært nestleder i styret i SpareBank 1 Modum siden 2011 og fram til fusjonen med SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 13 420

Maria Tho (1981) – Styremedlem

Maria Tho er CFO i InflowControl AS og har mer enn 15 års erfaring fra senior økonomi- og strategistillinger i multinasjonale og nasjonale virksomheter.

Blant annet har hun hatt ulike roller i Larvikbanken, både som ass. banksjef og økonomisjef, i tillegg til å ha vært finansdirektør i Net Trans Services AS. Hun har også arbeidet som statsautorisert revisor i EY.

Tho har mastergrad i regnskap og revisjon fra Handelshøgskolen BI 2008 og en bachelorgrad i revisjon fra Høgskolen i Oslo i 2003.

Ingen egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Heine Wang (1963) – Styremedlem

Heine Wang bor på Nøtterøy og er utdannet jurist. Han har innehatt ulike styreverv inkludert tidligere president i NHO. Er i dag styreleder i blant annet Sandefjord Lufthavn Torp AS, Cares AS, Arnadal Anlegg og sitter i styrene i Varro Vekstpartner og Kapitalpartner AS.

Han har vært konsernsjef i Nokas/Avarn, en virksomhet han har vært med å bygge opp, som i dag har en omsetning på ca 8,3 mrd. kroner og 17 000 ansatte i seks land.

Wang har vært styremedlem og nestleder i SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg fra 2015 og frem til fusjonen med SpareBank 1 BV, der han også ble nestleder i styret.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 27 000

Lene Marie Aas Thorstensen (1977) – Styremedlem

Lene Marie Aas Thorstensen bor i Skien, og er utdannet jurist ved Universitetet i Oslo.

Hun var vararepresentant for styret i Sparebanken Telemark frem til fusjonen med SpareBank 1 BV i 2021 og vararepresentant for styret i SpareBank 1 Sørøst-Norge frem til fusjonen med SpareBank 1 Modum i april 2022.

Thorstensen har lang erfaring innen offentlig forvaltning og privat advokatvirksomhet. Hun jobber i dag som senioradvokat i Tenden Advokatfirma ANS, og innehar i tillegg flere styreverv.

Ingen egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Jan Erling Nilsen (1979) – Styremedlem

Jan Erling Nilsen bor i Porsgrunn. Han har master i regnskap og revisjon fra BI og master i økonomi og administrasjon fra Norges Handelshøyskole (NHH).

Han har vært styremedlem i Sparebanken Telemark siden 2017.

Nilsen jobber med forretningsutvikling i egen virksomhet og var før dette COO/CFO i Movement Group AS fra 2015 til 2021 og COO/CFO i Borgestad ASA fra 2013 til 2015. Han har erfaring fra revisjon og rådgivning fra EY i perioden 2006 til 2013.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 2 986

Lene Svenne (1962) – Styremedlem

Lene Svenne har bred ledererfaring fra børsnotert selskap og Forsvaret, med særlig erfaring fra eierstyring, compliance/regulatorisk etterlevelse, bærekraft, risikostyring, internkontroll og revisjon. Hun har også styreefaring fra forsikringsselskap, organisasjoner og foreninger.

Svenne er Group Vice President Governance i Kongsberg Gruppen ASA og har også hatt flere andre lederstillinger i samme selskap. Tidligere har hun vært avdelingsdirektør for internrevisjon i Forsvaret, samt arbeidet som statsautorisert revisor i blant annet Deloitte.

Svenne er utdannet statsautorisert revisor fra NHH i Bergen, og har i tillegg en Master of Management fra Handelshøyskolen BI i Oslo.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 850

Hanne Myhre Gravdal (1964) – Styremedlem (ansatterrepresentant)

Hanne Myhre Gravdal bor i Sylling, er utdannet diplomøkonom, og har i tillegg utdanning i styrekompetanse fra BI.

Hun har jobbet innen bankbransjen hos flere aktører siden 1984, blant annet som filialleder i Sparebanken Øst.

Gravdal har vært ansatt i SpareBank 1 BV siden 2004, og jobber som senior plasseringsrådgiver i privatmarkedet. Av eksterne verv sitter hun blant annet i kommunestyret og formannskapet i Lier.

Hun har vært styremedlem i SpareBank 1 BV siden 2011 og har fortsatt etter fusjonen med Sparebanken Telemark til SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 8 762

Frede Christensen (1961) – Styremedlem (ansatterrepresentant)

Frede Christensen bor i Skien, og er Diplomøkonom fra BI i bankfag. I tillegg har han eksamen fra Norges Fondsmeglers Forbunds autorisasjonsordning.

Han har over 41 års bred bankerfaring, og har vært leder for Verdipapirforetaket til Sparebanken Telemark/SpareBank 1 Sørøst-Norge fra 2007-2022.

Christensen har også vært leder for Prosessteam Plassering i SpareBank 1-alliansen og i Samarbeidende SpareBanker (SpareBank 1 SamSpar AS).

I dag jobber han som kapitalrådgiver samt er nestleder tillitsvalgt i banken.

Antall egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge: 13 622

Styrende organer

Representantskap

Innskytervalgte representanter

Lars Ole Bjørnsrud, leder
Øystein Beyer, nestleder
Ingebjørg Tollnes
Helge Standeren
Tom Mello
Kristin Storhaug
Ellen Mette Oredalen
Knut Åge Andersen
Pål Stenbro

Karl Arne Lia, varamedlem
Kjell E. Nilsen, varamedlem
Inger Joh. Tøset, varamedlem

Egenkapitalbeveiseieres representanter

Gisle Dahn
Bjørn Engås
Reidun Sundal
Iver A. Juel
Thor Strand
Hallgeir Skogen
Gro Aakre
Morten Wexels
Egil Stokken
Gjermund Rønning
Yngve Leren

Gjertrud Eide, varamedlem
Jørn Pettersen, varamedlem
Christine Lindefjell, varamedlem

Ansattevalgte representanter

Ingeborg Skaalen Berg
Bente Melum Svendsen
Tina Kvilhaug
Anne Rundtom Jørgensen
Stein Erik Amilie
Halvor Aarnes
Arnt Olav Svensli

Tom Sørensen, varamedlem
Sjur Mogstad, varamedlem

Valgkomitéen

Jan Terje Olsen, leder
Svein Aaser
Tom Mello
Gisle Dahn
Helge Standeren
Anne Rundtom Jørgensen
Hilde Søråas Grønhovd

Styret

Finn Haugan, leder
John-Arne Haugerud, nestleder
Heine Wang
Lene Marie Aas Thorstensen
Jan Erling Nilsen
Maria Tho
Lene Svenne
Hanne Myhre Gravdal, ansattrep.
Frede Christensen, ansattrep.
Anne Leversby fast møtende vara ansattrepresentat
frem til 1. april 2024

Ragnhild Ask Connell, varamedlem
Jarle Peder Helgason, varamedlem
Hege Miriam Østby Thorkildsen, varamedlem ansattrep.
Geir A. Vestre, varamedlem ansattrep.

Revisjonsutvalg

Jan Erling Nilsen, leder
Finn Haugan
Heine Wang

Risikoutvalg

Finn Haugan, leder
Maria Tho
Heine Wang

Godtgjørelsesutvalg

Finn Haugan, leder
John-Arne Haugerud
Hanne Myhre Gravdal

Styrets aktiviteter 2023

Styret - sentrale saker 2023	Forbehandlet i styrets underutvalg GU, RU, RI	Styremøter 2023													
		jan	feb	mars	april	mai	juni	juli	aug	sept	okt	nov	des		
		Q1			Q2			Q3			Q4				
Beslutning om sammenslåing med SpareBank 1 SR-bank ASA													Styrevedtak 26. oktober		Vedtatt i Rep. skap 5. des
Konsernstrategi frem mot 2025				Hovedlinjer for strategiske retningene frem mot 2025 ble vedtatt høsten 2021, det gjennomføres årlig en revisjon. For 2024 er følgende 7. strategiske fokusområder fremhevet; Topplinjevekst, Kundeorientering, Bærekraft, Attraktiv arbeidsplass, Data og innsikt, Kvalitet, Regionbank						Strategi besluttet					
Prognoser og likviditet og kapitalbehovsberegninger - ICAAP/LAAP/MREL, beredskap og gjenopprettingsplaner	RI														
Etiske retningslinjer, policyer for virksomhetsstyring, bærekraft, risiko og kapitalstyring inkl beredskapsplaner (fastsettelse av risikovilje)	RI, GU												Behandlet og besluttet Policydokumenter gjeldende for 2024		
Faste agendapunkter; Agenda, protokoll, habilitet, konsernsjefs orientering og drift-rapportering															
Bærekraft-, risiko-, compliance- og hendelsesrapportering	RI		Q4			Q1			Q2					Q3	
Måloppfølging via balansert målekort			Q4			Q1			Q2					Q3	
Delårsregnskaper og rapportering	RI, GU		Q4			Q1			Q2					Q3	
2022 Årsregnskap og årsrapport - inkl bærekraftsrapportering															
Plan og rapportering fra eksterntrevisor			Q4	Plan og årsrapport		Q1			Q2					Q3	
Plan og rapportering fra internrevisor			Plan-årsrapport						Halvårsrapport						
Årsrapport styring og kontroll (ledelesrapportering internkontroll)	RI														
Godtgjørelser; Rapportering av godtgjørelser og fastsettelse Policy for godtgjørelse til ledelse	GU													For 2024	
Styrets årsplan, Styrets retningslinjer og instruksjoner for underutvalg														For 2024	
Valg til til styrets underutvalg															
Styrets og underutvalgenes årlige egenvaluering og egnethetsvurdering - herunder dialog med valgkomiteen og innspill til styrets kompetanseplan															

GU - godtgjørelsesutvalg

RU- Revisjonsutvalg

RI- Risikoutvalg

Oversikt styremøter 2022

	Antall møter
Styret	18
Styrets underutvalg;	
Godtgjørelsesutvalget	5
Revisjonsutvalget	7
Risikoutvalget	8

EKSTERN REVISOR

KPMG AS
v/statsaut. revisor Anders Sjöström

INTERNREVISJON

Ernst & Young AS
v/statsaut. revisor Kjetil Kristensen

Eierstyring og selskapsledelse

Banken har, i samsvar med regnskapslovens § 3-3b, utarbeidet en egen rapport som behandler prinsipper og praksis knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rapporten er omtalt i eget avsnitt i årsberetningen, mens den fullstendige rapporten ligger publisert på bankens hjemmeside:

www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/investor/virksomhetsstyring.html

Risikostyring og internkontroll

Risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og den skal samtidig bidra til å sikre bærekraftig utvikling, finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette skal sikres ved at det er etablert:

- En tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av etisk adferd og høy bevissthet om bærekraft og innarbeidet risikostyring.
- En forståelse av lønnsomhet i et bærekraft- og risikoperspektiv som sikrer god kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi.
- En god kultur for risikoanalyse og kontinuerlig forbedring som sikrer at uventede enkelthendelser ikke skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.
- Strukturer som sikrer at en til enhver tid driver virksomheten i samsvar med lov og regulatoriske krav.

Risikostrategi og overordnet risikopolicy

Virkeområde

Strategien og policyen omfatter konsernet, herunder både morbank, datterselskaper, samt tilknyttet virksomhet og felleskontrollert virksomhet, der det er aktuelt og relevant.

Formål og definisjon av risikovilje og risikoevne

Strategi og policy er retningsgivende for arbeidet med risikostyring og internkontroll i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Den definerer hvilken risiko konsernet er villig til å ta for å nå sine strategiske mål, samt hvordan risikoen skal styres og følges opp. Formålet er oppsummert i tabellen nedenfor.

TEMA	BESKRIVELSE AV FORMÅL OG DEFINISJON AV RISIKOVILJE OG RISIKOEVNE
Oversikt	Gi en helhetlig oversikt over konsernets sentrale risikoer.
Risikoevne	Er den samlede maksimale risikoeksponeringen SpareBank 1 Sørøst-Norge tåler før konsernet er i brudd med regulatoriske minstekrav.
Risikovilje	Er den maksimale ønsket risikoeksponering ut fra et inntjenings- og tapsperspektiv, gitt den definerte risikoevnen. Bærekraft og opprettholdelse av konsernets omdømme og tillit står også sentralt. Risikoviljen er vurdert både med hensyn til aggregert nivå av total risikoeksponering, eksponering i enkeltrisikoen og gjennomførte stresstester.
Styring og kontroll	Definere prosesser for styring og kontroll av de ulike risikoene.
Roller og ansvar	Definere ansvar og roller.

Oppfølging

Risikorammer og måltall følges opp med løpende rapportering av status mot interne terskelnivåer. Her fremkommer det blant annet:

- Defineringslinjer for de ulike risikoområdene med tilhørende risikorammer og måltall.
- Krav til rapportering ved avvik.
- Krav til å vurdere og implementere avhjelpende tiltak.

Risikovilje

Konsernets risikovilje er definert både fra et kvalitativt og et kvantitativt ståsted.

Konsernets kvalitative risikovilje er overordnet presentert i tabellen nedenfor.

#	RISIKOOMRÅDE	RISIKOVILJE	BEGRUNNELSE
1	Bærekraftrisiko	Lav til moderat	<p>Konsernet har utarbeidet en bærekraftstrategi som tydelig signaliserer at konsernet ønsker å være en pådriver på bærekraftsområdet.</p> <p>Konsernet har forpliktet seg til å følge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Global Reporting Initiative (GRI) • TCFD -Task Force on Climate related Financial Disclosures • OECD Retningslinjer for aktsomhetsvurderinger • Miljøfyrtårn • Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) • Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) • Kvinner I Finans Charter <p>Initiativ som støttes av SpareBank 1 Sørøst-Norge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • FNs Global Compact • Prinsippene for ansvarlig bankdrift • FNs bærekraftsmål <p>Konkretisering av mål og risikovilje/måltall innenfor bærekraftområdet er inntatt i risikostrategien og de underliggende policydokumentene for de ulike risikoområdene.</p>
2	Forretningsrisiko Lønnsomhet	Lav	Lønnsomheten skal være tilstrekkelig til å bidra til at konsernet opprettholder en soliditet som bygger oppunder konsernets langsiktige mål og samtidig gir eierne en forsvarlig avkastning på investert kapital.
3	Kredittrisiko	Lav til moderat	<p>Konsernet skal innvilge kreditter og styre kredittporteføljen innenfor akseptable risikonivåer, som tilsier at hovedtyngden av person- og bedriftsmarkedsporføljen skal ha lav til moderat risiko basert på misligholdssannsynlighet og tapsrisiko.</p> <p>Konsernet skal ha en god kredittkultur og ledelsesfokus på styring av kredittrisiko gjennom overvåking, måling og sikre etterlevelse av etablerte kredittprosesser og definert risikovilje.</p> <p>Kredittporteføljene skal være tilfredsstillende differensiert sett opp mot risiko for konsentrasjon innenfor sektor, bransje, geografisk området og størrelse ved det enkelte kundeengasjement.</p>
	Konsentrasjonsrisiko		
4	Markedsrisiko	Lav	<p>Konsernet skal i sin virksomhet prioritere risikotaking knyttet til utvikling av lokalsamfunnet ved bidrag til leveranse av kredittprodukter i person- og bedriftsmarkedet og ved dette er det fastlagt at risikoen knyttet til finansiell risikotaking skal være lav.</p> <p>Konsernet skal søke å ha verdipapirer med god rating og omsettelighet. Aksje-, valuta-, rente- og motpartsrisikoen skal være lav og skal fordeles på ulike utstedere og motparter for å redusere tapspotensialet som følge av eventuelle mislighold.</p>

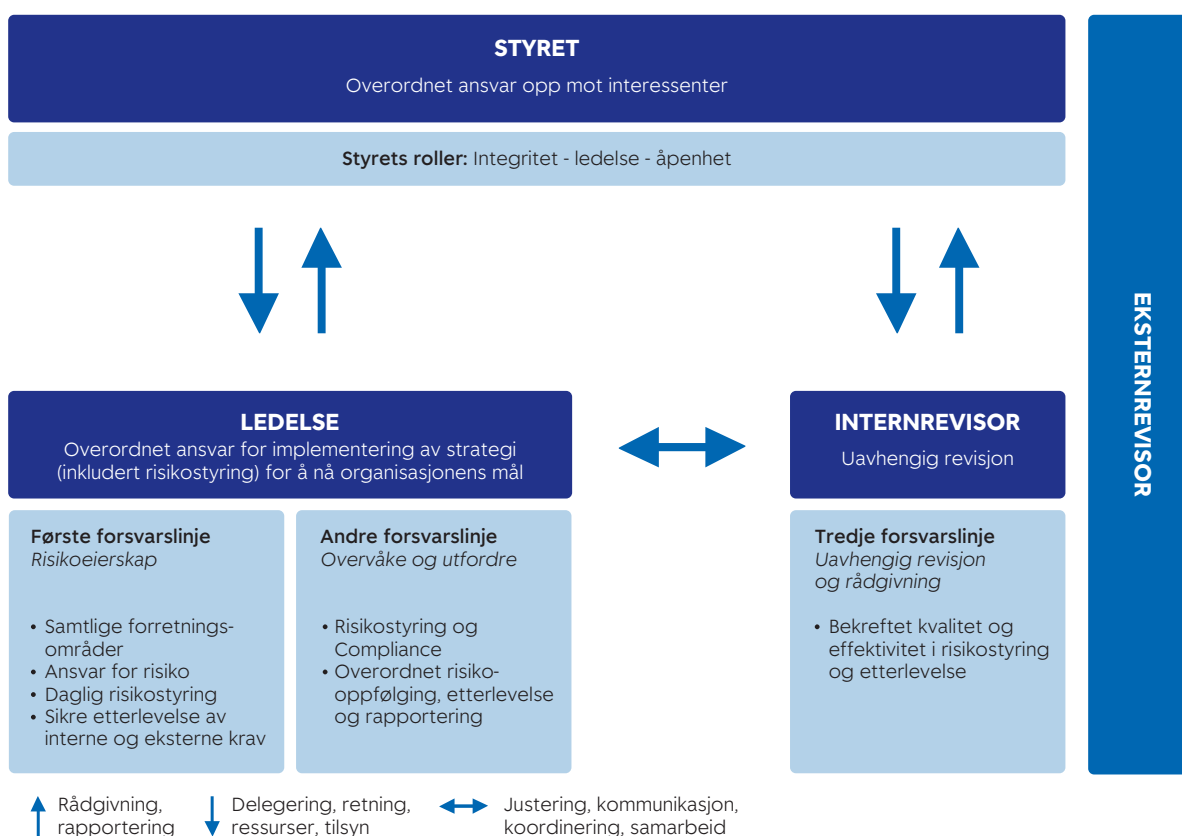
#	RISIKOOMRÅDE	RISIKOVILJE	BEGRUNNELSE
5	Likviditets- og finansieringsrisiko	Lav	Konsernet har en lav risikoprofil på likviditetsrisiko der ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. For å sikre dette er rammene satt slik at det er tilstrekkelig buffer mot regulatoriske minstekrav, samt en tilstrekkelig overlevelsperiode i et stresset scenario.
	Soliditet og kapitalallokering		Konsernet skal fremstå som riktig kapitalisert i forhold til risikonivå, regulatoriske krav og markedets forventning til soliditet. I en situasjon med alvorlig økonomisk tilbakeslag skal konsernet ha en soliditet til å tåle å gå med underskudd/betydelig svekkede resultater over en treårsperiode.
	Systemrisiko		Konsernet skal ha tilstrekkelig buffere til å kunne sikre tilbud av finansielle tjenester i konsernets region når uforutsette hendelser som utfordrer finansiell stabilitet inntreffer. Dette for å bidra til å redusere negative virkninger på produksjon og sysselsetting.
	Rating		Konsernet skal ha rating på linje med sammenlignbare sparebanker i Norge.
6	Eierrisiko	Lav	Det er en sentral forutsetning for måloppnåelse at konsernet er en del av SpareBank 1-alliansen, banksamarbeidet og SamSpar. Ved vurderingen av strategiske eierposter legges det også vekt på å vurdere avkastningsforventninger opp mot kapitalbinding.
7	Operasjonell risiko	Lav	Konsernet skal ha en lav risikoprofil for operasjonell risiko, kvantifisert og fulgt opp i forhold til forhåndsdefinerte hendelseskategorier. Alle konsernets ansatte skal i sin opptreden både innad og utad opptre etisk og søke å utvise en adferd som ikke vil påvirke konsernets omdømme negativt. Læring er et av konsernets fremhevede verdier. Konsernet skal kjennetegnes av høy kompetanse og presise leveranser som sikrer gode kundeopplevelser og at tap som følger av operasjonelle feil holdes på et lavt nivå. Prosesser som sikrer gode risikoanalyser, arbeid med kontinuerlige forbedringsprosesser og god internkontrolloppfølging skal være på nivå med praksis blant de største sparebankene i Norge.
8	Forsikringsrisiko	Lav til moderat	Som eier i forsikringsvirksomhet: Forsikringsrisiko oppstår som følge av og er knyttet til eierskapet i SpareBank 1 Gruppen AS og ved dette indirekte eierskap i Fremtind Forsikring AS. Intern forsikringsrisiko i konsernet: De identifiserte største risikodriverne for konsernet blir bearbeidet hvor det blant annet vurderes sannsynlighet for at risikoene kan inntreffe, og hvilken konsekvens som kan oppstå dersom den inntreffer. Konsekvens blir beregnet som et økonomisk beløp. Tallene for sannsynlighet og konsekvens som legges inn for hver risiko utgjør grunnlaget for beregningen av forventet og uventet tap (standardavvik). For hver risiko gjøres en vurdering av forsikringsdekningen for de ulike risikoene. I tillegg gjøres det en vurdering av tillit til implementerte risikoreduserende kontrolltiltak. Samlet vil internkontrolltiltak og forsikringsdekning gi risikoreduserende økonomisk konsekvens som skal være lav.
9	Samlet risikovilje	Lav til moderat	Samlet skal konsernet ha lav til moderat risiko basert på overordnet risikovilje.

Den samlede risikoviljen er lav til moderat, og uendret fra tidligere år. Den kvalitativt definerte risikoviljen operasjonaliseres gjennom kvantitativt definerte risikorammer og måltall innenfor hvert av de definerte risikoområdene. Dette setter videre retning for underliggende styrende dokumenter.

Organisering, gjennomføring og oppfølging

SpareBank 1 Sørøst-Norge har i flere år, både i egen regi og gjennom samarbeid i SpareBank 1-alliansen, lagt ned store ressurser i å utvikle effektive prosesser for å identifisere, måle og styre risiko. Konsernets organi-

sering skal underbygge, og være i tråd med, regulatoriske krav og interne ambisjoner knyttet til risikostyring og internkontroll. Det er etablert en modell med tre forsvarslinjer. Dette er nærmere illustrert og beskrevet i modellen nedenfor.

* Utarbeidet basert på IIA sin modell av forsvarslinjene.

Styret i SpareBank 1 Sørøst-Norge har ansvaret for å vedta en forsvarlig risikovilje/risikoappetitt, soliditet og avkastningsmål, overordnede rammeverk for bærekraft, compliance, risiko- og kapitalstyring, inkludert IRB-systemet, og risikomodeller generelt.

Styret er videre ansvarlig for å vedta risikorammer og fullmakter samt ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) og MREL (minimum requirement for own funds and eligible liabilities) med tilhørende vurdering av forsvarlig soliditet, finansiering og likviditet sett opp mot konsernets risikoeksponering, beredskap, herunder ivareta regulatoriske krav.

Styret skal forsikre seg om at rammeverket er tilstrekkelig kommunisert og implementert i hele konsernet. Styret skal videre forsikre seg om at rammeverket følges opp med tilstrekkelig autoritet og ressurser. Styrets oppgaver er formalisert i en egen plan som

oppdateres årlig. Denne skal sikre at styret prioriterer og ivaretar tillagte sentrale oppgaver på en tilfredsstillende måte.

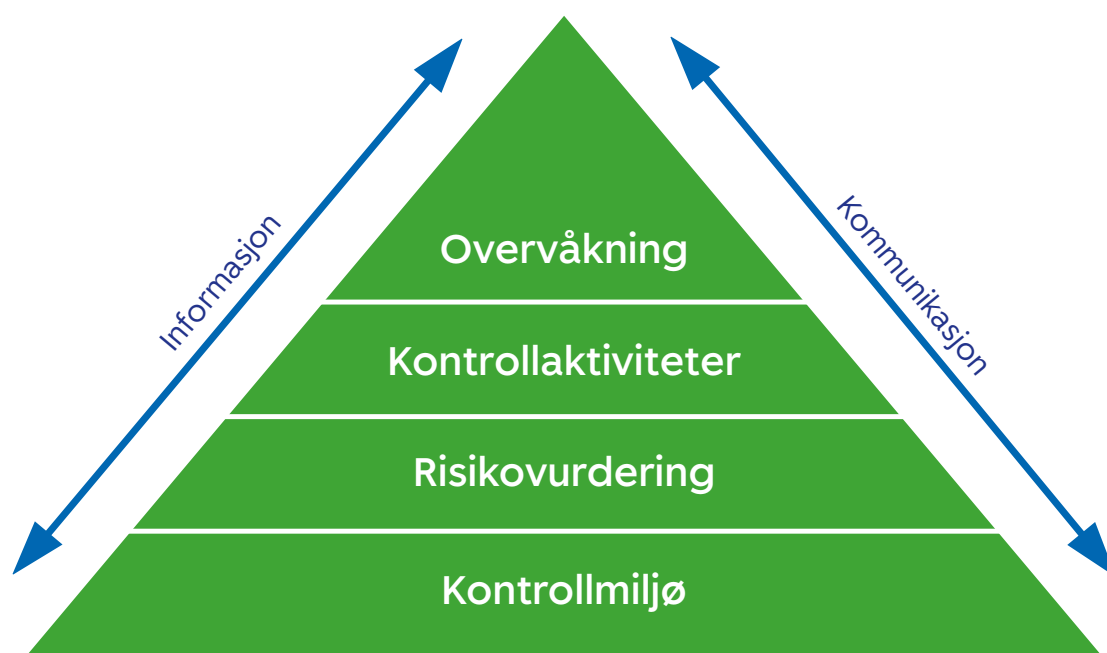
Risikoutvalget, som et av styrets arbeidsutvalg, er ansvarlig for innledende behandling av tema relatert til bærekraft, compliance, risikostyring, kapitalstyring og internkontroll mv. for endelig styrebehandling og -godkjenning. Dette innbefatter blant annet prosesser knyttet til ICAAP, ILAAP, MREL og validering av kredittmodeller, risikovilje og risikorapportering.

Konsernsjef har ansvaret for å etablere gode strukturer for å ivare bærekraft-, compliance-, risiko- og kapitalstyring. Dette betyr at konsernsjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Konsernsjef er også ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Internkontroll og lederbekreftelse

Internkontrollen baserer seg på COSO-rammeverket (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissions) som inneholder fem områder:

1. **Kontrollmiljø:** Omfatter menneskene i virksomheten, herunder deres individuelle egenskaper og integritet, etiske verdier, holdninger og kompetanse, samt hvordan virksomheten er organisert. Ledelsesfilosofi, lederstil og driftsform inngår også i kontrollmiljøet.
2. **Risikovurdering:** Vurdering av interne og eksterne forhold som påvirker måloppnåelsen.
3. **Kontrollaktiviteter:** Retningslinjer og prosedyrer som skal sikre at risikoer reduseres og håndteres på en effektiv måte.
4. **Overvåking:** Prosesser for å sikre at internkontrollen er hensiktsmessig definert og gjennomført, og at den er effektiv og tilpasningsdyktig.
5. **Informasjon og kommunikasjon:** Prosesser som sikrer at relevant informasjon identifiseres og kommuniseres i tide. Dette inngår i alle de fire øvrige punktene.

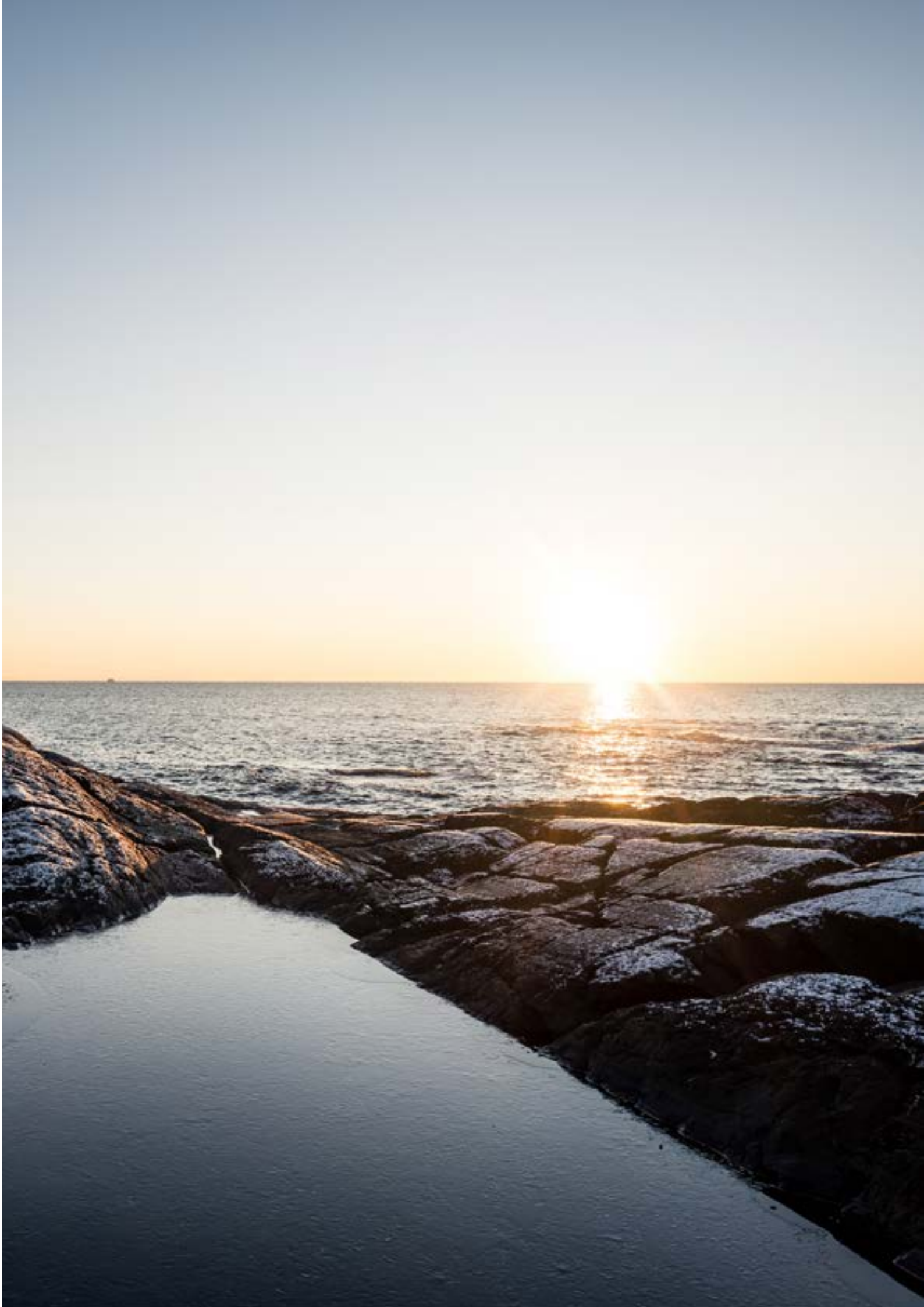
De fem områdene skal bidra til at konsernet når sine strategiske mål gjennom god risiko- og virksomhetsstyring. COSO-rammeverket er etablert i tråd med konsernets øvrige prinsipper for bærekraft, risiko- og kapitalstyring, hvor kontinuerlig forbedring, effektivitet i driften, pålitelig finansiell rapportering og etterlevelse av lover og regler er viktige aspekter. Konserndirektører samt ledere av forretningsenheter, kontroll-, fag- og støttemiljøer avgir årlig en rapport som synliggjør hvordan risikostyringen og internkontroll innenfor deres ansvarsområder er gjennomført (Lederbekreftelsen). Hensikten med den årlige lederbekreftelsen er å:

- Gi styret og konsernledelsen en oppsummering av gjennomføringen av internkontrollen og risikostyring.
- Kartlegge konsernets styrker og svakheter innen internkontroll og risikostyring, slik at nødvendige forbedringstiltak kan iverksettes.
- Legge grunnlaget for et aktivt engasjement og forståelse rundt internkontroll og risikostyring blant ledere på alle nivå i konsernet.

Rapporteringen skal benyttes aktivt i en lederutviklingsprosess, som skaper økt forståelse for viktigheten av god risikostyring og kvalitet. For IT-området (informasjonsteknologi) brukes COBIT-rammeverket (Control Objectives for Information and Related Technology) som grunnlag for internkontroll og risikostyring. COBIT er et rammeverk som skal sikre helhetlig styring og kontroll innenfor tre sentrale områder:

- Interne og regulatoriske krav og kontroller.
- Tekniske problemstillinger og utfordringer.
- IT-risiko.

Rammeverket forener anerkjente IT-standarder og beste praksis med øvrige overordnede og strategiske mål.

Egenkapitalbeviset

SpareBank 1 Sørøst-Norge har to eiergrupperinger: eiere av de børsnoterte egenkapitalbevisene (eierandelskapital) og den samfunnsseide kapitalen (grunnfondskapital). Ved årsskiftet utgjorde egenkapitalbevisene 60,7 % (eierandelsbrøken) av bankens egenkapital, mens 39,3 % var samfunnsseid.

Eierandelskapitalen til SpareBank 1 Sørøst-Norge utgjorde 2 101 mill. kroner per utgangen av året fordelt på 140 098 561 egenkapitalbevis, hvert pålydende 15,00 kroner. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs, og antall eiere per 31.12.23 var 5 776 (5 961). Av bankens eiere er 99,2 (99,1) prosent norske eiere, herav er ca 59 (59) prosent de fem sparebankstiftelsene.

I note 40 finnes en oversikt over egenkapitalbevis eid av bankens ledere og tillitsvalgte. Tabellen nedenfor inneholder informasjon over de 20 største eierne, samt

endringen i deres beholdning det siste året.

Egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge

Lovbestemmelsene for egenkapitalbevis trekker opp rammer som i store trekk ligner de som gjelder for aksjer i forretningsbanker.

Lover og forskrifter

Bankens utstedte egenkapitalbevis reguleres av finansforetakslovens kapittel 10. Børsnoterte egenkapitalbevis inngår ikke i noen av de norske aksjeindeksene, men

Egenkapitalbevisiere	Antall	% av totalt antall ek-bevis
SPAREBANK 1 STIFTELSEN BV	24 141 356	17,2 %
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMARK	18 910 174	13,5 %
SPAREBANKSTIFTELSEN SPAREBANK 1 MODUM	18 444 646	13,2 %
SPAREBANKSTIFTELSEN NØTTERØY-TØNSBERG	10 925 503	7,8 %
SPAREBANKSTIFTELSEN NOME	10 273 723	7,3 %
SPESIALFONDET BOREA UTBYTTE	3 870 435	2,8 %
VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	3 595 308	2,6 %
PARETO INVEST NORGE AS	2 871 322	2,0 %
BRANNKASSESTIFTELSEN MIDT-BUSKERUD	2 659 369	1,9 %
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSIDIGE	1 608 606	1,1 %
WENAASGRUPPEN AS	1 087 931	0,8 %
CATILINA INVEST AS	954 559	0,7 %
MELESIO INVEST AS	952 259	0,7 %
LANDKREDITT UTBYTTE	903 455	0,6 %
SANDEN EQUITY AS	707 494	0,5 %
FORETAKSKONSULENTER AS	621 230	0,4 %
SKOGEN INVESTERING AS	605 000	0,4 %
HAUSTA INVESTOR AS	440 000	0,3 %
TROVÅG AS	418 792	0,3 %
JAG HOLDING AS	417 367	0,3 %
Sum 20 største egenkapitalbevisiere	104 408 529	74,5 %
SpareBank 1 Sørøst-Norge (egne bevis)	127 430	0,1 %
Øvrige eiere	35 562 602	25,4 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 15)	140 098 561	100,0 %

Egenkapitalbevis eiet av ledende ansatte, styre- og representantskapsmedlemmer

er med i en egen indeks for egenkapitalbevis (OSEEX Egenkapitalbevis indeks).

Årlig utbytte på egenkapitalbevisene kan utdeles av årsoverskuddet i henhold til selskapsregnskapet for siste regnskapsår. Utbyttets størrelse foreslås av bankens styre og vedtas av representantskapet. Utbyttet kan ikke settes høyere enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe.

Dagens skatteregler innebærer at utbyttebetaling blir beskattet. Grunnlaget for beskatningen er utbyttet i prosent fratrukket en fast prosent, det såkalte skjermingsfradraget.

Egenkapitalbeviset som egenkapitalinstrument

Egenkapitalbevis er et egenkapitalinstrument som sparebanker bruker for å skaffe seg egenkapital. Det har store likheter med aksjer. Forskjellen knytter seg først og fremst til eiendomsretten til egenkapitalen og til innflytelsen i de styrende organer. Avkastningen av egenkapitalbevis er todelt, et årlig kontantutbytte og kursutviklingen på egenkapitalbeviset. Eierandelskapitalen er sikret ved eventuelle tap i banken ved at den har prioritet foran sparebankens fond.

Eier og utbyttepolitikk

Egenkapitalbevisene velger 9 (37,5 prosent) av de 24 representantene til bankens representantskap. Det vises for øvrig til bankens prinsipper for eierstyring.

SpareBank 1 Sørøst-Norge har som mål å oppnå resultater som gir god avkastning på bankens egenkapital. Dette skal sikre eierne en langsiktig, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene. Det vises for øvrig til bankens utbyttepolicy som omtales under bankens prinsipper for eierstyring.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierandels- og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. SpareBank 1 Sørøst-Norge legger til grunn at minimum 50 prosent av eierkapitalens andel av årsoverskuddet utbetales som kontantutbytte. For å opprettholde en stabil eierbrøk over tid skal som hovedregel utbyttemidler tilsvarende minimum 50 prosent av grunnfondskapitalens andel av årsoverskuddet tilføres SpareBank 1 Stiftelsen BV, Sparebankstiftelsen Telemark-Grenland og Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum.

Ved fastsettelse av utbyttens nivå skal konsernets soliditet hensyntas - herunder forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, fremtidig kapitalbehov, eksterne rammevilkår, konsernets mål og strategiske planer.

Resultat etter skatt per egenkapitalbevis konsern for 2023 ble 5,47 (4,27) kroner av morbankresultat etter skatt. Basert på bankens utbyttepolitikk foreslår styret å utbetale et utbytte på 3,88 (4,10)¹ kroner per egenkapitalbevis for 2023, totalt 544 (507) mill. kroner.

Finanskalender for 2024

- Ex- utbytte dato: 18. april
- 1. kvartal 25. april
- 2. kvartal 8. august
- 3. kvartal 31. oktober

Utbytte siste 5 årene

År	Utbytte nok	Kurs 31.12 nok	Direkte avkastning
2019	2,42	39,60	6,1 %
2020	1,90	41,30	4,6 %
2021	2,50	65,40	3,8 %
2022	2,60	55,00	4,7 %
2023	3,88	64,00	6,1 %

Informasjon til markedet

En oversiktlig, lett forståelig og rettidig informasjon underbygger tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen og sørger for at bankens interessegrupper har en løpende mulighet til å vurdere og forholde seg til banken samtidig. Bankens retningslinjer for investor-kommunikasjon legger derfor vekt på en utstrakt dialog med bankens ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus. Banken legger videre vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise delårsrapporter og investorpresentasjoner. Alle kvartalsrapporter og presentasjoner finnes på bankens nettside.

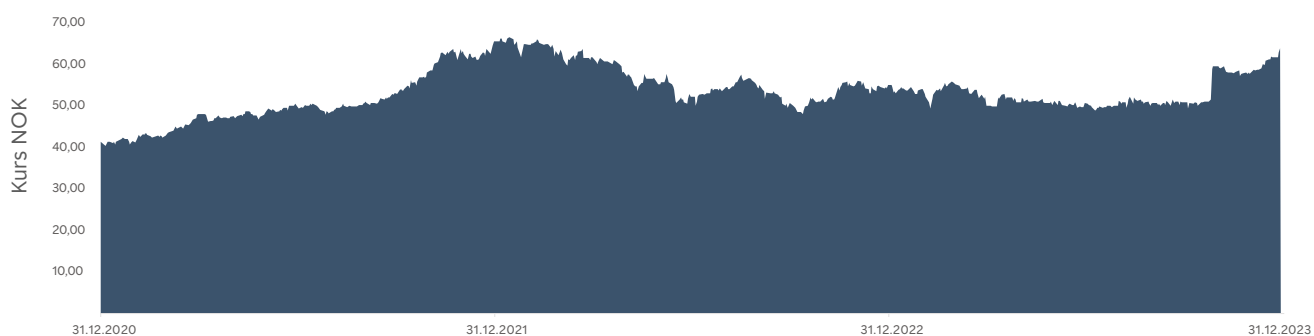
Børsnotering

Bankens egenkapitalbevis er fritt omsettelige verdipapirer og er tatt opp til notering på Oslo Børs. Egenkapitalbevisene er registrert i Verdipapirsentralen (VPS). Egenkapitalbevisene har tickerkode SOON.

En nærmere spesifisering av egenkapitalbevis er gitt i note 39 og 40.

¹ Herav 1,50 nok i tillegg utbytte som ble utbetalt i august 2023.

Kursutvikling 2021 til 2023

Bastian Talleivsen
Bakken Olsen

Virksomhetsredegjørelse

SpareBank 1 Sørøst-Norge er et regionalt finanskonsern for Sørøst-Norge med et bredt utvalg av tjenester innen bank/finans, forsikring, regnskap og eiendomsmegling. Målet er å være den foretrukne banken for folk og små/mellomstore bedrifter i vårt markedsområde.

Krig og geopolitisk uro kombinert med inflasjon og rentøkninger har truffet kundenes hverdag i 2023. I krevende tider er det ekstra viktig med gode rådgivningssamtaler. Gjennom å levere personlig, tilpasset rådgivning og knallgode brukeropplevelser skaper vi unike kundefordeler.

Konsernet er til stede i 18 bankkontorer i Vestfold, Telemark og nedre del av Buskerud. Markedsområdet er attraktivt med positiv netto innflytting og består av et diversifisert næringsliv og en stor offentlig sektor. Rammevilkårene for å drive forretning er derfor gode, og gjennom over 180 år med gode sparebanktradisjoner er konsernet godt posisjonert i regionen.

Året 2023 har vært preget av store endringer i konkurransebildet knyttet til bank/finans. For å møte økt konkurranse om person- og bedriftskundene, er størrelse en viktig faktor. Det er gledelig å se at flere banker velger å slå seg sammen for å styrke sin posisjon. Samtidig er konkurransen så sterk at enkelte banker har valgt å legge ned sin virksomhet i Norge. SpareBank 1 Sørøst-Norge har vært svært aktiv i dette landskapet de siste årene, og i 4. kvartal ble ny fusjon med SpareBank 1 SR-bank ASA offentliggjort. I tillegg har flere av selskapene i SpareBank 1 Gruppen AS gjort strukturelle grep for å styrke sin posisjon.

I løpet av året har konsernstrategi 2025 blitt revidert med økt vekt på kundeorientering, regional tilstedeværelse og lønnsom vekst. Konsernet beholder en sterk markedsposisjon innenfor både person- og bedriftsmarkedet. Samtidig har konsernet skapt økte resultater som kommer kunder, ansatte, eiere og samfunnet til gode. Sammen skaper vi verdier for de som bor og lever i vårt markedsområde.

Personmarkedet

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal fortsatt være relasjonsbanken som møter kundene i deres foretrukne kanal - enten digitalt, eller fysisk på et av våre 18 bankkontorer. Konsernet har i løpet av fjoråret gjort tilpasninger i bemanningen, for i større grad å møte kundene i de kanaler som de benytter. Kundesenter- og dagligbankrådgivere har blitt slått sammen i en ny felles avdeling, Kundeservice, som sørger for faglig tyngde på daglig bruk av banken og en tilpasset bemanning ut ifra kundens til enhver tid foretrukne kanalvalg.

Noen av kvalitetselementene kundene scorer oss høyt på er responstid og opplevelsene i rådgivningsmøter. For å forsterke den gode kundeopplevelsen og gjøre oss mer tilgjengelige, etablerte vi i 4. kvartal digital møtebooking. Dette gir kunden fritt valg av tid, rådgiver og kanal.

Kampen om kundene er stor. I tillegg til å ha konkurransedyktige priser på boliglån, tror vi på å møte kundene personlig. Tilbakemeldinger fra kunder bekrefter at de opplever det enkelt å ta kontakt med oss. Å ha en lokal forankring står sterkt i vår strategi.

Personkundemarkedet har vært igjennom et generasjonsskifte på rådgiversiden i 2023. I løpet av fjoråret har vi tiltrukket oss 37 både unge og erfarne, lokale og talentfulle rådgivere i PM. Disse har vært igjennom et nytt onboarding system, med felles opplæring og integrering som vi er stolte av. Flere av rådgiverne er allerede blitt autoriserte, og resten vil være autorisert innen første halvår 2024.

Kundene setter pris på våre gode digitale tjenester. SpareBank 1 har Norges beste og mest brukervennlige digitalbank, og vi er tilgjengelige for kundene hver dag frem til kl. 24 via kundesenteret.

Konsernet ser det som en viktig oppgave å bidra til at hver enkelt kunde har en trygg og god personlig økonomi. Vi er stolte av å kunne si at en stor andel av våre kunder har bufferkonto, og opp mot 25 prosent av våre boliglånskunder sparer regelmessig i fond. Vi registrerer også at en stadig økende andel av kvinner og yngre kunder er gode fondssparere.

Interessen for bærekraft i markedet er sterkt økende, og bærekraft er en integrert del av konsernets virksomhet. Volumet av grønne boliglån har økt med 108 prosent i 2023. I 4. kvartal etablerte vi også produktet *Grønt innskudd* med flytende rente, for å sikre at du støtter en bærekraftig fremtid.

Mer om bærekraft under kapittel "Ansvarlig utlån".

Bedriftsmarkedet

Bedriftsmarkedet opererer i områdene Telemark, Vestfold og Buskerud. Betjening av bedriftskunder er organisert i BM Storkunde, BM regioner og SMB Direkte. BM Storkunde ble etablert i 3. kvartal som ledd i et pågående arbeid for å styrke kundeorienteringen gjennom et nytt betjeningskonsept, som ble lansert i 4. kvartal. Det forventes god effekt av dette i 2024.

Vi har i 2023 revidert strategi for bedriftsmarkedet hvor hovedfokus er rask respons og tilgjengelighet. Videre skal vi prioritere de rette kundene, styrke posisjon og merkevare, og rette søkelys på vekst og samhandling med egneide datterselskaper og personkunde-markedet.

Det har i tillegg vært stort fokus på tilpasning til ny kredittpolicy og kredittstandarder i 2023. Kredittkvaliteten er ytterligere forbedret og effektiviteten i kredittarbeidet er forsterket. Videre har det vært viktig å spre risikoen utover flere bransjer, og gjennom dette lykkes med breddesalg og nå våre mål.

Kundene betjenes av rådgivere som har god lokal kunnskap og kan gi råd til bedrifter i forbindelse med etablering, drift og vekst. Vi er i dag ca. 100 ansatte i bedriftsmarkedet. Bedriftsmarkedet fikk ca. 1 000 nye kunder i 2023 og banken er satt i posisjon for å være offensive i 2024.

Vi har videre hatt fokus på f.eks. "arbeid mot hvitvasking. Det er etablert egen avdeling med spesielt ansvar på gjennomgang av mottatte kundeerklæringer og etablering av nye kunder. I tillegg jobbes det kontinuerlig med innhenting av oppdaterte kundeerklæringer fra våre kunder.

Det er gjort et stort løft for å integrere bærekraft i virksomheten. Bærekraft er nå tema i et flertall av kundemøtene i dag. Vi har vurdert fysisk klimarisiko til panteobjekter innen eiendom for alle nye låneengasjementer over fem mill. kroner. Det er innført grønt innskudd som sikrer at bedriftens innskudd utelukkende bidrar til å støtte en grønnere fremtid.

Se mer om dette i underkapittelet "Ansvarlige utlån" i bærekraftdelen av årsrapporten for flere detaljer.

Slutten av 2023 ble preget av den generelle negative trenden i makrobilde i Norge. Høyere renter, høye strømpriser og en svak kronekurs. Vi har enda ikke sett store utslag i negativ kundeferd, men forventer at noen bransjer vil få utfordringer gjennom 2024. Som de fleste sparebanker i vår region er vi relativt store på næringseiendom, men vi har god kontroll på risikoen i porteføljen. Banken har lav til moderat risiko i utlånsp porteføljen og lav belåningsgrad innenfor nærings-eiendomsporteføljen. For øvrig er vi lite eksponert i de bransjer vi mener er mest utsatt for dårlige tider - som handels- og restaurantbransjen.

I 2024 vil bedriftsmarkedet konsentrere seg om lønnsom vekst og breddesalg på nye og eksisterende kunder. Bedriftsmarkedet opprettholder fokuset på kvalitet i kundeporteføljen, samt kvalitet i vårt interne arbeid. Samtidig følger vi spent med på det som skjer i samfunnet. Vi tror regionen vår vil klare seg bra – på tross av tøffere tider.

Antall aktive
privatkunder i 2023

158.302

Antall nye privatkunder

2.417

Antall kunder med verdipapir

32.750

Antall aktive
bedriftskunder i 2023

14.219

Antall nye bedriftskunder

994

Forretningsutvikling

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber kontinuerlig med å tilpasse konsernets virksomhet til kundenes forventninger, ny teknologi, og et konkurransebilde som stadig er i endring. I tillegg kan endrede rammevilkår skape nye forretningsmuligheter.

Endringskondisjon

Det er viktig at konsernet har evne til å omstille og utvikle seg raskt til stadig skiftende omgivelser. Vi kaller det endringskondisjon. Derfor er vi opptatt av å legge til rette for læring og utvikling for å beholde og utvikle dyktige medarbeidere. Verdiene *kraft og bevegelse* signaliserer ønsket retning. Etablering av smidige team som jobber med å styrke kundeopplevelsen på utvalgte tjenester har vært en suksess i 2023.

Sammen skaper vi verdier

SpareBank 1-bankene samarbeider på tjenesteutvikling gjennom SpareBank 1 Utvikling DA. Det bidrar til skalfordeler som kommer kunder og eiere til gode. SpareBank 1-alliansen er ledende på brukervennlige digitale tjenester som gjør hverdagen til kundene enklere og bedre. Fokusområder for 2023 har vært bl.a. finansiering, kundeorientering, data og ny teknologiplattform. Et godt eksempel er tjenesten «Starte AS» som ble lansert i 4. kvartal. I tillegg leveres det stadig nye tjenester gjennom våre felleseide selskaper som SpareBank 1 Kreditt AS, SpareBank 1 Forvaltning AS og Fremtind Forsikring AS.

Norges mest personlige digitalbank

Norske bankkunder er svært opptatt av en god digitalbank, og i økende grad er digitalbanken en driver av kunderelasjonene. Kundeundersøkelser viser at tilfredsheten med vår digitalbank er svært høy. I 2023 har digitalbanken blitt videreutviklet med tanke på personalisering. Ett mål har vært å redusere antall unødvendige servicehenvendelser til kundesentre. I tillegg ønsker stadig flere kunder å få tilgang til kompetente råd og rådgivere gjennom digitalbanken. Så grensen mellom det digitale og det fysiske viskes bort. Nyttige innovative tjenester er ett av fire kundeløfter.

SpareBank 1 Regnskap

Konsernet har vært en aktiv pådriver og deltaker i arbeidet med å styrke vår posisjon i det konkurranseutsatte markedet for enkle regnskapssystemer for SMB-bedriftene. Gjennom å tilby alt på et sted gjør vi hverdagen enklere for våre bedriftskunder. I 2023 har det vært et mål å øke salget av SpareBank 1 Regnskap til eksisterende kunder, og automatisk innføre det for nye SMB-kunder.

Data og innsikt

Et viktig strategisk satsingsområde er arbeidet med å bli mer data- og innsiktsdrevet. Det handler om å gjøre data enkelt, bredt og raskere tilgjengelig for bruk i beslutninger i kundedialog. Virksomhetsstyringen er automatisert og digitalisert gjennom bruk av Microsoft Power BI-verktøyet.

God innsikt om kundene er avgjørende for og lykkes. Innsikt om kundebehov er tatt inn i våre segmenteringsmodeller og nytt betjeningskonsept. I tillegg fortsetter arbeidet for fullt for å lykkes med datadrevet kundedialog i samarbeid med øvrige SpareBank 1-banker og SpareBank 1 Utvikling DA. Prosjekt "Oppgradert markedsplattform" og bruk av atferdsdata er to viktige satsingsområder i 2023.

Bærekraft

Gjennom året har konsernet videreutviklet *Konjunktur Sørøst* (konjunktursorost.no), et verktøy som gir data, innsikt og kunnskap om nærings- og samfunnsutviklingen i våre markedsområder. Konjunktur Sørøst får gode tilbakemeldinger fra kunder, næringsforeninger og ansatte.

Se mer om dette i underkapittelet "Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling" i bærekraftdelen av årsrapporten for flere detaljer.

Data og teknologi er avgjørende faktorer for å kunne møte regulatoriske krav, forstå forretningsbehov og lykkes med den grønne omstillingen. I 2023 er det utviklet et felles mål bilde og veikart knyttet til ESG-data og teknologi i SpareBank 1-alliansen.

Konsernet har fullført eget opplæringsprogram knyttet til bærekraft for egne ansatte i 2023. Ekspertene i FNs miljøprogram anerkjente vårt kompetanseløft som «ledende eksempel». I 2023 ble kurspakkene solgt til andre banker i SpareBank 1-alliansen.

Se for øvrig kapittel "Våre medarbeidere".

Kunstig intelligens

Generativ kunstig intelligens spås å kunne få stor betydning for produktiviteten i bank/finans fremover. Tradisjonell maskinlæring har vært benyttet i flere år knyttet til blant annet kredittrisiko, avansert analyse, antihvitvask og prediksjonsmodeller. I 2023 har SpareBank 1 Sørøst-Norge vært opptatt av å bygge kompetanse og forstå mulighetsområdet, og samtidig sikre en forsvarlig innføring av ny teknologi. Konsernet samarbeider med SpareBank 1-bankene om en felles strategi for kunstig intelligens. I 4. kvartal 2023 tok konsernet, som først bank i alliansen, i bruk tjenesten M365 Copilot fra Microsoft.

SpareBank 1
SØRØST-NORGE

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1-alliansen er et samarbeid mellom 12 banker. Alliansen er til for å gi bankene styrke og kraft til å drive fremtidsrettet bankvirksomhet lokalt.

12 regionale og lokale SpareBank 1-banker er partnere i alliansen

De 8 lokale SamSpar-bankene

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen ble etablert i 1996, i kjølvannet av bankkrisen tidlig på 90-tallet. Samlet er den Norges nest største finansgruppering, målt i forvaltningskapital. SpareBank 1-alliansen består i dag av 12 selvstendige sparebanker, som alle er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner i sine lokalk markeder rundt om i Norge.

Formålet med SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet, regionale forankring, lønnsomhet og soliditet, gjennom å dele utviklingskost-

nader, oppnå stordriftsfordeler og bygge kritisk kompetanse. SpareBank 1-alliansen har i dag totalt ca. 8 900 ansatte, hvor rundt 1 850 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper.

SpareBank 1 Sørøst-Norges deltagelse i alliansen ivaretas gjennom eierskapet i Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS) og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (SamSpar Utvikling DA). Bankens eierandeler i disse to selskapene per utgangen av året var henholdsvis 32,2 prosent og 46,7 prosent.

Eier- og selskapsstruktur i SpareBank 1-alliansen

Organisering av samarbeidet

Samarbeidet i alliansen er organisert gjennom de to felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper, og gjennom en rekke andre selskaper som er direkte eid av de 12 bankene. Det er selskapene innenfor SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA som utgjør grunnsteinen i samarbeidet, selskapene som betegnes som Alliansesamarbeidet.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskap til fire datterselskaper som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til kunder i sine lokalmarkeder. SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring AS, SpareBank 1 Factoring AS og SpareBank 1 Spleis AS. I tillegg eier SpareBank 1 Gruppen AS 65 prosent av aksjene i Fremtind Forsikring AS, 50 prosent av aksjene i Kreditor AS og 49 prosent av aksjene i LO Favør AS.

SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1 Utvikling DA leverer løsninger for alle bankene og produktselskapene i alliansen. Selskapet bidrar til aktiviteter som gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under felles merkevarenavn: SpareBank 1. SpareBank 1 Utvikling har en rekke sterke fagmiljøer: IT, marked, forretnings-støtte, betaling, sparing, finansiering, organisasjon og kommunikasjon. Selskapet teller nesten 750 medarbeidere, med ansatte og konsulenter.

BN Bank ASA

BN Bank ASA er en landsdekkende forretningsbank uten filialer, med hovedkontor i Trondheim og avdelingskontor i Oslo. BN Bank ASA eies av en gruppe SpareBank 1-banker hvor SpareBank 1 Sørøst-Norge har en eierandel på 7,5 prosent.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

Banken selger boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS som igjen utsteder obligasjoner til investorer med sikkerhet i de overførte boliglånene. SpareBank 1 Boligkreditt AS er SpareBank 1 sitt felles OMF-foretak som eies av alle regionbankene med unntak av SpareBank 1 SR Bank ASA, i tillegg til SamSpar-bankene. SpareBank 1 Sørøst-Norge har en eierandel ved utgangen av året på 11,2 prosent i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Overført volum ved utgangen av året var 30 892 mill. kroner.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

Banken selger næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt AS som igjen utsteder obligasjoner til investorer med sikkerhet i de overførte næringslånene. SpareBank 1 Sørøst-Norge har en eierandel ved utgangen av året på 10,0 prosent i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Overført volum ved utgangen av året var 1 449 mill. kroner.

SpareBank 1 Forvaltning AS

SpareBank 1 Forvaltning AS leverer produkter og tjenester som har som formål å effektivisere og forenkle sparingen for kundene sine. SpareBank 1 Forvaltning konsernet ble etablert i 2021. Selskapet består av datterselskapene ODIN, SpareBank 1 Kapitalforvaltning

AS og SpareBank 1 Verdipapirservice AS. SpareBank 1 Forvaltning AS eies av SpareBank 1-bankene og LO.

SpareBank 1 Kreditt AS

SpareBank 1 Kreditt er et kredittselskap eid av bankene i SpareBank 1. SpareBank 1 Kreditt tilbyr finansiering uten sikkerhet til privatmarkedet. Dette er produkter som løser kundebehov for ny kreditt eller for å refinansiere forbruksgjeld. SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 10,1 prosent.

SpareBank 1 Markets AS

SpareBank 1 Markets er et verdipapirforetak med et komplett produktspekter, og har som ambisjon å være et ledende norsk kapitalmarkedsmiljø som i samarbeid med eierbankene kan levere alle kapitalmarkedstjenester. Rådgivning og tilrettelegging av

fremmed- og egenkapitalfinansiering for kunder er viktige tjenesteområder. Det utføres også både kunde- og egenhandel i aksjer og aksjederivater, rente- og valutainstrumenter, samt obligasjoner. SpareBank 1 Sørøst-Norge sin eierandel i selskapet per utgangen av 2023 er 1,7 prosent.

SpareBank 1 Betaling AS

SpareBank 1-bankene eier i fellesskap SpareBank 1 Betaling AS, hvor SpareBank 1 Sørøst-Norge har en eierandel på 8,9 prosent. SpareBank 1 Betaling AS har en aksjepost på 23,7 prosent av aksjene i Vipps AS.

For mer informasjon om regnskapet til de ulike selskapene vises det til kvartalsrapportene som er tilgjengelige på selskapenes egne nettsider.

Sparebankstiftelsene

SpareBank 1 Sørøst-Norge har en klar ambisjon om å være en attraktiv regionbank for Sørøst-Norge, med sterk lokal tilstedeværelse i tråd med sparebanktradisjonene. Et tett og godt samarbeid med sparebankstiftelsene er viktig for å underbygge dette. Sparebankstiftelsene har en viktig samfunnsrolle, og bidrar til lokal verdiskaping i hele vårt markedsområde. Stiftelsene er også en viktig egenkapitalkilde for banken dersom det oppstår kapitalbehov for konsernet i fremtiden.

SpareBank 1 Sørøst-Norge ønsker å ta en aktiv rolle i de fremtidig forventede strukturendringer innenfor sparebanksektoren, noe vi også viser ved den pågående fusjonen mellom SpareBank 1 SR-Bank ASA og SpareBank 1 Sørøst-Norge.

I forbindelse med fusjoner mellom sparebanker har konsernet vært opptatt av å etablere lokale sparebankstiftelser som et viktig ledd i å bevare kapitalen der den er bygd opp. I forbindelse med fusjonen mellom Sparebanken Telemark og Holla og Lunde Sparebank i 2012 ble det opprettet to sparebankstiftelser: Sparebankstiftelsen Nome og Sparebankstiftelsen Telemark-Grenland. Tilsvarende ble SpareBank 1 Stiftelsen BV og Sparebankstiftelsen Nøtterøy-Tønsberg etablert i 2017 som følge av fusjonen mellom SpareBank 1 BV og SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg. I forbindelse med fusjonen med SpareBank 1 Modum i 2022 ble det etablert en ny sterk sparebankstiftelse: Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Modum.

Ved etableringen av SpareBank 1 Sør-Norge ASA vil banken ha syv lokale stiftelser som eiere av banken. Dis

se stiftelsene skal sikre at den kapitalen banken(e) har bygd opp over nesten 200 år, forblir i de områder den er skapt. Sparebankstiftelsene sikrer at sparebanktradisjonene videreføres på en god måte, og er ikke minst langsiktige og stabile eiere for banken.

Stiftelsene deler hvert år ut betydelige gaver til blant annet lokale organisasjoner, idrettslag og kulturinstitusjoner – og vektlegger gaver til barn og unge i sine respektive lokalområder. Det stilles ingen krav eller forventninger fra stiftelsene til gavemottakerne om gjenytelser knyttet til gaveutdelingene.

Gjennom 2023 (2022) delte de fem sparebankstiftelsene i Sørøst-Norge ut gaver til allmennyttige formål for til sammen 187 (100) mill. kroner. Les mer om dette i underkapittelet 'Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling' i bærekraftdelen for mer detaljer om utdelingene til stiftelsene. Gjennom konsernets utbyttepolitikk tilføres sparebankstiftelsene betydelige beløp. Sparebankstiftelsene har gjennom 2023 hatt et godt samarbeid med konsernet. Det gir SpareBank 1 Sørøst-Norge et svært godt utgangspunkt for profilering som en sterk og viktig lokalbank for vekst og aktivitet i våre lokalsamfunn.

Sparebankstiftelsenes egne nettsider og sosiale kanaler oppdateres jevnlig med aktuelle nyheter. Banken deler også nyheter og gode historier knyttet til gaveutdelinger på sine nettsider og i sosiale flater.

Våre medarbeidere

Hver enkelt medarbeider i SpareBank 1 Sørøst-Norge er verdifull, og vi mener motiverte og fornøyde ansatte er den viktigste ressursen for å skape en konkurransedyktig virksomhet. Gjennom menneskene som jobber hos oss har vi kraft til utvikling, og når vi sammen beveger oss fremover skaper det motivasjon, mestring og trygghet.

Attraktiv arbeidsplass

Gjennom hele 2023 har vi stått fast ved vår ambisjon om å være en attraktiv arbeidsplass for de nå nærmere 670 ansatte. Grunnsteinene i en attraktiv arbeidsplass er for oss arbeidsglede, kulturbygging, læring og utvikling, samhandling på tvers, fleksibilitet i arbeidshverdagen, og fokus på bærekraft.

Arbeidsgiverattraktivitet (employer branding) er stadig viktigere i dagens konkurranseutsatte marked hvor det er både utfordrende å tiltrekke seg talenter og beholde god arbeidskraft. Hvordan vi kommuniserer det som nettopp gjør oss til en attraktiv arbeidsplass, er et område vi siden 2022 har jobbet målrettet om å utvikle. I 2023 har vi tatt et dypdykk for å skape vår identitet og en felles bedriftskultur, med mål om å fremstå tydelig og tiltrekkende for dagens og morgendagens ansatte. Arbeidet har hatt bred involvering, og vi hentet innsikt både internt og eksternt via spørreskjemaer og intervjuer. Dette har resultert i et tydelig budskap som skal bidra til å posisjonere oss enda sterkere som en attraktiv arbeidsgiver.

Vi har i 2023 innført Winningtemp, som er en dynamisk medarbeiderundersøkelse hvor spørsmål sendes ut hver uke til ansatte. Temperaturmålingene følges opp av leder i månedlige temperaturmøter med avdelingen. Siden innføringen har vi sett en vedvarende positiv utvikling i temperatur, og særlig på området "arbeidsglede" ligger vi godt over den nasjonale indeksen i Winningtemp. At våre ansatte finner glede i arbeidet sitt og ser frem til å gå på jobb bekrefter at vi oppleves som en attraktiv arbeidsgiver.

En opplevelse av psykologisk trygghet er en forutsetning for en inkluderende bedriftskultur, hvor ansatte

Figur 1: Grunnsteinene i attraktiv arbeidsplass

kan komme på jobb og være hele seg selv. Psykologisk trygghet bidrar til bedre samhandling og øker sannsynligheten for å oppnå strategiske mål. Dette har derfor vært et stikkord i utvikling av ledere og medarbeidere gjennom 2022 og 2023. I 2023 har vi gjennomført et medarbeiderskapsprogram, som særlig har gått inn på hvordan hver enkelt av oss kan være gode kulturbærere og bidra til å skape psykologisk trygghet på arbeidsplassen. Tematikken i medarbeiderskapsprogrammet henger godt sammen lederutviklingsprogrammet vi gjennomførte for alle ledere i 2022, som så på hvordan lederne våre kan bidra til mer fornøyde ansatte og økte prestasjoner gjennom å skape psykologisk trygghet i eget team.

Rekruttering har preget det siste året, og vi har både tatt imot mange nyansatte, samtidig som mange medarbeidere også har byttet rolle internt. En opplevelse av utviklingsmuligheter internt, gjenspeiles i en høy grad av mobilitet i organisasjonen, noe som er positivt. En god start er viktig, både for en nyansatt og for en

som skal inn i en ny rolle i et nytt team, og vil prege opplevelsen av inkludering, engasjement og resultater over tid. Vi har derfor lagt ressurser i å videreutvikle og foredle prosesser og verktøy som brukes i forbindelse med ansatte som starter, bytter rolle og også de som velger å avslutte arbeidsforholdet hos oss.

Samhandling på tvers er også en av grunnsteinene i det å være en attraktiv arbeidsgiver. I denne sammenheng har vi i 2023 testet ut en ny samarbeidsform. Smidige team har bidratt til å bygge ned siloer, og vi har fått verdifull erfaring med å jobbe på tvers for å løse konkrete utfordringer i kundegrensesnittet raskt med korte beslutningsveier. Målet er at smidige team vil bli en veletablert arbeidsform, hvor stadige flere medarbeidere utvikler kunnskap om denne måten å jobbe på etter hvert som de blir involvert. Denne arbeidsformen er et godt eksempel på kontinuerlig læring og forbedring i praksis.

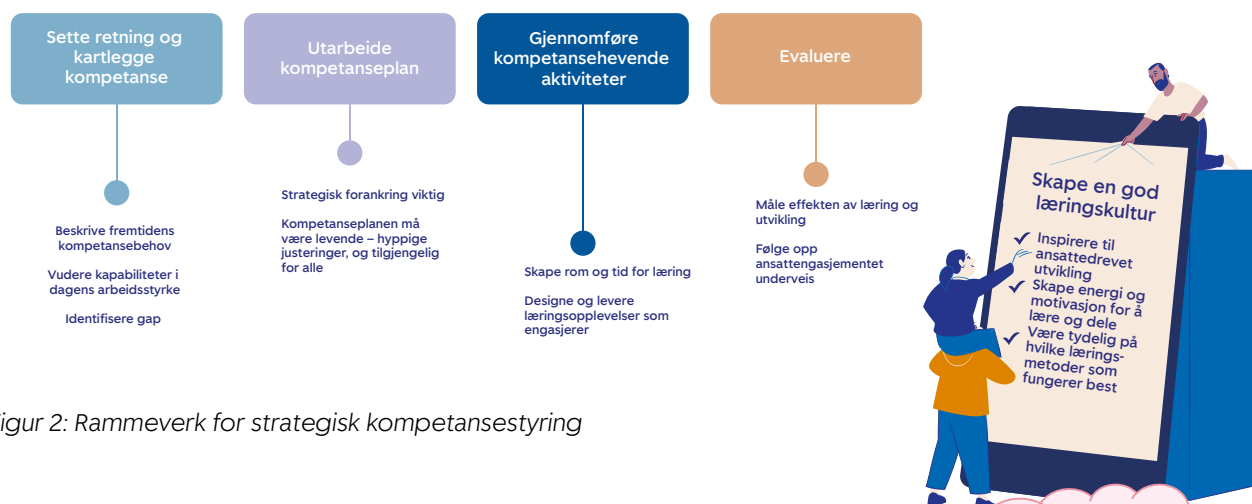
Vi mener fleksibilitet er en viktig del av å være en attraktiv arbeidsplass. Fleksible ordninger fremmer bedre balanse mellom jobb og privatliv, og har blitt en hygienefaktor for både dagens og morgendagens medarbeidere. Bedre tilrettelegging øker også muligheten for

at medarbeidere kan stå lenger i arbeid, og medarbeidere kan ta sin del av omsorgsarbeidet på hjemmebane samtidig med økt ansvar på arbeidsplassen. Vi har derfor hjemmekontorordning med skriftlig avtale, som gir ansatte muligheten til å arbeide fra hjemmekontor inntil to dager i uken. Vi har også fleksible arbeidstidsløsninger, kortere arbeidstid om sommeren, samt redusert arbeidstid for ansatte med barn i barnehage (første barnehageår). Fleksibelt arbeidssted blir ivare tatt i rekrutteringsprosessen, ved at arbeidssted alltid er «etter avtale» for den enkelte stilling.

Kompetanse, utvikling og læring

Strategisk kompetansetrying

Faglig og personlig utvikling trekkes frem som en av de viktigste faktorene for å bli oppfattet som en attraktiv arbeidsgiver, spesielt blant yngre mennesker. For å lykkes med kompetanseutvikling jobber vi systematisk med et definert rammeverk. Ved å jobbe strategisk med kompetanseutvikling sikrer vi at vi har den kompetansen som trengs for å dekke nåværende og fremtidige behov. I 2023 har vi spisset kompetansestrategien vår ytterligere og tydeliggjort hvilke kompetanseområder som skal bidra til at vi når våre strategiske målsetninger mot 2025.

Figur 2: Rammeverk for strategisk kompetansetrying

Ansvar for egen læring

For å kunne bevege oss i takt med kontinuerlige endringer i samfunnet rundt oss, kundebehov og digitalisering, er vi opptatt av at hver enkelt av oss tar ansvar for egen læring og aktivt søker kunnskap selv. Vi er også opptatt av å bruke metoder som gir best mulig læring. Derfor ønsker vi alltid at læringsløpene vi utvikler skal være tett knyttet opp mot arbeidshverdagen. Den mest verdifulle læringen skjer ved å utføre arbeidsoppgaver - learning-by-doing.

Bransjekrav rådgivning

SpareBank 1 Sørøst-Norge er medlem i Finansnæringen Autorisasjonsordninger (FinAut) som innebærer at rådgiverne våre er autorisert innenfor fagområdet sitt. Bransjekravene til FinAut setter føringer for kompetansekrav innen rådgivningen vår, både via selve autorisasjonsløpet og gjennom årlige kompetanseoppdateringer. Vårt systematiske arbeid med autorisasjoner dokumenterer at våre rådgivere har oppdatert og gyldig kompetanse innenfor eget fagområde.

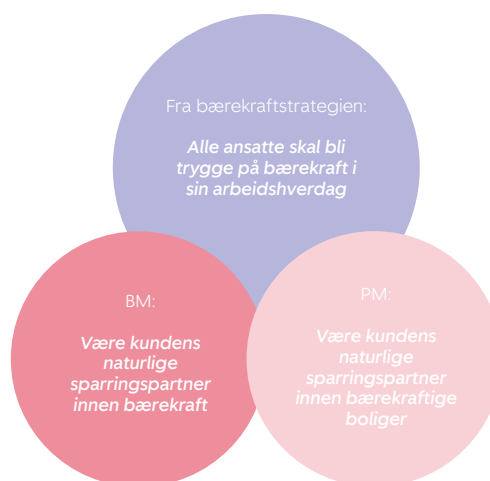
Figur 3: FinAuts ordninger vi er del av

Mål	100 % av ansatte som er underlagt FinAuts autorisasjonskrav skal ha gjennomført obligatorisk kompetanseoppdatering		
Måleparameter	Gjennomføringsgrad i %		
Måloppnåelse	2023	2022	2021
		✓ 100 %	✓ 100 %

Utvalgt læringsløp 2023: Bærekraft

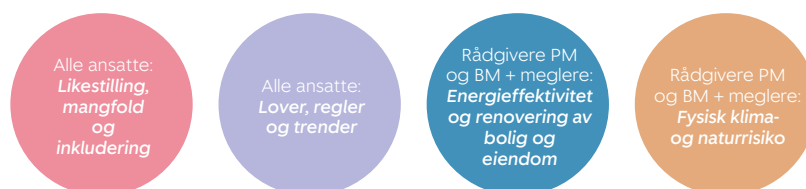
SpareBank 1 Sørøst-Norge er godt i gang med et stort kompetanseløft på bærekraft, som skal løpe gjennom hele strategiperioden mot 2025. Fra bærekraftsstrategien heter det at «alle ansatte skal bli trygge på bærekraft i sin arbeidshverdag.» Gjennom risikovurderinger har det kommet tydelig frem at medarbeiderne våre mener de trenger mer kompetanse på bærekraft – for å redusere risikoen på sitt område, men også for å utnytte mulighetene, eller hjelpe kunden å gjøre det samme.

I løpet av 2022 og 2023 har vi fullført det grunnleggende kursopplegget, som består av foredrag fra eksterne eksperter, diskusjoner og case. Hvert område har fått sitt skreddersydde kursopplegg i form av fysiske heldagssamlinger for å lære mer om hva bærekraft betyr for dem i deres rolle. Utviklingen på bærekraftsområdet skjer så raskt at det vil fylles på med mer kompetanse flere ganger underveis i strategiperioden mot 2025, i form av webinarer, digitale case og samarbeid på tvers. Ansatte vil i sin arbeidshverdag få verdifull læring ved å jobbe med faktiske bærekraftsrelaterte case. Opplegget utviklet av SpareBank 1 Sørøst-Norge har blitt anerkjent av blant annet arbeidsgruppen i FNs Prinsipper for Ansvarlig Bankdrift som ledende eksempel blant 300 banker i verden.

Figur 4: Målene i bærekraftsstrategien

I 2023 har vi hatt et stort fokus på sosial bærekraft. Vi har gjennomført Agenda Bærekraft, en hel uke med felles aktiviteter og læring for alle ansatte, som skal bidra til å skape felles forståelse og stolthet av vårt bærekraftsarbeid. Temaer i 2023 var blant annet finansiell og digital inkludering, utenforskap, samt mangfold og inkludering på arbeidsplassen, med vinkling på hvordan ansatte kan bidra til å gjøre en forskjell. For å øke mangfoldskompetansen vår ytterligere, har vi også utviklet e-læringsmoduler med tema mangfold og inkludering som er rullet ut til alle ansatte i konsernet.

Figur 5: Prioriterte fokusområder i strategiperioden

Mål	90 % av ansatte i hovedmålgruppen skal ha deltatt på kompetanseløft bærekraft i 2022 og 2023
Måleparameter	Deltakergrad i %
Måloppnåelse	✓ 87 %

Figur 6: Kompetanseløft bærekraft 2022-2023

Utvalgt læringsløp 2023: Rådgivende verdisalg

I 2023 har vi gjennomført et utviklingsprogram for eiendomsめglere og rådgivere i personmarkedet for å ytterligere styrke salgskulturen vår og få til enda bedre synergier på tvers av forretningsområdene. De

ansatte har deltatt på fysiske samlinger, hvor de har fått mulighet til å bli bedre kjent på tvers, og de har trent i hverdagen på det de har lært mellom samlingene. Lederne har også deltatt på egne samlinger, som har satt de i stand til å følge opp mål og treningen tett.

- Motivasjon**
Indre og ytre motivasjon, følelse av mestring, selvledelse og verdimønstre.
- Sosiale ferdigheter**
Tilpasning til kunde, evne til å få kunde til å forstå, empati, kommunikasjon og respekt.
- Effektivitet og aktivitet**
Prioritering, effektivitet og proaktivitet.
- Salgsmetodikk**
Behov, rådgivende verdisalg, verdikommunikasjon, tørre å utfordre og presentere løsninger.
- Læringsstaktikk og endringsvilje**
Tørre å ta risiko, forstå at endring er trygt, nysgjerrighet.

Figur 7: Utviklingsprogram rådgivende verdisalg

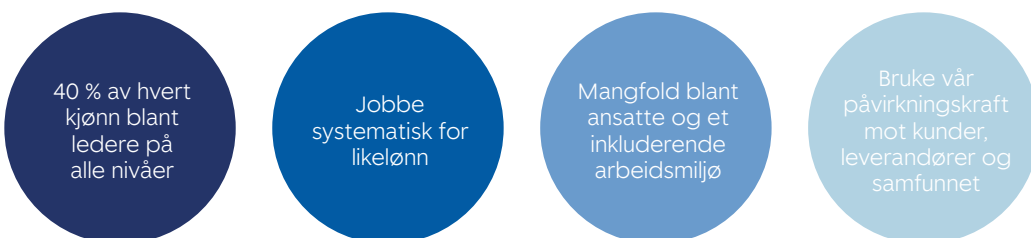
Likestilling, mangfold og inkludering

Sammen skaper vi verdier. Visjonen vår er ledestjernen i alt vi gjør. Vi verdsetter mangfold blant våre ansatte og mener dette gir oss bedre forutsetninger for å skape verdier for våre kunder og lokalsamfunnet vi er en del av. For oss handler mangfold om mer enn etnisk bakgrunn, kjønn, alder, seksuell legning og funksjonsevne. Mangfold er summen av ulike personligheter med forskjellig bakgrunn, erfaring, kultur, evner, perspektiver og interesser. Mangfoldige team skaper innovasjon og utvikling, og setter oss bedre i stand til å forstå våre kunders behov og gi gode kundeopplevelser.

Det er viktig for oss at våre ansatte respekterer tanken om likeverd og like muligheter og bidrar aktivt til et

inkluderende arbeidsmiljø. Vi legger vekt på at alle skal kunne være seg selv, føle tilhørighet og ha plass i et fellesskap, og mener dette skaper psykologisk trygghet og er kjernen i et inkluderende arbeidsmiljø. I SpareBank 1 Sørøst-Norge arbeider vi aktivt for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Les mer om vårt systematiske arbeid og rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten i vedlegget «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».

Å være samfunnsengasjert er en av pilarene i bærekraftstrategien vår. Oppsummert ser vi derfor på arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering som en integrert del av samfunnsansvaret vårt og en mulighet til å påvirke positivt ut over egen virksomhet.

Figur 7: Overordnede målsetninger mot 2025

Hva har vi gjort i 2023?

I 2022 la vi grunnmuren for arbeidet vårt med likestilling, mangfold og inkludering, og vi etablerte et internt rammeverk for å sikre at vi jobber systematisk. Les mer om dette i vedlegget «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering». Vi utarbeidet også i 2022 en policy som beskriver vårt syn på likestilling, mangfold og inkludering og setter retning for arbeidet vårt på dette området. I 2024 skal policyen revideres og vi ønsker å sette flere målbare KPI'er som vi kan styre etter. Det vil i dette arbeidet bli et særlig fokus på hvordan vi kan påvirke ut mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere. I 2023 har vi jobbet strategisk og systematisk med området likestilling, mangfold og inkludering via en handlingsplan.

For å sikre positiv bevegelse mot målet vårt om å ha 40 prosent av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer, er oppfølgingsansvaret i 2023 delegert til hvert enkelt forretningsområde. Vi har i 2023 også systematisert arbeidet med å fremme kvinnelige talenter. For å sikre at kvinner får god tilgang til utviklingsmuligheter har vi utviklet og igangsatt et talentprogram, med 65 prosent kvinnelig deltakelse. Dette vil på sikt være et viktig tiltak for å få flere kvinner inn i lederroller.

Kvinner tjener mindre enn menn i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Dette ble avdekket gjennom en grundig

Figur 8: Systematisk arbeid med likestilling, mangfold og inkludering

kartlegging av hele lønnsområdet i 2022, og videre analyser i 2023. Basert på dette har vi satt utjevning av lønnsforskjeller på agendaen for 2023. I det lokale lønnsoppgjøret ble lederne bevisstgjort lønnsforskjeller i egen avdeling ved at de fikk tilsendt en oversikt som tydeliggjorde lønnsforskjellene i avdelingen, både før og etter årets fordeling. I tillegg ble 1 prosent av årets

lønnsoppgjør avsatt til en egen utjevningpott, som skulle bidra til å utjevne forskjeller i sammenliknbare stillingsgrupper. 75 prosent av utjevningspotten gikk til kvinner. Selv om dette er viktige tiltak, har vi også erfart at det er utfordrende å utjevne disse lønnsforskjellene ved kun lønnsoppgjør. Vi må jobbe langs flere ulike akser samtidig, talentprogrammet, er et eksempel på dette. Arbeidet med å sette flere tiltak vil få videre prioritet i 2024.

I 2022 reviderte vi rekrutteringsstrategien vår til å inneholde en kompetansebasert tilnærming i alt fra jobbanalyse, til annonsering, testing og strukturerte intervjuer. Gjennom å hindre at vi rekrutterer basert på magefølelse og kjemi, reduserer vi risikoen for ubevisst diskriminering i rekrutteringsprosesser. Vi mener språk og kommunikasjon eksternt spiller en viktig rolle i å tiltrekke oss mangfold, og tilpasning av ordbruk og kvalifikasjonskrav i stillingsannonser har også vært et pågående arbeid i 2023. Ved å jobbe tett med lederne våre øker vi bevisstheten rundt mangfold og hvilken verdi dette kan gi i teamene. I 2023 har vi blant annet innført mangfoldsvurdering av teamet hos rekrutterende leder som del av jobbanalysen i rekrutteringsprosesser. Mangfoldsvurderingen skal sikre at vi er bevisste på hva som behøves for å komplementere teamet, både med tanke på kompetanse og erfaring, men også kjønn, alder, etnisitet, bakgrunn, personlighet og perspektiver. Som beskrevet tidligere har det vært et mål å øke mangfoldskompetansen blant medarbeiderne og lederne våre. Vi har i samarbeid med SpareBank 1-alliansen utviklet egne e-læringsmoduler for mangfold og inkludering for alle ansatte. Som et ledd i bevisstgjøringen rundt mangfold og inkludering, er det laget et opplegg for ledere som bygger videre på disse e-læringsene. Opplegget vil bli gjennomført i starten av 2024 og handler om å sette kunnskap ut i praksis ved å ha gode samtaler og diskusjoner i egne avdelinger rundt dette temaet.

For å ytterligere øke bevisstheten, åpne for dialog og forankre mangfoldsarbeidet ut i organisasjonen, har vi også i 2023 planlagt, besluttet og etablert et mangfoldsforum med deltakere på tvers i konsernet. Forumet vil være en arena for gode diskusjoner, og vil ha formell oppstart i første kvartal i 2024.

Helse, miljø og sikkerhet

Det jobbes systematisk med HMS-arbeid i konsernet, primært gjennom Samarbeidsutvalget (SAMU) hvor arbeidsmiljøutvalget (AMU), som har et operativt fokus

på HMS-arbeidet, inngår. SAMU/AMU-møter er gjennomført etter oppsatt plan.

Hovedfokus har vært på forebyggende tiltak for å sikre at sykefraværet forblir på et lavest mulig nivå. For 2023 var samlet sykefravær for konsernet på 4,9 prosent. Dette er en nedgang fra 2022, hvor sykefraværet lå på 5,1 prosent. Det jobbes aktivt med oppfølging og tilrettelegging av langtidssykemeldte. Som del av arbeidet, har vi i samarbeid med bedriftshelsetjenesten gjennomført webinarer med temaet oppfølging av sykefravær for ledere med personalansvar. Konsernets samarbeid med bedriftshelsetjenesten har fokus på forebyggende arbeid, et godt arbeidsmiljø, trivsel og helsefremmende arbeidsplasser, blant annet ergonomi og tilrettelegging av kontorarbeidsplassen til den enkelte ansatte. Vi tilbyr også de ansatte behandlingsforsikring, som skal sikre rask tilgang til behandling i det private helsevesen. I tillegg gir psykologisk førstehjelp tilgang til psykologkontakt innen 24 timer dersom ansatte blir utsatt for en plutselig og uforutsett hendelse. Vi mener også at fysisk aktivitet er et viktig forebyggende tiltak for fysisk og psykisk helse, og gir derfor støtte til trening. Fysioterapi og kiropraktor inngår også i denne støtteordningen. Det er i 2023 registrert 2 hendelser knyttet til arbeid. Hendelsene har ikke medført varig skade.

Godtgjørelse til ansatte

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge, som ble vedtatt av representantskapet 30. mars 2023, gjelder for all godtgjørelse utbetalt i 2023.

Etter fusjonene mellom SpareBank 1 BV, Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum er det jobbet mye med å få innsikt i lønnsområdet. Dette har gitt kunnskap om forskjeller mellom de tidligere bankene internt og det har gitt innsikt i forhold til sammenliknbare banker eksternt. Oppdatert innsikt gir et godt grunnlag for å videreutvikle belønningsområdet som et strategisk virkemiddel. I forbindelse med lønnsoppgjøret 2023 ble det satt av en egen pott for å utjevne forskjeller med hensyn til lik lønn for likt arbeid og likelønn mellom kvinner og menn. God innsikt i belønningsområdet viste at det var nødvendig.

Den vellykkede spareordningen i egenkapitalbevis som ble gjennomført i 2022 er videreført i 2023.

Rapport om godtgjørelse til ledende personer (Lederlønnsrapport) og Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge er vedlagt årsrapporten.

Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge

Innhold

1	Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge	162
2	Ansvarlige utlån	169
3	Ansvarlig rådgivning	175
4	Arbeid mot økonomisk kriminalitet	179
5	Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling	182
6	Etisk markedsføring	184
7	Bærekraft i sparing og plassering	186

VEDLEGG

1	EU-taksonomien	190
2	PAI-rapportering	194
3	Klima- og naturrisiko	196
4	Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen	204
5	Klimagassutslipp i eget hus	210
6	Klimagassutslipp i vår utlånsportefølge	218
7	Klimagassopptak og -lagring i skog	221
8	Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold	222
9	Interessentdialog	230
10	GRI-indeks	233

Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge

I over 160 år har SpareBank 1 Sørøst-Norge hatt en viktig rolle som lokal støttespiller og bidratt til at lokalsamfunn har levd videre. Med nærhet til kundene og god lokalkunnskap skal banken bidra til verdiskaping og bærekraftig utvikling i vårt markedsområde i Vestfold, Telemark og nedre del av Buskerud. SpareBank 1 Sørøst-Norges ambisjon er å «Merkbart forsterke vår positive, samt redusere vår negative, påvirkning innen miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG)», i henhold til FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet.

MÅL

SpareBank 1 Sørøst-Norge har løftet frem bærekraft som ett av syv prioriterte strategiområder¹. Bærekraftstrategien, som

dekker hele konsernet, har tre pilarer; ansvarlig, samfunnsengasjert og klimaoffensiv. Det er satt seks mål for å jobbe med strategien:

SEKS OVERORDNEDE BÆREKRAFTSMÅL FOR STRATEGIPERIODEN

Beskrivelse av konsernmålet 2025	Mål 2025	Status 2023	FNs bærekraftsmål
1 Kompetanseløft <ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i SB1 Sørøst-Norge skal være trygge på at de kan nok om bærekraft til å gjøre jobben de gjør • Konsernet har lagt en plan for videre utvikling av kompetansen mot 2025 for å takle fremtidens krav 	90 % gjennomføring av kurs	87 % deltagelse	
2 Bærekraftig eksponering <ul style="list-style-type: none"> • Konsernet skal øke volumet av grønne eksponeringer • «Grønn» inkluderer både bærekraft og compliance • Tilsvarende mål for PM og BM, og kredittstrategiske mål på eiendom 	25 mrdNOK	16,6 mrdNOK**	
3 Klimaoffensiv <ul style="list-style-type: none"> • Konsernet skal redusere klimagassutslippene per enhet verdiskaping fra driften og utlånsporteføljen med 7% årlig fra nivået i 2019 	7 % YoY reduksjon	25,7 % reduksjon i drift og utlån siden 2019	
4 Likestilling og mangfold <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal jobbe systematisk for likelønn, ha mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø, og vi skal bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet. 	40 % av hvert kjønn blant ledere i 2025**	42 % kvinnelige ledere	
5 Samfunnsengasjert <ul style="list-style-type: none"> • Konjunktur Sørøst skal være den ledende kilden til kunnskap, data og analyser om næringsutvikling i markedsområdet, og de største utfordringene næringslivet møter fremover 	Ledende kilde	Lansert nettsiden Konjunktur Sørøst	
6 Verdiskaping <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal posisjonere oss for verdiskaping på bærekraft. Kundene savner relevante verdiforslag. Vi skal utnytte denne muligheten gjennom forretningsutvikling. Den differensierer og gir nye inntektskilder til konsernet. 	3 mNOK/år	1,72 mNOK	

*Inkluderer volumer til kredittforetak, og eksponeringer som foreløpig ikke er inkludert i formell taksonomirapportering.

**På målekortet til konsernsjef.

¹ Dette delkapittelet er relevant for følgende standarder under EUs bærekraftdirektiv: GOV-1, GOV-2, GOV-3, SBM-1 og MDR-T.

Kundene våre savner verdiforslag innen bærekraft. Da vi reviderte bærekraftstrategien i 2023 la vi derfor til et nytt mål: verdiskapning innen bærekraft. Hensikten er å hjelpe kundene med omstillingen, gi konsernet nye inntektskilder, og styrke vår posisjon som samarbeidspartner og sparringspartner på bærekraftsområdet.

Majoriteten av bankens utlånsportefølje består av

boliglån. Å øke vår grønne eksponering mot denne kundegruppen er en viktig del av bærekraftstrategien og -målene. Men porteføljen av næringslån, med en stor andel innen eiendom (utleie, prosjekter, samt bygg og anlegg) er den mest karbonintensive. Derfor er målrettet arbeid for å redusere utslippene og øke vår bærekraftige eksponering innen næringslån en viktig del av konsernets klimaoffensiv.

VÅRE GRØNNE PRODUKTER

SpareBank 1 Sørøst-Norge tilbyr en rekke produkter med grønn profil for å gjøre det enklere for våre privat- og bedriftskunder å ta gode valg. I 2023 lanserte vi grønne innskudd, som lar husstander og bedrifter selv bestemme at deres innskudd skal bidra utelukkende til en grønnere framtid.

Privat

Grønt boliglån
Grønt lån til energiltak
Forsikring og lån til elbil
Grønt innskudd
Spare i fond med fokus på bærekraft

Bedrift

Grønt innskudd
Grønn objektfinansiering

ANSVARSFORDELING OG ARBEIDET MED BÆREKRAFT

Målekortet til alle avdelinger inkluderer måleindikatorer knyttet til bærekraftmålene nevnt over, både på leder- og ansattnivå, og påvirker derfor godtgjørelse. Styret og konsernledelsen følger opp arbeidet med å nå bærekraftmålene våre ved å gå gjennom og godkjenne målekortene kvartalsvis. Her, samt i årlig rapport til styret på bærekraft, løftes nye utviklingstrekk på bærekraftområdet, påvirkninger og muligheter, og aktsomhetsvurderinger. Bærekraftsrisiko er dessuten inkludert i risikorapportering til konsernledelsen og styret. Se kapitlet Risikostyring og internkontroll g vedlegget «Klima- og naturrisiko» for mer informasjon.

Gjennom egne årlige workshops arbeider døtrene og de enkelte avdelingene i konsernet med å avdekke påvirkning, risiko og muligheter innenfor bærekraft, og beslutter forbedringstiltak de følger opp gjennom året. Som følge av dette arbeidet reviderer konsernet bærekraftstrategien årlig. Styret og konsernledelsen godkjenner den.

Bærekraftrådet koordinerer satsninger på bærekraft og gjennomføring av planlagte tiltak. Der er 16 ulike avdelinger representert, blant annet leder for compliance, kredittsjefer for person- og bedriftsmarkedet, leder økonomisk kriminalitet, samt ledere for datterselskapene EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge. Rådet ledes av leder for bærekraft, og har hatt 10 møter i 2023.

Bærekraft blir en stadig større del av alle ansattes arbeidshverdag. Derfor viderefører vi det påbegynte kompetanseløftet på bærekraft fram mot 2025, slik at alle ansatte blir oppdatert på bærekrafttemaer som er relevante for arbeidet deres. Denne bærekraftsrapporten er et samarbeid mellom ulike avdelinger, som har ansvar for innhold på sine fagområder. Se vår [bærekraftpolicy](#) og [bærekraftstrategi](#) på nettsidene våre for flere detaljer om vårt bærekraftarbeid, og for hvorfor vi har valgt å fokusere på fem av FN's bærekraftsmål. Alle relevante dokumenter publiseres i vårt [bærekraftbibliotek](#) tilgjengelig på bankens sider.

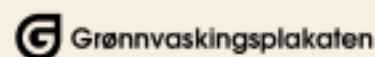
SLIK RAPPORTERER VI PÅ BÆREKRAFT

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

PRB 1.2

For å veilede bærekraftarbeidet vårt har vi signert følgende norske og globale initiativer som støtter Parisavtalen og globale bærekraftsmål, og/eller rapporterer i tråd med deres retningslinjer:

Følgende initiativer er også veiledende for vår rapport og arbeidet vårt for å bidra til å redusere klimaendringene og bevare naturen:

Som en miljøfyrtårnsertifisert organisasjon rapporterer vi egne utslipp i vedlegget «Energi- og klimaregnskap 2023», og kalkulerer finansierte klimagassutslipp med metoden til Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF):

SpareBank 1 Sørøst-Norge har plukket ut fem av FN's bærekraftsmål vi har vesentlig mulighet for å påvirke:

+ Forsterke positiv påvirkning

- Redusere negativ påvirkning

Referanser

Bærekraftrapporten vil underveis referere til spesifikke prinsipper vi følger og hvordan de er forankret i bærekraftstrategien:

Global Reporting Initiative (GRI), FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift (PRB), FNs Global Compact (FNs GC), Miljøfyrtårn, EU-taksonomien, FNs bærekraftsmål, og vesentlige negative påvirkninger (Principal Adverse Impacts, PAI) under offentliggjøringsforordningen (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR).

Banken må rapportere i henhold til EUs direktiv om bærekraftrapportering (CSRD) fra rapporteringsåret 2024. For å forberede oss vil vi derfor referere til europeiske standarder for rapportering av bærekraft (ESRS). At vi refererer til en ESRS i et kapittel betyr at det svarer ut ett eller flere av dokumentasjonskravene, men ikke nødvendigvis alle.

Andre retningslinjer for rapporten

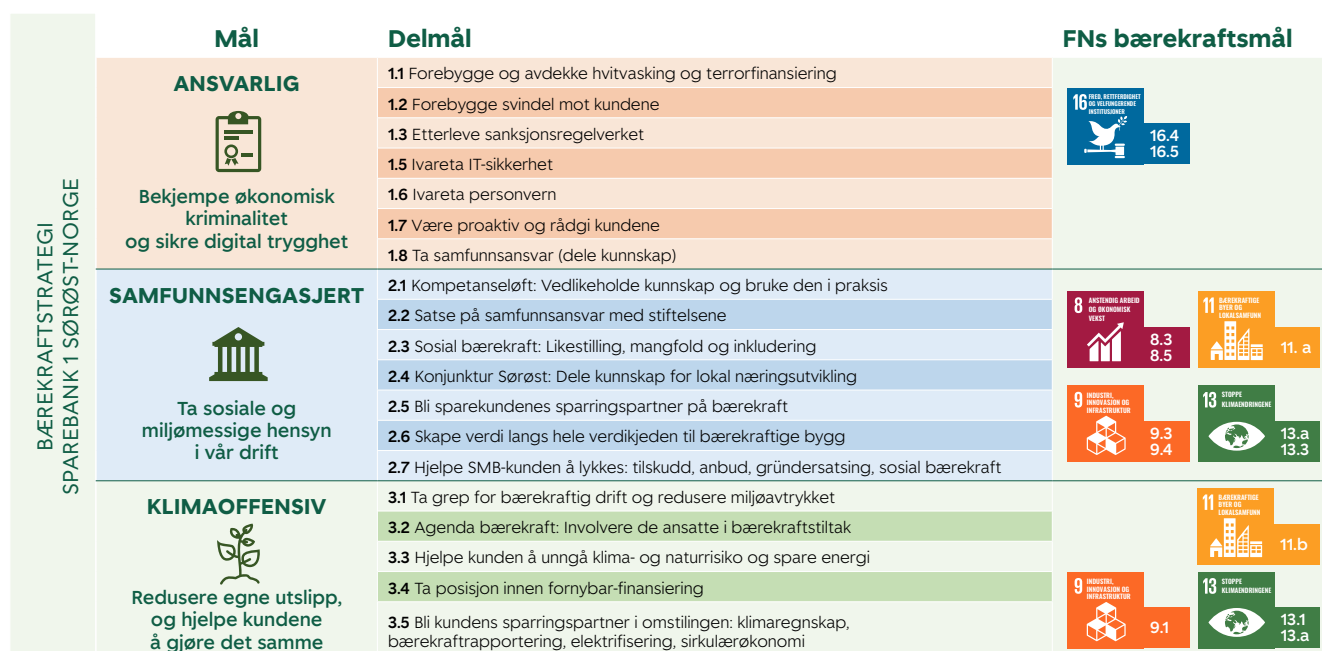
Banken er også pliktig til å følge en rekke lovverk, hvor følgende er særlig vesentlige for arbeidet med bærekraft:

Regnskapsloven §3-3a-c, Åpenhetsloven, Klimaloven, Lov om bærekraftig finans (offentliggjøringsforordningen og EU-taksonomien), Likestillings- og diskrimineringsloven.

Vi rapporterer på konsolidert basis, inkludert datterselskap. De siste årsrapportene har blitt preget av fusjonene mellom SpareBank 1 BV (overtagende bank) og Sparebanken Telemark i 2021, samt SpareBank 1 Sørøst-Norge (overtagende bank) og SpareBank 1 Modum i 2022. For å sikre konsistens i rapportering endrer ikke fusjonene historiske tall. Vi har ikke holdt tilbake informasjon på grunn av intellektuell eiendomsrett, men enkelte initiativer innen forretningsutvikling under forhandling vil bli presentert i senere rapportering.

Rammeverket for vårt bærekraftsarbeid¹

Sammenheng mellom FNs bærekraftsmål, med delmål, og SpareBank 1 Sørøst-Norges egne mål, med delmål i vår bærekraftstrategi

¹ Dette kapittelet er relevant for følgende standarder under EUs bærekraftdirektiv: BP-1, GOV-4, SBM-2, SBM-3, S4-2, MDR-M og MDR-T.

SpareBank 1 Sørøst-Norges **viktigste bærekrafttemaer** i 2023

VESENTLIGHETSANALYSE gjennomført i 2022

Områder hvor SpareBank 1 Sørøst-Norge har størst mulighet for å forsterke **positiv-** og redusere **negativ påvirkning**

Påvirkningsanalyse oppdatert i 2022

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet	Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet
Arbeidsplasser	Sirkularitet
Artsmangfold og økosystemer	Klimastabilitet

Våre viktigste temaer innen bærekraft

God dialog med ansatte og andre interessenter peker ut retningen for bærekraftsarbeidet i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Basert på vesentlighetsanalyse, påvirkningsanalyse og interne risikovurderinger på bærekraftsområdet fokuserer vi på følgende temaer:

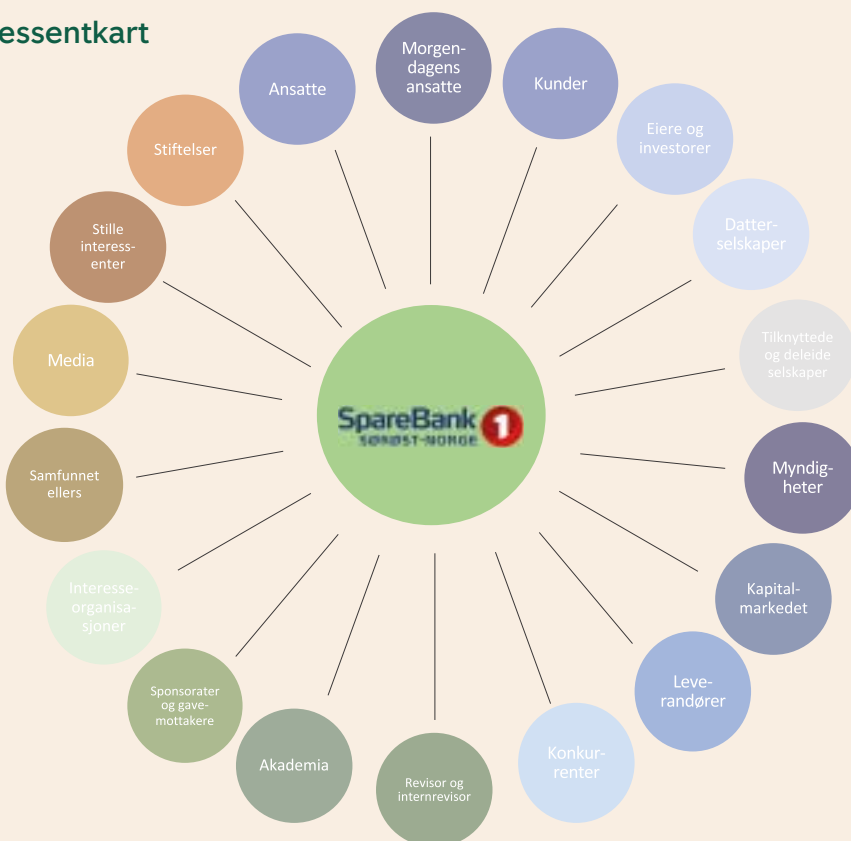

PRB
4.1

Interessentdialog

Gjennom året har dialogen med interessenter pekt ut hvilke temaer innen bærekraft banken bør fokusere på. Les mer om dialogen vår med interessenter i vedlegget «Interessentdialog».

Interessentkart

Vesentlighetsanalyse

SpareBank 1 Sørøst-Norge oppdaterte sin vesentlighetsanalyse i 2022. Sammen med FNs Global Compact inngikk vi et samarbeid med Universitetet i Oslo; studenter fra det nyopprettede faget «Bærekraftlaboratoriet» gjennomførte vesentlighetsanalysen for oss.

Gjennom en omfattende interessentdialog som besto av dybdeintervjuer og spørreundersøkelse kartla vi hvilke temaer våre eksterne og interne interessenter mente påvirker oss mest, og hvilke temaer vi har størst påvirkning på. Bærekraftrådet, konsernledelsen og styret var også involvert underveis, og ble informert om resultatene. EUs direktiv for bærekraftrapportering (CSRD) legger vekt på dobbel vesentlighet, som innebærer at konsernet både rapporterer på hvilken påvirkning aktivitetene til konsernet har på samfunnet og interessenter, samt hvordan bærekrafttemaer påvirker konsernets drift og langsiktige verdiskaping.

Vesentlighetsanalysen pekte på områder der konsernet kan forsterke sin positive påvirkning, og på risikoområder der konsernet bør redusere sin negative påvirkning. De mest vesentlige temaene i analysene var samlet sett:

- Samfunnsansvar og næringsutvikling
- Ansvarlig utlåns- og investeringsvirksomhet
- Ansvarlig rådgivning (etikk og antikorrupsjon, personvern, data- og informasjonssikkerhet og etterlevelse)
- Utvikling av ansatte og ledere
- Bekjempe økonomisk kriminalitet

PRB
2.1

Påvirkningsanalyse

Som del av arbeidet med å følge opp FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift oppdaterte konsernet sin påvirkningsanalyse i 2022. Analyseverktøyet utviklet av finansinitiativet til FNs miljøprogram (UNEP FI) ble benyttet. Banken har virksomhet kun i Norge (Vestfold, Telemark og nedre del av Buskerud), og analysen er gjort på bankens største forretningsområder: personmarkedet (ca. 75 prosent) og bedriftsmarkedet (ca. 25 prosent).

Analysen viser at konsernet har størst positiv påvirkning på områdene:

- Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet (finansielle tjenester og boliger)
- Arbeidsplasser
- Artsmangfold og økosystemer (habitat, arter, jord, luft, vann)

Analysen viser at konsernet har størst negativ påvirkning på områdene:

- Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet (finansielle tjenester og boliger)
- Sirkularitet (avfall og ressursintensitet)
- Klimastabilitet

Ansvarlige utlån

Bankens kjernevirksomhet er å gi lån til personkunder og bedriftskunder. Ansvarlige utlån er en sentral del av bankens samfunnsoppdrag. Det er viktig for banken å være pådriver for bærekraftig utvikling hos våre kunder.

Bankens rolle i konsernets plan for å oppnå netto nullutslipp i 2050 gjennom 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensitet, er en tydelig satsing på utlån til renovering både mot person- og bedriftsmarkedet, med gunstigere vilkår for renovering og mindre attraktive betingelser for lite energieffektive bygg uten en klar plan for renovering. Slik jobber vi også for å bli kundens sparringspartner i omstillingen til sirkulærøkonomi.

Personmarkedet

Satsingen mot personmarkedet (PM) er knyttet til bærekraftsmål 8 (anstendig arbeid og økonomisk vekst) og 13 (klima). Vår påvirkningsanalyse for personmarkedet sier at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen:

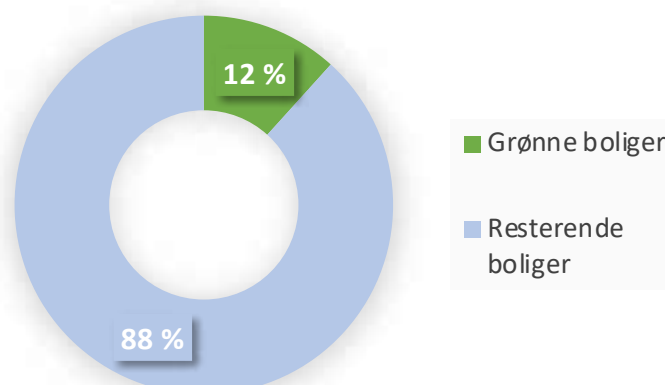
POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet	Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet
	Likhet og rettferdighet
	Sirkularitet
	Klimastabilitet

Grønt boliglån: Fokus på renovering og sirkularitet

Vi tilbyr grønt boliglån med gunstigere rentevilkår for nybygde og eksisterende boliger med energiklasse A og B, og boliger som i utgangspunktet har lavere energiklasse, men oppgraderes slik at de oppnår en forbedring på minimum to energiklasser (ca. 30 prosent redusert energiforbruk).

Ved utgangen av 2023 er samlet utlånsvolum på grønne boliglån 3,4 mrd. kroner, en dobling fra 1,7 mrd. kroner i 2022. Andel boliger som kvalifiserer under det grønne obligasjonsrammeverket utgjorde 11,9 prosent av utlånsvolumet i 2023.¹

Andel grønne boliger som kvalifiserer under grønt obligasjonsrammeverk*

¹ Både samlet utlånsvolum av grønne boliglån og andel boliger som kvalifiserer under vårt grønne obligasjonsrammeverk inkluderer volumer hos SpareBank 1 Boligkreditt.

* Boliger med mulig høy klimarisiko er ikke ekskludert. Fritidsboliger er inkludert. Inkluderer kun boliger som er panteobjekter i personmarkedet, ikke i bedriftsmarkedet. Inkluderer ikke boliger under oppføring, tomter eller landbrukseiendommer.

Produkter og tjenester med sosial profil

Vi utnytter vår mulighet til positiv påvirkning innen boforhold og arbeid ved å tilby produkter og tjenester med sosial profil som gir økonomiske fordeler for kunder. Vi sørger for at alle kunder med ulike økonomiske utfordringer blir ivaretatt. Ivaretagelse av utlånskunder med redusert betalingssevne gjennom tett oppfølging er spesielt viktig i en tid med økonomiske utfordringer.

Mot de yngre har vi for eksempel «Boliglån for unge», et rabbert produkt som skal hjelpe unge boligkjøpere inn på boligmarkedet. Banken tilbyr i tillegg følgende boliglåneprodukter som del av samarbeidsavtalen med LO:

- LOfavør Boliglån for unge
- LOfavør Førstehjemslån er vårt rimeligste lån til kjøp av første bolig, uansett alder
- LOfavør Forskudd på lønnsgaranti er et lån til boliglånsrente dersom bedriften kunden jobber i skulle gå konkurs, i påvente av utbetaling fra lønnsgarantifondet
- LOfavør konfliktlån er et lån med boliglånsrente til kunder som havner i langvarig arbeidskonflikt i forbindelse med tariffoppgjør

Via SpareBank 1 Kreditt AS:

- LOfavør depositumslån ung, et tilbud til unge kunder som ønsker seg inn på leiemarkedet
- LOfavør Refinansieringslån gir kunden mulighet til å refinansiere forbruksgjeld og samle alt i ett lån for bedre oversikt.

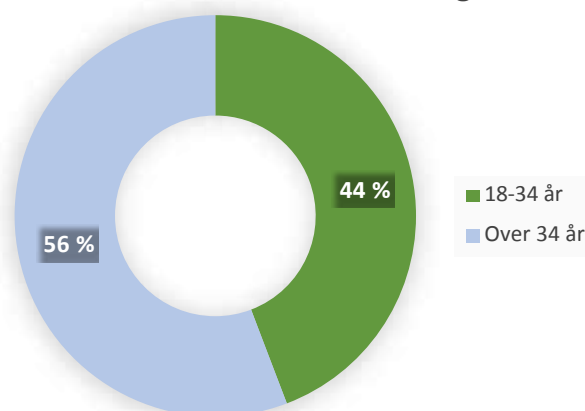
Bedriftsmarkedet

Utlån til bedrifter er en av konsernets kjernevirksomheter, og det området hvor vi har størst mulighet for påvirkning til bærekraftig utvikling og omstilling. Vår risikovurdering og påvirkningsanalyse sier at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen bransjene der utlånsvolumet vårt er størst: eiendomsutleie, eiendomsprosjekter samt bygg og anlegg. Innen klima og miljø gjelder dette alle tre bransjer, mens vår potensielt viktigste negative påvirkning innen sosial bærekraft er knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter på byggeplassen og i leverandørkjeden (for flere detaljer, se vedlegget «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»). Dette er også en viktig risiko i andre bransjer som

LO-kunder får også tilbud om økonomisk rådgivning, og ekstra gunstig rente på ordinære boliglån. Det samme gjelder objektsfinansiering (inkludert rabberterte billån, med særskilt fordel for unge og for lån til elbil) via SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS.

Utlånsforskriften gjør det mulig å ha en fleksibilitetskvote på antall kunder som bryter med enkelte krav i forskriften (betjeningssevne, gjeldsgrad og belåningsgrad). Unge førstegangskjøpere blir ofte prioritert inn i denne kvoten. I 2023 ble 44 prosent av kvoten (848 mill. kroner) brukt til unge (18–34 år). Dette er en nedgang fra 55 prosent i 2022, men fortsatt godt over målet vårt, som er at unge skal ha en høyere andel av fleksibilitetskvoten enn andelen av utlånsvolumet skulle tilsi.

Fleksibilitetskvote aldersfordeling

driftsselskaper, transport og landbruk – som alle har mange små og mellomstore bedrifter.

To områder har pekt seg ut i vår påvirkningsanalyse for bedriftsmarkedet, delvis i lys av dette: klimastabilitet og blomstrende små- og mellomstore bedrifter (for mer om sistnevnte, se «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» under). For disse områdene viser påvirkningsanalysen at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen:

Bedriftsmarked: Klimastabilitet

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Naturkatastrofer	Energi
Artsmangfold og økosystemer	Andre sårbare grupper
Ressursintensitet	Sosioøkonomisk konvergens

Bedriftsmarked: Blomstrende små og mellomstore bedrifter

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Arbeidsplasser	Ressursintensitet
Sektormangfold	Avfall
Sosioøkonomisk konvergens	

Hva ble gjort i 2023

Vi skal være trygge og kompetente sparringspartnere for kunden i den grønne omstillingen, ved å satse på fornybar-finansiering og klimaregnskap, og hjelpe kunden med utfordringene knyttet til elektrifisering, sirkulærøkonomi og energisparing. Vi skal hjelpe kunden å unngå klima- og naturrisiko og rådggi kunden om sosial bærekraft.

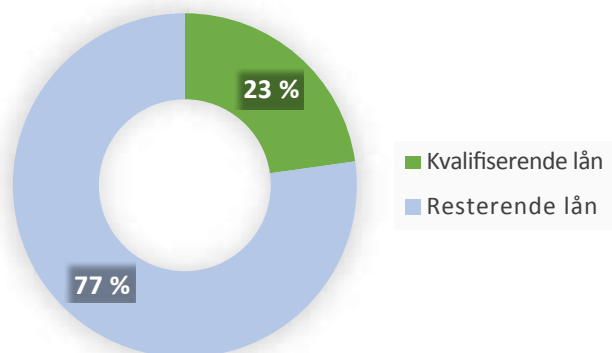
Personmarked

- Konsernet har økt utlånsvolumet som kvalifiserer under det grønne obligasjonsrammeverket fra 9,6 mrd. kroner ved utgangen av 2022 til 9,8 mrd. kroner ved utgangen av 2023.
- Vi stiller tydeligere krav rundt fysisk klimarisiko og energiklasse ved større engasjementer eller ved høy belåningsgrad, og har oppdatert byggeår og tilgjengelig energimerke for en stor del av boligene vi har pant i.
- Vi har rutine for oppfølging av bolig under oppføring eller renovering (mer enn 20 prosent av byggets markedsverdi) i form av byggelån, som kontrolleres av takstmann med oppfølging av fakturaer og fremdrift.
- Rådgivere på personmarkedet har i 2023 deltatt på ytterligere kompetanseløft på bærekraft, i tråd med kompetansemål 2025.

Bedriftsmarked

- Konsernet har økt utlånsvolumet som kvalifiserer under det grønne obligasjonsrammeverket fra 3,9 mrd. kroner ved utgangen av 2022 til 5,2 mrd. kroner ved utgangen av november 2023.
- Vi er mer restriktive med å innvilge nye lån til energi-ineffektive eiendommer.
- SpareBank 1 har utviklet en egen modul for vurdering av bærekraft i næringslån. SpareBank 1 Sørøst-Norge har spilt en viktig rolle i dette arbeidet. Modulen inkluderer generelle spørsmål både innenfor miljø/klima, sosiale forhold og selskapsstyring, samt spesifikke spørsmål for bransjene banken har størst eksponering i. Spørsmålene og bransjescoren skiller tydelig mellom høy og lav risiko, og lån som scores med høyest risiko følges opp.
- Vi har oppdatert byggeår og tilgjengelig energimerke for en stor del av eiendomsporteføljen.
- Stresstest av vår portefølje er oppdatert etter felles metodikk i SpareBank 1-alliansen.
- Våre rådgivere i bedriftsmarkedet har fått kompetanseløft knyttet til nullutslippsløsninger og klimaregnskap. Regnskapshuset tilbyr nå klimaregnskap som eget produkt.

Andel bedriftslån som kvalifiserer under grønt obligasjonsrammeverk*

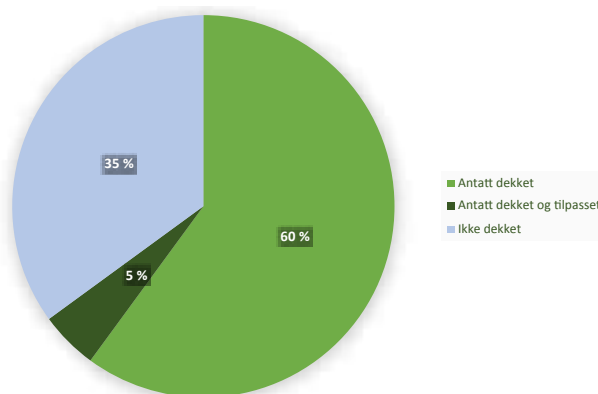
* Tallene er per 30.11.23. Inkluderer næringsbygg, boliger som er pantobjekter i bedriftsmarkedet (inkludert for enkeltpersonforetak), fornybar energi og andre kvalifiserende lån. Bygg utsatt for høy klimarisiko er ikke ekskludert. Inkluderer ikke boliger under oppføring, næringseiendom under oppføring, tomter, eller landbrukseiendommer.

Grønt rammeverk

SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde ved utgangen av 2023 utstedt grønne obligasjonslån på 4,55 mrd. kroner totalt siden 2021, hvorav 1,65 mrd. kroner ble utstedt i 2023. Rammeverket er i tråd med ICMA Green Bond Principles, er vurdert i lys av EU-taksonomien, og ambisjonen er å følge EU Green Bond Standard.

EU-taksonomien

Andel av vår balanse* som antas dekket av (eligible) og tilpasset (aligned) EU-taksonomiens miljømål 1 (reduere klimagassutslipp) og 2 (klimatilpassning)

*Tilsvare ikke balansen i årsregnskapet. Inkluderer følgende eksponeringer i både teller og nevner: Finansielle- og ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt, inkludert grønne obligasjoner; lån til husholdninger; og finansiering til lokale myndigheter (inkludert grønne obligasjoner). Inkludert kun i nevner: selskaper uten rapporteringsplikt, derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.). Stater, lokale/regionale myndigheter, sentralbanker og andre ekskluderte eiendeler er verken inkludert i teller eller nevner.

Gjennom EU-taksonomien definerer EU hvilke økonomiske aktiviteter som er bærekraftige, for å sette retningen for investorer og bedrifter mot netto nullutslipp i 2050 og oppnåelse av en rekke

miljø- og sosiale mål. Hensynet til EU-taksonomien har vært viktig i utformingen av bankens bærekrafts- og kredittstrategi. Gjennom Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren, som trådte i kraft 1. januar 2023, vil banken bli pålagt å rapportere i hvilken grad våre aktiviteter er bærekraftige i henhold til EU-taksonomien. Andelen av bankens totale eksponering som møter taksonomi-kravene kan etter hvert påvirke hvor mye reservekapital vi må sette av for lånene vi gir, og dermed påvirke lønnsomheten vår. Selv om kundene våre er for små til å ha plikt til å rapportere under taksonomien, vil de møte dokumentasjonskrav både fra oss, investorer, store kunder, og hvis de søker om statlige tilskudd. Se vår kartlegging av hva som er dekket og tilpasset EU-taksonomien i vedlegget «EU-taksonomien».

Veien videre

Øke vår grønne eksponering for å nå målet om 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensiteten i utlånsporteføljen, posisjonere oss overfor kravene i EU-taksonomien, og redusere bærekraftsrisiko:

Personmarked

- Digitalisering av håndtering av fysisk klimarisiko med data fra Eiendomsverdi
- Utvikling av grønne lån med bærekraftsprofil med samarbeidspartnere
- Aktiviteter mot eksisterende kunder for å informere om energimerking og lønnsomme energi- og klimatil-tak, og et kompetanseløft til rådgiverne i forbindelse med dette
- LOfavør Grønt boliglån og LOfavør Grønt lån til energitiltak (Miljølån) lanseres i februar 2024

Bedriftsmarked

- Kompetanseløft sirkulærøkonomi og BREEAM-In-Use
- Fortsette arbeidet med å skaffe energiattest og bygge på næringseiendommer vi har pant i
- Bærekraftsvurdere eksisterende lån som ikke har vært gjennom en slik vurdering
- Kartlegge eventuelle ytterligere aktiviteter banken har i bransjene dekket av alle seks miljømål i EU-taksonomien som er i tråd med taksonomikriteriene

Risiko og muligheter

Personmarked

En stor andel av boligene banken har finansiert gjennom boliglån er eldre enn 2012. En del av dem er renovert og kan dermed ha teknisk standard tilsvarende nye boliger, men potensialet er betydelig for å bidra til mer energieffektive boliger og økt grønn eksponering for banken gjennom dialog med kunder om renovring. Dette er også sentralt for å redusere vår negative påvirkning innen sirkularitet: Renoveres et bygg i stedet

for å rive det, unngås både avfall fra rivingen og nybygget. Høyere strømpriser har gjort disse samtaler vanligere enn før, selv om omstillingen bremses av økte kostnader og høyere rente. Det har også blitt flere samtaler om klimatilpasning i kjølvannet av ekstremværet «Hans», som rammet deler av vårt markedsområde. Disse dialogene krever tid og kompetanse hos rådgiver; det følger vi opp gjennom kompetanseløft.

Forsikring er et annet område med utfordringer og muligheter på personmarkedet. «Hans» viste hvordan ekstremvær kan bli mer vanlig i vårt markedsområde, hvor en forsikring er en forutsetning for å kunne håndtere de store skadene som kan oppstå for boligeier og oss som långiver. Nye løsninger innen forsikring kan også støtte overgangen til sirkulærøkonomi, ved å reparere framfor å erstatte brukbare forsikringsobjekter. Vårt skadeforsikringsselskap, Fremtind Forsikring AS, dreier nå fokus mot gjenbruk og reparasjon i skadesaker: en skadet bil kan nå vrakes først hvis skadene beløper seg til 80 prosent av verdien til bilen, mot 60 prosent tidligere.

Balansen mellom miljømessig og sosial ansvarlighet vil bli krevende fremover, og kan kreve innovative løsninger. Generelt er sjansen større for at de av våre kunder som er unge eller har lav inntekt, eier eldre og mindre energi-effektive boliger. EUs bygningsenergidirektiv vil kreve at energibruken reduseres med 16 prosent innen 2030 og opptil 22 prosent innen 2035, og solceller på nye boliger fra 2030. Hvis Norge beslutter å sette i verk direktivet, må mange boligeiere oppgradere. For at ikke utlånsrisikoen skal bli for høy både for kundene og bankene er denne omstillingen avhengig av at boligeiere får tilskudd fra myndighetene. For å nå taksonomi- og klimamål vil det være ønskelig å finansiere energieffektive hus og klimatilpasningstiltak. Men disse løsningene er det ressurssterke kunder som har råd til. For å redusere denne sosiale bærekraftsrisikoen har vi introdusert grønt lån til energitiltak, som gjør det enklere å gjøre mindre investeringer i dag som sparer energi og kostnader over tid. I tillegg kvalifiserer nå oppgradering tilsvarende to energiklasser til grønt renoveringslån, og ikke kun oppgradering til energiklasse C, slik kravet var tidligere.

Bedriftsmarked

Banken har relativt lav overgangsrisiko, blant annet grunnet meget lav eksponering mot de mest karbonintensive bransjene (se vedlegget «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen»). Noen av våre kunder innen næringseiendom kan møte økte kundekrav om miljøsertifiserte, energieffektive og fleksible bygg, for eksempel som følge av det nylig innførte kravet om at miljø- og klimakriterier skal vektes 30 prosent i offentlige anbud. Også for næringseiendom kan en eventuell norsk iverksetting

av EUs bygningsenergidirektiv bli krevende. Næringsbygg skal fase inn sol gradvis fra 2027. Næringsbygginge som sløser mest energi (16 prosent) må renoveres innen 2030, og de minst energieffektive (26 prosent) må renovere innen 2033. Det er ikke sikkert bransjen får like mye offentlig støtte som boligeierne i en slik prosess. For at en bolig eller et næringsbygg skal møte kriteriene for bærekraft under EU-taksonomien, trengs antagelig informasjon fra energiattesten. Det er en felles utfordring for norske banker at svært mange eiere av boliger og næringsbygg ikke har en slik attest selv om det er påbudt, samtidig som myndighetene ikke håndhever forskriften.

Kravene til lokalisering av tomter i sårbare naturområder kan bli strammere, både fordi utbyggerne møter krav gjennom EU-taksonomien og som følge av Norges oppfølging av naturavtalen. Enkelte kunder har også objekter på steder med høy fysisk klimarisiko. Det gjelder også landbrukskunder. Landbruk har også et høyt klimaavtrykk; framover vil dette bli et viktigere hensyn – samtidig gir landbruket oss matsikkerhet og karbonlagring i skog.

Hendelser relatert til klimaendringer og overgangsrisiko (f.eks. høye priser på kraft, gass og utslippskvoter; nedstenging av europeisk industri som følge av disse kostnadene; eller krav til klimavennlige materialer) kan forsinke eiendomsprosjekter, og gjøre dem dyrere. Industri- og varehandelskunder kan oppleve de samme vanskene. En annen risiko for våre bedriftskunder er

nye myndighets- og kundekrav om nullutslippsløsninger, f.eks. knyttet til de nye anbudskravene nevnt over. Her er en utfordring at teknologialternativer (el, biodrivstoff, hydrogen) ofte er dyre og teknologisk umodne. Dette kan spesielt påvirke våre kunder i transport, bygg og anlegg og landbruk. Disse eksponeringene håndteres imidlertid i stor grad via objektsfinansiering og leasing gjort via SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, der SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 12,9 prosent.

God dialog og rådgivning som balanserer både risikoene, kostnadene og mulighetene ved mulige løsninger (f.eks. renovering og klimatilpasning av bygg, egenproduksjon av fornybar energi, samt nullutslippskjøretøy og -maskiner) vil bli stadig viktigere. Vi er opptatt av å informere de mindre kundene våre godt om endringene. Bærekraftbarometeret til vårt konjunkturbarometer, Konjunktur Sørøst, viser at småbedriftene i mindre grad anser bærekraft som en finansiell risiko enn storbedriftene og kommunene de selger produktene og tjenestene sine til, gjør. Men småbedriftene har mindre kompetanse om kommende regelverk på bærekraft enn kundene sine, som har begynt å stille krav til dem. De har også ofte mindre finansiell fleksibilitet til å håndtere en større omstilling.

Se mer informasjon om klima- og naturrisikoer i vedlegget «Klima- og naturrisiko». Se beskrivelse av panteobjekter med mulig fysisk klimarisiko i vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen».

Vår kredittpolicy og bærekraftspolicy sier at vi ikke skal gi lån til:

- Energi-ineffektive næringsbygg, med mindre de har en klar plan for oppgradering
- Selskaper som bevisst eller uaktsomt:

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade, eller mangler økonomisk evne til å gjennomføre etterleve miljømessige pålegg

• Har som sin hovedvirksomhet å bidra til økt eller mer effektiv utvinning av fossile brensler, eller transport og lagring av fossile brensler (med unntak av lån som bidrar til omstilling hos eksisterende kunder som har slik virksomhet)

- Driver utvinning av, eller kraftproduksjon basert på, fossile brensler, termisk kull, oljesand eller atomkraft, eller vannkraftproduksjon som ikke tilfredsstiller prinsippene til World Commission on Dams
- Driver lobbyvirksomhet rettet mot å svekke en nødvendig omstilling til et lavutslippssamfunn i tråd med Norges mål gjennom Klimaloven og verdens mål gjennom Parisavtalen
- Benytter tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, eller ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger (High Conservation Value Forests)
- Handler med dyre- og plantearter som bryter med internasjonale regler for handel med truede dyr og planter, eller som truer bestander av rødlistede arter
- Har virksomhet i områder som allerede har vannmangel, eller der slik virksomhet ville ha kommet i konflikt med lokalsamfunnets behov

- Eksporterer våpen eller komponenter eksklusivt beregnet til bruk i våpen, til områder med systematiske og grove krenkelser av menneskerettigheter, utbredt korrupsjon, eller borgerkrig

• Er involvert i utvikling, testing, produksjon, lagring, eller transport av kontroversielle våpen eller komponenter eksklusivt beregnet på slike våpen, herunder klasevåpen, autonome våpen, antipersonellminer, atomvåpen, kjemiske våpen og biologiske våpen

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, korrupsjon, hvitvasking eller terrorfinansiering, herunder kunder som ikke har tilfredsstilt våre dokumentasjonskrav om reelle rettighetshavere eller midlenes opprinnelse.
- Driver utvinning/produksjon av kryptovaluta
- Produserer tobakk eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, grove og systematiske krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter.
- Produserer pornografisk materiale

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for bærekraft og bærekraftstrategi
- Policy for kredittisiko og kredittstrategi

ANSVARLIG AVDELING

- BM
- PM
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.5** Bli sparekundens sparringspartner på bærekraft
- 2.6** Skape verdi langs hele verdikjeden til bærekraftige bygg
- 2.7** Hjelp SMB-kunden å lykkes: tilskudd, anbud, gründeratsning, sosial bærekraft
- 3.3** Hjelp kunden å unngå klima- og naturrisiko og spare energi
- 3.4** Ta posisjon innen fornybarfinansiering
- 3.5** Bli kundens sparringspartner i omstillingen: klimaregnskap, bærekraftsrapportering, elektrifisering, sirkulærøkonomi

TILTAK

- Øke våre grønne eksponeringer for å nå målet om 7 % årlig reduksjon av karbonintensiteten til utlånporteføljen og redusere bærekraftsrisiko
- Aktivt jobbe for å redusere bærekrafts- og klimarisiko i vår utlånportefølge

OPPLÆRING

- Kompetanseløft: sosial bærekraft og elektrifisering

ESRS

MDR-A, MDR-P, E1-2-4, E2-2, E3-1, E4-2, E5-2, S4-4

GRI 201-2, FS7, FS8, FS10, FS11. 404-2,3

PRB 1.1, 2.2-4, 3.1-2, 6.1

FNS GC 1, 2, 4-9

SDG 8.3, 9.2, 9.3, 9.4, 11a), 16.4

MILJØFYRTÅRN 2066-70, 2072

EU-TAKSONOMI §3, §10-17

Ansvarlig rådgivning

Rådgivning er kjernevirksomheten til SpareBank 1 Sørøst-Norge, og vi skal behandle kunder og samarbeidspartnere på en ansvarlig, tillitvekkende og etisk måte. Tillit hos kunder, investorer og andre interessenter i samfunnet er viktig for oss som bank og vår rådgivning skal bygge opp under bankens strategi og vårt samfunnsansvar.

Hva ble gjort i 2023

Personvern

SpareBank 1 Sørøst-Norge håndterer store mengder personopplysninger som en del av daglig drift. Dette gjelder både personopplysninger om kunder og om egne medarbeidere.

Den overordnede målsettingen for alt arbeid med personvern i SpareBank 1 Sørøst-Norge er derfor gjennom en systematisk og risikobasert tilnærming å:

- Ivareta de registrertes personvern og sikre om dømmet til SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1-alliansen gjennom korrekt håndtering av personopplysninger
- Understøtte forretningsdriften ved at banken til enhver tid har kontroll på sin behandling av personopplysninger

- Sikre etterlevelse av personopplysningsloven og EUs personvernforordning (GDPR), øvrig personvernregelverk og relevante bransjenormer

Dette vil skape tillit hos kunder, medarbeidere, samarbeidspartnere, eiere og tilsynsmyndigheter, og kunne skape nye forretningsmuligheter.

I 2023 har vi:

- Gjennomført opplæring innen personvern av bankens styre og utvalgte ansattgrupper.
- Forbedret bankens behandlingsoversikt, som beskriver bankens behandling av personopplysninger.
- Bidratt til vurdering av personvernkonsekvenser i forbindelse med implementering av nye produkter og tjenester.

6

Antall personvernavig meldt til Datatilsynet

0

Antall pålegg eller sanksjoner fra Datatilsynet

Etikk og god forretningsskikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet ellers. Konsernets medarbeidere skal opptre på en forutsigbar måte, ha høy etisk standard og vise respekt for konsernets tradisjon som en lokalt forankret sparebank. Det er utarbeidet en egen policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk (heretter policy for etikk) for konsernet, som er tilgjengelig på bankens nettsider. Den er styregodkjent, og revideres årlig. Etikk ligger som en del av kompetanseplanen for alle ansatte.

Våre ledere er rollemodeller og skal gjennom ord og handling fremme etterlevelse av policyen. Det forventes at ledere informerer nye medarbeidere om vår policy for etikk, setter etikk på dagsordenen, og legger til rette for god praksis i egen enhet. Våre medarbeidere skal gi faglig og ansvarlig rådgivning, og det forventes at ansatte har en bevisst holdning til etikk og integritet, opptre tillitsvekkende, ærlig og redelig, og følger retningslinjene som er satt i policy for etikk.

Vi aksepterer ingen form for handlinger som kan oppfattes som bestikkelser, korrupsjon eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte. Alle ansatte skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter, og beslutninger og adferd skal bygge opp under bankens strategi og vårt samfunnsansvar.

Konsernet har ikke insentiver som motvirker god forretningsskikk. Morbank har ingen bonusordning, men en åpning for overskuddsdeling med alle ansatte. Gjennom vårt medlemskap i Finans Norge følger vi finansnæringens etikkplakat. Den forplikter oss til å unngå insentivsystemer som fremmer kortsiktig tenkning. Etikkplakaten forplikter oss også til å ta hensyn til alle våre interessenter, spre kunnskap om personlig økonomi til kunder, ha åpen og ansvarlig forretningsdrift, bidra til sunn konkurranse, samt følge opp eventuelle brudd med bransjestandarder. Viktige temaer innen forretningsskikk behandles regelmessig i styret og ledelsen og på lavere ledernivåer.

Konsernet har varslingskanaler både internt og eksternt hvor man anonymt kan varsle om bekymringer, utfordringer og kritikkverdige forhold (også innen bærekraft), inkludert om potensielt uetisk eller ulovlig oppførsel som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon. For å ivareta anonymiteten til varsler kan det benyttes en sikker elektronisk varslingsløsning som driftes av en tredjepartsaktør. Dersom varsler ønsker å forbli anonym overfor arbeidsgiver følges varselet videre opp av denne tredjeparten. Varselet går deretter videre til intern varslingsgruppe, som vurderer om varselet er et kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Varsler vil få tilbakemelding om sakens utfall via tredjepartsaktøren. Informasjon rundt

varslings og konsernets varslingskanaler er beskrevet i detalj på intranettet og ligger lett tilgjengelig for alle ansatte. Det er ikke gjennomført opplæring eller trening rundt disse kanalene i 2023, men dette er planlagt i 2024. Det er ikke mottatt noen varsler i 2023.

Policy for etikk forplikter alle ansatte i konsernet til å følge gjeldende konkurranselovgivning. Konsernet er også opptatt av at samarbeidet med andre aktører i SpareBank 1-alliansen ikke skal hindre fri markeds konkurranse. Det er derfor utarbeidet en policy for å håndtere konkurranselovgivningen i slike tilfeller. Den gjelder både direkte samarbeid med andre SpareBank 1-banker; felles eie av selskaper (direkte, via SpareBank 1 Utvikling DA, via SpareBank 1 Gruppen AS eller via SpareBank 1 SamSpar AS); og samarbeid om innkjøp, produkt- og tjenesteutvikling (både via SpareBank 1 Utvikling DA og SpareBank 1 SamSpar AS).

I 2023 har vi:

- Sørget for at alle ansatte har satt seg inn i policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk.
 - o Ved nyansettelser må alle ansatte lese og signere policyen.

Data- og informasjonssikkerhet

0

Antall kjente tilfeller
av korrupsjon

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber kontinuerlig med å sikre våre data og systemer slik at kunder og ansatte skal kunne bruke tjenestene på en sikker måte. Vi jobber risikobasert med temaet og gjennomfører sårbarhetsanalyser, trussel- og risikovurderinger. Disse vurderingene danner grunnlag for forbedring og sikkerhetstiltak.

Blant de største truslene banken har identifisert er:

- Datainnbrudd med tyveri av informasjon. Datainnbrudd er å skaffe seg tilgang til hele eller deler av et datasystem uten lov, for eksempel ved å utnytte svakheter i en programvare eller misbruke brukernavn og passord.
- Leverandørkjedeangrep: Først angripes en leverandør, deretter kunden eller andre leverandører som inngår i kjeden.
- Tjenestenektangrep (også kjent som DDoS-angrep (Distributed Denial of Service)), hvor angriperen

forsøker å hindre at legitime brukere får tilgang til en tjeneste eller informasjon, for eksempel e-post eller nettsider, ved å angripe en nettressurs.

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber kontinuerlig med tekniske tiltak. Samtidig jobber vi også med å styrke vår sikkerhetskultur og kompetanse på området for å gjøre oss bedre rustet i kampen mot digitale angrep.

I 2023 har vi blant annet:

- Gjennomført sikkerhets- og risikovurderinger ved implementering av nye produkter og tjenester.
- Gjennomført opplæringsprogram på informasjonssikkerhet for alle ansatte
- Oppdatert beredskapsplanverket.

Etterlevelse og åpenhet

Etterlevelse av lovverk og retningslinjer samt åpenhet er en forutsetning for å bevare SpareBank 1 Sørøst-Norges integritet og tillit fra kunder, samarbeidspartnere og samfunnet. Vi skal alltid kunne gjøre rede for våre beslutninger og handlinger, og hvilke avgjørelser og dokumentasjon som ligger til grunn. Vi oppfordrer også våre kunder og samarbeidspartnere til åpenhet og etterlevelse av lovverk og rutiner.

I 2023 har vi:

- Gjennomført internkontroller på bærekraftsaspekter, herunder kontroller knyttet til investeringsrådgivningssaker og vurdering av kunders bærekraftsprefranser, kontroll av kvalitet på bærekraftvurderinger av lån i bedriftsmarkedet – i lys av kredittstrategi og policy for bærekraft – samt kontroller knyttet til lov om bærekraft (offentliggjøringsforordningen og klassifiseringsforordningen) og åpenhetsloven.
- Holdt faste kvartalsvise møter mellom avdelingene compliance og bærekraft for overvåking av regelverksutvikling på bærekraftområdet.
- Ferdigstilt første del av kompetanseløft for hele organisasjonen på bærekraftsområdet, og startet andre fase, som handler om å ta kompetansen i bruk i det daglige arbeidet.
- Utviklet et kurs sammen med BI om bærekraft for eiendomsmeglere og administrativt ansatte i meglerforetak, godkjent av Finanstilsynet, som våre eiendomsmeglere har gjennomført.
- Gjennomført Agenda Bærekraft, konsernets årlige bærekraftsuke, der de ansatte fikk en innføring i temaer som fordommenes psykologi; sammenhengen mellom mentale og økonomiske vansker; bransjenorm for finansiell inkludering; utenforskap; samt bankens eget arbeid for likestilling, mangfold og inkludering.
- Tilbudt tjenesten Vedlikeholdskalenderen, en tjeneste til boligeiere, som gir dem råd og tips for å vedlikeholde boligen sin. Vedlikehold er skadeforebygging i praksis, som bidrar til god utnyttelse av ressurser som allerede er i bruk og som er med på

å redusere avfall. Tjenesten er en åpen løsning på nettsiden.

Likestilling, mangfold og inkludering

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal jobbe aktivt for likestilling, mangfold og inkludering både i egen virksomhet og overfor kunder og samarbeidspartnere. Les mer om vårt arbeid i egen virksomhet under «Våre medarbeidere». Det eksterne perspektivet er vel så viktig som det interne. Som en betydelig finansaktør har SpareBank 1 Sørøst-Norge stor påvirkningskraft, og vi skal bruke denne kraften til å påvirke våre kunder, leverandører og samarbeidspartnere i positiv retning.

Vi skal stille krav til likestilling, mangfold og inkludering til de største aktørene vi jobber med, og fremme likestilling blant våre kunder gjennom produkter og tjenester vi leverer. Banken vil ha medarbeidere som reflekterer og rådgir samfunnet den er en del av uavhengig av kulturell bakgrunn, etnisitet og religion og kjønn. Vi har nulltoleranse for diskriminering, både på arbeidsplassen og mot kunder, samarbeidspartnere og samfunnet ellers.

Banken tilbyr også kundene juridisk assistanse, i samarbeid med Legalis. Særlig hjelp med å utforme samborderkontrakt er viktig for å sikre begge parter i forholdet økonomisk.

I 2023 har vi:

- Revidert spørsmålene i ESG-modulen for å bedre forstå hvordan våre bedriftskunder ivaretar menneske- og arbeidsrettigheter i egen virksomhet og mot leverandører.
- Besluttet å opprette et mangfoldsforum som involverer forretningssiden vår, slik at vi bedre kan utnytte påvirkningskraften vår ut mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere.

Veien videre

- Mangfoldsforum skal i gang, og skal blant annet sette mål og handlingsplan for videre arbeid med likestilling, mangfold og inkludering internt og eksternt.
- Utvalgte miljøer, inkludert kundeservice i personmarkedet, vil få et kompetanseløft på digital og finansiell inkludering, med særlig vekt på hvordan vi kan hjelpe eldre å mestre digitalbanken.
- Opplæring og bevisstgjøring om varslingskanaler

Risiko og muligheter

Ansvarlig rådgivning som bygger tillit, er vesentlig for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Både i daglig drift og forretningsutvikling er det nødvendig å behandle kundenes og de ansattes personopplysninger på en forsvarlig måte. Finansbransjen er kontinuerlig utsatt for nye korrupsjonsmetoder. Økt og tettere samarbeid med blant annet SpareBank 1-alliansen,

aktører i verdikjeden og andre i finansbransjen vil styrke vår kompetanse og redusere risiko knyttet til nye korrupsjonsmetoder.

Likebehandling av kunder kan generelt være en utfordring for bank og finans. For eksempel får bedrifter startet av kvinner sjeldnere finansiering, noen grupper mangler BankID eller Vipps og blir dermed digitalt ekskludert, det fysiske banklokalet kan være lite tilgjenge-

lig, eller bankens ansatte speiler ikke mangfoldet blant kundene godt nok. Vi er fysisk til stede i lokalsamfunnene våre i langt større grad enn de fleste andre banker, og hvis vi kan utmerke oss med likebehandling også på andre områder kan vi bli attraktive for flere av disse gruppene. Også overfor våre næringskunder kan vi sette søkelyset på å redusere utenforskap. Det støtter lokal næringsutvikling og kan bidra til å skape arbeidsplasser.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk
- Policy for håndtering av interessekonflikter
- Policy for godtgjørelse
- Policy for personvern
- Policy for eierstyring og selskapsledelse
- Policy for egnethetsvurdering
- Policy for compliance
- Standard for varsling av kritikkverdige forhold
- Policy for bærekraft

ANSVARLIG AVDELING

- Compliance
- HR

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.3 Etterleve sanksjonsregelverket
- 1.5 Ivareta IT-sikkerhet
- 1.6 Ivareta personvern
- 1.7 Være proaktiv og rådgi kundene
- 1.8 Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1 Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.3 Sosial bærekraft: Likestilling, mangfold og inkludering

OPPLÆRING

- Alle ansatte: nanolæringer om informasjonssikkerhet
- Styret og utvalgte ansatte: opplæring i personvern
- Alle rådgivere autorisert via Finansnæringens Autorisasjonsordninger (FinAut) gjennomfører årlig kompetanseoppdateringer på sine fagområder, samt i etikk og god skikk
- Alle ansatte som selger forsikring gjennomfører årlig 15 timer etterutdanning
- Alle ansatte i Risk og Compliance skal bli trygge på bærekraftkrav, retningslinjer, lovverk og risikoer
- Rådgivere: kurs i sosial bærekraft i kunderelasjon

TILTAK

- Bærekraft- og klimarisikovurderinger
- Internkontroller kvartalsvis på bærekraft
- Søkelys på sosial bærekraft i kunderelasjon
- Kompetanse- og egnethetsvurdering av styret

GRI 205-2,3 og 418-1
404-2,3

PRB 5.1, 5.2

FNs GC 2, 10

SDG 16.5

ESRS GOV-3, S4-1,
S4-3, S4-4, G1-1, G1-3,
G1-4

Arbeid mot økonomisk kriminalitet

I bærekraftstrategien er bekjempelse av økonomisk kriminalitet en stor del av vårt arbeid for å drive ansvarlig. Vi ønsker å ta et ansvar ut over det som er lovpålagt; vi har både kompetanse, ressurser, mulighet til å påvirke positivt, og behov for å redusere risiko innen svindel, hvitvasking og terrorfinansiering.

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Kriminaliteten som rammer finanssektoren blir stadig mer kompleks, og har innvirkning på tilliten i samfunnet. Konsernets innsats for å forebygge og avdekke kriminalitet blir derfor viktigere.

Finansnæringen har en sentral samfunnsfunksjon og utgjør en viktig del av den kritiske infrastrukturen i Norge. Uten fungerende betalingssystemer vil samfunnsmaskineriet stoppe opp. Konsernet er klar over sitt samfunnsansvar og jobber kontinuerlig for å forebygge og begrense muligheten til å utnytte vårt tjenestetilbud til kriminelle formål. Dette arbeidet knyttes opp mot bærekraftsmål 16, delmål 16.4, om å redusere ulovlige finans- og våpenstrømmer samt bekjempe alle former for organisert kriminalitet.

Bankens avdeling for økonomisk kriminalitet er delt inn i to hovedansvarsområder: 1) arbeid mot hvitvasking, terrorfinansiering, og sanksjoner, og 2) kundesikkerhet.

Bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og etterlevelse av sanksjoner

Hvitvasking av penger er en forutsetning for at lovbrysterne skal få utnyttet utbyttet fra de fleste former for kriminalitet, fra ulovlig våpenhandel og narkotika til menneskesmugling og terrorisme. Stopper vi hvitvasking bidrar vi derfor til å skape tryggere samfunn og tillit til det finansielle systemet.

Kundesikkerhet: bekjempe svindel og bedragerier

Svindel og bedrageri kan være rettet mot offentlig så vel som privat sektor. I offentlig sektor kjennetegnes dette ofte ved utnyttelse av tillitsbaserte støtteordninger, som offentlige trygde- og subsidieordninger. I tillegg kommer skatte- og avgiftsunndragelser. Bedrageri mot private kan deles inn i bedrageri mot privatpersoner eller mot næringsaktører/bedrifter. Dette er en utbredt kriminalitetsform som kan ha store konsekvenser for dem som rammes. Flere saker viser at midler som stammer fra bedrageri brukes til å finansiere annen form for kriminalitet, eksempelvis hvitvasking av penger.

Hva ble gjort i 2023?

- Økt informasjonsarbeid både ut mot kunder og internt i konsernet:
 - Foredrag om økonomisk kriminalitet for kunder
 - Opplæring internt (6–8 digitale kurs for alle ansatte, samt webinarer med ulike tema)
 - Utarbeidet opplæringsløp for nyansatte
- Tettere samarbeid med blant annet SpareBank 1-alliansen og tverrfaglig samarbeid internt i banken:
 - Etablerte faste møter med SpareBank 1 Utvikling for å utveksle erfaringer og samarbeid om transaksjonsovervåkning.
 - Opprettet egne roller dedikert til henholdsvis person- og bedriftsmarkedet, for å styrke samarbeidet med disse avdelingene.
 - Etablerte grupper i person- og bedriftsmarkedet med særlig kompetanse på å bekjempe økonomisk kriminalitet.
- Styrket arbeidet mot økonomisk kriminalitet ytterligere, ved å øke bemanningen fra 9 til 11 årsverk.
- Videreutviklet saksbehandlingsverktøy og innsamling av data for å forbedre det statistiske grunnlaget:
 - Sikre kvalitet og effektivitet av analysearbeidet
 - Etablerte og reviderte standarder og arbeidsinstruksjoner som sikrer at saker bankens ansatte melder inn til Økonomisk kriminalitet holder god kvalitet.
 - Det er etablert en prosess hvor en robot gjør tiltak, blant annet sperringer, i saker hvor kunder er utsatt for mulig svindel eller svindelforsøk.
 - Det er etablert en digital reklamasjonsløype for innmelding av svindler som gjelder kontotransaksjoner fra nett-/mobilbank.

Tall hvitvasking og terrorfinansiering

Tall per 31.12.2023:

Antall flagginger		Antall fullførte tiltak		Antall innsendte mistenkelige transaksjoner	
2022	2023	2022	2023	2022	2023
Ca. 21 000	15 973	1 291	2 264	325	275

Arbeidet har blitt mer treffsikkert det siste året: mens hver 16. flagging resulterte i et gjennomført kundetiltak i 2022, resulterte hver 7. flagging i 2023 i kundetiltak. Det jobbes hele tiden med analyse av transaksjonsovervåkingen vår, for å øke treffsikkerheten.

Tall kundesikkerhet

Det var en betydelig økning i antall svindelsaker i 2023. Det er per nå ikke mulig å identifisere eksakte tall for svindel da svindelofrene ofte blir svindlet i flere kanaler. En svindelsak kan dermed bestå av reklamasjoner på VISA, kredittkort, nettbank og Vipps. Svindler knyttet

til reklamasjoner på kredittkort og Vipps-transaksjoner behandles internt hos disse selskapene og ikke i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Basert på innsamlede data estimerer vi likevel følgende tall for etter 2023 kontotransaksjoner og korttransaksjoner:

Estimerte tall knyttet til svindelsaker: kontotransaksjoner

Kategori	2022	2023
Antall behandlede svindelsaker, kontotransaksjoner	197	236
*Potensielt tap f.eks. rene kortsvindler	9 487 000	12 865 478
**Reddet	6 220 000	4 648 105
Tap som bæres av kunden	2 833 000	5 952 875
Tap som bæres av banken	434 000	1 840 393

* Potensielt tap er summen av de transaksjoner som ble overført ut av banken i forbindelse med svindelen, inkl. kort og Vipps.

** Reddet er de pengene som banken har fått tilbakeført fra mottakende virksomheter ifm. svindelen, eller som vi har klart å forhindre at har gått ut av kundens konto.

Estimerte tall knyttet til svindelsaker: korttransaksjoner

Kategori	2022	2023*
Antall behandlede svindelsaker med kort	723	1 188
Samlet tap kortsvindler	5 449 530	6 626 008
Tap som bæres av banken	1 877 000	2 992 928
Tap som bæres av kunden	1 805 615	832 903
Tap som bæres av kortselskapene	1 767 914	2 800 176

* Tall 11-28.11.23. Tall 29.11-31.12.23 er ikke med i denne statistikken fordi Nets har overtatt bankens behandling av disse sakene fra den aktuelle datoen.

Veien videre

- SpareBank 1 Sørøst-Norge vil fortsette å forbedre rutiner og etterlevelse, gjennom: Økt informasjonsarbeid og opplæring internt i form av faglig oppdatering, fysiske møter på lokalbankkontor minst årlig, temaforedrag på Teams, og fokusuke med foredrag og aktiviteter for hele konsernet.
- Økt fokus på kundepleie og -oppfølging, spesielt i svindelsaker hvor våre kunder er svindelofferet. Slik tar vi vare på kunden, forebygger mot ytterligere hendelser, og tar samfunnsansvar.
- Informasjonsarbeid ut mot markedet og kundene våre: Foredrag, eksempelvis for pensjonistforeninger, idrettsforeninger, minoritetsfellesskap og utdanningsarenaer, men også når kunden tar kontakt med banken.
- Økning av bemanningen i Økonomisk kriminalitet med ytterligere 2–3 årsverk i løpet av våren 2024. Oppbemanningen gjelder både operativt team og fagressurser.
- Økt bruk av robotiserte prosesser i arbeidet med å innhente oppdaterte opplysninger fra bankens kunder.
- Ytterligere forbedring av IT-systemer for å sikre mer effektive arbeidsprosesser.
- Å inkludere i relevante rutiner spørsmål om etterlevelse av sosiale minstestandarder i tråd med EU-taksonomien

Risiko og muligheter

Risikoen ved å ikke bekjempe økonomisk kriminalitet er å bryte lovkrav og svekke bankens omdømme hos kunder og i samfunnet ellers. SpareBank 1 Sørøst-Norges arbeid mot økonomisk kriminalitet bidrar til finansiell stabilitet, reduserer faren for hvitvasking og terrorfinansiering og beskytter bedrifter og enkeltmennesker mot svindel og bedragerier.

Kunstig intelligens (AI)

Kunstig intelligens (AI) er en risiko ved at kriminelle raskt når ut til mange, og kan bruke mer sofistikerte og overbevisende fremgangsmåter ved blant annet svindel. AI kan for eksempel kloner nettsteder i løpet av sekunder og tilpasse dem basert på originalen, for å gi et reelt inntrykk til brukeren.

På den andre siden kan AI gi banken store muligheter for å effektivisere overvåking. Det kan identifisere mistenkelige transaksjoner og mønstre.

Uroligheter i verden

Økt politisk ustabilitet og konflikter som krigen i Ukraina kan skape et gunstig miljø for ulovlige økonomiske aktiviteter, inkludert hvitvasking.

På den annen side kan internasjonalt samarbeid styrkes for å takle grenseoverskridende hvitvasking i lys av globale uroligheter.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

ANSVARLIG AVDELING

- Økonomisk kriminalitet

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.1** Forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering
- 1.2** Forebygge svindel mot kundene
- 1.3** Etterleve sanksjonsregelverket
- 1.4** Bekjempe cyber-trusler
- 1.5** Ivareta IT-sikkerhet
- 1.7** Være proaktiv og rådgj kundene
- 1.8** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis

OVERORDNEDE TILTAK

- Økt fokus på bruk av digitale verktøy
- Tett samarbeid med SpareBank 1-alliansen
- Informasjonsarbeid internt og eksternt: foredrag, opplæring m.m.

GRI SB1SON-1, 205-1,2,3, 404-2,3

PRB 5.1

FNs GC 2, 10

SDG 16.4

SFDR PAI 11

ESRS G1-3, G1-4, S4-4

EU-TAKSONOMI §3(c), §18

OPPLÆRING

- Rollebaserte e-læringscase gjennom året for alle ansatte, for eksempel korrupsjon og interessekonflikter, sanksjoner, trender og bærekraft
- Avdelingsdiskusjoner basert på casene

Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling

Som en sentral regionbank i Sørøst-Norge, spiller SpareBank 1 Sørøst-Norge en nøkkelrolle i å styrke det lokale næringslivet og samfunnet som helhet. Med vår gode forståelse av lokale behov og vår ekspertise innen rådgivning, skaper vi verdifulle og langvarige kundeforhold.

Engasjement i lokalsamfunnet

Idrett og kultur er viktige for vårt lokalsamfunn. Derfor bidrar vi med midler og heier frem både små og store hverdagshelter i jakten på deres drømmer. Vi er til stede der du bor og støtter alt fra festivaler, håndball- og fotballcuper til lag og foreninger som bidrar til å gjøre hverdagen litt bedre for alle i våre lokalsamfunn.

Våre sparebankstiftelser (Se side 149), som er blant våre største eiere, reinvesterer en stor del av bankens overskudd tilbake i samfunnet. Dette støtter lokale lag, foreninger og initiativer som fremmer gode oppvekstmiljø og utvikling. Stiftelsene støtter lokale prosjekter som skaper verdi over tid – og som er til nytte og glede for mange.

Verdiskaping i lokale bedrifter

Vårt «Bedriftsløfte» handler om å styrke og utvikle små og mellomstore bedrifter (SMB) i Sørøst-Norge. Med mål om å være den ledende banken for SMBer, fokuserer vi på å støtte virksomheter som er avgjørende for regionens økonomi. SMBer utgjør en stor del av arbeidsmarkedet i vårt område, og ved å støtte disse bedriftene, bidrar vi

til å redusere arbeidsløshet og fremme jobbskaping.

PRB
2.1

I tråd med prinsippene for ansvarlig bankvirksomhet, forplikter vi oss til å bidra aktivt til veksten og suksessen til lokale SMB-er.

Vår innsats er ikke bare viktig for økonomien, men også for å skape et sterkere, mer inkluderende samfunn.

For å styrke SMBene har vi derfor hatt følgende mål i 2023, og vil ha samme mål om årlig forbedring fra 2023 til 2024:

- øke våre bedriftskunders innvilgede søknader om tilskudd fra det offentlige med 5 prosent i 2023 sammenlignet med 2022, hvor bankens kunder fikk godkjent 117 søknader om tilskudd fra offentlige støtteordninger.¹ Data fra de offentlige støtteordningene var ikke tilgjengelige for 2023 tidsnok for å inkluderes i årsrapporten.
- øke bruken av Konjunktur Sørøst (besøk på nettsider og deltagelse på arrangementer) med 10 prosent i 2023 sammenlignet med 2022.

	2022	2023	% endring
Bruk av Konjunktur Sørøst	Ca. 8 647	Ca. 6 868	-21 %*

¹ Offentlige støtteordninger inkludert er ENOVA, Innovasjon Norge, SkatteFUNN, Forskningsrådet, og Regionalt forskningsfond (Vestfold og Telemark, og Viken).

Volum og andel av næringslån til mikro-SMBer

	Antall kunder	Utlån (mrd. nok)	% av totale næringslån
2022	11 352	17,8	77,4
2023	11 494	16,5	71,9

* 0-10 ansatte og maks 2 mEUR (21,907 mnok etter kurs per 31.12.2022, 22,481 mnok etter kurs 31.12.2023) saldo på utlån/kreditt. Nedgangen i utlån til SMBer kan ha sammenheng med den generelt mer krevende markedsituasjonen i 2023.

Hva ble gjort i 2023?

Konsernet har i 2023 støttet lokal næringsutvikling og lokalt samfunnsansvar blant annet ved å:

- Gjennomføre ZURF-programmet og se på flere muligheter for vekst og synergier for lokal næringsutvikling som følge av programmet
- Bidra aktivt i utviklingen av et kompetansetilbud til SMBer i samarbeid med FNs Global Compact og Miljøfyrtårn
- Bidra med kurs og propelljakt for lokale ungdomsbe-

drifter i samarbeid med Ungt Entreprenørskap

- Aktivt tilby vår kompetanse til oppstartsbedrifter via lokale avtaler med gründermiljøer
- Undersøke hvilke forventninger bedriftene og husstandene har til økonomi, investeringer og ulike temaer innen bærekraft. Forventningsundersøkelsene, de grundigste i sitt slag i Sørøst-Norge, ble gjort av Konjunktur Sørøst (konsernets konjunkturbarometer for Sørøst-Norge) både våren og høsten 2023, og viser lokale resultater for 17 ulike steder i Sørøst-Norge.

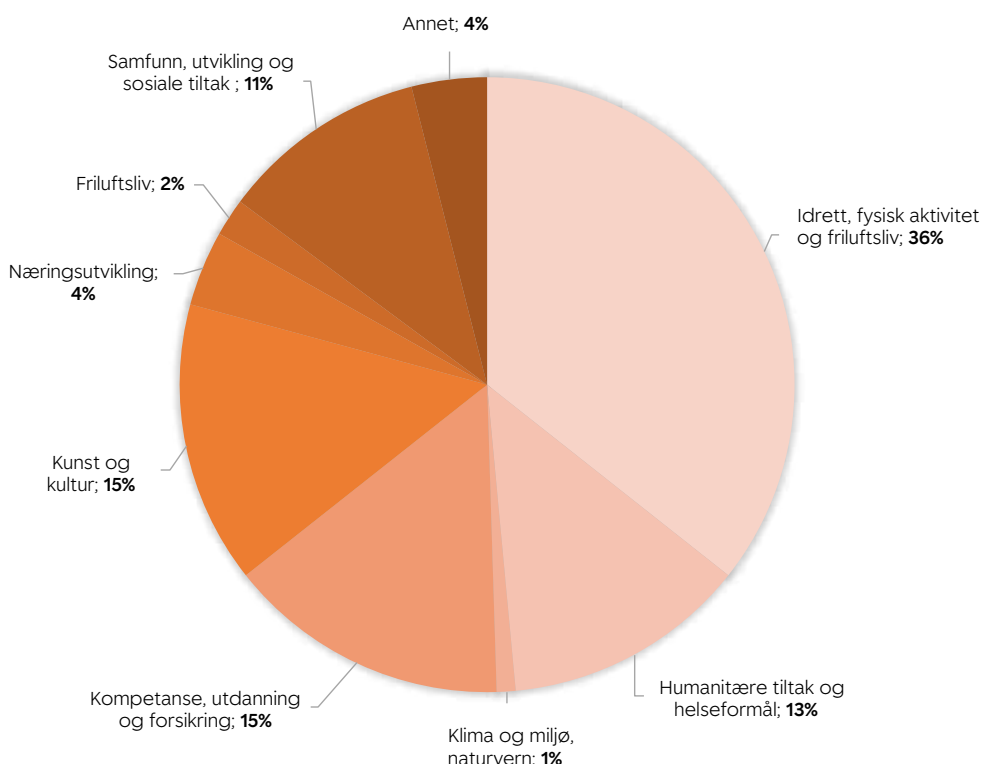
Vi formidlet resultatene i samarbeid med alle lokale næringsforeninger i markedsområdet.

- Koordinere sin satsing på samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN) innenfor bærekraftig

regional utvikling og kompetanseutvikling

- Vedta innkjøpspolicy og retningslinjer for markedsføring, begge med egne punkter om å ta ekstra hensyn til lokale leverandører

Sparebankstiftelsene delte i 2023 ut 187,4 mill. kroner:

Veien videre

- Videreføre og utvide samarbeidsavtaler med program og næringshager som bidrar til bærekraftig og fremtidsrettet utvikling i vår region
- Bidra med kurs for ungdoms- og videregående skoler innen økonomi og karrierevalg i samarbeid med Ungt Entreprenørskap
- Bidra med kurs og kompetanseheving innenfor tema innen økonomi og selskapsstyring i lokalsamfunnene vi er en del av
- Samarbeide med andre aktører i regionen (f.eks. Universitetet i Sørøst-Norge) for å styrke kompetanse innenfor miljømessig og sosial bærekraft
- Presentere bærekraftbarometeret for Sørøst-Norge, som del av SpareBank 1s nye nasjonale bærekraftbarometer

Risiko og muligheter

Konsernet er lokalisert i et av de raskest voksende områdene i landet. Det gir oss flere muligheter til kraftfulle løft for lokal bo- og næringsutvikling. Sparebankstiftelsene har mye kapital; det muliggjør flere gode prosjekter og aktiviteter. Et tettere samarbeid med USN vil fortsatt være naturlig. Tiltak for å unngå eller redusere utenforskap er et mulig område for økt samarbeid med stiftelsene og USN, siden flere i Sørøst-Norge er utenfor arbeid og utdanning enn i resten av landet.

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal være den personlige regionbanken som gir verdi til lokalt næringsliv, folk og samfunn. Den lokale dimensjonen skal styrkes, og arbeidet for å støtte lokale gründere er svært viktig.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for bærekraft
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk

ANSVARLIG AVDELING

- Marked
- BM
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.8** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.2** Satse på samfunnsansvar med stiftelsene
- 2.4** Konjunktur Sørøst: Dele kunnskap for lokal næringsutvikling
- 2.7** Hjelp SMB-kunden å lykkes: tilskudd, anbud, gründeratsing, sosial bærekraft

OVERORDNEDE TILTAK

- Konjunkturbarometeret Konjunktur Sørøst
- Undersøkelser av folks- og bedrifters forventninger 17 steder i Sørøst-Norge
- Rådgj små- og mellomstore bedrifter om støtteordninger

OPPLÆRING

- Informasjonsdeling om nærings- og samfunnsutvikling via Konjunktur Sørøst i diverse foredrag etc.
- Konjunktur Sørøst som del av opplæring for nyansatte

GRI 404-2,3

FNs GC 7-9

SDG 8.3, 8.5, 9.2, 9.4, 11 a), 13 a)

ESRS S3-4, S3-5

Etisk markedsføring

I SpareBank 1 Sørøst-Norge har vi fokus på at produkter og tjenester er enkle å forstå. All markedsføring skal skje på en etisk og forsvarlig måte slik at kunden lett kan oppdatere seg for å ta de rette beslutningene.

Vi følger Grønnvaskingsplakaten, og markedsfører ikke produkter som bærekraftige om de ikke er det. Vi følger også opp våre samarbeidspartnere med hensyn til miljø, sosiale forhold og ansvarlig drift, i tråd med konsernets bærekraftpolicy. Det er ikke rapportert om brudd på regelverk og retningslinjer for produkt- og tjenesteinformasjon og merking, kommunikasjon og markedsføring i 2023.

Hva ble gjort i 2023?

- Ansatte i markedsavdelingen gjennomførte kurs om grønnvasking, åpenhetsloven og sammenheng mellom merkevarebygging og bærekraft i februar 2023
- Signerte avtale som aktivitetspartner til Odds Ballklubb Kvinner, via prosjektet Like Muligheter
- Gjennomførte «Byttehelg» på tre ulike steder i regionen vår
- Som en del av «Skibanken», delte vi ut 60 par gratis ski til organisasjoner i vårt nærrområde
- Grønne/bærekraftige produkter og tjenester er

inkludert i våre digitale markedsaktiviteter

- Delte relevant innhold fra vårt konjunkturbarometer for Sørøst-Norge, Konjunktur Sørøst, i konsernets egne kanaler
- Nye retningslinjer for markedsføring dekker blant annet mangfold i billedbruk og sponning, personvern, grønnvasking, og kunstig intelligens

Veien videre

- Sikre god kjønnsbalanse i arbeidet med sponsorat og sponsoraktiviteter
- Definere aktivitetsplan for 2024 sammen med Odds Ballklubb Kvinner og Like Muligheter
- Gjennomføre Byttehelg på flere steder i regionen
- Initiativ overfor våre boliglånskunder på energimerking, energiltak og grønne boliglån
- Fortsette å dele relevant innhold fra Konjunktur Sørøst i konsernets egne kanaler
- Integre grønne/bærekraftige produkter og tjenester i kampanjeuttak

- Oppdatere oss på regler for bærekraftpåstander og forbrukervern i det grønne skiftet

Risiko og muligheter

Markedet forventer ansvarlig markedsføring for å opprettholde tillit og et godt omdømme. Myndighetene bryr seg i økende grad om grønnvasking, og risikoen for bøter kan øke med nye direktiver for miljøpåstander og forbrukervern i det grønne skiftet. Risikoen er trolig størst i situasjoner der banken sitter på mer informasjon enn kunden. Vi vil også sikre samsvar mellom hva vi sier og hva vi gjør innen sosial bærekraft. Samtidig kan markedsarbeidet være bankens lyttepost hos kundene, bidra til produkt- og tjenesteutvikling på bærekraftområdet, og hjelpe kunder som ønsker å ta ansvar for miljø og sosiale forhold.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for bærekraft
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk
- Retningslinjer for markedsføring

ANSVARLIG AVDELING

- Marked
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.8** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis

OPPLÆRING

- Bevissthet rundt temaet via blant annet risikoworkshop
- Kompetanseløft om bærekraft i markedsføring, og kommende regler om grønnvasking og miljøpåstander

TILTAK

- Integrering av bærekraft i markedsføringskampanjer og i merkevarearbeidet
- Sponsorstrategi hensyntar bærekraft
- Integrering av grønne/bærekraftige låneprodukter i kampanjer/aktiviteter
- Inngå avtale som aktivitetspartner via Like Muligheter

GRI 203-1 og 417-1,2,3

FNs GC 2

SDG 8.3, 9.4, 13.3, 16.5

ESRS S4-4

Bærekraft i sparing og plassering

Våre kunder investerer betydelige midler i verdipapirfondene vi distribuerer. Vi har derfor mulighet til å påvirke fondene til å legge mer vekt på miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG) i sine investeringer.

SpareBank 1 Sørøst-Norge følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond. Banken krever at forvaltere det inngås distribusjonsavtale med dokumenterer at de har bærekraftskrav til investeringene de gjør. SpareBank 1 ønsker å gjøre det lettere for kunden å velge verdipapirfond som passer dem, både med hensyn til avkastning og andre forhold relevant for samfunnet og kundene. Derfor vil vi tydelig merke hvilke fond som er, og ikke er, i tråd med våre retningslinjer.

Hva ble gjort i 2023?

- Banken tok i bruk et verktøy SpareBank 1 Utvikling DA lanserte for investeringsrådgivere. Det inkluderer spørsmål for å avklare kundenes bærekraftpreferanser, i lys av offentliggjøringsforordningen, EU-taksonomien og MiFID II.
- SpareBank 1 Sørøst-Norge reviderte rutine for investeringsrådgivning slik at vi informerer kunden om bærekraftsrisiko i investeringer, og investeringsrisiko i bærekraftsinvesteringer, før kunden investerer.
- Oppdatering av SpareBank 1s bærekraft-retningslinjer for distribusjon av verdipapirfond.
- Det er gjennom året også lansert grønne innskuddsprodukter for både kunder i bedrifts- og privatmarkedet.

Konfliktene i verden rundt oss har økt oppmerksomheten rundt investeringene til fondene vi distribuerer. Fondene stoppet i 2022 all handel av verdipapirer og ekskluderte selskaper med eksponering mot Russland. Fagforbundet og Norsk Folkehjelp har i 2023 undersøkt om norske banker, inkludert SpareBank 1-bankene, har investert i selskaper knyttet til Israels aktivitet på Vestbredden og i Gaza. Vi tar funnene i kampanjen på alvor, og har fulgt opp kunder som har kontaktet oss. SpareBank 1 forventer at forvalterne av fond vi distribuerer ikke investerer i selskaper som medvirker til, eller er ansvarlig for, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner. Vi sjekker jevnlig fondenes investeringer opp mot selskaper svartelistet av Norges Bank Investment Management og/eller FNs Global Compact. Sistnevnte støtter seg på vurderingene til FNs menneskerettsråd, som løpende følger opp og svartelister selskaper knyttet til konkrete menneskerettsbrudd. Hvis et fond har investert i et selskaper som er svartelistet, skal forvalteren enten ekskludere investeringen eller påvirke selskapet til å fjerne skaden eller risikoen innen rimelig tid.

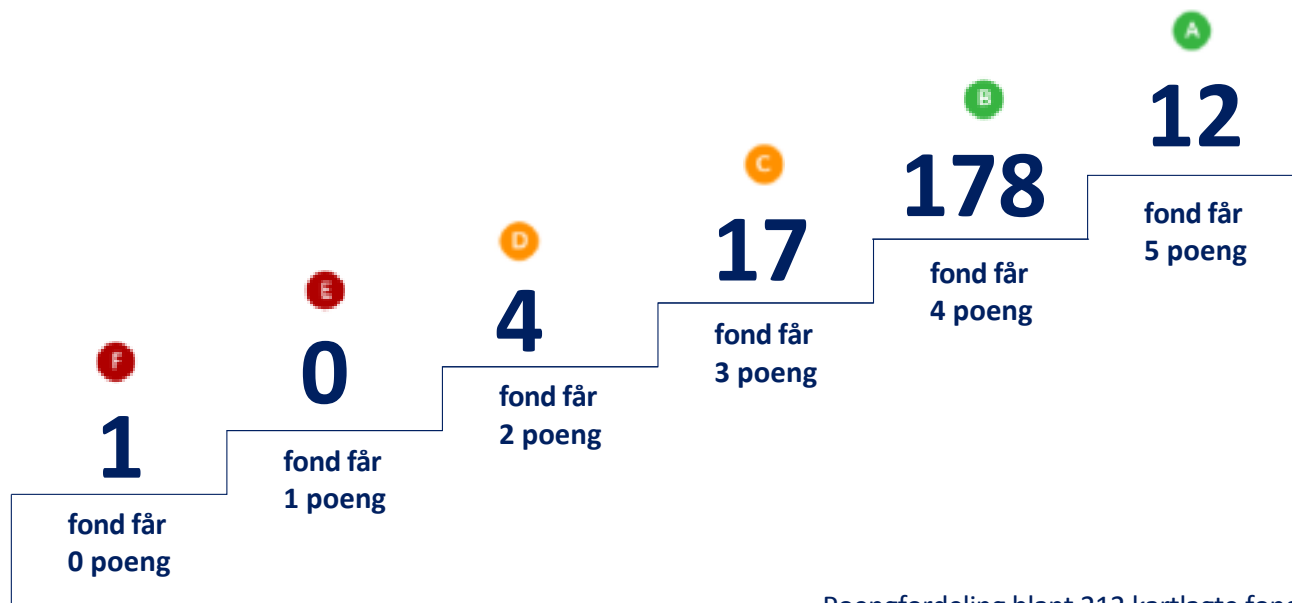
Gjennom våre retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond har vi definert hva vi **oppfordrer** til at forvalterne av verdipapirfondene vi distribuerer skal

gjøre innen bærekraft; hva vi **forventer** av dem; og hva vi **krever** av dem. Dersom en forvalter bryter med kravene og etter dialog med oss ikke endrer praksis, stopper vi distribusjonen av det aktuelle verdipapirfondet.

Vi forventer at fondsforvalterne er aktive eiere og ekskluderer selskaper og sektorer for å sørge for en mer bærekraftig utvikling for selskapet isolert sett, men også for samfunnet og miljøet. Dette kan også være viktig for at fondene skal gi våre kunder god avkastning. Forvalterne av fondene vi distribuerer skal signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapportere på hvordan de etterlever dem.

SpareBank 1 lanserte ESG-merking av fond i 2020. Merkingen viser hvordan selskapene har dokumentert det arbeidet de gjør med bærekraft gjennom ansvarlig eierskap, samfunnsnyttige investeringer eller eksklusjon. For å kartlegge fondenes ESG-forhold har forvalterne måttet besvare et spørreskjema som dekker tre kriterier: negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Basert på svarene har fondene fått en karakter fra A til F. I tillegg gjøres stikkprøver for å sikre at fondene har fått riktig karakter. Merkeordningen er under oppdatering, se under, derfor hentet vi ikke inn ny ESG-informasjon fra forvalterne for 2023. Slik ordningen fungerer per 31.12.23 møter fond med karakter A, B eller C våre minimumskrav innen bærekraft, og kan inkluderes blant våre anbefalte fond hvis de møter andre kriterier.

Tabellen under viser fordelingen av karakterene for 2023 i merkeordningen. Karakteren til fondene som var i distribusjon i 2022 er uendret. Vi har i løpet av året utvidet tilbudet av fond som har bærekraft som formål (Artikkel 9-fond), fordi kundene etterspør dette. 11 nye fond har kommet til i 2023; 4 har fått karakter A, 7 karakter B.

De aller fleste fondene får karakter B. Vi mener dette er fond med aktive porteføljeforvaltere som har en god tilnærming til miljø- og samfunnsmessige forhold.

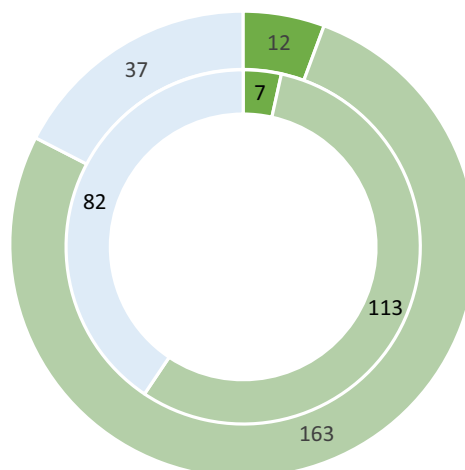
- Kun én av fondsforvalterne (som forvalter 5 fond) oppgir at de ikke stemmer på generalforsamling.
- Samtlige forvaltere oppgir at de har signert FNs prin-

sipper for ansvarlige investeringer og rapporterer på etterlevelse.

Grunnlaget for fondsmerkingen er en analyse av alle 212 verdipapirfond SpareBank 1-alliansen distribuerer. Tabellen under viser antall fond som tilfredstilte de ulike kriteriene i undersøkelsen:

Screening	2022 202 fond totalt	2023 212 fond totalt
NEGATIV SCREENING, fondet investerer ikke i selskaper som:	2022	2023
Investerer i kontroversielle våpen	201	211
Investerer i våpen eller militært utstyr til restriktive land	199	209
Får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull	193	203
Bidrar til alvorlig miljøskade	199	209
På et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable nivåer av klimagasser	185	195
Er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter	199	209
Er involvert i alvorlige brudd på individuelle rettigheter i krig og konflikt	196	206
Er involvert i grov korrupsjon	194	204
Investerer i tobaksproduksjon	187	197
POSITIV SCREENING	2022	2023
Fond som gjennomfører positiv seleksjon av selskaper basert på samfunnsnyttige ikke-finansielle forhold	9	13
AKTIVT EIERSKAP	2022	2023
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG	199	209
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG og stemmer på generalforsamlinger	197	207
Fond som rapporterer offentlig om hvordan aktivt eierskap utøves	199	209

Både retningslinjene for fond som anbefales og distribueres av SpareBank 1 og merkeordningen ble revidert i 2023 i lys av kravene i offentliggjøringsforordningen (SFDR; Lov om bærekraftig finans, se kapittel «Ansvarlig utlån» for mer informasjon). I vår oppfølging av fondsforvalterne undersøkte vi hvorvidt og hvordan de kategoriserer sine fond etter offentliggjøringsforordningen til EU. I 2023 kan totalt 163 fond kategoriseres som Artikkel 8 (vektlegger miljømessige og sosiale aspekter), mot 113 i 2022, og 12 som Artikkel 9 (har bærekraftige investeringer som formål), opp fra 7 fond i 2022. Kun Artikkel 9-fond kan få toppkarakter i vår merkeordning. I tillegg må fondet innfri alle SpareBank 1s forventninger.

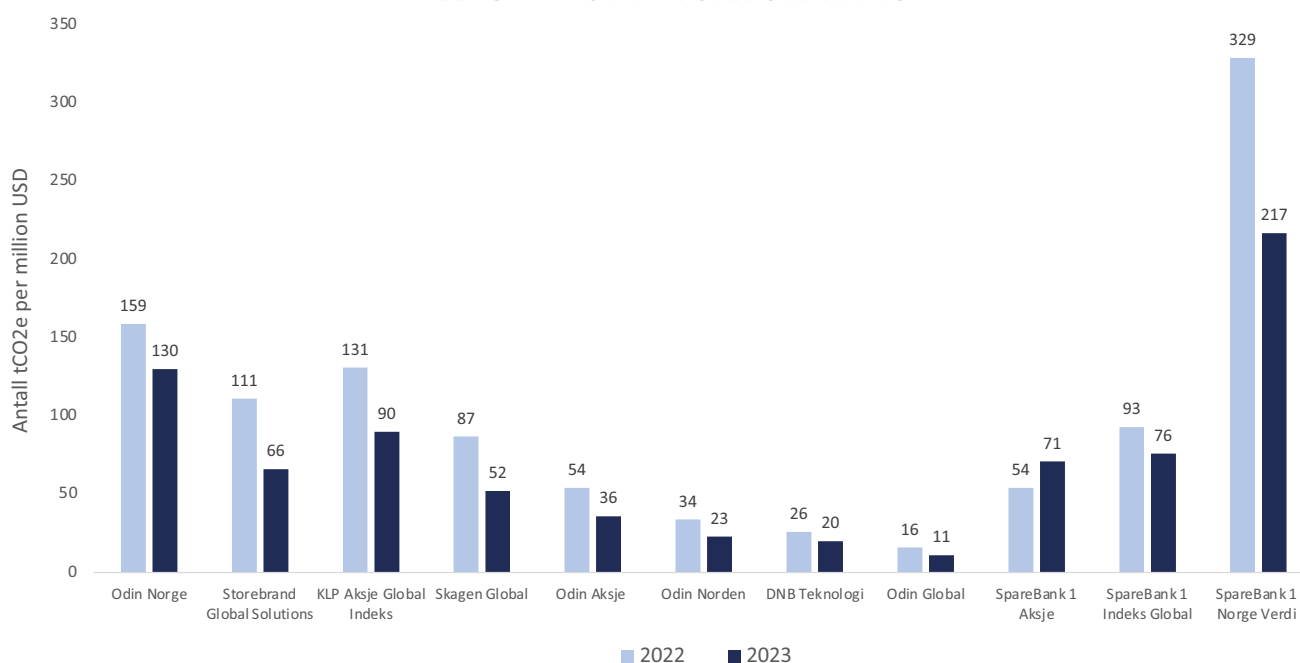
■ Artikkel 9 ■ Artikkel 8 ■ Ikke oppgitt

Figuren viser antall Artikkel 9- og 8-fond i 2022 (innerste sirkel) og 2023 (ytterste sirkel).

En betydelig andel av verdipapirfondene banken distribuerer er fra ODIN, eid av SpareBank 1. Alle ODINs aksjefond er Artikkel 8-fond (Odin Aksje består av flere Odin-fond hvor alle er artikkel 8 eller 9), unntatt artikkel 9-fondene ODIN Bærekraft og Odin Sustainable Corporate Bond. SpareBank 1-fondene er artikkel 8-fond. SpareBank 1 har begynt dialogen rundt fondenes

karbonintensitet med forvalterne. Vi har et betydelig fotavtrykk – og mulighet til å påvirke i positiv retning – både på klima, avfall og ressursbruk gjennom fondsmidlene vi forvalter på vegne av våre kunder. Karbonintensitet er én mulig samleindikator for slik påvirkning.

KARBONINTENSITET I ET UTVALG AV VÅRE FOND

Kilde: Morningstar Direct, tall oppdatert oktober/november 2023

Karbonintensiteten (utslipp per dollar under management) varierer betydelig mellom fondene. Den må analyseres i lys av hvilke bransjer forvalterne investerer i, og hvordan de følger opp porteføljeselskapene på bærekraft. ODIN Norge og SpareBank 1 Norge Verdi er for eksempel mer eksponert mot olje og gass enn de andre fondene i oversikten, og har derfor høyere karbonintensitet. Men hvis disse to fondene påvirker selskapene til en raskere grønn omstilling kan bærekraftseffekten likevel være større enn hos andre fond. Karbonintensiteten deres har gått ned det siste året. Det samme gjelder alle andre utvalgte fond, unntatt SpareBank 1 Aksje. Dette er et fond-i-fond, der beholdningen har blitt utvidet for å redusere portefølje- og forvalterrisiko. Dette økte eksponeringen noe mot fossil energi.

Veien videre

- Den reviderte merkeordningen fases inn i første halvdel av 2024. Scoringemetodikken vil støtte seg mindre på informasjon innhentet fra forvalter, og mer på klassifiseringen av fondene under offentliggjøringsforordningen, samt mer objektiv ESG-informasjon fra en leverandør av ESG-data.
- Kundene skal få tydeligere informasjon om fondenes eksponering mot fossil energi (også fond med god bærekraftmerking kan ha slik eksponering, hvis de har som formål å sikre klimaomstilling).
- Kartlegge status per kjønn på sparevolum og fondsbeholdning, og vurdere markedstiltak basert på resultatene.

Risiko og muligheter

Det er økende etterspørsel etter fond med en tydelig bærekraftprofil, og våre rådgivere har mulighet til å påvirke til bærekraftige investeringer gjennom balansert kundedialog. Konvensjonelle fond kan ha bærekraftsrisiko, men samtidig kan det være risikabelt å investere i dedikerte «bærekraftfond» fordi de har et begrenset investeringsunivers.

En risiko knyttet til slike investeringer er dessuten mangel på informasjon og gode data for å klassifisere noe som bærekraftig; det kan være krevende for både oss som distributør og kundene våre å vite hvilke aktiviteter og investeringer som er å regne som bærekraftige. Det er viktig at vi unngår «grønnvasking» i informasjonen vi gir om verdipapirfond som har fokus på bærekraft. Dette er også et tema som opptar forbrukermyndighetene; EU innfører direktiv om bærekraftpåstander samt forbrukervern i det grønne skiftet, og villedende informasjon om bærekraft i verdipapirfond kan derfor etter hvert innebære både omdømmerisiko og bøter.

Sparingen hos privatkundene kan være ujevnt fordelt. Dette kan være en mulighet til å bedre vår posisjon innen sparing og plassering. Spare- og plasseringsvolum vil delvis være en funksjon av lønnsnivå, men ca. 48 prosent av våre kunder med fondsbeholdning er kvinner, mens kvinner har 52 prosent av inngåtte spareavtaler.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond

ANSVARLIG AVDELING

- Sparing og plassering

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.5** Bli sparekundesens sparringspartner på bærekraft

OVERORDNEDE TILTAK

- Lansert verktøy for kapitalrådgivere i lys av offentliggjøringsforordningen og EU-taksonomien og MiFID II

GRI FS10 og FS11
404-2.3

FNs GC 1-2, 4-8

SDG 8.3, 9.4, 13 a), 16.4

SFDR §3(2), §6(2)

MILJØFYRTÅRN
2065, 2069,
2070, 2071, 2072

OPPLÆRING

- Kapitalrådgivere har fått opplæring i nytt rådgiververktøy inkludert bærekraftsmodul
- MiFID-rutiner inkl bærekraft er gjennomgått med bredderådgivere
- Autoriserte sparerådgivere har tatt kurs i hhv bærekraftpreferanser i investeringsrådgivning, og nye kompetansekrav innen bærekraft

ESRS

SBM-1, E1-2, E1-3, E2-1, E3-1, E4-1 S2-1

Vedlegg 1 - EU-taksonomien

En bærekraftig aktivitet bidrar ifølge EU-taksonomien vesentlig til å oppnå ett av seks miljømål (reduere utslipp, klimatilpasning, sirkulærøkonomi, redusere forurensning, bidra til rent vann og rent hav, eller bevare arts mangfold) uten å skade andre miljømål vesentlig. I tillegg må aktiviteten møte sosiale minstestandarder og tilfredsstillende bransjens minimumskriterier. Her viser vi andelen av vår balanse som antas dekket av og/eller tilpasset EU-taksonomiens to klimamål.

Metode

Banken har kartlagt aktiviteter som er hhv. antatt dekket ("eligible") under de delegerte rettsaktene for klimamålene i EUs klassifiseringsforordning (EU-taksonomien), og antatt tilpasset EU-taksonomien ("aligned"). Analysen tar utgangspunkt i:

- finansielle instrumenter banken har eksponering i
- hvilke av sektorene som er dekket som vi har eksponering i via disse finansielle instrumentene
- hvilke økonomiske aktiviteter i de eksponerte sektorene banken har eksponering i
- hvilke kunder banken har innenfor disse sektorene, og hvorvidt disse er rapporteringspliktige under taksonomiforordningen
- hvorvidt den aktuelle aktiviteten:
 - tilfredsstillende aktuelle bransjekriterier
 - gjør vesentlig skade på andre miljømål
 - møter sosiale minstestandarder

Analyse er gjort for utlån i personmarkedet og bedriftsmarkedet, samt bankens likviditetsinvesteringer. Detaljert vurdering av bransjekriterier er kun gjort for lån til husholdninger, næringseiendom og fornybar energi, ikke for andre utlån i bedriftsmarkedet eller for likviditetsinvesteringer. Dette er et pågående arbeid. Flere aktiviteter vil kvalifiseres både under klimamålene, og under de fire andre miljømålene. Enkelte aktiviteter vil antagelig diskvalifiseres basert på mer nøyaktig informasjon om kriterier.

Fordi norsk lovgivning er streng på de fleste miljøområder er trolig behovet begrenset for å nedjustere volumet på grunn av skade på andre miljømål. Risikoen for nedjustering fordi aktiviteter bryter sosiale minstestandarder vurderes også som begrenset: Banken gjør en bærekraftvurdering av både kunden og det aktuelle lånet, og har ytterligere rutiner for sjekking av kunder knyttet til risikoen for økonomisk kriminalitet.

SpareBank 1 Sørøst-Norge taksonomirapporterer etter CRD IV konsern, ikke IFRS. Vi konsoliderer inn vår andel av balansen til BN Bank ASA, SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kreditt AS på lik linje med døtre vi eier mer enn 50 prosent. Derfor vil ikke balansen under stemme med balansen i årsregnskapet. I vår 2022-rapportering var taksonomirelevante aktiviteter i disse selskapene inkludert som eierinteresser

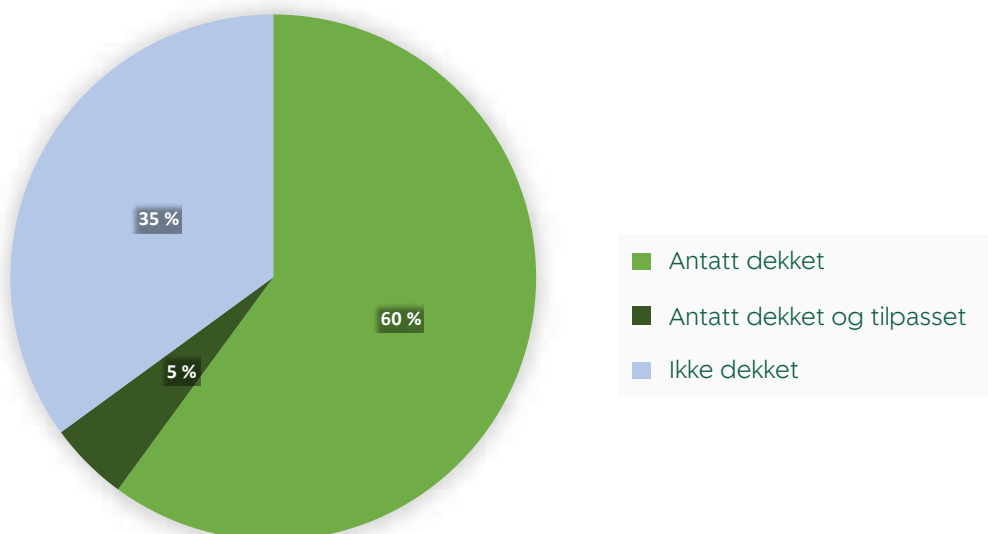
under «Finansielle selskaper».

For 2023 er KPIer for CAPEX og omsetning tilpasset taksonomien like vår rapportering under, fordi vi ikke har finansielle eller ikke-finansielle motparter som har taksonomirapportert.

HVA HAR BLITT GJORT I 2023

- **Koblet klimarisiko- og taksonomidata for boliglånsporteføljen**, slik at panteobjekter med vesentlig klimarisiko (se vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen» for detaljer) er ekskludert fra estimatet over aktiviteter som er tilpasset EU-taksonomien.
- **Kartla taksonomi-eksponering knyttet til flere eierposter** (BN Bank ASA er nå inkludert; data fra selskaper som SpareBank 1 Kreditt AS og Fremtind for 2023 var ikke tilgjengelig innen fristen for årsrapport, men vil eventuelt inkluderes i vår formelle taksonomirapportering).
- **Fulgte opp kredittstrategiske måltall** knyttet til energiklasse og klimarisiko for person- og bedriftsmarkedet. Nye og eksisterende boliger som kvalifiserer under taksonomien gis bedre lånevilkår, det samme gjelder næringsbygg som renoveres.
- **Fulgt policy-utviklingen i EU**, blant annet relatert til kriterier for de fire gjenværende miljømålene. Det som hittil er kjent om hvilke aktiviteter som kan defineres som skadelige under EU-taksonomien, tyder på at banken har svært begrenset eksponering mot slike aktiviteter, og at disse i stor grad er ekskludert i vår kredittpolicy.

Andel av vår balanse* som antas dekket av (eligible) og tilpasset (aligned) EU-taksonomiens miljømål 1 (redusere klimagassutslipp) og 2 (klimatilpasning)

*Tilsvarende ikke balansen i årsregnskapet (se forklaring over). Inkluderer følgende eksponeringer i både teller og nevner: Finansielle- og ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt under Non-Financial Reporting Directive (NFRD), inkludert grønne obligasjoner; lån til husholdninger; og finansiering til lokale myndigheter (inkludert grønne obligasjoner). Inkludert kun i nevner: selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD, derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.). Stater, lokale/regionale myndigheter, sentralbanker og andre ekskluderte eiendeler er verken inkludert i teller eller nevner.

Grønn andel (Green Asset Ratio, GAR)

	Total brutto balanseført verdi (mrd NOK)	Antatt dekket (mrd NOK)	Antatt tilpasset (mrd NOK)
Aktiviteter inkludert i teller og nevner	86.800	76.958	6.472
Finansielle selskaper med rapporteringsplikt under NFRD, samt grønne obligasjoner	707	707	-
Ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt under NFRD	-	-	-
Husholdninger	85.566	75.725	6.472
Finansiering til lokale myndigheter	526	526	-
Aktiviteter kun inkludert i nevner	41.871	-	-
Selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD	35.519	-	-
Andre*	6.352	-	-
Totale eiendeler inkludert i teller og/eller nevner	128.671	76.958	6.472
Aktiviteter ikke inkludert i teller eller nevner	4.357	-	-
Stater, kommuner/fylker og overnasjonale utstedere	4.240	-	-
Sentralbanker	117	-	-
Handelsportefølje	-	-	-
Total balanse	133.028	-	-
1) Antatt dekket (%) 2) Estimert grønn andel		1) 60 %	2) 5 %

Ingen aktiviteter er pr i dag kvalifisert under klimatilpassnings-målet. Boliger som har vesentlig fysisk klimarisiko og ikke har gjort kjente tiltak er ekskludert fra «Antatt tilpasset». Se vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen» for detaljer. Summene blir ikke nøyaktige, grunnet avrunding.

*Derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, motparter utenfor EU, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.).

FORKLARING

Finansielle selskaper med rapporteringsplikt, og grønne obligasjoner

Ingen av våre finansielle motparter har oss bekjent rapportert i tråd med EUs Non-Financial Reporting Directive (NFRD) for 2023 per i dag.

Ifølge veiledning til delegert rettsakt for rapportering skal grønne obligasjoner inkluderes under «Finansielle selskaper». Det gjelder også obligasjoner det ikke er klart at følger EU Green Bond Standard (EU GBS), som skal sikre tilpasning til taksonomikriteriene. Det er ikke godtgjort at grønne obligasjoner banken har gjort likviditetsinvesteringer i (1,2 mrd. kroner pr. 31.12.2023), følger EU GBS. Summen er derfor plassert under «Antatt dekket», ikke «Antatt tilpasset». Utstederne av obligasjonene vil typisk være rapporteringspliktige for 2023.

Obligasjoner med fortrinnsrett (OMFer; gjeldspapirer utstedt av en bank eller et kredittforetak) som er utstedt av stater eller overnasjonale aktører, eller er statsgaranterte, er oppført under aktiviteter som ikke er inkludert i teller eller nevner.

Ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt

Ingen av våre lånekunder i bedriftsmarkedet er oss bekjent rapporteringspliktige under NFRD.

Husholdninger

Kategorien inkluderer følgende:

- Totale utlån på egen bok til personmarkedet
- Utlån overført til SB1 Boligkreditt AS
- Bankens innkonsoliderte andel av BN Bank ASAs boliglån
- Bankens innkonsoliderte andel av SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS sin bokførte saldo for elbiler pr 31.12.2023.

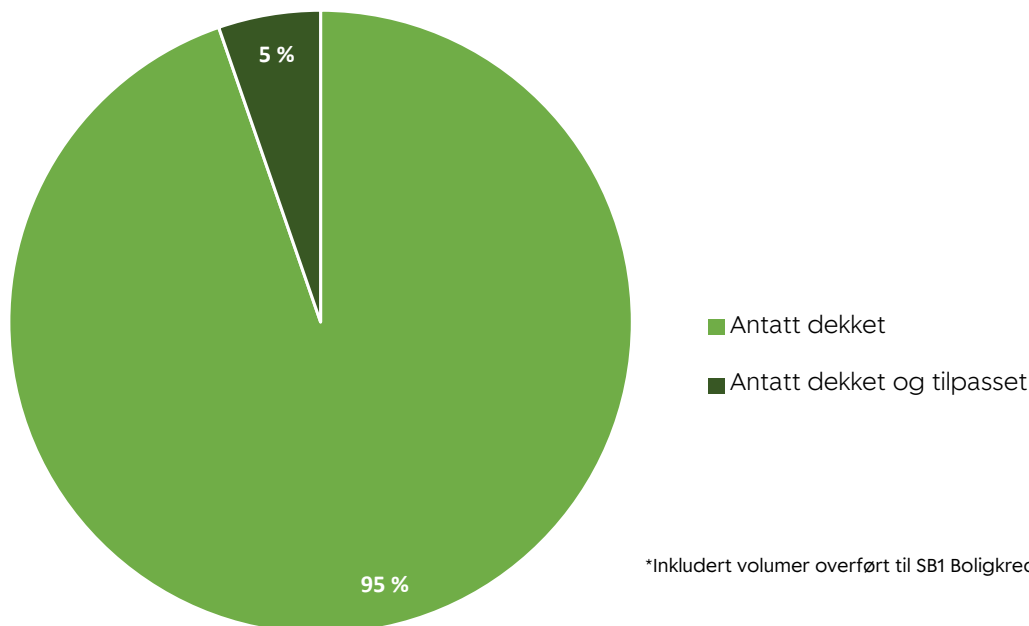
Boliglån antas dekket av taksonomien i sin helhet. Volumet som antas tilpasset taksonomien utgjøres av boliger som i) tilfredsstill NVEs foreslåtte terskelverdi for de 15 prosent mest energieffektive bygningene og er bygget før 31.12.2020 (inkludert som resultat av renovering), eller ii) er bygget 2021- og tilfredsstiller taksonomiens tekniske kriterier². Også klimatilpassede boliger som samtidig møter NVEs foreslåtte terskelverdi for de 30 prosent mest energieffektive bygningene, vil kvalifisere.

Andelen boliger som er antatt tilpasset taksonomien er vesentlig lavere enn i vår 2022-rapportering. Det har to hovedgrunner:

- Objekter som mangler energiattest og dermed beregnet levert energi ekskluderes.
- Objekter som etter SpareBank 1 sin felles definisjon har vesentlig fysisk klimarisiko ekskluderes.

SpareBank 1 Finans-Midt Norge AS finansiering til elektriske biler, kjøretøy og maskiner anses dekket av taksonomien. Volumene anses imidlertid ikke som tilpasset taksonomien, ettersom det er uklart om praksis i Norge tilfredsstillt ett av de bransjespesifikke taksonomikriteriene.

Andel av boliglånporteføljen antatt dekket og antatt tilpasset EU-taksonomien*

¹ https://ec.europa.eu/finance/docs/law/231221-draft-commission-notice-eu-taxonomy-reporting-financials_en.pdf

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/60e8f8ec02e246079f4af4d9578d78c2/veiledning-om-beregning-av-primarenergibehov-og-nesten-nul-lenergibygg.pdf>

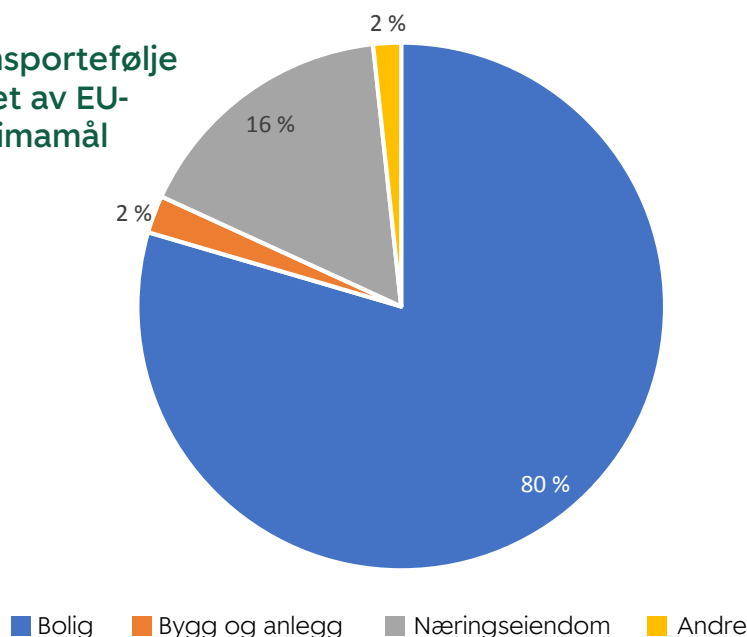
Selskaper uten rapporteringsplikt

Total brutto balanseført verdi for ikke-finansielle selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD inkluderer 1) likviditetsportefølje (unntatt grønne obligasjoner, og der motpart er stat eller kommune), aksjer og eierinteresser; 2) bankens næringslån; og 3) innkonsolidert andel av hhv. SpareBank 1 Næringskreditt AS sitt lånevolum og SpareBank 1 Finans Midt-Norges AS sitt finansieringsvo-

lumentil bedrifters kjøretøy og maskiner.

I veiledning³ til delegeret rettsakt for taksonomirapportering oppfordrer EU-kommisjonen bankene til å frivillig rapportere på taksonomi-relevante aktiviteter ekskludert fra taksonomi-KPIene. Under følger en oversikt over utlån i banken registrert med en NACE-kode som dekkes av klimamål 1 eller 2, basert på EUs taksonomikompass.

Volum i vår utlånsportefølje som antas dekket av EU-taksonomiens klimamål

* Andre inkluderer: Annen tjenesteyting; avløps- og renovasjonsvirksomhet; elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning; faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting; finansierings- og forsikringsvirksomhet; forretningsmessig tjenesteyting; helse- og sosialtjenester; kulturell virksomhet, informasjon og kommunikasjon; jordbruk, skogbruk og fiske; industri; transport og lagring; underholdning og fritidsaktiviteter; undervisning; og vannforsyning. Inkluderer ikke innkonsoliderte volumer.

For næringseiendom og fornybar energi har det blitt gjort en vurdering av tilpasning til taksonomikriteriene. Pr. 30.11.2023 var utlånsvolumet antatt tilpasset taksonomiens to klimamål 5,1 mrd. kroner. Den vesentligste andelen av antatt kvalifiserende objekter er her næringseiendommer. Næringseiendom i) bygget før 2012 med energimerke A eller B, ii) bygget 2012-2020, eller iii) bygget 2021- med energimerke A er inkludert. Næringseiendom der panteobjektet er utsatt for vesentlig fysisk klimarisiko er ikke ekskludert. Det er også sannsynlig at manglende data om objekters beregnede leverte energi vil begrense det kvalifiserende volumet (jfr. analyse av boliglån over).

Andre eiendeler ekskludert fra nevneren i den grønne brøken

Følgende aktiviteter er inkludert kun i nevner, i tillegg til selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD: derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.). Stater, sentralbanker og andre ekskluderte eiendeler er verken inkludert i teller eller nevner. Banken har ingen tradingportefølje.

VEIEN VIDERE

- Kvalitetssikre antagelser om begrenset vesentlig skade og begrenset utfordring knyttet til sosiale minstestandarder, og iverksette rutiner for sosiale minstestandarder
- Kartlegge lån som er dekket av, og tilpasset til, de fire siste miljømålene i taksonomien.
- Utnytte potensialet under taksonomien for omstillingsaktiviteter både innen bolig/eiendom, bygg og anlegg, transport og industri. Få nye bygg i vårt markedsområde møter i dag kravene EU-taksonomien setter. Det vil derfor bli krevende å utvikle en portefølje av nybygg som kvalifiserer under EU-taksonomien. Derfor blir finansiering av renovering av eksisterende bygg viktig.
- Ytterligere kartlegging av relevante eksponeringer i likviditetsportefølje, samt i deleide og tilknyttede selskaper, vil trolig gi flere aktiviteter som antas dekket og tilpasset.

³ https://ec.europa.eu/finance/docs/law/231221-draft-commission-notice-eu-taxonomy-reporting-financials_en.pdf

Vedlegg 2 - PAI-rapportering

PAI (Principal Adverse Impact) er en rapporteringsstandard for investorer under Offentliggjøringsforordningen, på engelsk kalt SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Hensikten med rapporteringen er å samle data om bedrifters viktigste negative påvirkninger. Informasjonen under er ment for investorer som ønsker informasjon om konsernet

SpareBank 1 Sørøst-Norge. Det er rapportert etter beste evne og med nåværende tilgang på data. Det refereres til kapitler i årsrapporten, nettsider eller rapporter hvor man kan finne mer informasjon. Rapporteringen gjelder for hele konsernet.

Kategori	Indikator	Måleenhet	2022	2023	Endring	Utdypende informasjon og referanse	
Utslipp	1	Klimagassutslipp	Scope 1 klimagassutslipp (tCO _{2e})	26	24	-9%	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus".
			Scope 2 klimagassutslipp (tCO _{2e})	105	114	9%	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus".
			Scope 3 klimagassutslipp (tCO _{2e})	275329	55650	*	Inkluderer scope 3-utslipp fra drift (kategori 5 og 6; se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus") og utlånsportefølje (vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen"). *Årsaken til reduksjonen er hovedsakelig en vesentlig endring av metodikk og datagrunnlag for utlånsporteføljen i personmarkedet, se vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen".
			Totale klimagassutslipp (tCO _{2e})	275461	55788	*	Inkluderer driftsutslipp (scope 1-3), samt estimerte utslipp fra porteføljen av bolig- og næringslån.* Årsak til reduksjon: Se "Scope 3 klimagassutslipp" over.
	2	Karbonavtrykk	Forvaltningskapital (mNOK)	121837	122345	0%	Inkluderer lån overført til kredittforetak.
			Karbonavtrykk tCO _{2e} /mNOK forvaltningskapital	2,3	0,5	*	*Årsak til reduksjon: Se "Scope 3 klimagassutslipp" over.
	3	Karbonintensitet	Totale inntekter (mNOK)	2535	2888	14%	Inkluderer netto renteinntekter, provisjonsinntekter, og andre inntekter, men ikke finansinntekter. Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen", for detaljert forklaring.
		Karbonintensitet	tCO _{2e} /mNOK inntekt	109	19	*	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen". *Årsak til reduksjon: Se "Scope 3 klimagassutslipp" over. NB! Nevneren er inntekt, ikke utlån. Brukes utlån er intensiteten betydelig lavere. For karbonintensitet til de viktigste verdipapirfondene vi distribuerer, se bærekraftkapittel i årsrapport, underkapittel "Bærekraft i sparing og plassering".
	4	Fossilt brensel	Aktivitet innen fossile brensler	Nei	Nei	Nei	Konsernet er ikke involvert i produksjon av fossil kraft, energi eller brensler, og låner heller ikke ut til nye kunder i denne sektoren. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull, bidrar til alvorlig miljøskade eller på et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable klimagasser vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 19. Bærekraftkapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".
	5	Ikke-fornybar energiforbruk og produksjon	Andel ikke-fornybar energiforbruk og -produksjon, i prosent av totale energikilder	0	0	0%	Produksjon: Se forrige punkt. Forbruk: Nær 100 % av fysisk levert strøm i Norge var fra fornybar kraft i 2022 (1,6 % fra varmekraft, hvorav ca. 40 % er fornybar). Ca. 23 % av konsernets energiforbruk er fra norsk fjernvarme, hvorav ca. 97 % er fra ikke-fossile kilder. Konsernet kjøper dessuten opprinnelsesgarantier for sitt energiforbruk.
6	Energiforbruksintensitet	GWh per mNOK	0,00178	0,00158	-12%	Energiforbruk (4,5531 GWh i 2023)/sum inntekter (se over)	
Biologisk mangfold	7	Negativ påvirkning på biologisk mangfold	Lokasjoner eller drift i eller nær biodiversitetssensitive områder, og med negativ effekt på disse områdene	0	0	0%	Konsernet har ikke virksomhet i eller nær biodiversitets-sensitive områder. Det gis ikke lån til selskaper som i) har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade, eller mangler økonomisk evne til å gjennomføre nødvendige miljøtiltak og til å etterleve miljømessige pålegg; ii) benytter tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, eller ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger (High Conservation Value Forests); iii) handler med dyre- og plantearter som bryter med internasjonale regler for handel med truede dyr og planter, eller som truer bestander av rødlistede arter. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 17 og 19. Bærekraftkapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".

Kategori	Indikator	Måleenhet	2022	2023	Endring	Utdypende informasjon og referanse	
Vann	8 Utslipp til vann	Tonn utslipp til vann	0	0	0 %	Konsernet har ikke direkte utslipp til vann, og gir ikke lån til selskaper som driver vannkraftproduksjon som ikke tilfredsstiller prinsippene til World Commission on Dams eller har virksomhet i områder som allerede har vannmangel, eller der slik virksomhet ville ha kommet i konflikt med lokalsamfunnets behov. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade eller uakseptable nivåer av klimagasser, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 14 og 17. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".	
Avfall	9 Farlig og radioaktivt avfall	Tonn farlig avfall og radioaktivt avfall	0	0	0 %	Konsernet genererer ikke farlig avfall eller radioaktivt avfall, og gir ikke lån til selskaper som har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 9, 15 og 19. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".	
Sosiale og arbeidsrettigheter	10	Brudd på FNs Global Compact (UNGC)-prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Involvering i brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	0	0	0 %	Konsernet er medlem av FNs Global Compact gjennom SpareBank 1 Gruppen AS, og er ikke kjent med brudd på prinsippene til FNs Global Compact eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak. https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/137431
	11	Mangel på prosesser og verktøy for å overholde FNs Global Compacts prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Mangel på retningslinjer for å overvåke overholdelse av UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak eller klage-/klagebehandlingsmekanismer for å håndtere brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	0	0	0 %	Se bærekraftpolicy, s. 8. Linker til policyer som er eksternt tilgjengelige: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/barekraft/retningslinjer-og-rammeverk.html . Medlemskap UNGC: https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/137431 . Konsernet har interne og eksterne varslingskanaler. Følgende retningslinjer sikrer at vi overvåker overholdelse av UNGC-prinsippene og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak: <ul style="list-style-type: none"> • Policy for bærekraft • Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsikk • Policy for håndtering av interessekonflikter • Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter • Policy for egnethetsvurdering • Policy for godtgjørelse • Policy for personvern • Policy for eierstyring og selskapsledelse • Standard for varsling av kritikkverdige forhold • Grønnvaskingsplakaten • Miljøfyrtårn-sertifisering • Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond • Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsporteføljen • Policy for likestilling og mangfold • Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter • Policy for kredittrisiko for hhv PM og BM • Policy for innkjøp • Retningslinjer for markedsføring
	12	Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene	Gjennomsnittlig ujustert lønns-gap mellom kjønn (kvinnens lønn i prosent av menns)	82 % (medarbeidere), 91 % (ledere)	84 % (medarbeidere), 84 % (ledere)	2 prosentpoeng (medarbeidere), -7 prosentpoeng (ledere)	Kapittelet "Våre medarbeidere" i årsrapport og vedlegg "Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering".
	13	Styrets kjønns-mangfold	Forhold mellom kvinnelige og mannlige styremedlemmer uttrykt i prosent av alle styremedlemmer	23 %	38 %	15 prosentpoeng	Styret til morbank: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/om-banken/ledelse/styret.html . Se årsberetningen til datterselskaper.
	14	Eksponering for kontroversielle våpen	Involvering i produksjon eller salg av kontroversielle våpen (antipersonell-miner, klaseammunisjon, kjemiske våpen og biologiske våpen)	0	0	0 %	Konsernet er ikke involvert i produksjon eller salg av kontroversielle våpen, og gir heller ikke lån til selskaper som er det. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som produserer/selger kontroversielle våpen, vil banken stoppe nysalg av fondet. Se bærekraftpolicy, s. 14. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".

Vedlegg 3 - Klima- og naturrisiko

Rapportering i henhold til International Sustainability Standards Boards standard for rapportering av klimarelatert informasjon¹ (tidligere Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD) og anbefalingene til Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD).

Virksomhetsstyring

Klima- og naturrisiko er forankret i bankens strategi, policy og styring. Styret tar derfor beslutninger relatert til klima og natur som kan påvirke banken og dens interesser, og samfunnet ellers.

I løpet av 2023 har styret fått økt kunnskap om bankens risikoer og muligheter på klima og natur. To styremøter (årlig statusrapportering, revidering av bærekraftpolicy) dekket temaene. I tillegg kommer risikorapportering på klima- og naturrisiko som del av kvartalsvis risikorapportering til konsernledelse og styret. Innsikten styret får i avhengigheter, påvirkninger, muligheter og risiko bidrar til å forme konsernets videre strategi og forretningsmodell.

I 2023 har styret gjennomført følgende for å ivareta klima og natur:

- Godkjent revidert bærekraftsstrategi for perioden 2023–2025, hvor et viktig tema er å hjelpe kunden håndtere klima- og naturrisiko.
- Godkjent revidert bærekraftpolicy, med klarere referanse til TNFD, samt klarere krav knyttet til naturrisiko og til utslipp fra jordbruk.

Styret har overordnet ansvar for strategi, policy, risikoappetitt og rapportering på bærekraft, inkludert klima- og naturområdet. Konsernsjef skal påse at dette gjennomføres. Leder for bærekraft har operativt og faglig ansvar for å identifisere og rapportere på avhengigheter, påvirkninger, risikoer og muligheter til styret. Se vår bærekraftpolicy for utdypende forklaring.

Styret inkluderer representanter som henholdsvis har hatt ansvar for bærekraft i et børsnotert selskap; som er leder for en produsent av fornybar kraft; og som har lang styreerfaring knyttet til oljeproduksjon og industri. Styremedlemmene representerer derfor et relevant mangfold av perspektiver på klima- og naturspørsmål.

INTERESSENTDIALOG

Dialog med interessenter er med på å forme konsernets strategi rettet mot klima og natur. I vesentlighetsanalysen gjennomført i 2022 rangerte eksterne interessenter håndtering av naturrisiko som mindre viktig for konsernet enn interne interessenter. Selv om temaet ikke skåret høyest, fikk det høyere skåre enn håndtering

av fysisk klimarisiko. I påvirkningsanalysen gjennomført samme år var artsmangfold og økosystemer blant de tre områdene der konsernet har størst mulighet for positiv påvirkning. Klimastabilitet og sirkularitet var blant de tre områdene der banken hadde mest vesentlige negative påvirkninger. Se kapittelet «Våre mest vesentlige temaer innen bærekraft» og vedlegget «Interesentdialog» for informasjon om hvordan interessenter påvirker vårt arbeid med klima og natur.

Banken har størst mulighet til å påvirke positivt, og størst mulighet til å begrense negativ påvirkning, gjennom dialog med kunder som låner til boliger og næringseiendommer, samt overfor forvaltere av verdipapirfondene vi distribuerer. Se mer om hvordan vi jobber med disse temaene i «Risikostyring» under, samt årsrapport-delkapitlene «Ansvarlige utlån» og «Bærekraft i sparing og plassering».

Naturrisiko handler også om hensyn til folk og lokalsamfunn. Se vår bærekraftpolicy samt årsrapport-vedlegget «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold» for flere detaljer rundt hvilke menneskerettighetsforpliktelser vi har påtatt oss; hvordan menneskerettigheter er inkludert i vår strategi, policy, retningslinjer og styring; samt hvordan konsernet håndterer og rapporterer vesentlige menneskerettighetsbrudd i verdikjeden sin.

Strategi

Bærekraft er et av konsernets syv satsingsområder. Vår bærekraftstrategi har tre hovedpilarer – ansvarlig, samfunnsengasjert og klimaoffensiv. Sistnevnte dekker både muligheter og risiko knyttet til klima og natur.

Gjennom arbeidet med strategien har konsernet identifisert påvirkninger, risikoer, muligheter og avhengigheter knyttet til klima og natur på kort, mellomlang og lang sikt (se figur under), som former bankens strategi og forretningsutvikling. Strategien må også tilpasse seg utviklingen ellers i bransjen og verdenssamfunnet. I tråd med Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen og Parisavtalen måler vi karbonrelatert kredittkøpning, inkluderer klima som del av kredittprosessen, stiller krav til klima i lån til bolig og næringsbygg, og utsteder regelmessig grønne obligasjoner.

¹International Financial Reporting Standards (IFRS) S1 "General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information" og IFRS S2 "Climate-related Disclosures"

Klimaoffensiv

Vi har satset hardt på utvikling av kompetanse, som er sentralt for å forstå både hvordan vi påvirker og påvirkes, samt hvilke finansielle risikoer, muligheter og avhengigheter vi og kundene har. Bærekraftstrategien inkluderer derfor satsing på kompetanse om naturavhengighet; eksponering mot fysisk klima- og naturrisiko; overgangsrisiko knyttet til regulatorisk, teknisk og markedsmessig endring; samt klima- og naturrelaterte muligheter. Det gjelder særlig person- og bedriftsrådgivere i førstelinjen og risikostyring, compliance og bærekraftsavdelingen i andrelinjen, men også alle andre avdelinger, styret og konsernledelsen.

Vår portefølje av næringslån har ingen direkte eksponering mot fossil energiproduksjon, og også svært begrenset eksponering mot andre sektorer som i stor grad bidrar til klimaendringer. Klima- og naturavtrykket til landbruk, samt mulighetene til positiv påvirkning gjennom karbonlagring, har imidlertid vært viktige deler av diskusjonen rundt landbruksstrategi i bedriftsmarkedet.

- Tiltak for **bærekraftig drift**
- **Involvere de ansatte** i bærekraftiltak

- **Hjelp boliglånskunden å unngå klimarisiko og spare energi**
- **Solcellefinansiering**

- **Bli kundens rådgiver i omstillingen: fornybar-finansiering, klimaregnskap, elektrifisering, sirkulærøkonomi, energisparing**
- **Hjelp kunden å unngå klima- og naturrisiko**

Konsernet har gjennom sin risikostyring identifisert følgende risikoer og muligheter knyttet til natur og klima. Sirklene i tabellen refererer til relevante scenarier og boksene refererer til nummererte mål og beregninger under.

KORT SIKT (0–1 ÅR)	Mål
<p>● Overgangsrisiko og muligheter for grønn finansiering grunnet klimaomstilling, som Ukraina-krigen forserer: økte CO₂-avgifter, økte strømpriser, kundekrav om nullutslipp, økte offentlige krav i anbud, og overgang til nullutslippsteknologi i bransjer som samlet utgjør en viktig andel av låneporteføljen: bygg og anlegg, transport, drivstoffsalg, driftsselskaper og landbruk.</p>	2, 3, 5, 11
<p>● Svak datakvalitet og datadeling, samt manglende verktøy for kundedialog gjør det krevende å utnytte muligheter og styre målrettet innen bærekraft: Energimerkeforskriften håndheves i liten grad og mange kunder mangler energiattest. Potensialet for deling av data mellom forsikring og utlån om renoveringsstatus og fysisk klimarisiko på panteobjekter utnyttes ikke godt.</p>	1
<p>● Økt omdømmerisiko grunnet naturinngrep knyttet til investeringer, for eksempel hos verdipapirfond banken distribuerer eller anbefaler, eller lån til prosjekter kommunen har godkjent for å sikre arbeidsplasser og skatteinntekter.</p>	6
<p>● Mangel på kapasitet i bærekraftteamet kan hindre at relevante avdelinger får tilført nødvendig kompetanse, og gjøre at konsernet ikke vurderer eller tar muligheter på klima- og naturområdet.</p>	1
<p>● Bortfall av naturtjenester knyttet til energi og mat i Norge og Europa har økt kostnadene for norske lånekunder og bedrifter. Dette kan vedvare og redusere vekst i både person- og bedriftsmarkedet.</p>	6
MELLOMLANG SIKT (1–5 ÅR)	Mål
<p>● Lovkrav om å renovere energi-ineffektive bygg og -boliger, samt til solceller på næringsbygg og nye boliger: Mangler kundene finansiell evne, vilje og/eller kompetanse til å gjøre nødvendige oppgraderinger, det øker risikoen for mislighold og reduserer verdien av pantet til banken. Det er uklart når kravene vedtas i Norge, og reprising av lån er mulig siden refinansiering skjer nokså ofte.</p>	1, 2, 13, 14
<p>● Kunnskap om klima- og naturrisiko kan gjøre oss til en attraktiv partner for kunden. Motsatt kan lav kompetanse føre til feilaktige råd, at vi finansierer prosjekter andre banker avslår på grunn av høy kreditt- eller omdømmerisiko, lavere grønn andel enn konkurrerende banker, eller at banken mister forretningsmuligheter til konkurrenter.</p>	1

MELLOMLANG SIKT (1–5 ÅR) (forts.)	Mål
<p>● Overgangsrisiko og –muligheter på naturområdet: kommuner kan kreve vern av nye områder og/eller arealnøytralitet. Lånekunder risikerer at prosjekter i tidlig fase i skogs- og landbruksområder får avslag eller blir forsinket. Eiendommene til låntagere innen eiendomsutleie, eller som allerede har innhentet nødvendige tillatelser til sine prosjekter, kan derimot øke i verdi.</p>	4
<p>● Teknologirisiko: Utlån til kunder der betalingsevnen er avhengig av suksessen til ny klima- eller miljøteknologi, som nullutslippsmaskiner.</p>	2, 11
<p>● Omdømmerisiko knyttet til avvik mellom egen atferd på klima- og naturområdet, og krav som stilles til kundene, hvis for eksempel bærekraftprinsipper i konsernets eiendomsprosjekt ikke følges.</p>	7, 10, 12
<p>● Risiko for økte tap, lavere vekst og omdømmetap innen forsikring: Reassurandører priser inn økt risiko for overvann, kvikkleire, skred og ras. Da øker premiene, det blir dyrere å forsikre enkelte bygg og boliger, og veksten kan bli lavere. Det kan bli konflikt hvis kommuner har tillatt bygging på lokasjoner med høy klimarisiko.</p>	6, 9
<p>● Eksposering mot landbruk kan skape muligheter som karbonlagring i skog, men også risikoer som høye klimagassutslipp per utlånt krone, ensartet bruk av naturlandskap, og økt fysisk klimarisiko som tørke og skogbranner.</p>	8, 11
LANG SIKT (5+ ÅR)	Mål
<p>● ● Nye lovkrav sammen med nedleggelse av bedrifter som ikke møter dem kan føre til protester ved rask klima- og naturomstilling. Banken kan møte omdømmerisiko i lys av sin historie som lokal sparebank hvis kunder ikke klarer klima- og naturkrav vi stiller i utlån og forsikring.</p>	1, 10, 11
<p>● ● Overgangsrisiko for utleie eller salg av energisløsende næringsbygg og boliger: møter de ikke lovkrav til renovering eller solceller, eller kontorlokaler blir ulovlige å leie ut på grunn av dårlig energiattest, kan verdien synke kraftig.</p>	13, 14
<p>● ● Omdømmerisiko knyttet til finansiering og megling av hytteprosjekter i sårbare områder dersom våre kunder ikke overholder kommunale krav, eller lokalbefolkningen opplever lokale naturverdier som truet.</p>	6
<p>● ● Overgangsrisiko: Krav om erstatning eller fjerning av bygg hvis skadet eller vernet natur må restaureres.</p>	2, 6
<p>● ● Mangel på kapasitet i kraftnettet kan bremse eller stoppe vekst, samt klimaomstilling gjennom elektrifisering, i ny og eksisterende industri.</p>	2, 11
<p>● ● Mulighet: Tilpassing av tjenester innen regnskap og eiendomsmegling til klima- og naturkrav gjennom å utnytte egen evne til finansiell og organisatorisk langsiktighet hvis manglende lovkrav gir lav etterspørsel.</p>	4
<p>● ● ● EUs aktsomhetsdirektiv kan stille banken til ansvar for klima- og naturrisiko knyttet til utlån og investeringer. Banken kan også risikere søksmål ved naturtap eller manglende klimatilpassing.</p>	2, 6
<p>● ● Naturskade i konsernets markedsområde kan forhindre videre utvikling, som kloakkutslipp, store naturinngrep, feil beplantning, eller skadedyr og sykdommer på lokal flora grunnet endring i lokale økosystemer.</p>	6, 10, 11
<p>● Økt kredittrisiko knyttet til fysisk klimarisiko hvis boliger eller næringseiendommer banken har lånt ut til er lokalisert på steder med økt risiko for regnflom, stormflo, kvikkleire, skred eller ras, og situasjoner eller hendelser som oppstår ikke dekkes av låntagers forsikring.</p>	5, 6
<p>● Klimahendelser, bortfall av naturtjenester, eller tilhørende konflikter øker risiko i næringslån til kunder hvis varer og tjenester blir utilgjengelige eller dyre. Dette kan imidlertid også gjøre nye forsikringsprodukter attraktive.</p>	9
<p>● Fysisk klimarisiko for bankens egne kontorer i områder med høy flomfare.</p>	7, 10
<p>● Ekstremvær kan øke kostnaden til vedlikehold i utleieeiendommer banken har finansiert, og øke både usikkerhet og kostnader i eiendomsprosjekter.</p>	9

Konsernet ser muligheter på ulike områder relatert til klima og natur. Det grønne rammeverket til banken har en egen kategori, bærekraftig produksjon og teknologi, ment for å fange opp muligheter som kan kvalifisere under miljømålene i EU-taksonomien som ikke er knyttet til klima. Vi har begynt å utforske forretningsmuligheter med nye partnere som kan hjelpe kunden i klimaomstillingen. Bankens oppstartselskaper i utlånsporteføljen som driver med reduksjon av klimagassutslipp, klimatilpasning og reduksjon av plastavfall i havet. Et større fokus på klima og natur blant kunder kan også bli en mulighet for å tilby klima- og naturvennlige fond.

SpareBank 1-alliansen ferdigstilte første versjon av felles tilnærming for stresstesting av klima- og naturrisiko i oktober 2023. Stresstesten er integrert i bankenes eksisterende IFRS9-tapsmodell (International Financial Reporting Standards). Stresstestmodellen og arbeidet med denne er oppsummert i årsregnskapet, note 3

kritiske estimater og tap på utlån og garantier. Forutsetninger om makroutviklingen for sentrale klimaindikatorer er innarbeidet, herunder data fra Network for Greening the Financial System (NGFS) om arbeidsledighet, renter, prisutvikling mv., med en tidshorison på 30 år. Foreløpige resultater viser en liten økning i forventede tap basert på de tre scenarioene.

Samarbeidet mellom SpareBank 1-bankene om å videreutvikle scenarioanalysene vil fortsette i 2024, særlig for å innarbeide ytterligere bærekraftdata fra kredittvurderinger samt forbedret metodikk. En ytterligere beskrivelse av metodikken og resultatet fra scenarioanalysene vil blant annet bli presentert i ICAAP, konsernets interne kapitalvurderingsprosess. Øvrige kvalitative scenarioer utvikles løpende. Konsernet vil møte risikoer avdekket for ulike aktører i ulike scenarioer, med tiltak, og vil overvåke risiko, muligheter og gjennomføring av tiltakene gjennom mål og beregninger referert til i figur over og forklart i kapitlet om mål under.

Tre ulike scenarioer for hvordan konsernet påvirkes av og påvirker klima og natur: divergerende netto null, forsinket omstilling, og base case

	Konsernet	Bedriftsmarked	Privatmarked
<p>Divergerende netto null</p> <p>Netto null nås i 2050; strenge tiltak og rask omstilling fra fossil energi koster mye (1,4 °C i år 2100)</p>	<p>Konsernets kompetanseløft trappes raskt opp for å styrke ansattes kunnskap om nye muligheter og risikoer knyttet til klima og natur langs hele verdikjeden. Disse inkluderer kapitalkrav, knallhard konkurranse fra både nisjeaktører og andre banker om kvalifiserende kunder, og inntekter fra rådgivning.</p>	<p>Bedriftskunder merker raskt høyere kostnader pga. lovkrav (utslipp, sirkularitet, renovering) og rask, risikabel teknologiutvikling; lavkost-konkurrenter, samt endrede kundepreferanser og større krav i anbudsrunder. Banken må raskt dedikere ressurser til å hjelpe kunden med omstilling langs hele verdikjeden, til karbon- og naturnøytral drift blir normen.</p>	<p>Kundene vi forsikrer og gir boliglån til må raskt redusere energibruken og produsere energi selv. Grønne lån og forsikringer vokser, men med lavere margin i starten. Rollen som lokal sparebank utfordres: det blir dyrt å eie bolig, de som ikke har råd til å utbedre boligen sin får ikke lån, og protesterer.</p>
<p>Forsinket omstilling</p> <p>Ingen endring før 2030, derfra strammes politiske virkemidler raskt til for å nå målene (1,7 °C i år 2100)</p>	<p>Krevende å få enighet om å investere i ansettelser, kompetanse, driftsforbedringer og forretningsutvikling knyttet til klima og natur i starten hvis behovet er uklart på kort sikt. Konsernet kan utnytte sin evne til finansiell og organisatorisk langsiktighet til å tilpasse tjenester innen regnskap og eiendomsmedling tross at manglende lovkrav gir lav etterspørsel initielt.</p>	<p>Lite regulatorisk endring gjør at kundene først har liten vilje og evne til å investere på klima- og naturområdet, men så trenger de brått rådgivning for å takle en bølge av lovkrav. Den er kun delvis koordinert med statlige støtteordninger, og skjer samtidig med kraftig, risikofylt teknologisatsing og gruvedrift for å sikre Europa mineraler. Lovkrav og kraftige kostnadsøkninger på kort tid gir (verdiløse eller ulovlige) strandete eiendeler.</p>	<p>Etter en periode der boliglånskundene har få insentiver til å spare og produsere energi, blir de deretter pålagt å gjøre det svært raskt. Tross støtteordninger sliter mange med å klare det i tide og trenger råd. Strandede eiendeler: Boliger banken har finansiert kan falle raskt i verdi; de har høye energi- og utslippskostnader og/ eller det vil koste å møte lovkrav.</p>
<p>Base case</p> <p>Ingen nye politiske virkemidler tas i bruk, teknologiutvikling tar tid (2,9 °C i 2100)</p>	<p>Konsernet har normal drift på kort sikt, med få nyinvesteringer i ansatte, kompetanse, drift og utvikling knyttet til klima og natur. Ekstremvær, sosial uro og belastninger på infrastruktur (f.eks. datasentre) gjør vanlig drift vanskeligere og dyrere. Konsernet må oftere bidra i kriseberedskap, og signaliserer trygghet til både kunder, ansatte og fremtidige ansatte.</p>	<p>Stor grad av stabilitet i utlån og forsikring de første årene. Deretter trenger kunder oftere og i stadig lengre perioder å forsikre seg mot at kritiske varer/tjenester (f.eks. materialer) er utilgjengelige eller øker raskt i pris på grunn av klimahendelser, bortfall av naturtjenester, eller tilhørende konflikter. Kundene, og banken, kan møte natur- og klimasøksmål.</p>	<p>Stor grad av stabilitet i utlån og forsikring de første årene. Deretter blir det gradvis mer krevende å innvilge boliglån og forsikre boliger i klimautsatte områder. Hytter på tidligere vintersportssteder kan falle i verdi. Konsernet er nødt til å prise og vurdere risiko på nye måter.</p>

PRIORITERTE OMRÅDER

Markedsområdet til SpareBank 1 Sørøst-Norge inneholder mange viktige, men sårbare, økosystemer. For å ikke vesentlig skade disse områdenes flora og fauna blir alle lånesøknader for eiendomsprosjekter over 10 mill. kroner undersøkt av våre rådgivere i kartløsningen Naturbase for å avdekke om lån gis til prosjekter i eller

ved verneområder eller annen sårbar natur. Tilsvarende undersøkes lån for vesentlig fysisk klimarisiko via kartløsningen til Norkart.

Med tanke på geografisk konsentrasjonsrisiko vil vi definere prioriterte områder for både klima- og naturrisiko og kartlegge hva banken har gitt i lån i disse områdene.

I 2023 har vi gjennomført følgende tiltak knyttet til klima og natur internt og ut mot våre kunder:

- **Videreført kompetanseløft** for våre rådgivere for å hjelpe kunder i omstillingen, blant annet knyttet til at fysisk klimarisiko og energieffektivitet nå vurderes for boliglån over en gitt størrelse og belåningsgrad.
- **Lansert klimaregnskap for bedriftskunder.**
- **Lansert grønt innskudd for bedrifter og private**, så kundene selv velger hva sparepengene brukes til.
- **Påbegynt arbeidet med egen eiendomsportefølje.** Redusert areal- og energibruk er et viktig prinsipp. Nye og totalrenoverte lokaler skal møte kravene i EU-taksonomien hvis mulig.

Risikostyring

Konsernet identifiserer, vurderer og håndterer sine påvirkninger, risikoer og muligheter innen klima og natur. Resultatene bidrar til å forme strategien vår.

Bankens strategi er avhengig av internasjonale, nasjonale og lokale myndigheter, og nye utfordringer dukker opp kontinuerlig. Gjennom å følge endringer i markedet og kontakt med kundene som påvirkes inkluderes relevante tema inn i vår risikostyring.

RISIKOHÅNDTERING PÅ OVERORDNET NIVÅ OG OPERASJONELL RISIKO

Konsernet betrakter ikke klima- og naturrisiko som en isolert risiko. Tradisjonelle risikotyper, som markeds-, kreditt- og operasjonell risiko, ses i bærekraftperspektiv. Vi benytter etablerte strukturer for styring og kontroll til å følge opp bærekraft i eksisterende prosesser for måling, overvåking og risikovurderinger. Det er utarbeidet risikoindikatorer som favner bærekraftelementer, og KPIer knyttet til bærekraft forankres i person- og bedriftsmarkedet (se «Mål og beregninger» under).

Vi identifiserer, vurderer og håndterer klima- og naturrisiko på ulike nivåer og med ulike metoder både i første, andre og tredje forsvarslinje:

- På overordnet nivå gjennom bankens prosess for å vurdere sitt kapitalbehov (Internal Capital Adequacy Assessment Process; ICAAP), likviditetsbehov, risikostrategi, definert risikoappetitt på klima- og naturområdet, øvrige styrende dokumenter mv.
- På detaljert nivå gjennom vurderinger som foretas ved kredittinnvilgelse, investeringsbeslutninger, produktutvikling mv.

- Løpende overvåking og kvartalsvis rapportering fra administrasjonen til styret og ledelsen
- Gjennom grønt obligasjonsrammeverk, tredjepartsvurdert av Cicero Shades of Green i lys av EU-taksonomien, som skal bidra til å synliggjøre hvor stor andel av utlånsporteføljen som er grønn i tråd med internasjonale krav til grønne obligasjoner
- Rapportering av kriterier og valgt målsetting fra miljøledelsessystemet Miljøfyrtårn i årsrapporten
- Kompetanseløft om påvirkningen klima- og naturrelatert risiko og muligheter har på konsernets drift, strategi og finansielle planlegging
- Årlige bærekraftrisiko-workshops for alle avdelinger, som bærekraft- og risikomiljøene samarbeider om. Områder med høy og medium risiko blir fulgt opp, integrert i bærekraftavdelingens tiltaksplan og i bankens risikostyringssystem.
- Internrevisjon inkluderer utvalgte bærekraftstemaer

Enheten for bærekraft har det faglige ansvaret for å bestemme hvorvidt og i hvilken grad en gitt klima- eller naturrisiko er vesentlig. Ansvaret for å innarbeide slike vesentlighetsbetraktninger i risikostyring og gi dem korrekt prioritet i lys av andre risikoer ligger hos konserndirektør risikostyring i samarbeid med leder for bærekraft.

Banken anser overgangsrisiko knyttet til klima og natur, særlig knyttet til myndighetskrav til kundene og banken, som viktigere enn fysisk risiko og avhengigheter på kort sikt. Overgangsrisiko blir viktigere i det generelle risikobildet til banken fremover, om enn fra et lavt utgangspunkt. Viktige eksponeringer innen klima- og naturrisiko for banken er våre utlån til person- og bedriftsmarkedet, likviditetsporteføljen vår, samt verdipapirfondene vi investerer i på vegne av våre kunder. Konsernet er også i økende grad avhengig av datasentre

som i sin tur avhenger av (ren) energi og vannressurser til kjøling. Viktige styringsdokumenter i prosessen for å identifisere klima- og naturrelaterte risikoer er derfor risikostrategi med vedlegg, policy for bærekraft, policy for kreditt risiko, policy for operasjonell risiko, policy for markedsrisiko, policy for likviditetsrisiko, samt policy for sparing og plassering.

Se også Note 6 i årsregnskapet, og avsnitt om risikovilje i kapittelet «Risikostyring og internkontroll»

I UTLÅNSPORTEFØLJEN

Risikoer og påvirkninger på klimaområdet for utlån til viktige bransjer håndteres gjennom kredittstrategi og kredittpolicy mot person- og bedriftsmarkedet. De samme prosessene er påbegynt for naturrisiko. Næringslån til eiendomsprosjekter og byggelån til personkunder har et stort naturfotavtrykk, både fordi de kan plasseres i uberørt natur og fordi byggeprosessen og -materiale avhenger av naturressurser.

Kredittsjef for bedriftsmarkedet diskuterer relevante lånesaker med enheten for bærekraft i et eget møte før hovedkredittutvalget (HKU) tar sin beslutning. Risikostyring er representert i HKU og inkluderes i komplekse og store lånesaker.

Bærekraftsrisiko, inkludert klima- og naturrisiko, skal vurderes i alle næringslån. Er engasjementet over 5 mill. kroner (10 mill. kroner for eiendomsutleie og eiendomsprosjekter) brukes en egen bærekraftsmodul. Den krever svar på generelle spørsmål om klima- og naturrisiko for alle bransjer, samt obligatoriske bransjespesifikke spørsmål for viktige bransjer som eiendomsutleie, eiendomsprosjekter og landbruk. Dårlige resultater kan bidra til avslag på lånesøknaden. Banken har deltatt aktivt i utforming av både modulen, som er utviklet av SpareBank 1-alliansens Kompetansesenter for kredittmodeller, og av spørsmål som stilles til kunder i nøkkelbransjer. Modulen gjør det mulig å integrere klima- og naturrisiko i analyse av kreditt risiko etter hvert som data- og analysegrunnet blir tilstrekkelig.

Spørsmål som stilles eiendomsutleiere i modulen inkluderer energikarakter, miljøsertifisering og renoveringsstatus. Eiendomsprosjekter får spørsmål om blant annet tilpasning til sirkulærøkonomi; lokalisering versus sårbart artsmangfold; og materialbruk versus avskoging; miljøstandard; energikarakter; avstand til knutepunkt; energibruk; klimagassutslipp fra materialer; samt fossilfri/utslippsfri byggeplass og transport. For landbrukslån inkluderes spørsmål om risiko knyttet til fremtidige reguleringer, spesielt på klimaområdet; samt om skogbruksplan og skogvern. Maskinentreprenører og transportbedrifter må svare på spørsmål om utslippsstandard, biodrivstoff versus avskoging, samt nullutslippsstatus og -strategi.

Banken har anskaffet data på estimert fysisk klimarisiko for alle panteobjekter (se årsrapport-vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen»), samt en kartklient hvor enkeltobjekter kan vurderes ved innvilgelse av lån. Kartløsningen gjør det også mulig å analysere klimarisiko i lys av geografisk konsentrasjon, og vurdere samvariasjon av klimarisikofaktorer på tvers av objekter. Kunderådgivere gjør risikoanalysene i enkeltsaker. De kjenner kundens situasjon, og analysene øker rådgiverens kunnskap om fysisk klimarisiko.

Dataene vil ytterligere innarbeides i stresstesting på klima og miljø. Vi vil også konkretisere konsernets overgangsplan ytterligere, gjennom å sette flere bransjemål knyttet til finansierte utslipp; overvåke bærekrafts-KPIer også for store næringslån utenfor eiendom; koble fysisk klimarisiko og naturrisiko til utlånsvolumer og geografisk konsentrasjon; og etter hvert koble klima- og naturrisiko til risikoklassifisering, misligholdssannsynlighet og verdsettelse av sikkerheter.

PÅ KUNDENIVÅ

Dialog med bedrifts- og personkunder om risiko og muligheter knyttet til klima og natur er påbegynt. Fremover er det naturlig å spørre de største lånekundene om deres overgangsplaner på klima- og naturområdet. Bærekraft er nå inkludert i svært mange møter med næringskunder, men i 2023 hadde banken også egne møter med ca. 20 bedriftskunder som ser muligheter eller risiko innenfor bærekraft.

I henhold til bærekraftpolicy, som er vedtatt både av banken og datterselskapene, skal potensielle og eksisterende kunder vurderes for klima- og naturrisiko, og kan bli ekskludert dersom det forekommer aktiviteter med slike utfordringer. Se underkapittelet «Ansvarlige utlån» i årsrapporten for detaljer om aktiviteter og bransjer vi ikke gir lån til grunnet slik risiko. I forsikringsaker er fysisk klimarisiko ned på nabolagsnivå en viktig og integrert del av prisingstrukturen.

PRODUKTER OG TJENESTER

Banken har en standard for nye og endrede produkter, løsninger og prosesser. I rutinene er det obligatorisk for produkteier å besvare konkrete kontrollspørsmål knyttet til klima- og naturrisiko før lansering av nye produkter, prosesser og tjenester. Dette gjelder både for egenutviklede produkter, og produkter som banken mottar fra SpareBank 1 Utvikling DA.

Alle verdipapirfond banken distribuerer, ESG-merkes. Fond som ikke tilfredsstiller SpareBank 1s forventninger fordi de har høy klima- eller naturrisiko, får en lav skåre (for flere detaljer, se årsrapport-delkapittelet «Bærekraft i sparing og plassering»). Bankens leder for bærekraft bistår spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1 med retningslinjer og merkeordning for verdipapirfond.

Gjennom 2023 har konsernet identifisert og vurdert potensiell klima- og naturrisiko på følgende måte:

- Vurdert klima- og naturrisiko i næringslån, og foreslått tiltak i relevante lånesaker.
- Tatt i bruk en kartløsning for å vurdere fysisk klimarisiko for utvalgte utlån i personmarkedet. Rådgivere ble opplært i verktøyet.
- Definert vår risikoappetitt for naturrisiko, foreløpig kun kvalitativt. Den vil kvantifiseres, tidfestes og knyttes til terskler og vippepunkter i ved tilgang på data.
- Påbegynt Miljøfyrtårn-resertifisering i henhold til bransjeregler for bank og finans.
- Inkludert risiko og muligheter knyttet til klima og natur i årlige risikoworkshops, for å belyse deres relative viktighet i lys av andre risikoer og muligheter.
- Fulgt regulatorisk utvikling i Norge og internasjonalt på klima- og naturområdet som kan medføre overgangsrisiko for konsernet eller kundene. Det gjelder blant annet forskrifter og direktiver om bærekraftrapportering; initiativer for planvask i norske kommuner i lys av naturavtalen; EUs bygningsenergidirektiv; revidering av energimerkeforskriften; EUs avskogingsdirektiv; endring i offentlige anskaffelser; EU-lovgivning om gjenoppretting av natur og om kritiske materialer; regional og nasjonal debatt rundt kapasitet i strømmettet; debatten rundt ansvarsfordeling for klimatilpasning mellom kunde, kommune og forsikringsselskap; samt pågående klima- og natursøksmål.

MÅL OG BEREGNINGER

Det er nødvendig med klare mål og metoder for å vurdere vår påvirkning på klima og natur, samt avhen-

gigheter og fysisk risiko. Det støtter risikostyringen vår, viser om vi følger strategien vår, og bidrar til å forankre arbeidet i relevante avdelinger.

Tabellen viser et skille mellom felles mål (beige) og mål spesifikt for natur (grønn) og klima (blå):

MÅL OG BEREGNINGER FOR KONSERNETS PÅVIRKNINGER, RISIKOER OG MULIGHETER INNEN KLIMA OG NATUR		Mål	Status 2023
1	Kompetanseløft • Ansatte skal innen 2025 ha fått opplæring i risiko og muligheter knyttet til klima og natur relevant for jobben de gjør.	90 % gjennomføring av kurs	87 % deltagelse
2	Bærekraftig eksponering • Volum av innvilgede lån i person- og bedriftsmarkedet som kvalifiserer under bankens grønne obligasjonsrammeverk, samt kvalifiserende lån i kredittforetak og BN-Bank; andel av SB1 Finans Midt-Norges finansiering av nullutslippskjøretøy, samt bankens likvidetsinvesteringer i grønne obligasjoner.	25 mrd. nok*	16,6 mrd. nok**
3	Grønne obligasjoner • Andel av likviditetsporteføljen investert i grønne obligasjoner. Målet er satt for 2023, og et underpunkt av målet for Bærekraftig eksponering.	10 % (1 mrd. nok) 2023, 15 % 2024	13,8 % (1,2 mrd. nok)
4	Verdiskaping • Inntekter fra produkter og tjenester initert eller levert av bærekraftavdelingen til banken. Inkluderer ikke p.t. f.eks. renteinntekter fra grønne lån.	3 mnok/år	1,72 mnok
5	Ekskluderte bransjer og aktiviteter • Enkelte bransjer og aktiviteter er ekskludert fra å få lån på grunn av ekstra høy klima- eller naturrisiko.	Se «Ansvarlig utlån»	Se «Ansvarlig utlån»

MÅL OG BEREGNINGER FOR KONSERNETS PÅVIRKNINGER, RISIKOER OG MULIGHETER INNEN KLIMA OG NATUR		Mål	Status 2023
6	Naturrisiko · Begrense eksponering for naturrisiko innen kredittisiko så langt som praktisk mulig, som definert i Naturbase og ESG-modell. Fra 2024 inkluderes eksponering i eller nær sensitive områder.	Ingen lån til ekskluderte bransjer eller i/nær sensitive områder	Ikke gitt ut lån til ekskluderte bransjer
7	Arealbruk · Arealbruk per person i intern eiendomsportefølje for å redusere energibruk per kvadratmeter.	35 m ² per ansatt innen utgangen av 2025	47 m ²
8	Karbonlagring · Øke netto årlig CO ₂ -opptak og -lagring i skog vi finansierer (tCO ₂).	Ikke definert mål, ny beregningsmåte 2023	Netto-opptak: 20 653 Lagring: 270 136
9	Klimarisiko · Panteobjekter i person- og bedriftsmarkedsporteføljen indikert utsatt for vesentlig klimarisiko.	Kreditt-strategisk måltall uten tidshorisont	BM: 0,9 % PM: 4,3 %
10	Klimaoffensiv · Redusere karbonintensitet fra konsernets drift og utlånsportefølje 7 %/år fra 2019-nivå. For klimaregnskap (scope 1–3): Se årsrapport, vedlegget «Klimagassutslipp i eget hus». For scope 3 (finansierede utslipp): Se årsrapport, vedlegget «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen».	7 % YoY reduksjon	-25,7 % i drift og utlån siden 2019
11	Karbonintensitet i utlån · Karbonintensitet og utslipp per bransje i bedriftsmarkedsportefølje og utslipp per panteobjekt i boliglånsportefølje (bruker tilnærmingen til Partnership for Carbon Accounting Financials, PCAF).	Styringsverktøy i kredittpolicy og risikostyring for å nå karbonintensitetsmål	Boliglån: 0,12 Bransjer: Se vedlegg Klimagassutslipp i utlånsporteføljen
12	Karbonintensitet i verdipapirfond · Vi henter inn data om totale Scope 1- og Scope 2-utslipp og karbonintensitet for verdipapirfondene banken distribuerer.	Styringsverktøy i spare- og plasseringspolicy og risikostyring	Se kapittel «Bærekraft i sparing og plassering»
13	Energimerke · Andel av utlånsporteføljen i person- og bedriftsmarkedet med hhv. energimerke A/B; energimerke F/G; og uten data på byggeår og energimerke.	Kreditt-strategisk måltall uten tidshorisont	PM/BM: A+B 13,1 %/27,7 % F+G: 22,5 %/12,7 % Uten data: 18,1 %/13,8 %
14	Grønne boliglån · Volum av grønne boliglån i porteføljen skal øke.	Øke med 1 mrd. nok i løpet av 2024	3,41 mrd. nok

*Inkluderer volumer til kredittforetak, og eksponeringer som foreløpig ikke er inkludert i formell taksonmirapportering.

**På målekortet til konsernsjef.

Det er i tillegg definert kvantitativ og kvalitativ risikoappetitt for flere operasjonelle risikoer som relaterer seg til klimarisiko. Disse er innarbeidet i vedlegg til risikostراتيجية. Se relevante kapitler og vedlegg i årsrapport for mer utfyllende informasjon om arbeidet med å nå våre klima- og naturmål.

Vi har ikke beregnet utslipp hos våre leverandører. Vesentlighets- og påvirkningsanalysene sier dette er et

lite vesentlig område for oss, og en svært høy andel av leverandørrelasjonene, inkludert de største, håndteres sentralt av SpareBank 1 Utvikling DA.

Vi vil konkretisere mål og beregninger fremover, både for klima og natur. Både for utlån og verdipapirfond er tilfanget av data begrenset. Vi vil vurdere å måle nedbygget areal, og/eller andel utlån til byggeprosjekter i eller ved skogs- landbruks- eller verneområder.

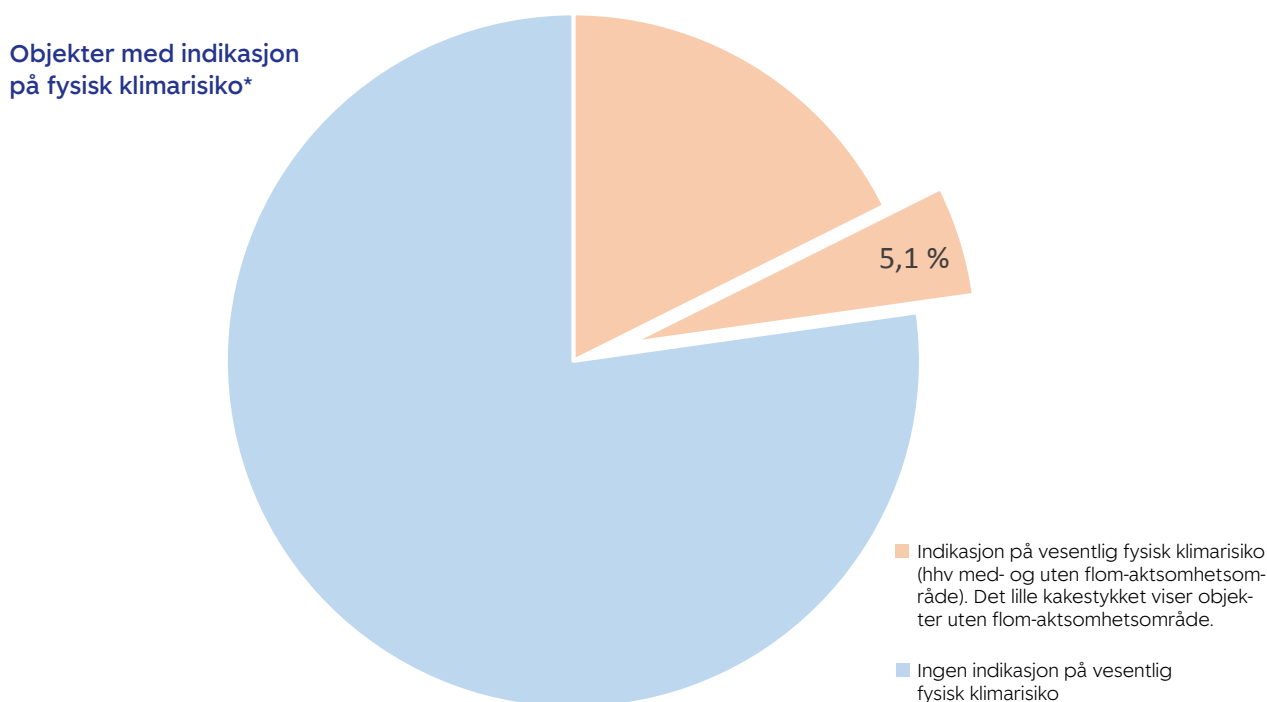
Vedlegg 4 - Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen

Vi skal aktivt jobbe for å redusere bærekraft- og klimarisiko i vår utlånsportefølje. Vi har derfor anskaffet data på fysisk klimarisiko (flom, stormflo, kvikkleire, skred, ras, snøskred) for alle panteobjekter og begynt kartleggingsarbeidet.

Vårt markedsområde har totalt sett relativt lav fysisk klimarisiko i internasjonal sammenheng. Det er likevel viktig for banken å identifisere vesentlig fysisk klimarisiko for å kunne hjelpe våre lånekunder å redusere sin – og dermed vår – risiko.

Banken har analysert alle panteobjekter i person- og bedriftsmarkedet i lys av risiko- og sårbarhetsdata fra

NVE. Dataene er levert samlet av Norkart. Våre rådgivere bruker en kartklient basert på de samme dataene og vurderer fysisk klimarisiko i alle låneengasjementer over et gitt volum og/eller belåningsgrad. Figuren under viser objekter med indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko i vår utlånsportefølje (dette må ikke forveksles med faktisk risiko, se utdyping under figuren).

*Objektene kan ha vesentlig fysisk klimarisiko. Vi vil analysere objekter i faresoner for å kartlegge faktisk risiko, men vil ikke inkludere objekter kun omfattet av aktsomhetsområder, da slike områder er modellestimater uten hensyn til lokale forhold.

Ca. 5,1 prosent av panteobjektene i bankens portefølje hadde per 31. desember 2023 indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko (uten å være lokalisert i flom-aktsomhetsområde). De treffer innen én av klimarisikoene/risiko-kombinasjonene som anses som vesentlige¹:

- Utsatt for 10- eller 20-årsflom
- Innenfor både snøskred- og steinsprangsoner
- Høy faregrad for kvikkleire
- Utsatt for 20 års stormflo
- Utsatt for skredhendelser

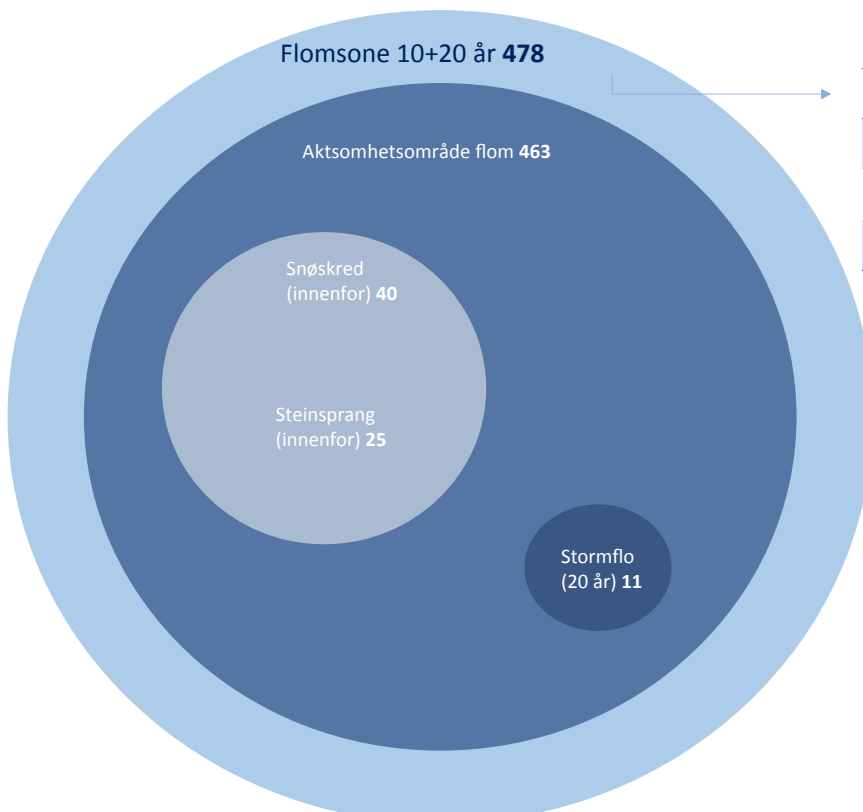
Det er kontrollert for overlapp mellom risikohendelser. Vesentlig fysisk klimarisiko kan også oppstå på måter det er vanskelig å skaffe data for å dokumentere per i dag, fordi disse i stor grad er av midlertidig karakter. De mest åpenbare eksemplene er ekstrem tørke og sterk vind.

¹Kategoriseringen avviker noe fra den som brukes for å indikere vesentlig skade knyttet til fysisk klimarisiko i taksonomirapportering og rapportering av grønn andel, se «Anvendelse av resultater» under.

HVILKE NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNINGER, RISIKO OG MULIGHETER KONSERNET HAR IDENTIFISERT PÅ KORT, MEDIUM OG LANG SIKT

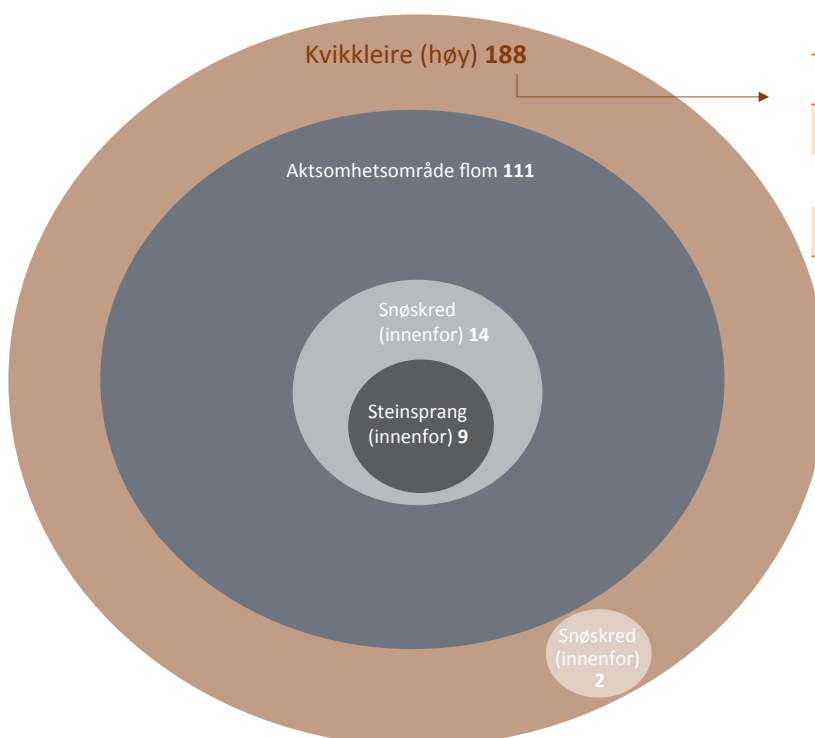
Sirkelene indikerer kun relative størrelser innen hver figur, størrelsesforholdene i figurene kan ikke sammenlignes på tvers:

Flomsone 10 + 20 år

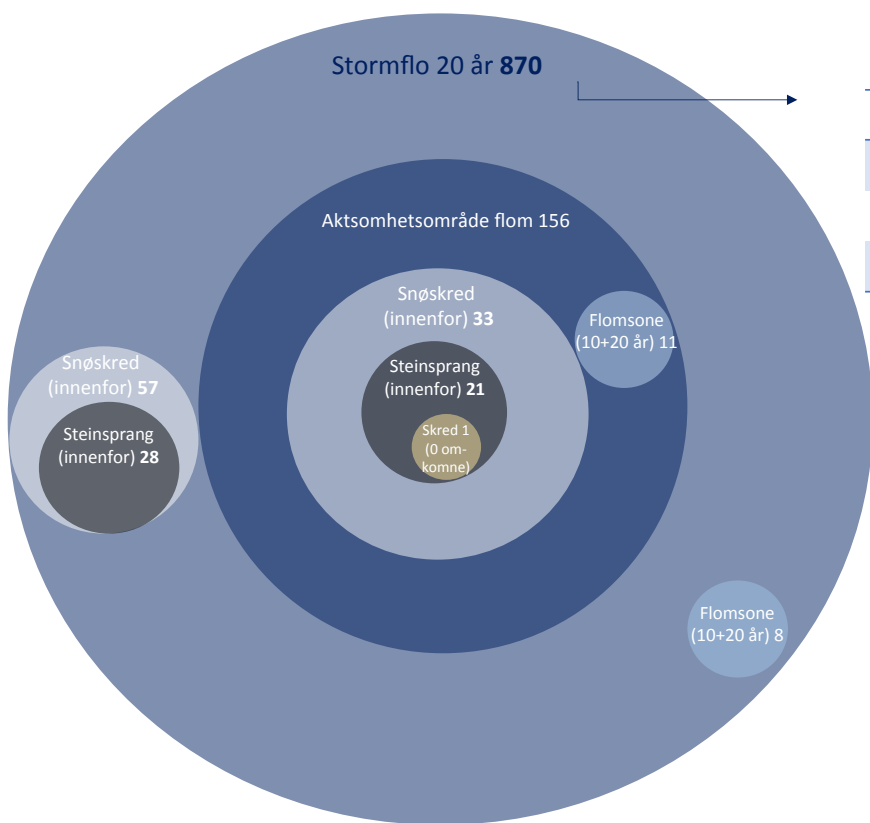
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ Ukjent
Firma	13	22	0	29
Privat	182	5	45	83
Ukjent/ annet	65	11	0	23

Kvikkleire (høy) 188

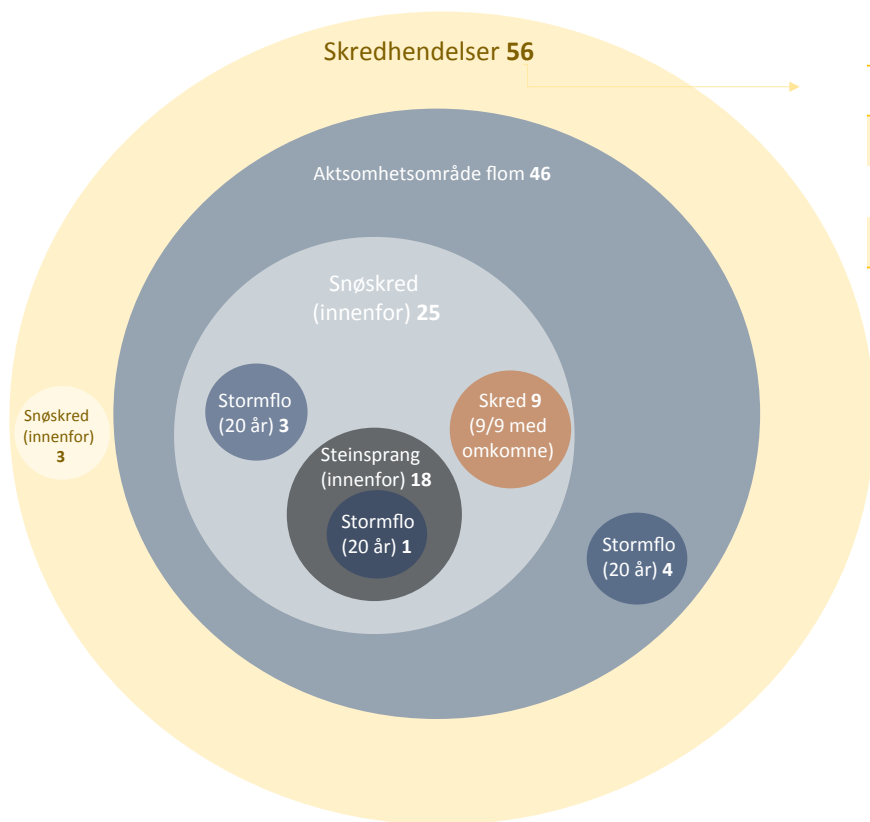
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/ fiske	Annet/ ukjent
Firma	4	1	0	1
Privat	88	0	27	51
Ukjent/ annen	16	0	0	0

Stormflo 20 år

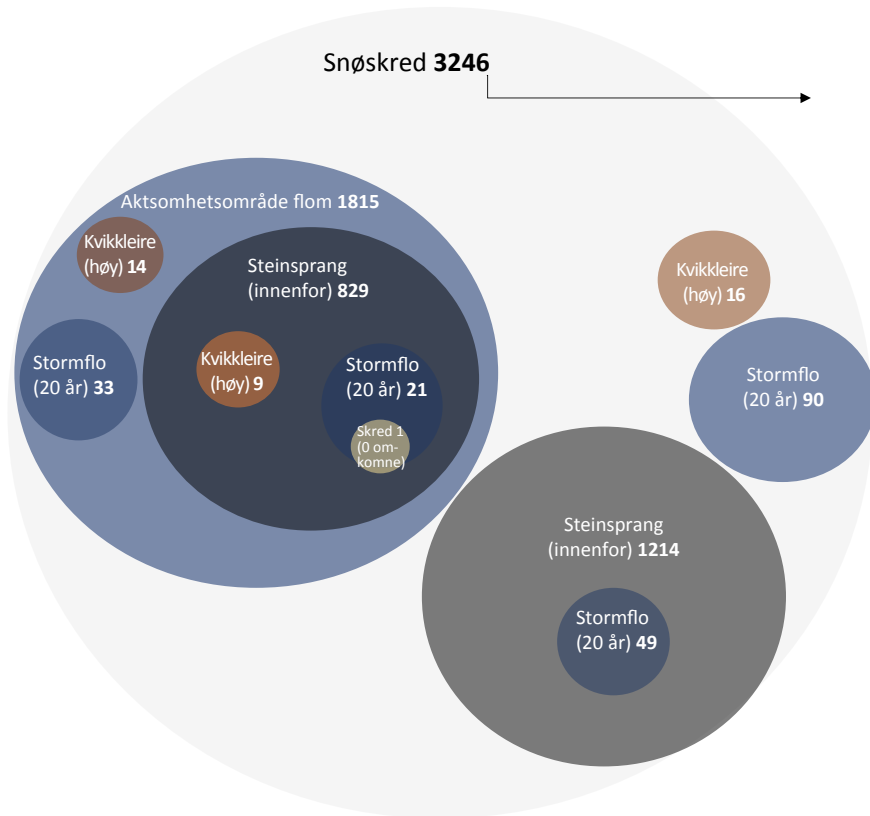
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	14	12	1	49
Privat	452	2	61	139
Ukjent/annen	120	3	0	17

Skredhendelser

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	0	0	0	2
Privat	11	0	27	14
Ukjent/annen	2	0	0	0

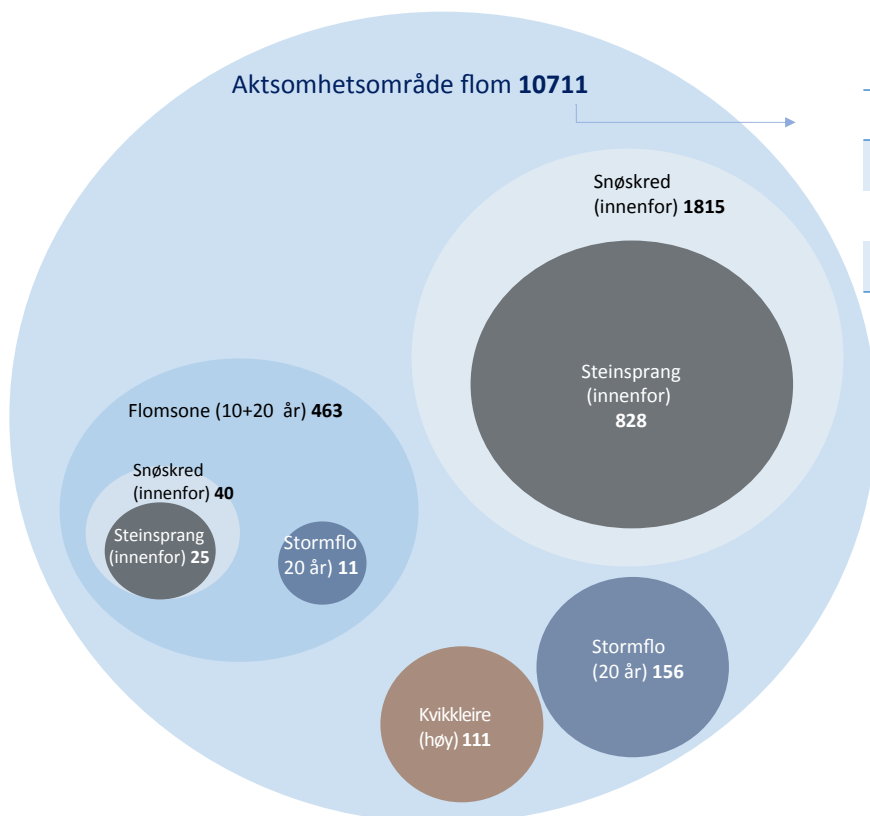
Snøskred*

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	44	19	1	38
Privat	1156	5	873	1036
Ukjent/annen	64	2	0	8

*Alle objekter i steinsprangsonen er inkludert

Aktsomhetsområde for flom

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	268	248	17	298
Privat	4419	33	1696	2448
Ukjent/annen	1005	46	0	233

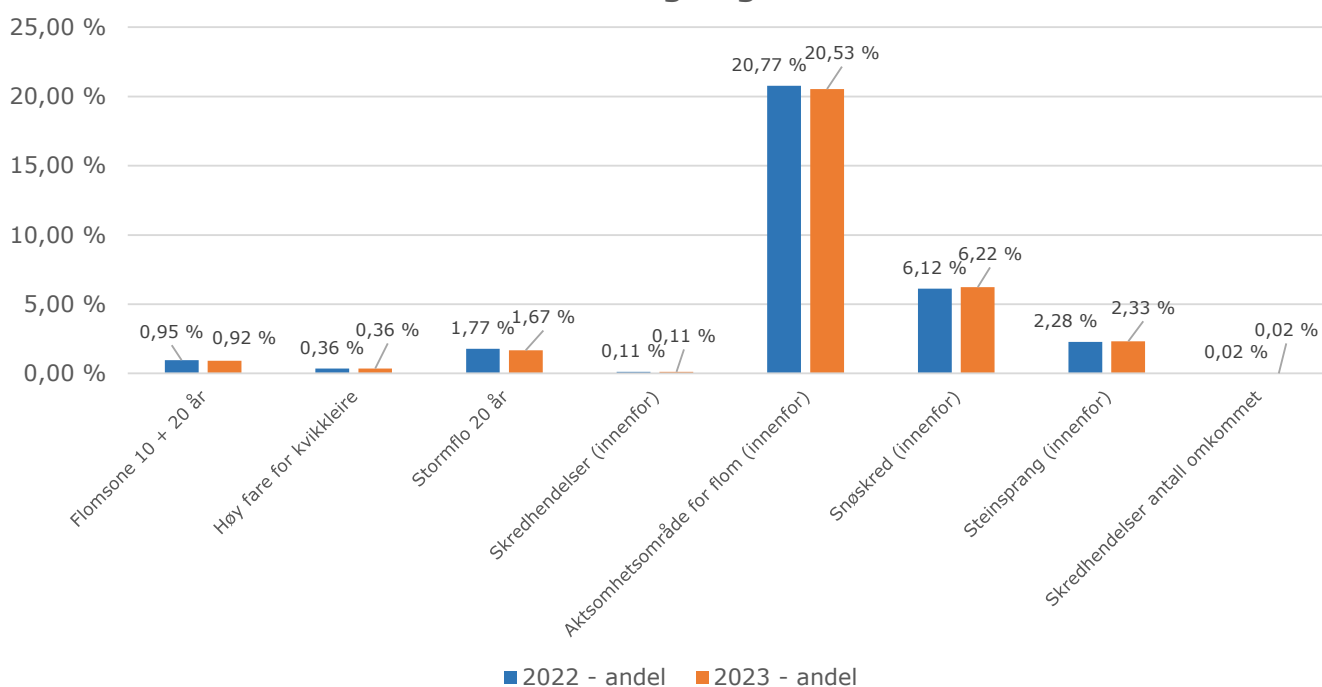
Sammenlignet med fjoråret

Banken har videreført samme metodikk som i 2022. I grafen under har vi sammenlignet årets tall med tallene for 2022.

Andelen objekter som har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko, men som ikke er lokalisert i et flom-aktsomhetsområde, er omtrent uendret på ca. 5,1 prosent. Antall objekter lokalisert i aktsomhetsområde

for flom har en liten reduksjon i 2023 sammenlignet med 2022, mens andel er omtrent uendret. I tillegg har andelen objekter som både har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko og som er lokalisert i et flom-aktsomhetsområde blitt redusert fra 23,1 prosent til 22,8 prosent. Dette skyldes delvis at totalt antall objekter har gått noe ned siden 2022. Antallet objekter lokalisert i aktsomhetsområde for snøskred har gått svakt ned, men utgjør en litt økt andel av totalen.

Sammenligning 2022-2023

Videre har vi sett på eierforhold til objektet og kategorisert disse i hhv. person- og bedriftsmarkedet (PM og BM). I førstnevnte inngår objekter kategorisert som privat, i sistnevnte inngår objekter kategorisert som henholdsvis firma og ukjent. En stor overvekt av landbruks- og fiske-eiendommer kategoriseres som

private. Det må antas at det drives næringsvirksomhet på en andel av disse eiendommene. Andelen objekter som har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko, men som ikke er lokalisert i flom-aktsomhetsområde, er 4,28 prosent for PM og 0,85 prosent for BM i 2023. I 2022 var status 4,20 prosent for PM og 0,99 prosent for BM.

Presisering

Bygg som ligger i et aktsomhets- eller risikoområde vil ikke automatisk være utsatt for den indikerte risikoen, og risikoen trenger ikke å være så høy som angitt. Byggeier kan ha gjort tiltak (for eksempel drenering), bygget kan være plassert på en del av tomte som ikke er utsatt for risiko, eller det kan være andre detaljer i lokal topografi som gjør at bygget ikke er utsatt. Datakildene som er brukt inneholder også i noen grad en blanding av faredata og aktsomhetsdata, hvor sistnevnte dekker svært mange områder med lav risiko (se under for detaljer).

I den grad et panteobjekt er utsatt for reell fysisk klimarisiko vil dette kun være en direkte risiko for banken i situasjoner eller hendelser forsikringen til låntager ikke dekker.

Motsatt kan det også være bygg utenfor risikosoner som er utsatt av årsaker kartdataene ikke fanger opp. For eksempel kan et bygg i et byområde få et overvannsproblem ved styrtregn hvis naturlige bekkeløp og grøntområder som tidligere tok unna vannmengdene, er havnet under asfalt, eller en bro eller kulvert kan

forårsake høyere vannstand nedstrøms.

Metode

Som et første forsøk på å indikere hva som er vesentlig fysisk klimarisiko er det gjort noen vurderinger av hvilke aktsomhets- og faresoner som skal inkluderes i analysen.

Objekter innenfor 10- og 20 års flomsone, samt 20 års stormflo, er inkludert. Dette tidsperspektivet er innenfor løpetiden til mange lån. Det er aktuelt å inkludere også objekter i 50-, 100- og 200 års flomsone, se under. Dette ville økt totalt antall objekter innenfor flomsone med hhv. 56, 101 og 616; nær alle disse objektene er også inkludert i flom-aktsomhetszone.

Det finnes både fare-, konsekvens- og risikodata for kvikkleire. Vi har foreløpig fokusert på faredata, fordi disse indikerer sannsynligheten for faktiske hendelser. Konsekvens- og dermed også risikodataene er mer sekundære ettersom vårt fokus er på panteobjektet og ikke andre konsekvenser analysen dekker.

De fleste kvikkleirefaresonene er basert på svært få undersøkelsesboringer. Kvikkleireskred er en risiko i områder som før har vært dekket av vann, der det er løsmasser og tilstrekkelig helning. Mens områdene over marin grense (det høyeste nivået havet nådde etter siste istid) ofte er tynt befolket/ubefolket, har de fleste tett befolkede delene av vårt markedsområde vært dekket av vann og løsmasser. Mange av disse områdene er ikke kartlagt i detalj. Ca. 18 prosent av våre panteobjekter er i områder som ikke er kartlagt.

Aktsomhetsområder for hhv. snøskred, steinsprang og flom er inkludert i analysen, men er såpass generelle (se under) at de har begrenset interesse for vurdering av risiko. Vurdert i sammenheng med andre parametere (jf. figurene over) kan de imidlertid synliggjøre objekter som er lokalisert i flere ulike fare- og aktsomhetsområder. De må dermed antas å ha større risiko totalt sett. Dette gjelder bl.a. data om skredhendelser og omkomne knyttet til slike hendelser, som baserer seg på data om mer enn 50 000 slike hendelser, og rapporteres inn av mange ulike samfunnsaktører.

Aktsomhetsområder indikeres automatisk basert på en grov terrengmodell (25 x 25 m; 10 x 10 m for flom, mer detaljert for jord- og flomskred) ut fra kjennetegn ved terrenget (f.eks. helning på terrenget for snøskred, og helning/geologi for steinsprang). De vil ikke alltid fange opp særegenheter ved en spesifikk adresse, og tar ikke hensyn til klima eller vegetasjonsforhold lokalt. Det er ikke gjort feltarbeid for å avgrense områdene basert på lokale faktorer (f.eks. skog, terrengdetaljer, utførte sikringstiltak o.l.). Derfor vil for store områder bli inkludert i aktsomhetsområdene. Aktsomhetssonen for snøskred rommer for eksempel områder uten nok nedbør i form av snø til at det er reell snøskredfare der, og måten flom-aktsomhetsområder er modellert på, overestimerer økningen i vannstand i bratte elver kraftig.

Dataene for snøskred inneholder data fra datasettene «Snøskred aktsomhetsområde», «Snø- og steinsprang aktsomhetsområde» og «Skredfaresone». «Skredfaresone» inkluderer alle typer skred, bortsett fra sørpeskred.

Anvendelse av resultater

Dataene som ligger til grunn for analysen er kun egnet til å gi en overordnet oversikt over klimarisiko, og er ikke presise nok til å angi slik risiko for det enkelte panteobjekt. Vi vil kartlegge denne risikoen for de 5 prosent av objektene med indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko gjennom en kombinasjon av feltbesøk, interaksjon med kunde, og mer avanserte og presise kartverktøy. Vi har startet arbeidet med å se på objektene som har sammenfall av flere vesentlige risikoer, inkludert risikoer utenfor bærekraftsområdet, og i lys av løpetiden til det aktuelle lånet.

Aktsomhetskartene fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som er brukt i analysen (for flom, snøskred og steinsprang) har klare svakheter det er viktig å være klar over ved tolkning av resultatene. De er nasjonale oversiktskart som viser hvilke arealer som kan være utsatt for fare. Kartene er ikke ment for vurdering av en spesifikk adresse, men for å indikere hvor risiko bør vurderes nærmere. At et panteobjekt ligger innenfor en slik aktsomhetszone er derfor ikke i seg selv en bekreftelse på at objektet har en høy risiko. De kan heller ikke brukes som basis for å beregne sannsynlighet for hendelser.

SpareBank 1-alliansen (inkludert SpareBank 1 Sørøst-Norge) har besluttet å benytte dataleveranser fra Eiendomsverdi som grunnlag for Pilar 3- og taksonomirapportering (se informasjon om grønn andel i delkapittel «Ansvarlige utlån», samt vedlegg om EU-taksonomien i årsrapporten). Her deles fysisk klimarisiko inn i to forskjellige kategorier, flere parametere er inkludert, og man har valgt en mer konservativ tilnærming til definisjonen av vesentlig fysisk klimarisiko enn SpareBank 1 Sørøst-Norges eksisterende tilnærming basert på Norkart-data (ulikheter er kommentert i kursiv):

- Kronisk klimarisiko
 - Utsatt for *middelhøyvann* eller 20 års stormflo
- Akutt klimarisiko: Utsatt for én eller flere av følgende
 - *Middels eller høy* faregrad for kvikkleire
 - Utsatt for skredhendelser
 - Innenfor både snøskred- og steinsprangsoner
 - Utsatt for *200-årsflom (dagens tilnærming: 10- eller 20-årsflom)*

Det vil være naturlig å bruke samme datagrunnlag for all rapportering relatert til fysisk klimarisiko for 2024, ved at redegjørelse for vesentlig fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen følger samme tilnærming som i taksonomirapportering. Andelen objekter som rapporteres som utsatt for vesentlig fysisk klimarisiko vil derfor trolig øke noe.

Vedlegg 5 - Klimagassutslipp i eget hus

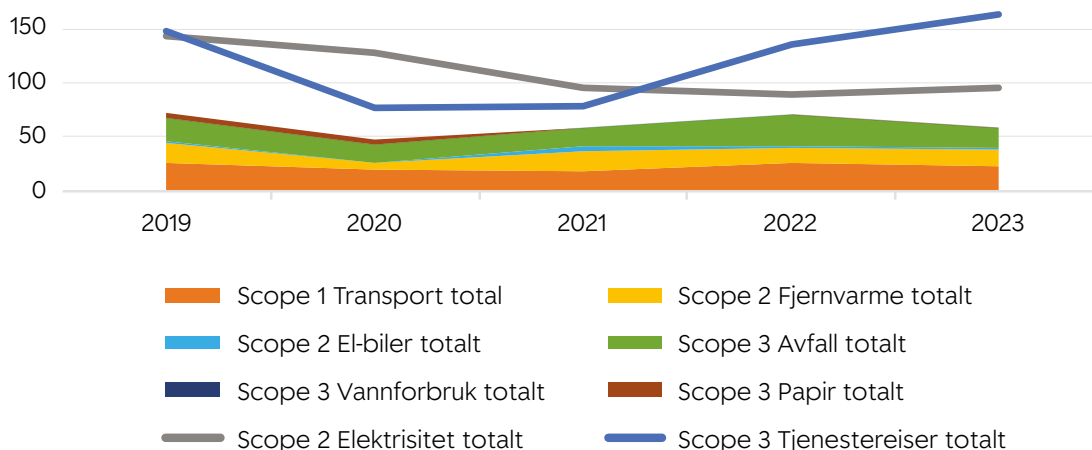
Energi- og klimaregnskap 2023

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber aktivt for å redusere klimagassutslippene fra driften, i tråd med vårt mål om 7 prosent årlig utslippsreduksjon per krone tjent (karbonintensitet). Vårt totale klimagassutslipp fra driften var på 321,2 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO_{2e}) i 2023. Karbonintensiteten til driften vår er redusert med 5,4 prosent fra 2022 til 2023, og redusert 9,9 prosent fra 2019 til 2023.

Banken er avhengig av innsatsfaktorer som inntil videre ikke har null utslipp. Gjenværende utslipp fra driften, samt eventuell differanse mellom oppnådde reduksjoner i låneporteføljen og målsetningen for det gjeldende året, kompenseres vi ved å kjøpe karbonkreditter¹ og opprinnelsesgarantier².

Den vesentligste delen av utslippene knyttet til konsernets virksomhet er fra utlåns- og investeringsporteføljen vår. Det er imidlertid viktig for oss å redusere også egne utslipp for å være en troverdig sparringspartner når vi jobber med lånekundene våre for å hjelpe dem å redusere sine utslipp. Se oversikt over våre viktigste utslippskategorier 2019–2023:

Oversikt over våre viktigste utslippskategorier

Økningen i utslipp har sammenheng med oppjustering av utslippsfaktor for et par av områdene der aktiviteten vår samtidig er høy.

¹ Karbonkreditter

Konsernet har kjøpt karbonkreditter for å kompensere for våre utslipp i 2022, og vil gjøre det samme i 2024 for 2023-utslippene. Karbonkreditter er målbar, verifiserbare utslippsreduksjoner fra sertifiserte klimatilaksprosjekter. Disse prosjektene reduserer, fjerner eller unngår klimagassutslipp. De kan også ha andre positive effekter, for eksempel styrker de samfunn, beskytter økosystemer, gjenoppretter skoger eller reduserer avhengigheten av fossilt brensel. Vi har kjøpt karbonkreditter fra et 120 MW solprosjekt i Gujarat, India, solgt av Juniper Green Sigma Private Ltd. Prosjektet har fulgt et strengt sett med kriterier for å bli verifisert av uavhengige tredjeparter og er gjennomgått av et ekspertpanel hos karbonkreditt-standard Gold Standard, som har godkjent kredittene fra prosjektet. Etter at vi har kjøpt karbonkredittene, trekkes de permanent tilbake, slik at de ikke kan gjenbrukes.

I tråd med vår tiltaksplan har vi undersøkt muligheten for å kompensere for våre gjenværende utslipp gjennom å bidra til prosjekter i vårt markedsområde. Dialogen med norske miljømyndigheter viste at konsernet

ikke kan bruke utslippsreduksjoner fra slike prosjekter til å kompensere egne utslipp. Fordi utslippene er dekket av norske forpliktelser mot FN, vil påstander om slike reduksjoner innebære dobbelttelling. Dessuten vil bidraget knyttet til vår kompensasjon være så beskjeden at det ikke vil kunne utløse ny aktivitet. Slik EUs kvotehandelsystem fungerer, vil frivillig kompensasjon av EU-kvoter fra aktører uten kvoteplikt heller ikke innebære reelle utslippsreduksjoner. Kjøp av karbonkreditter av høy kvalitet vurderes derfor å gi bedre klimaeffekt på kort sikt.

² Opprinnelsesgarantier

Opprinnelsesgarantier er en merkeordning for elektrisitet i Europa. Hensikten er todelt: for det første viser de strømkunden at en mengde kraft er produsert fra en bestemt energikilde. For det andre gir opprinnelsesgarantier et bidrag til å øke produksjonen av fornybar kraft, fordi kraftprodusenter som selger opprinnelsesgarantier får inntekter fra sin fornybare kraftproduksjon. Alle våre kontorsteder er tilknyttet strøm med opprinnelsesgaranti i løpet av 2023.

Hva ble gjort i 2023?

- Konsernet har bestemt mandat, tidslinje frem mot 2025, prioritering og budsjett for et eiendomsprosjekt som går gjennom vår portefølje av eide og leide eiendommer. Bærekraft er ett av de grunnleggende prinsippene for prosjektet. Der slås det fast at energibruk, avfall og transport knyttet til byggene våre er de viktigste kildene til utslipp fra driften til konsernet. Derfor skal viktige eiendomsbeslutninger (renovering, kjøp, salg, leie) ta hensyn til konsernets mål om å redusere karbonintensiteten til driften med 7 prosent årlig. Dette innebærer følgende:
 - Redusere arealbruken
 - Renovere, ikke rive. Ved totalrenovering skal det etterstribes at man møter kravene i EU-taksonomien, inkludert at energibruken reduseres med minst 30 prosent
 - Sortere avfall under renovering
 - Unngå unødig transport
 - Tilrettelegge for klimavennlig pendling
 - Kreve fossilfri byggeplass
 - Vurdere egen energiproduksjon (f.eks. sol)
 - Nye lokaler skal møte kravene i EU-taksonomien så langt det er mulig lokalt
 - Forlenge levetiden til lokalene, ved at viktige eiendomsbeslutninger skal ha tidshorison på 10+ år, ta utgangspunkt i livsløpskostnader, og ta høyde for store endringer i bruksmønster
- I 2023 har det blitt tatt flere beslutninger der prinsippene over blitt fulgt:
 - To større lokaler skal totalrenoveres
 - Et annet større kontor flyttes, til mindre arealer i et renovert bygg som gjenbraker viktige utslippsintensive komponenter, der det vurderes solceller
 - Redusert arealbruk har også blitt besluttet for flere andre kontorlokaler
- Vi leverer vårt brukte IT-utstyr til Foxway som selger/gir det videre og bidrar til sirkulære IT-løsninger. I 2023 leverte vi inn 1 587 enheter hvor 866 ble videre-solgt, resten ble gjenbrukt eller gjenvunnet.
 - Vi hadde en innsamling blant ansatte under vår uke med «Agenda Bærekraft» hvor ansatte leverte inn brukt IT-utstyr. Det ble samlet inn 681 enheter.
- Vi har begynt kartlegging og monitorering av datamengden og -bruken så langt det lar seg gjøre i ulike datasentere for å få oversikt over utslippene.
- Vi har redusert overlapp mellom leverandører, og dermed unødige utslipp fra dataleveranser, software eller tjenester, samt bedret sikkerheten og effektivisert driften

- Vi har flyttet mer av databruken til sky, og fra andre land til Norge. Dette kan medføre økte utslipp fra skylagring, men vil samtidig redusere avtrykket knyttet til egen (i hovedsak TietoEvry og SpareBank 1 Utvikling DA) fysisk serverkapasitet og backupservere, og korte ned responstiden.
 - Det vil ikke være mulig å flytte alle skytjenester til Norge, blant annet fordi ikke alle tjenester tilbys i alle regioner.
- Vi har optimalisert ressursbruken knyttet til betalings-tjenester ved å redusere papirbruk til forsendelser.

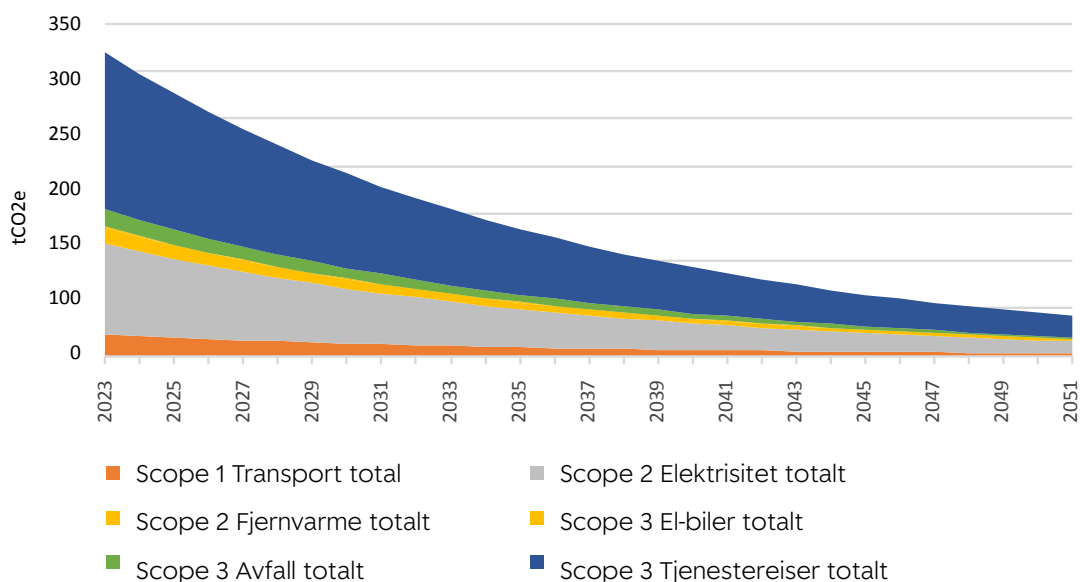
Veien videre

Vi skal fortsette å jobbe aktivt for å redusere utslipp i egen drift:

- Eiendomsprosjektet vil fortsette å ha fokus på følgende områder av relevans for klimamålet til konsernet, i pågående renoveringsprosjekter:
 - Redusere antall kvadratmeter konsernet disponerer per ansatt der m²/ansatt er særlig høyt gjennom å effektivisere og, hvor aktuelt, frigjøre lokaler.
 - Redusere energiforbruk (med minst 30 prosent der det er hensiktsmessig).
 - Sikre at renovering bidrar til økt levetid på lokalene (materialbruk, utforming m.m.), evt. flytting til mer tidsriktige lokaler.
- Revidere vår reisepolicy i lys av klimamål og en mer hybrid hverdag (digitale møter, fleksibelt arbeidssted mv.).
- Ferdigstille miljøfyrtårnsertifisering av kontorene i tidligere Sparebanken Telemark.
 - Kontorene i tidligere SpareBank 1 BV og SpareBank 1 Modum er sertifisert under de nye bank- og finanskriteriene til Miljøfyrtårn. Resertifisering ble gjennomført i 2023 for hovedkontoret på Fokserød og vil ferdigstilles for resterende kontorer tidlig i 2024.
- Anskaffe verdikjede-klimaregnskap og begynne forberedelsene til å inkludere resultatene i virksomhetsstyringen.
- Følge opp datasenter-leverandørene og be om utslippsdata (samt gjøre bruk av tjenestene deres, som MS Sustainability Manager).
- Vurdere å øke standard levetid for bank- og kredittkort.

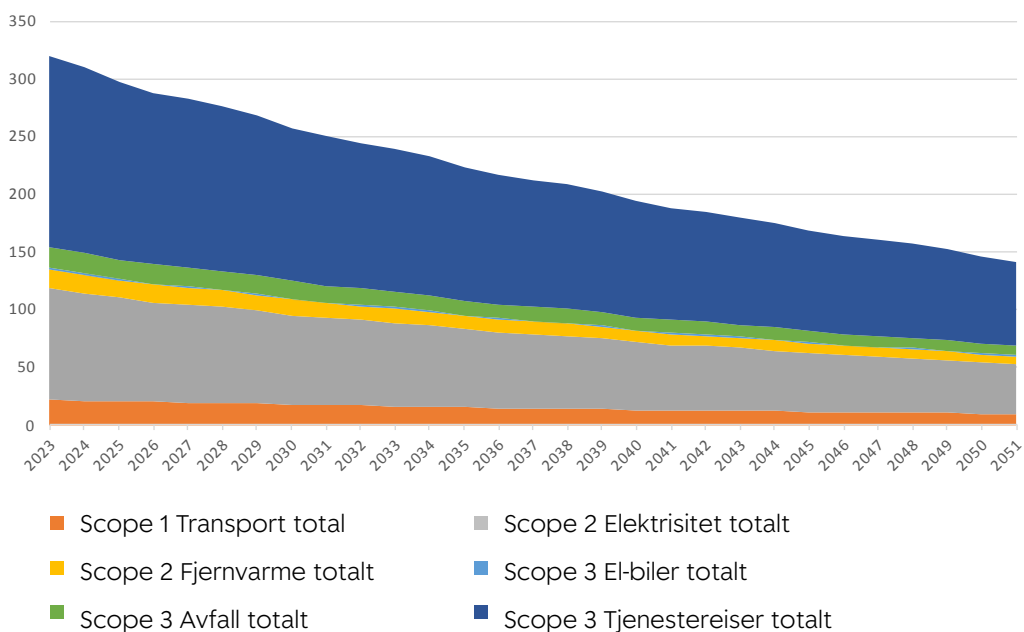
Konsernets mål om 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensitet frem mot 2050 gitt stabil inntekt og inntektsvekst:

Utslippsframskrivning i lys av mål om 7 % årlig reduksjon i karbonintensitet og gitt stabil inntekt

Basert på tonn CO2-utslipp i våre viktigste utslippskategorier og en stabil inntekt (ikke vekst i inntekt) med en utslippsreduksjon på 7 prosent per år vil driftsutslippene våre reduseres kraftig mot 2050.

Utslippsframskrivning i lys av mål om 7 % årlig reduksjon i karbonintensitet og gitt inntektsvekst

Basert på tonn CO2-utslipp i våre viktigste utslippskategorier og inntektsvekst (estimert til 3–5 prosent årlig) med en utslippsreduksjon på 7 prosent per år vil driftsutslippene våre reduseres mot 2050.

Energi- og klimaregnskap 2023

Cemasys bistår med å lage energi- og klimaregnskapet til SpareBank 1 Sørøst-Norge. Oversikten over organisasjonens klimagassutslipp er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere energiforbruk og utslipp, måle nøkkeltall og evaluere seg selv over tid.

Rapporten omfatter scope 1, 2 og scope 3 kategori 5

(avfall) og kategori 6 (tjenestereiser) for hele driften til SpareBank 1 Sørøst-Norge, konsern og filialer. Informasjonen som benyttes i et klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden GHG Protocol, den mest anvendte metoden verden over for å måle organisasjoners utslipp av klimagasser.

Årlige nøkkeltall og klimaindikatorer

Navn	Enhet	2021	2022	2023	%endring fra forrige år
Scope 1 + 2 utslipp (tCO ₂ e)		137.9	131.2	137.8	5.0 %
Totale utslipp(S1+S2+S3) (tCO ₂ e)		232.4	297.6	321.2	7.9 %
Totalt energiforbruk Scope 1+2 (MWh)		4,602.7	4,689.6	4,724.6	0.7 %
kg CO ₂ e (s1+s2+s3)/årsverk		424.9	458.5	498.7	8.8 %
Total tCO ₂ e pr omsetning (Scope 1+2+3)		-	0.1	0.1	-5.2 %
Total tCO ₂ e kWh/Omsetning		-	1,787.9	1,581.7	-11.5 %
Total tCO ₂ e MWh/Omsetning		-	1.8	1.6	-11.5 %
Årsverk	Antall årsverk	547.0	649.0	644.0	-0.8 %
Omsetning	MNOK	-	2,623.0	2,888.0	10 %

Rapporteringsår, Energi og Klimagassutslipp

Utslippskilde	Forklaring	Forbruk	Enhet	Energi (MWh)	Utslipp tCO _{2e}	Utslippsande
Transport total				88.1	22.1	6.9 %
Bensin		7,921.0	liter	73.0	18.6	5.8 %
Diesel (NO)		1,549.0	liter	15.1	3.5	1.1 %
Stasjonær forbrenning total				83.4	1.5	0.5 %
Biodiesel (100%), ME, stasjonær		9,062.0	liter	83.4	1.5	0.5 %
Scope 1 total				171.5	23.6	7.4 %
Elektrisitet total				3,448.4	98	30.1 %
Elektrisitet nordisk miks		3,448,371.0	kWh	3,448.4	96.6	30.1 %
El-biler total				49.6	1.4	0.4 %
Elbil nordisk miks		260,809.0	km	49.6	1.4	0.4 %
Fjernvarme total				1,055.1	16.2	5.1 %
Fjernvarme norsk miks		1,055,128.0	kWh	1,055.1	16.2	5.1 %
Scope 2 total				4,553.1	114.2	35.6 %
Avfall total				-	18.5	5.8 %
Papiravfall til resirkulering	Blandet papp	12,010.0	kg	-	0.3	0.1 %
Papiravfall til resirkulering	Kontorpaper	4,453.0	kg	-	0.1	-
Blandet husholdningsavfall		32,567.0	kg	-	17.9	5.6 %
Glassavfall til resirkulering		2,238.0	kg	-	-	-
Elektronisk avfall til resirkulering		594.0	kg	-	-	-
Plastavfall til resirkulering		2,140.0	kg	-	-	-
Matafall til biogass		13,405.0	kg	-	0.1	-
Tjenestereiser total				-	164.8	51.3 %
Km-godtgjørelse		721,836.0	km	-	120.3	37.4 %
Km-godtgjørelse, elbil		391,427.0	km	-	2.1	0.6 %
Flyreise, innenlands, inkl. RF		260.0	flyreiser	-	32.8	10.2 %
Flyreise, kontinental, inkl. RF		47.0	flyreiser	-	9.7	3.0 %
Scope 3 total				-	183.3	57.1 %
Total				4,724.5	321.2	-
KJ				17,008,351,164.0		

Markedsbaserte utslipp i rapporteringsåret

Kategori	Enhet	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med markedsbaserte beregninger	tCO _{2e}	-
Scope 2 Sum med markedsbaserte strømberegninger	tCO _{2e}	17.6
Scope 1+2+3 Totalt med markedsbaserte strømberegninger	tCO _{2e}	224.6

I 2023 hadde SpareBank 1 Sørøst-Norge et samlet klimagassutslipp på 321,2 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e), som representerer en økning på 7,6 prosent eller 23,6 tCO₂e sammenlignet med utslippene på 297,6 tCO₂e i 2022.

Scope 1:

Transport: Selskapets faktiske forbruk av fossilt brensel i kjøretøyene (eide, leide og leaset) resulterte i utslipp av 22,1 tCO₂e i 2023. Dette tilsvarer en reduksjon på 3,1 tCO₂e, en samlet reduksjon på 12,2 prosent sammenlignet med 2022. Det er viktig å merke seg at utslippsfaktoren for diesel har økt med 9,2 prosent sammenlignet med 2022, mens selve diesel/bensin forbruket har gått ned.

Stasjonær forbrenning: Forbruk av stasjonær forbrenning i 2023 har et samlet utslipp på 1,5 tCO₂e. Siden 2022 har det vært en økning på 60 prosent i utslippene, som kan tilskrives den økte bruken av biofyrringsolje. Det lave utslippnivået skyldes nettopp bruk av biofyrringsolje.

Scope 2:

Elektrisitet: Målt forbruk av elektrisitet i leide lokaler/bygg ble beregnet med en lokasjonsbasert utslippsfaktor basert på nordisk miks. Nordisk miks tar hensyn til den svenske, norske, danske og finske utslippsfaktoren, basert på data fra det internasjonale energibyrået (IEA). I 2023 ble utslippsfaktoren oppdatert fra IEA og økte fra 26 gCO₂e per kWh i 2022 til 28 gCO₂e per kWh i 2023, en økning på 7,6 prosent. Utslippene fra elektrisitet utgjorde 96,6 tCO₂e, og dette utgjorde 30,1 prosent av det totale utslippet for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Det er verdt å merke seg at til tross for en reduksjon på 3729 kWh i totalt forbruk, økte utslippene fra elektrisitet med 6,8 tCO₂e fra 2022 på grunn av endringer i utslippsfaktoren.

**Markedsbasert elektrisitet har et utslipp på 0 tCO₂e i 2023 fordi opprinnelsesgarantier er kjøpt for strømforbruket på alle SpareBank 1 Sørøst-Norges lokasjoner.

Fjernvarme: Utslipp fra fjernvarme i 2023 tilsvarer 16,2 tCO₂e, en økning på 13,5 prosent fra 2022. Økningen skyldes en liten oppgang i forbruk. Bruk av fjernvarme tilsvarer 5,1 prosent av det totale utslippet for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

El-bil: Utslipp fra elektriske biler tilsvarer 1,4 tCO₂e i 2023, som utgjør 0,4 prosent av det totale utslippet til SpareBank 1 Sørøst-Norge. Det er en økning på 40 prosent fra 2022.

Scope 3:

Avfall: Denne kategorien inkluderer totale utslipp fra generert avfall på alle SpareBank1 Sørøst-Norges filialer og hovedkontor. Utslipp fra avfall er kalkulert frem til stadiet hvor avfallet defineres som en ny ressurs. For resirkulerte fraksjoner betyr det transporten frem til gjenvinningsstasjonen. For forbrenning av avfall inkluderer dette både transport og forbrenning. Totale utslipp fra avfall i 2023 er 18,5 tCO₂e, en nedgang på 40,3 prosent fra 2022.

*Enkelte avfallskategorier vises med null i utslipp fordi de slipper ut mindre enn 0,1 tCO₂e. Utslipet blir fortsatt tatt med i totale utslipp, men beregningen synes ikke i tabellen fordi det er veldig lavt.

Tjenestereiser

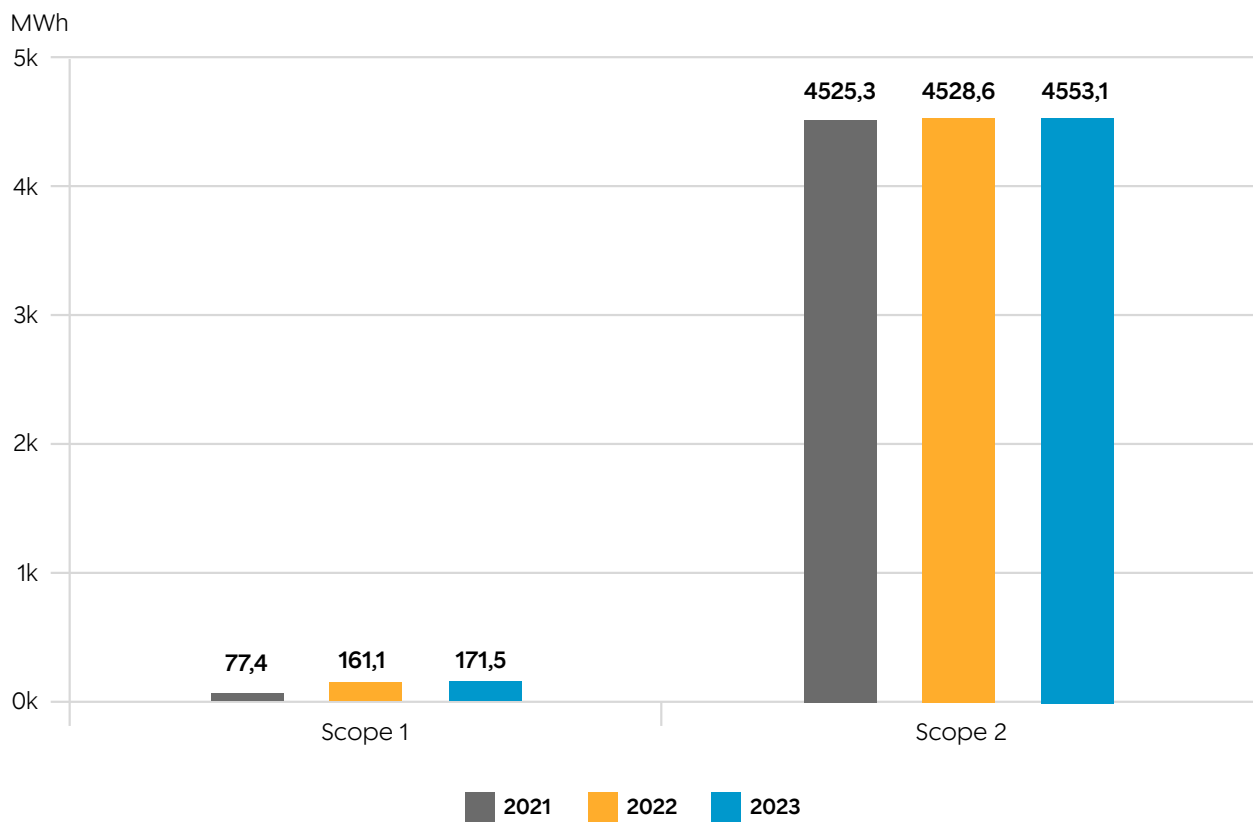
Flyreiser: Totale utslipp fra flyreiser i 2023 utgjorde 42,5 tCO₂e, en økning på 21,5 tCO₂e sammenlignet med 2022. Økningen kan tilskrives en økning i både innenlands- og kontinentale reiser, samtidig som utslippsfaktorene for innenlands- og kontinentale reiser har økt med henholdsvis 10,9 og 21,1 prosent.

Km-godtgjørelse: I 2023 ble det et totalt utslipp på 120,3 tCO₂e fra bensin- og dieslbiler og 2,1 tCO₂e fra elbiler, en økning på 7 prosent sammenlignet med 2022. Økningen kan forklares med den normale økningen i reiseaktivitet etter de uvanlige årene under Covid-19-pandemien, samt at etableringen av et nytt hovedkontor førte til lengre arbeidsreiser for enkelte ansatte. Videre har det vært endringer i utslippsfaktorene, med en økning på 8,2 prosent for elbiler og en reduksjon på 2,4 prosent for diesel- og bensinbiler.

Årlige klimagassutslipp

Kategori	Forklaring	2021	2022	2023	%endring fra forrige år
Transport total		18.2	25.2	22.1	-12.3 %
Bensin		15.9	22.1	18.6	-16.1 %
Diesel (NO)		2.3	3.0	3.5	16.0 %
Stasjonær forbrenning total		-	0.9	1.5	66.7 %
Biodiesel (100%), ME, stasjonær		-	0.9	1.5	66.7 %
Scope 1 total		18.2	26.1	23.6	-9.6 %
Elektrisitet total		96.2	89.8	96.6	7.6 %
Elektrisitet nordisk miks		96.2	89.8	96.6	7.6 %
E-biler total		5.0	1.0	1.4	40 %
Elbil nordisk miks		5.0	1.0	1.4	40 %
Fjernvarme total		18.4	14.3	16.2	13.3 %
Fjernvarme norsk miks		18.4	14.3	16.2	13.3 %
Scope 2 total		119.6	105.1	114.2	8.7 %
Avfall total		16.3	31.0	18.5	-40.3 %
Papiravfall til resirkulering		0.4	0.6	-	-100.0 %
Papiravfall til resirkulering	Blandet papp	-	-	0.3	100.0 %
Papiravfall til resirkulering	Kontorpapir	-	-	0.1	100.0 %
Restavfall, forbrenning		-	29.9	17.9	-40 %
Restavfall, forbrenning	Inkluderer 420 kg isolasjon. 5200kg av restavfallet er fra renoveringsprosjekt	15.5	-	-	-
Treavfall til resirkulering	Renoveringsprosjekt	0.1	-	-	-
Glassavfall til resirkulering		-	0.1	-	-44.1 %
Organisk avfall, resirkulert		0.1	0.2	-	-100.0 %
Elektronisk avfall til resirkulering		-	0.2	-	-94.0 %
Plastavfall til resirkulering		-	-	-	8.0 %
Matavfall til biogass		-	-	0.1	100.0 %
Gipsavfall, resirkulert	Renoveringsprosjekt	0.2	-	-	-
Tjenestereiser total		78.2	135.4	164.8	21.7 %
Flyreise, innenlands, inkl. RF		8.1	18.3	32.8	79.0 %
Km-godtgjørelse		69.7	112.8	120.3	6.6 %
Km-godtgjørelse, elbil		0.4	1.5	2.1	35.2 %
Flyreise, kontinental, inkl. RF		-	2.7	9.7	255.7 %
Scope 3 total		94.6	166.4	183.3	10.2 %
Total		232.4	297.6	321.2	7.9 %
Prosentvis endring		-	28.0 %	7.9 %	

Årlig energiforbruk (MWh) Scope 1 & 2

Årlige markedsbaserte utslipp

Kategori	Enhet	2021	2022	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	-	99,3	-
Scope 2 Sum med markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	23,4	114,7	17,6
Scope 1+2+3 Totalt med markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	136,2	307,2	224,6
Prosentvis endring		-	125,5 %	-26,9 %

Les hele vårt energi- og klimaregnskap og metodikken på våre nettsider.

Vedlegg 6 - Klimagassutslipp i vår utlånsportefølje

Verden, og Norge, står overfor omfattende utfordringer på grunn av klimaendringer. Parisavtalen, signert av omtrent alle FNs medlemsland, har som mål å begrense global oppvarming til «godt under» 2 °C sammenlignet med førindustriell tid. Det viktigste banken kan gjøre for å bidra, er å hjelpe lånekundene å redusere sine utslipp.

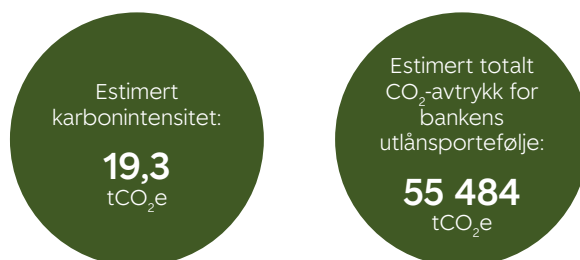
Banken har derfor som mål å redusere karbonintensitet (tonn CO₂e/mill kr inntekt) knyttet til utlånsporteføljen vår med 7 prosent per år, i tråd med et mål om netto null utslipp i 2050 (se kapittelet «Ansvarlige utlån»). Hvis vi ikke når målet skal vi årlig kjøpe klimakvoter av høy kvalitet for å kompensere differansen, eller hvis det er hensiktsmessig, investere et tilsvarende beløp lokalt for å redusere klimagassutslipp.

KARBONINTENSITET OG FREMSKRIVNING AV UTSLIPP

Vår karbonintensitet er regnet som totale utslipp i vår utlånsportefølje dividert med summen av netto renteinntekter, provisjonsinntekter og andre inntekter (inklu-

dert fra datterselskaper). Finansinntekter (utbytte og netto resultat fra eierinteresser i deleide selskaper, og verdiendringer på investeringer) er ikke inkludert. Disse inntektene varierer mye fra år til år, uavhengig av selve driften vår. Utslippene knyttet til disse finansinntektene er heller ikke inkludert.

Det er viktig å presisere at karbonintensiteten fremstår som betydelig lavere om man tar utgangspunkt i tonn CO₂e utslipp dividert med mNOK utlån (jfr. seksjoner om bedriftsmarkedet (BM) og personmarkedet (PM) under), siden utlånsvolumet er betydelig større enn inntektene.

	2019*	2023*	%-endring
Driftsutslipp scope 1-3 (tonn CO ₂ e)	255	321	26 %
Utslipp fra utlånsportefølje personmarkedet (tonn CO ₂ e)	5 697	6 398	12 %
Utslipp fra utlånsportefølje bedriftsmarkedet (tonn CO ₂ e)	47 701	49 086	3 %
SUM utslipp (tonn CO ₂ e)	53 653	55 805	4 %
Netto renteinntekter (mill kr)	1 243	2 039	64 %
Netto provisjons- og andre inntekter (mill kr)	823	848	3 %
SUM inntekter (mill kr)	2 066	2 887	40 %
Karbonintensitet (tonn CO ₂ e/mill kr inntekt)	26,0	19,3	-26 %

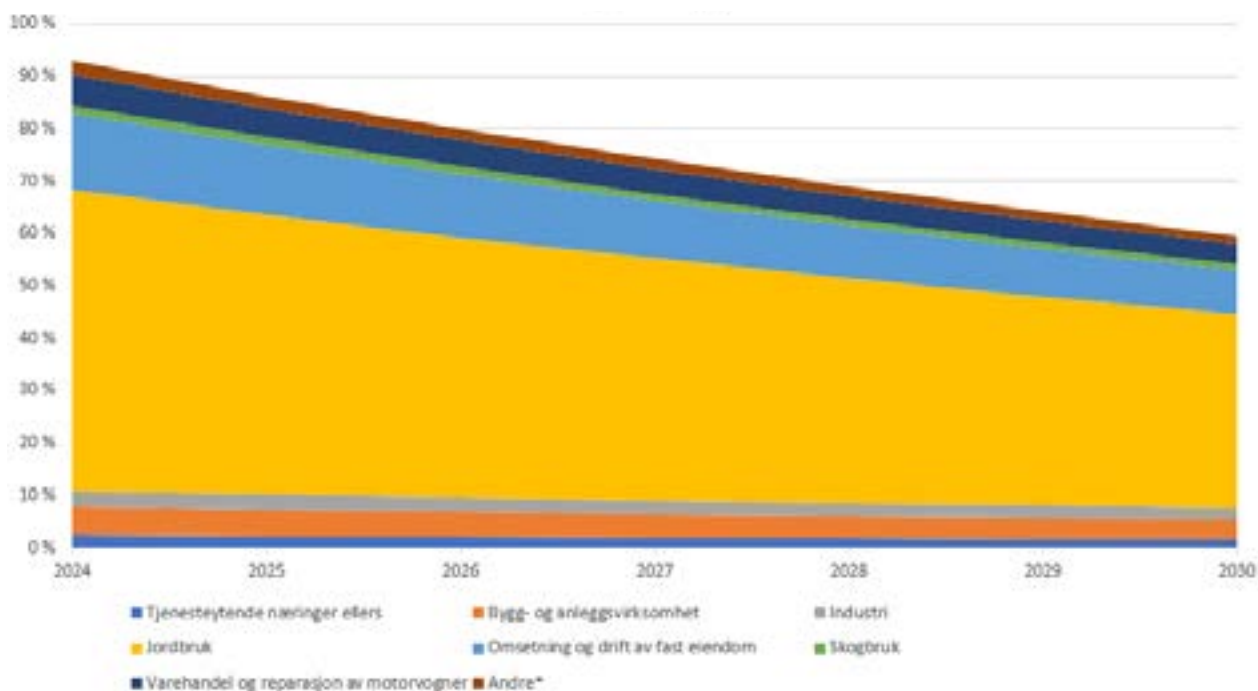
*Proforma-regnskap.

2019-utslipp for PM og BM er estimert basert på utlånene til PM og BM i hhv. SpareBank 1 BV, Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum i 2019. For BM estimeres utslippene i 2019 basert på den faktiske porteføljen i 2019, og med samme utslippsfaktor som for 2023¹. For PM estimeres 2019-utslippene ved å anta samme relative fordeling og belåningsgrad som i 2023.

Figuren under estimerer de samlede klimagassutslippene fra vår utlånsportefølje frem til og med 2030. Selv om alle sektorer er estimert til å redusere sine utslipp, er den antatte endringstakten mellom ulike sektorer svært forskjellig. Dette har både sammenheng med antatte reduksjonskostnader og barrierer i viktige sektorer, og at banken vekter sektorer strategisk ulikt. Vektingen er både knyttet til behov for reduksjon av utslipp, og til generell vekststrategi.

¹ For jordbruk og næringseiendom estimeres 2019-utslippene ved å anta samme relative fordeling og belåningsgrad som i 2023, kombinert med faktisk utlånsvolum i 2019.

Fremskrivning av utslipp fra utlån

*Omsetning og drift av fast eiendom inkluderer også boliglånporteføljen

**Andre = Elektrisitet, gass, damp og varmtvannsforsyning; finansierings- og forsikringsvirksomhet; fiske og fangst; informasjon og kommunikasjon; overnattings- og serveringsvirksomhet; offentlig forvaltning; bergverk og utvinning; og transport og lagring

PCAF

Banken ble høsten 2022 medlem av Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). PCAF er et globalt partnerskap av finansinstitusjoner som samarbeider for å vurdere og offentliggjøre klimagassutslippene knyttet til lånene og investeringene sine på en enhetlig måte.

Medlemskapet gir banken tilgang til standarder for måling og offentliggjøring av utslipp i utlånporteføljen, diskusjonsgrupper og relevante fora, samt detaljerte databaser med utslippsfaktorer til beregning av utslipp. I 2023 publiserte PCAF helt nye standarder med utslippsfaktorer.

Estimerte utslipp er beregnet i tråd med PCAF-metodikken og inkluderer for bedriftsmarkedet scope 1, direkte utslipp, og scope 2, indirekte utslipp knyttet til elektrisitet, damp, varme og kjøling. Fra 2023 oppfordrer også PCAF til å presentere andre indirekte utslipp knyttet til opp- og nedstrømsaktiviteter, scope 3, for utvalgte bransjer. I 2023 presenterte Finans Norge sin Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp². Den bygger på PCAF, men er ikke en erstatning, snarere en konkret og praktisk hjelper til bruk av PCAF i Norge.

² Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp (finansnorge.no)

Kvalitet på estimerte utslipp rangeres av PCAF-metodikken i datakvalitet 1–5, hvor 1 er best. Rangeringen er et resultat av treffsikkerhet og type grunnlagsdata. I bankens beregning er i hovedsak utslipp fra alle AS, unntatt jordbruk og næringseiendom, beregnet til datakvalitet 4, der omsetning multipliseres med belåningsgrad og utslippsfaktor (land-, bransje- og datakvalitet 4-tilpasset). Utslipp i enkeltpersonforetak og for personlig næringsdrivende, unntatt jordbruk og næringseiendom, er i hovedsak beregnet til datakvalitet 5. Her multipliseres utlån til kunden med en utslippsfaktor (land-, bransje- og datakvalitet 5-tilpasset).

BEDRIFTSMARKED

Estimerte utslipp for bankens utlånportefølje i bedriftsmarkedet i 2023 utgjør 49 086 tCO₂e. Estimerte utslipp for 2023 kan ikke sammenlignes direkte med fjorårets beregning for 2022, da PCAF i 2023 publiserte helt nye standarder med utslippsfaktorer.

For jordbruk beregnes utslipp basert på fysisk aktivitet, datakvalitet 3, i tråd med en bransjespesifikk anbefaling i Finans Norges veileder. Her multipliseres antall dyr per

Estimert CO₂-
avtrykk for bankens
portefølje
av næringslån:

49 086
tCO₂e

Bransje	Utlån mill kr morbank	Estimerte utslipp scope 1 og 2 tonn CO ₂	Datakvalitet	Karbonintensitet (tonn CO ₂ utslipp per mill kr i utlån)	Estimerte utslipp scope 3 tonn CO ₂
Tjenesteytende næringer ellers	1 976	1 475	4,6	1,2	414
Bergverk og utvinning	19	410	4,0	21,6	479
Bygg- og anleggsvirksomhet	2 006	3 084	4,5	1,5	21 792
El., gass, damp og varmtvannsforsyning	42	21	4,0	0,5	-
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	656	159	4,1	0,2	-
Fiske og fangst	25	83	4,7	3,3	-
Industri	408	1 852	4,2	4,5	10 819
Informasjon og kommunikasjon	181	231	4,6	1,3	-
Jordbruk	571	34 270	3,0	60,1	-
Omsetning og drift av fast eiendom	13 894	2 470	3,4	0,2	-
Overnatting og serveringsvirksomhet	126	142	4,5	1,1	-
Skogbruk	146	908	4,8	6,2	-
Transport og lagring	169	464	4,4	2,7	2 327
Varehandel og reparasjon av motorvogner	760	3 516	4,3	4,6	-
Offentlig forvaltning	0	0	5,0	0,6	-
Sum	20 198	49 086	4,3	2,4	35 831

*For utlånsvolum til jordbrukskunder er det i tabellen trukket fra et anslag på den delen av utlånet som gjelder bolighus. Det forutsettes at bolighuset har en verdi på 3 mill. kroner og at lånene er på 60 prosent av markedsverdi (LTV).

type og antall mål per type anvendelse av arealet for hver jordbrukskunde med belåningsgrad og utslippsfaktorer. Grunnlagsdataene hentes fra Landbruksdirektoratets offentlige database over produksjons- og avløsertilskudd til jordbruksforetak i 2022.

For næringseiendom beregnes utslipp fra 2023 basert på PCAFs nye utslippsdatabase for norsk næringseiendom. Basert på areal, type bygning og energikarakter får alle næringseiendommer en utslippsfaktor per megawatttime (MWh) strømforbruk fra utslippsdatabasen. Dette forbruket multipliseres deretter med en lokasjonsbasert strømmiks - tonn CO₂/MWh³ - og finansieringsgrad. Samlet datakvalitet på beregnet utslipp i næringseiendom er på 3,4, forbedret fra datakvalitet 4 i 2022. Utslipp i jordbruk ble beregnet med norsktilpassede utslippsfaktorer fra 2022. For karbonopptak og -lagring knyttet til utlånsporteføljen i bedriftsmarkedet, se vedlegget «Klimagassopptak og -lagring i skog».

PERSONMARKED

Estimert CO₂-utslipp for boliglånsporteføljen utgjør 6 398 tCO₂e. Utlånsvolum på 51 438 mill. kroner på egen bok i morbanken gir en karbonintensitet på 0,12. Estimerte utslipp for 2023 er betydelig lavere enn fjorårets, men kan ikke sammenlignes direkte, av fire grunner: i) beregningen hensyntar nå finansieringsgrad, ii) lån overført til kredittforetak holdes nå utenfor, iii) vi

må ikke lenger støtte oss på forenklede antagelser siden datagrunnlaget pr panteobjekt er vesentlig mer komplett (lånesaldo, type bygg, m², energikarakter etc.), og iv) estimerte utslipp i personmarkedet er fra 2023 basert på PCAFs nye utslippsdatabase for eiendom i personmarkedet. Metodikken bruker norsk strømmiks (0,019 tCO₂/MWh), mens vår utregning for 2022 brukte europeisk strømmiks (0,111 tCO₂/MWh).

Basert på areal, type bygning og energikarakter får alle eiendommer en utslippsfaktor for MWh-forbruk fra utslippsdatabasen. Dette forbruket multipliseres deretter med en lokasjonsbasert strømmiks - tonn CO₂/MWh⁴ - og finansieringsgrad. Samlet datakvalitet på beregnet utslipp i personmarkedet er på 3,54.

VEIEN VIDERE

Metodikk og utslippsfaktorer er under stadig utvikling. Historisk beregnede utslippstall må oppdateres for å gjøre sammenlignbare tall relevante. Banken vil fremover jobbe for å styrke kvaliteten i dataene som benyttes til beregningen:

- Fortsatt implementere nyheter fra PCAF. Ytterligere tilpasning av PCAF-metodikken til norske forhold.
- Følge anbefalinger fra Finans Norge
- Be de største utslipperne i bedriftsmarkedet om mer nøyaktige utslippsdata.

Estimert CO₂-
avtrykk for bankens
boliglånsportefølje:

6 398
tCO₂e

³ Hvor kommer strømmen fra? - NVE

Vedlegg 7 - Klimagassopptak og -lagring i skog

I Norge tar skog og arealbruk opp klimagasser som tilsvarer nesten halvparten av de totale utslippene, og er dessuten et betydelig karbonlager.

Norge har forpliktet seg i avtaler med EU til at samlet utslipp fra arealbruk ikke skal være høyere enn samlet karbonopptak frem mot 2030. Analyser fra Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) tyder på vesentlige netto-utslipp. Vi vet ikke hvorvidt denne trenden rammer skogarealene til våre lånekunder, men vi må anta at vår portefølje følger landsgjennomsnittet. Vi har ingen avtaler med våre lånekunder som hindrer avskoging. De følgende estimatene av lagring og årlig opptak av karbon i vår utlånsportefølje kan (og vil) derfor ikke brukes som argument for å ikke redusere bankens eller utlånsporteføljens utslipp. Derimot er de ment å sikre at vi bidrar til å redusere Norges netto-utslipp. Data på skogsareal og faktorer for utregning av opptak og lagring er vesentlig forbedret og korrigert siden i fjor.

OPPTAK AV CO₂ I SKOG

Estimat av CO₂-opptak for bankens portefølje av lån til skog kobler alle lån til jordbruks- og skogbrukskunder med oppført skogsareal i NIBIOs gårdskartsdatabase. Det tas som utgangspunkt at skogen i porteføljen er representativ i forhold til Norges totale skogsareal når det gjelder bonitet og CO₂-opptak. For beregning av opptak av CO₂ i bankens utlånsportefølje til skog tas det utgangspunkt i en faktor på 0,2959 tCO₂ pr dekar med grunnlag i Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp fra Finans Norge.

Det er totalt 232 929 dekar skog i bankens portefølje. Nedenfor vises beregnet opptak av CO₂ i bankens portefølje, både totalt og justert for finansieringsgrad.

Dekar skog	CO ₂ -opptak totalt (tonn)	CO ₂ -opptak totalt justert for finansieringsgrad (tonn)
232 929	68 294	20 653

LAGRING AV CO₂ I SKOG

Ifølge tall fra klimagassregnskapet for skog utarbeidet av NIBIO² utgjorde karbonestimater for levende biomasse i skog i Norge i 2015 468,3 mill. tonn. Det antas at totalt skogsareal i Norge er på 121 mill. dekar³. Det gir en estimert lagring av tonn CO₂ i skog pr dekar på 3,87. Tabellen nedenfor viser den beregnede karbonlagringen våre utlån til skog representerer. Det tas som utgangspunkt at skogen i porteføljen er representativ i forhold til Norges totale skogsareal når det gjelder bonitet og CO₂-opptak.

Dekar skog	Total CO ₂ -lagring i skog (tonn)	Total CO ₂ -lagring i skog justert for finansieringsgrad (tonn)
232 929	901 493	270 136

¹ Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp (finansnorge.no), s.48, tabell 18.

² <https://www.skogbruk.nibio.no/klimagassregnskapet-for-norske-skoger>, tabell 2.

³ "Skog, fjell og vidde dominerer", Statistisk Sentralbyrå, <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/skog-fjell-og-vidde-dominerer>

Vedlegg 8 - Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023

SpareBank 1 Sørøst-Norge har et ansvar for å ivareta arbeidstaker- og menneskerettigheter i eget hus, i alle våre leverandørkjeder og overfor våre forretningspartnere.

SpareBank 1 Sørøst-Norge er et regionalt finanskonsern med kontorer i Buskerud, Vestfold og Telemark. Vi tilbyr banktjenester, regnskapstjenester, eiendomsmedling, næringsmedling, kapitalforvaltning, forsikringstjenester og finansiering. Arbeidet med å etterleve åpenhetsloven er forankret i konsernets bærekraftpolicy. Den ble revidert i 2023 for å tydeliggjøre konsernets ansvar for sin påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter, samt våre forventninger til våre bedriftskunder på området. Bærekraft er et strategisk satsingsområde for konsernet. Bærekraftstrategien vektlegger blant annet bærekraftig drift; satsing på likestilling og mangfold; og rådgivning til bedrifter rundt sosial bærekraft. Vårt arbeid for å hensynta arbeidstaker- og menneskerettigheter reflekteres også i konsernets policy for likestilling, mangfold og inkludering; og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk. Bankens sponsorstrategi hensyntar åpenhetsloven. Det samme gjør policy for innkjøp og standard for bærekraft i innkjøp («Krav til leverandører og forretningspartnere om bærekraft og forretningsetiske forhold»).

Vi har utarbeidet en rutine for konsernets og datterselskaperens håndtering av innsynsforespørsler under åpenhetsloven, og etablert et åpenhetsråd som er ansvarlig for å svare opp slike forespørsler. Åpenhetsrådet består av representanter fra bærekraft, kommunikasjon, compliance, juridisk og datterselskaper. Det er utpekt faglig ansvarlige, inkludert fra datterselskaperne, for ulike typer henvendelser. Vi har ikke mottatt innsynsforespørsler i 2023.

Både morbank og datterselskaper har varslingskanaler internt og eksternt hvor man anonymt kan varsle om bekymringer, utfordringer og kritikkverdige forhold, inkludert om potensielt uetisk eller ulovlig oppførsel som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon. Varslingskanalen er beskrevet i egen standard for varslings av kritikkverdige forhold. Ingen varsler er mottatt i 2023.

Informasjon om hvordan konsernet håndterer arbeidstaker- og menneskerettighetsutfordringer i driften sin, overfor forretningspartnere, og i leverandørkjeden skal være offentlig tilgjengelig for alle i henhold til

åpenhetsloven. Loven sier at virksomheter skal utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, og OECDs sektorveileder for bankers aktsomhetsvurderinger vektlegger bankers ansvar for aktsomhetsvurderinger av kunder.

Denne redegjørelsen inngår i årsrapporten for konsernet for 2023, og godkjennes derfor av styret. Den vil behandles som egen styresak, og kommuniseres til styret som del av årlig rapportering på bærekraft. Redegjørelsen omfatter og godkjennes også av styret i de av konsernets datterselskaper som dekkes av åpenhetsloven:

- EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS, som med sine 15 kontorer i Buskerud og Vestfold tilbyr eiendomsmedlingstjenester ved kjøp eller salg av bolig, fritidseiendom og prosjekt- og nybygg.
- SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS, som med sine sju kontorer i Buskerud, Vestfold og Telemark tilbyr regnskapstjenester og rådgivning.

Der ikke annet er beskrevet, dekker redegjørelsen hele konsernet, inkludert det enkelte datterselskaper. Les mer om organisering av konsernet, vårt bærekraftsarbeid og relevante retningslinjer i årsrapport, delkapittel «Om konsernet» og «Bærekraft», og se våre nettsider.

RISIKOOMRÅDER OG FUNN

Konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge gjennomfører årlig risikovurderinger på bærekraft med alle avdelinger. Tabellen under viser en oppsummering av risikoene som treffer arbeidstaker- og menneskerettigheter i eget hus, i leverandørkjeder og overfor forretningspartnere, og om det er gjort faktiske funn innen risiko-områdene i 2023. Det vises til tiltak per risikoområde og forventet restrisiko etter gjennomførte tiltak.

Kun risikoer scoret som «medium» eller «høy» før tiltak vurderes som vesentlige, og dermed relevante å inkludere i redegjørelsen. Der ikke annet er omtalt, viser tabellen potensiell risiko for vesentlig negativ påvirkning, ikke faktisk negativ påvirkning.

Avdeling	Risikoområde	Faktiske funn 2023	Risiko-score før tiltak*	Tiltak	Rest-risiko etter tiltak**
Innkjøp	Innkjøp fra leverandører i bransjer med kjent risiko innen arbeidstaker- og menneskerettigheter, f.eks. hotell, restaurant og servering, bygg og anlegg, og transport.	Ingen funn. Se «Innkjøp».	Høy risiko	Vedtatt policy for innkjøp som hensyntar risikobrancher (f.eks. kontormøbler) knyttet til behov for oppfølging, og terskelkriterier for å følge opp lokale innkjøp. Gå i dialog med, og følge opp, leverandører som blinker seg ut.	Medium risiko
Bedrifts-marked	Kunder som ikke er i tråd med vår bærekraftpolicy (f.eks. dårlige arbeidsvilkår på byggeplass og/eller i transport).	Ingen funn. Se «Kunder».	Medium risiko	Rådgivere følger rutiner basert på bærekraftpolicy og kredittpolicy. Byggkontrollør vurderer arbeidsforhold på byggeplassen i eiendomsprosjekter. Vurderer lån til bl.a. eiendomsprosjekter og transport i en ESG-modul med bransjespesifikke spørsmål innen sosiale forhold. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Personmarked	Risiko for å ekskludere kunder som er flyktninger, under vergemål, ikke-digitale, ikke har mulighet for fysisk oppmøte, ikke har tilgang til Bank ID m.m.	Ikke mottatt noen kundeklager hvor det er anført diskriminering. Eventuelle klager knyttet til diskriminering vil bli behandlet i henhold til bankens Standard for klagebehandling. Se «Kunder».	Høy risiko	Rådgivere følger rutiner i henhold til bærekraftpolicy og kredittpolicy. Kompetanseutvikling på tematikken er startet i 2022 og fortsetter mot 2025. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
HR og organisasjonsutvikling	Opplevelse av diskriminering eller ikke like muligheter	Ingen varslinger. Scoren på spørsmål relevant for diskriminering lå på 7,8/8,1 i Winningtemp i 2023, trenden var positiv. Se «Eget hus».	Høy risiko	Vedtatt policy for likestilling, mangfold og inkludering. Tematikken er løftet på agendaen i kompetanseutvikling og ukentlige temperaturmålinger for bevisstgjøring, måling og tiltak. Etablert mangfoldsforum.	Medium risiko
Eiendoms-Megler 1	Risiko for diskriminering i f.eks. budrunde eller på visninger og risiko for manglende likestilling på arbeidsplassen. Leverandører i bransjer med kjent risiko innen arbeidstaker- og menneskerettigheter.	Ingen varslinger. Se «Datterselskaper».	Høy risiko	Vedtatt bærekraftpolicy; policy for innkjøp; policy for likestilling, mangfold og inkludering; og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk i 2023. Skal undersøke leverandører som eksempelvis bruker underleverandører i høyrisikoland. Gjennomførte spesifikt kurs om bærekraft i juni 2023, som bevisstgjør om disse utfordringene. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Regnskaps-huset	Risiko for kunder i brudd med bærekraftpolicy og leverandører i bransjer med kjent risiko innen arbeidstaker- og menneskerettigheter. Risiko for opplevelse av diskriminering eller ikke like muligheter.	Ingen funn eller varslinger. Se «Datterselskaper».	Høy risiko	Vedtatt bærekraftpolicy; policy for innkjøp; policy for likestilling, mangfold og inkludering; og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk i 2023. Skal undersøke kunder i mest utsatte bransjer opp mot bærekraftpolicy. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Marked	Deler ut sponsormidler til et idrettslag eller annen frivillig aktør som er i brudd med bærekraftpolicy (f.eks. diskriminering av kvinneidrett)	Ingen funn. Se «Sponsorater».	Høy risiko	Vedtatt sponsorstrategi som hensyntar bærekraft i vurderingen av sponsoratet og refererer til bærekraftpolicyen. Samarbeid med Like Muligheter. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Fond	Fondene vi distribuerer kan investere i selskap som har alvorlige brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter.	Ingen funn. Se «Distribusjon av verdipapirfond».	Medium risiko	Stopper nysalg av fond som investerer i kontroversielle våpen. Fond uten retningslinjer mot å investere i selskap involvert i alvorlige brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter eller Genève-konvensjonene får dårligere bærekraftscore, og kan falle ut av listen over anbefalte fond.	Medium risiko

*Risikoscore er før tiltakene er satt og jobbet med. Risikoenes plassering i risikomatriksen avgjør om det er nødvendig å etablere tiltak:

- Havner risikoer i det grønne feltet (lav risikoscore) er det oftest ikke nødvendig å gjøre noe med dem. Det er lite sannsynlig at de inntreffer, og om de gjør det er konsekvensene ikke så alvorlige for måloppnåelsen.
- Havner risikoer i det gule feltet (medium risikoscore) kan de kreve tiltak. Det gjelder spesielt risikoer som er vurdert å ha alvorlig eller svært alvorlig konsekvens, men lav sannsynlighet.
- Havner risikoer i det røde feltet (høy risikoscore) må det settes inn tiltak. Høy risiko kan i noen tilfeller aksepteres, for eksempel når virksomheten ikke har noen påvirkningsmulighet på risikoen, eller at kostnadene med å håndtere risikoen blir vurdert som for høye i forhold til nytteverdien.

** Restrisiko er den (estimerte) gjenværende risikoeksponeringen (sannsynlighet/konsekvens) etter å ha tatt hensyn til effekten av ytterligere (potensielle) risikoreducerende tiltak.

HVA BLE GJORT I 2023?

EGET HUS

I vår bærekraftpolicy, policy for innkjøp, policy for likestilling, mangfold og inkludering samt policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk har vi nedfelt at vi ikke skal medvirke til brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter. Disse retningslinjene gjenspeiles også i vår personal- og lederhåndbok. Følgende har skjedd i 2023:

- Innkjøpsskikk for SpareBank 1 Sørøst-Norge ble vedtatt, med kriterier (inkludert bærekraft) og anbudsstærker for lokale innkjøp.
- Etablert mangfoldsforum med deltakelse fra store deler av konsernet for å bevisstgjøre og løfte tematikken ytterligere internt og spesielt eksternt mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere.
- Det var ingen varslinger om diskriminering. Mørketall er sannsynlig, både hendelser som ikke blir varslet og hendelser vi har kjennskap til som burde vært varslet. Derfor vurderer vi våre varslingsrutiner.
 - Vi løftet varslingskanalen til forsiden på intranett for at ansatte lettere skal finne den.
- Vi kartlegger og vurderer jevnlig arbeidsmiljøet i morbank gjennom ukentlige temperaturmålinger (Winningtemp) og medarbeidersamtaler for å involvere og ivareta medarbeidere.
 - Tre spørsmål går på like muligheter, rettferdig behandling og opplevelse av diskriminering.
- Gjennom vårt arbeid med aktivitets- og redegjørelsesplikten gjennomfører vi årlige analyser og risikovurderinger på likestillings- og diskrimineringsområdet. Årlig rapportering sikrer overvåking av gjennomføring og resultater av tiltak. Kartleggingen fungerer også som en arena for kommunikasjon med berørte ansatte.
- Arbeidsmiljøutvalg som inkluderer verneombud og tillitsvalgte håndterer løpende utfordringer på området.
- Styret og konsernledelse gjennomførte halvdagskurs om sosial bærekraft.
- Kompetanseløft om kunstig intelligens for utvalgte avdelinger, samt revidering av bærekraftpolicy, dekket risikoer og dilemmaer knyttet til menneske- og arbeidstakerrettigheter.
- Agenda sosial bærekraft ble arrangert for alle ansatte i konsernet, én uke med kompetansepåfyll om tematikker innen sosial bærekraft; ansvarlig rådgivning, personvern, mangfold, likestilling, og diskriminering. Mange ansatte har uttrykt stor tilfredshet med at egen arbeidsgiver tar disse temaene på alvor.
- Vi bidro til å lage et obligatorisk elæringskurs om mangfold, for SpareBank 1-alliansen.

Vi forholder oss til diskrimineringslovgivningen og arbeidsmiljølovens krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Skulle det skje brudd på policyer og retningslinjer har vi rutiner for håndtering av bekymringsmeldinger og

varsling av kritikkverdige forhold. Ingen varslinger ble mottatt i 2023.

DATTERSELSKAPER

SpareBank 1 Sørøst-Norges datterselskaper EienomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og SpareBank 1 Regnskapshuset AS er større virksomheter. De treffes derfor direkte av lovkravene i åpenhetsloven, og ikke kun fordi de er en del av konsernet.

- Selskapene har vedtatt oppdatert bærekraftpolicy; policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk; samt policy for likestilling, mangfold og inkludering.
- Selskapene følger også etablert rutine for åpenhetsloven, og har egne fagansvarlige i Åpenhetsrådet.
- Selskapene stiller krav til leverandører i henhold til policy for innkjøp, og har avsjekket om de har lokale leverandører som må følges opp i henhold til terskelkriteriene i policyen. Ingen lokale leverandører blinket seg ut i 2023.

Les mer om vårt arbeid og våre tiltak for å hindre diskriminering og ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter i eget hus i kapittelet «Våre medarbeidere» og vedlegget «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering» i årsrapport for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

KUNDER

Våre policyer for hhv bærekraft og kredittrisiko inneholder retningslinjer for hvilke bransjer og aktiviteter vi ikke kan gi finansiering til. Flere av kravene tar sikte på å forhindre brudd på menneske- og arbeidsrettigheter (se delkapittel «Ansvarlige utlån» i årsrapport for SpareBank 1 Sørøst-Norge). Vår kartlegging og vurdering viste at vi gjennom vår drift har en risiko for å bidra til brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter gjennom aktiviteter vi gir finansiering til (jfr åpenhetslovens § 4 b). Store bedrifter¹ og børsnoterte selskaper omfattes av åpenhetsloven. De må vurdere risikoen for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i egen drift, leverandørkjeden og hos samarbeidspartnere, og kan kreve at underleverandørene deres følger den. Hvis våre kunder ikke følger loven, uansett om de omfattes eller involveres i kraft av å være leverandører, kan dette derfor utgjøre en kredittrisiko for oss. Vi har derfor gjennomført følgende tiltak:

- Byggkontrollør skal sjekke forhold knyttet til sosial bærekraft i eiendomsprosjekter over en gitt engasjementsstørrelse
- Styrket arbeidet innen antihvitvask og oppfølging av kunder under forsterket kontroll som del av AML- (inklusive kundeetablering) og kredittprosessen (les mer om arbeidet mot økonomisk kriminalitet i bærekraftskapittelet).
- Følgende spørsmål har nå blitt inkludert i modulen for bærekraftvurdering av næringslån i SpareBank 1:
 - I hvilken grad overholder bedriften aktivitets- og

¹ Bedrifter som møter to av følgende tre villkår: salgsinntekt 70 mill. kroner, balansesum på 35 mill. kroner, og i gjennomsnitt 50 årsverk i regnskapsåret.

redegjørelsesplikten sin innen likestilling og mangfold? Gjelder virksomheter > 50 ansatte

- Vi har fått en åpenhetslov som er direkte eller indirekte relevant for de fleste næringsdrivende. I hvilken grad kjenner kunden til sosial risiko (som sosial dumping, brudd på arbeidsmiljøloven og arbeidslivskriminalitet) i egen bransje?
- Dersom bedriften er rapporteringspliktig etter åpenhetsloven: Har bedriften gjort aktsomhetsvurderinger og gjennomført tiltak for å håndtere risiko for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter, i egen drift og i leverandørkjeden?

Modulen/spørsmålene må brukes i alle kredittsaker (både innvilgelse, fornyelse og endringssaker) over en gitt engasjementsstørrelse. I tillegg er det utarbeidet bransjespesifikke spørsmål angående sosiale forhold.

Eksempelvis innen eiendomsutbygging:

- Ifølge Arbeidstilsynet er det høy sosial risiko i byggebransjen. Har kunden retningslinjer og/eller jobber systematisk for å unngå dette og er det innarbeidet i relevante dokumenter (som i kontrakter med underleverandører)?

En vurdering gjort i modulen gis en gyldighetsperiode, for jevnlig overvåking av gjennomføring og resultater, og kommunikasjon med berørte kunder.

Vi har også et ansvar for å unngå utilsiktede negative konsekvenser for personkunder. Vi arbeider med dette gjennom å:

- Ivareta kunders personvern
- Etterstrebe like muligheter for alle kundegrupper: unngå diskriminerende praksis, særlig mot kunder som er under vergemål, flyktninger, er ikke-digitale, ikke har mulighet for fysisk oppmøte, ikke har tilgang til Bank ID m.m.
- Konsernet har i løpet av 2023 ikke mottatt noen kundeklager hvor det er anført diskriminering. Eventuelle klager knyttet til diskriminering behandles i henhold til bankens Standard for klagebehandling. Dette innebærer at klagen blir behandlet på forsvarlig måte, i henhold til prosessregler der det blant annet fremgår hvem som skal involveres og til hvilken tid (saksgang og ansvarsforhold). Standarden følger Finanstilsynets rundskriv 4/2019 – Retningslinjer for klagebehandling i bank-, finans-, forsikrings- og verdipapirverksemd.
- Integrere arbeidet med antihvitvask og bekjempelse av økonomisk kriminalitet i risikostyring for personkunder.

Les mer om ansvarlighet i utlån og ansvarlig rådgivning i bærekraftkapittelet i årsrapport for SpareBank 1 Sørøst-Norge, delkapittel «Ansvarlig utlån» og «Ansvarlig rådgivning».

DISTRIBUSJON AV VERDIPAPIRFOND

Våre kunder investerer betydelige midler i verdipapirfondene vi distribuerer. SpareBank 1 Sørøst-Norge følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond. Disse signaliserer en forventning om at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med ikke investerer i selskap som:

- er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter eller Genèvekonvensjonene.
- medvirker til, eller er ansvarlig for, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.
- selger våpen til stater i væpnede konflikter som benytter våpnene på måter som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkeretten.

Banken krever at forvaltere det inngås distribusjonsavtale med, dokumenterer at de har bærekraftskrav til investeringene de gjør. Fondsforvalterne skal signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapportere på hvordan de etterlever dem. Årlig gjøres det en kartlegging og vurdering av alle verdipapirfond som distribueres av SpareBank 1, blant annet knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter.

Kartleggingen resulterer i følgende tiltak: SpareBank 1 merker sine fond basert på i hvilken grad de opptrer i tråd med krav og forventninger i ovennevnte retningslinjer. Fond som ikke er i tråd med våre krav blir stoppet for nysalg. Dette har skjedd med enkelte fond (ikke i 2023). Fond som ikke scorer på alle krav og forventninger, får dårligere score. Fond med dårlig bærekraftscore anbefales ikke til kundene.

At prosessen gjentas årlig, og støttes av ytterligere stikkprøver, sikrer overvåking av gjennomføring og resultater, og kommunikasjon med berørte fond. Verdipapirfondene skal, i henhold til Lov om bærekraftig finans, klassifisere seg som enten Artikkel 6 (uten spesifikke bærekraftsmål eller -faktorer), Artikkel 8 (bidrar til å fremme bærekraftsmål), eller Artikkel 9 (har bærekraftige investeringer som formål). Her inngår menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Den enkelte fondsforvalter er ansvarlig for at SpareBank 1s kunder til enhver tid har korrekt bærekraftsinformasjon om fondet. Avdekkes det brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter i en bedrift som ett av fondene vi tilbyr våre kunder, vil vi bruke vår mulighet til å påvirke fondstilbyderen til å treffe nødvendige tiltak overfor det aktuelle selskapet, inkludert gjenoppretting eller erstatning der dette er påkrevd.

Les mer om hvordan vi vurderer og følger opp våre fondsforvaltere i delkapittelet «Bærekraft i sparing og plassering».

SPONSORATER

Aktører vi sponser yter en tjeneste tilbake, gjennom å bidra til å styrke merkevaren vår. De må derfor anses å være konsernets forretningspartnere. Sponsorstrategien til konsernet gir retningslinjer for slikt samarbeid, og konkrete bærekraftskriterier som brukes til å kartlegge og vurdere sponsormuligheter.

Les mer om hvordan vi håndterer vårt sponsorarbeid i kapittelet «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» i årsrapporten.

INNKJØP

SpareBank 1 Sørøst-Norge forventer av sine leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning på klima, miljø og sosiale- og forretningssetiske forhold.

Storparten av SpareBank 1 Sørøst-Norges innkjøp skjer via SpareBank 1 Utvikling DA; dette gjelder også i stor grad datterselskapene våre. SpareBank 1 Utvikling DA sine avtaler med leverandører av varer og tjenester er delvis deres egne avtaler og delvis allianseavtaler som bankene/selskapene benytter. Avdeling for allianseinnkjøp inngår leverandøravtaler på vegne av alliansen og følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse. Retningslinjer og ansvarlighet knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter er derfor forankret i hhv. SpareBank 1 Utvikling DA sin anskaffelsesstrategi (utarbeidet av allianseinnkjøp), i standard vedlegg om bærekraft/retningslinjer for bærekraft i innkjøp, i handlingsplan for

bærekraftige anskaffelser i SpareBank 1-alliansen, samt i bankens egen policy for innkjøp.

Allianseinnkjøp arbeider for økt bevissthet, kompetanse og etterlevelse av bærekraft i innkjøp. De samarbeider særlig med bærekraft- og innkjøpsmiljø i bankene og produktselskapene om dette. Allianseinnkjøp har arbeidet med fire områder i løpet av året, der SpareBank 1 Sørøst-Norge har bidratt aktivt på de to siste:

- Intern veiledning for bærekraftige innkjøp.
- Oppsummering om åpenhetsloven – hvordan man enkelt kommer i gang.
- Standard kontraktvedlegg om bærekraft er revidert, med bl.a. krav om etterlevelse av åpenhetsloven og forventning om at leverandører fører klimagassregnskap og viser til plan for omstilling til netto null i sin virksomhet. Vedlegget brukes når nye kontrakter inngås.
- Forberedelser til å hjelpe bankene å rapportere for 2024 om bærekraft i leverandørkjede og utkontrakteringer i tråd med EUs bærekraftdirektiv (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive).

ALLIANSEINNKJØP

Allianseinnkjøps leverandør oppfølging innen bærekraft har siden 2019 vært basert på OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger. Gjennom en tidligere risikobasert kartlegging av 249 eksisterende leverandører prioritererte allianseinnkjøp 12 leverandører i 2022 som ble nærmere fulgt opp mot etterlevelse av åpenhetsloven.

Under er et utdrag fra SpareBank 1-alliansens aktsomhetsvurderinger frem mot 2022:

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger i 2022				
Faktiske og potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kartlegges og vurderes på følgende måte:	Følgende tiltak er iverksatt for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser:	Slik følger SB1U med på gjennomføring og resultater av tiltak:	Slik har SpareBank 1 Utvikling DA kommunisert med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert:	Slik sørger SpareBank 1 Utvikling DA for, eller samarbeider om, gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd:
Dybdeundersøkelser av 12 utvalgte leverandører innen risikobrancher: kontormøbler, IT-utstyr, IT-tjenester og konsulent- og bemanningsselskaper. Valgt på grunn av risiko for negativ påvirkning, mulighet for å redusere risiko, omsetningsvolum og nærhet til alliansens kjernevirksomhet.	Utvalgte leverandørers manglende oppfølging av aktsomhetsvurdering ihht. OECDs retningslinjer ble fulgt opp med frister for forbedring.	Frister for å rette mangler, oppfølgingsmøter m.m. der retting ikke var tilfredsstillende.	Innspill til bankenes årsrapport og i kvartalsmøter med alliansen (Samarbeidsutvalg innkjøp) der oppnådde forbedringer rapporteres.	De fleste leverandørene hadde retningslinjer m.m. på plass. De 6 av 12 som ikke hadde påbegynt aktsomhetsvurdering i henhold til åpenhetsloven utførte dette etter tilbakemeldinger fra allianseinnkjøp. Alle leverandørene har nå dokumentert retningslinjer m.m. og redegjort for aktsomhetsvurderinger.

Oppfølgingen av redegjørelsene til de 12 leverandørene viste at de la mest vekt på den generelle beskrivelsen av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer osv. Det er færre opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomhetene har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger.

SpareBank 1 Utvikling DA har fulgt opp to større leverandører av IT-utstyr og IT-tjenester i 2023. Begge ble orientert om at SpareBank 1 Utvikling DA mente deres redegjørelse ikke opplyste nok om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser, jf. åpenhetsloven §§ 5 b og 5 c. De ble bedt om en nærmere tilbakemelding på dette. Leverandøren av IT-utstyr ble i tillegg bedt om å redegjøre for undersøkelser hos en av sine underleverandører av elektroniske komponenter i Kina.

Leverandøren av IT-utstyr har gitt mer konkret informasjon om faktiske funn i 2022 hos seks underleverandører i Asia som hadde «avvik knyttet til indikatorer på moderne slaveri innen kostnader til rekruttering, reise, medisinsk behandling og opphold». Det var «et tilfelle av tilbakeholdt pass og en månedslønn og et tilfelle av tvungen overtid».

Leverandøren skriver at den i samarbeid med Responsible Business Alliance (RBA) har krevd at underleverandørene stopper den ulovlige praksisen og følger opp med stedlig revisjon, og at det er tilbakebetalt om lag 0,8 mill. USD til 200 ansatte i 2022.

Hos underleverandøren i Kina var det «avvik for overtidsarbeid, bostøtte og trygdeavgifter». Leverandøren av IT-utstyr skriver at dette «indikerer systemfeil i kontrollprosesser og er under oppfølging».

Leverandøren av IT-tjenester har ikke offentliggjort redegjørelsen lett tilgjengelig på sine nettsider slik åpenhetsloven krever, men viser i stedet til årsrapporten. SB1U anser ikke dette som tilstrekkelig.

Til dette uttaler leverandøren at «det er relevant å se redegjørelsen sammen med øvrig innhold i vår Sustainability report, der flere andre områder også griper inn i vårt arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det vises her til blant annet kapitler om «responsible sourcing», «employee experience», «diversity and inclusion» og «cybersecurity & privacy».

SpareBank 1 Utvikling DA mener ikke dette helt eller delvis kan erstatte redegjørelsen, som skal gjøres lett tilgjengelig på leverandørens nettsider, og at det er uklart hvilke spesifikke deler av leverandørens årsrapport som utgjør henholdsvis redegjørelsen og relevant tilleggsinformasjon. SpareBank 1 Utvikling DA anser imidlertid leverandørens generelle arbeid med bærekraft som meget godt.

På bankens forespørsel har SpareBank 1 Utvikling DA delt korrespondanse med de to leverandørene. Det går frem at SpareBank 1 Utvikling DA har etterlyst mer dokumentasjon på faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser fra sistnevnte leverandør. Banken har også etterspurt hvordan allians-einnkjøp følger opp leverandørene videre, og hvorvidt funnene gjør det relevant å gjøre tilsvarende undersøkelser også hos andre leverandører i samme kategori. SpareBank 1 Utvikling DA svarer at leverandørkategorier/leverandører med høy risiko for tettere oppfølging skal velges ut i aug./sept. 2024, etter at leverandørene har publisert aktsomhetsvurderingene sine.

ANDRE INNKJØP

Konsernet utarbeidet egen policy for innkjøp i 2023 og stiller krav til leverandører om at de har retningslinjer innen bærekraft, samt at disse skal omsettes til handling. Hensyn til klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold har blitt integrert ytterligere i både innkjøp og utkontraktering i 2023.

Vi har satt beløpskriterier og identifisert risikobransjer blant egne leverandører, og prioritert leverandører å følge opp basert på en gjennomgang av beløp per leverandør.

Gjennom en risikobasert tilnærming er det satt noen kriterier som utløser behov for oppfølging:

1. Leverandøren har ikke en avtale med SpareBank 1-alliansen, og håndteres derfor ikke av allians-einnkjøp
2. Stort beløp totalt (siste regnskapsår) og en forventning om vesentlig volum også fremover. Terskel på 1 mill. kroner inkl. mva.
3. Stort enkeltbeløp, evt anbud, over 500 000 kroner inkl. mva, og avtaler det er overveiende sannsynlig at blir langvarige og vil akkumulere seg til over 1 mill. kroner inkl. mva. over tid.
4. Risikobransje:
 - Kontormøbler
 - IT-systemer
 - IT-hardware
 - Konsulent- og bemanningsselskaper
 - Hotell, restaurant og servering
 - Bygg og anlegg
 - Transport
 - Idrettslag

Vi gjør ytterligere undersøkelser hvis en leverandør tilfredsstiller kriterium 1 + 4, + enten kriterium 2 eller 3. Vi kartla 924 leverandører i 2022 for oppfølging basert på kriteriene over, og valgte ut 26 leverandører for ytterligere aktsomhetsvurdering. Vurderingen er gjort ved å spørre leverandører følgende spørsmål:

1. Vennligst legg inn link til seneste redegjørelse for aktsomhetsvurderinger eller legg ved dokumentasjon i e-postbesvarelsen.
2. Har selskapet avdekket faktiske brudd på mennes-

kerettigheter eller negativ påvirkning på menneskerettighetene som følge av egen eller leverandørers virksomhet?

3. Hvilke tiltak har selskapet iverksatt for å redusere risikoene for brudd på eller negativ påvirkning på menneskerettigheter?
4. Har selskapet avdekket faktiske brudd eller negativ påvirkning på anstendige arbeidsforhold for egne ansatte, ansatte i leverandørkjeden eller ansatte hos forretningspartnere?
5. Hvilke tiltak har selskapet iverksatt for å redusere risikoer for brudd på anstendige arbeidsforhold for egne ansatte, ansatte i leverandørkjeden eller ansatte hos forretningspartnere?

Resultater:

- 15 av 26 leverandører har besvart alle spørsmål – ingen negative funn.
- 8 av 26 leverandører har svart at de ikke er omfattet av åpenhetsloven jfr § 3.
- 3 av 26 leverandører har ikke besvart. Disse vil følges opp videre.

Blir vi kjent med brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter hos en av våre leverandører vil vi arbeide mot den aktuelle leverandøren for om mulig å sikre at leverandøren stanser aktiviteten som er i brudd, samt gir de som har blitt rammet gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.

SpareBank 1 SamSpar AS (Samspår), der SpareBank 1 Sørøst-Norge er største eier, er rapporteringspliktig under åpenhetsloven. Selskapet har derfor i 2023 etablert rutiner for forankring med arbeid av åpenhetsloven; leverandørreklæring; spørsmålsskjema (sendt til syv leverandører og to forretningspartnere som møtte Samspars terskelkriterier); og rutine for behandling av krav om informasjon. SpareBank 1 Utvikling DA har vurdert tre av selskapene som møtte terskelverdiene for aktsomhetsvurderinger for banken, og har ikke rapportert negative funn.

VEIEN VIDERE

Gjennom kontinuerlig arbeid, dialog med interessenter og oppfølging av leverandører, kunder og samarbeidspartnere forsøker vi enda bedre å ivareta menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Fremover forventer vi at arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i verdikjeden vil bli stadig viktigere også hos våre interessenter og samarbeidspartnere. For å sikre fremgang skal vi helt konkret arbeide videre med følgende i 2024:

EGET HUS

- Ytterligere fokus på varslingskanaler; eksempelvis lage en plakat til ledere de kan bruke i avdelingsmøter for å sikre forståelse av hvor, hva og hvordan ansatte kan varsle.
- Datterselskaper skal ta i bruk Winningtemp (jevnlige

arbeidsmiljøundersøkelser) i 2024.

- Mangfoldsforum skal sette ytterligere KPIer på likestilling, mangfold og inkludering internt og eksternt mot våre kunder, leverandører og samarbeidspartnere for øvrig.
- I kommende fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 SR-Bank ASA skal HR sørge for å ivareta menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

INNKJØP

- Alle nye lokale leverandører vil bli vurdert med tanke på bærekraft, både gjennom kvalifikasjonskrav, kontraktskrav og tildelingskriterier.
- Datterselskaper skal vurdere lokale leverandører for ytterligere oppfølging.
 - Eksempelvis om fotografer som EiendomsMegler 1 bruker sender bilder til redigering i høyrisikoland.

ALLIANSEINNKJØP

- SpareBank 1 Sørøst-Norge vil følge opp allianseinnkjøps håndtering av leverandører i risikobrancher, spesielt innen IT. Fullstendig redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023 fra allianseinnkjøp vil være tilgjengelig innen 30.06.2024.
- SpareBank 1 Utvikling DA vil kartlegge om våre leverandører og forretningspartnere innretter virksomheten slik at den er forenlig med globale netto nullutslipp i tråd med Parisavtalen.

Vi vil også gå i dialog med deleide selskaper som omfattes av åpenhetsloven for å sikre etterlevelse og hensiktsmessig rapporteringstidspunkt.

Basert på årlige risikovurderinger settes det tiltak som skal iverksettes og følges opp videre i 2024 og mot strategiperioden (se tabell øverst i vedlegget).

Les mer om veien videre i bærekraftskapittelet i årsrapporten.

STYREERKLÆRING

Styret bekrefter, etter vår beste overbevisning, at denne redegjørelsen gir et rettviseende bilde av vesentlige faktiske og mulige negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold knyttet til morbanken og konsernet. Det gjelder konsekvenser morbanken og konsernet enten har forårsaket, bidratt til, eller som er knyttet til virksomheten, produktene eller tjenestene gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere. Videre bekrefter styret at tiltakene for å håndtere disse påvirkningene, er egnede.

Sandefjord, 20. mars 2024

I styret for SpareBank 1 Sørøst-Norge:

Finn Haugan
Styrets leder

John-Arne Haugerud
Nestleder

Lene Svenne

Heine Wang

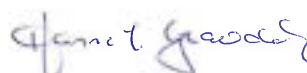
Jan Erling Nilsen

Lene Marie Aas Thorstensen

Maria Tho

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Vedlegg 9 - Interessentdialog

God dialog med våre interessenter kan hjelpe oss i arbeidet med å forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.

Oversikten viser utdrag fra vår dialog med interessentene i 2023. Våre mest vesentlige interessentdialoger er markert i grønt. Disse interessentgruppene påvirker oss mest i vårt arbeid med bærekraft, samtidig som vi har stor påvirkningskraft på deres arbeid med bærekraft.

HVEM OG HVOR	HVA
KUNDER <ul style="list-style-type: none"> • Kunde- og markedsundersøkelser • Kundemøter • Bærekraftsvurderinger (aktsomhetsvurdering) i utlån til bedrifter • Konjunktur Sørøst • Foredrag, webinarer, seminarer og sosiale medier 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan konsernet og virksomheten oppfattes av kundene våre, kunders behov og ønsker til produkter og tjenester. • Informasjon ut til kunder om mulig fusjon med SpareBank 1 SR-Bank ASA. • Kundetilfredshet personmarked (fra 77 i 2021 til 75 i 2022) og bedriftsmarked (fra 69 i 2021 til 71 i 2022); ikke gjennomført undersøkelser i 2023. • Undersøkelser av bankens posisjon blant person- og bedriftskunder viste at den er stabil. • Gode digitale løsninger, ansvarlig rådgivning, og lokal tilstedeværelse. • Halvårlige undersøkelser av forventningene til fremtiden hos bedrifter og husstander 17 steder i Sørøst-Norge. • Hvordan økte priser, renter o.l. påvirker kunders mentale helse har vært økende fokus i 2023. • Møter med bedriftskunder om implikasjoner av EU-taksonomien.
ANSATTE <ul style="list-style-type: none"> • Opplæring, kurs og nanolæring • Agenda sosial bærekraft • Nyansattsamling • Medarbeidersamtaler • Organisasjonsundersøkelser • Samarbeid med fagforeninger • Avdelingsvise bærekraftmøter • Workshoper om bærekraftsrisiko med ulike avdelinger • Kurs om bærekraftstemaer knyttet til ulike avdelinger • Bærekraftråd • Interne plattformer for kunnskapsdeling (teamskanaler, etc) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bærekraft treffer alle ansatte i deres arbeidshverdag. Involvering, forankring og kunnskapsdeling er avgjørende for å nå bankens mål og ha god dialog med kundene om bærekrafttemaer. • Behov for løpende kompetanseheving på bærekraft • Felles, god kultur etter etablering av SpareBank 1 Sørøst-Norge • Likestilling, mangfold og inkludering blant ansatte • Få ansattes perspektiv på bærekraftsrisiko og -muligheter • Hvordan økte priser, renter o.l. påvirker dialogen til ansatte med kundene • Miljøfyrtårn-sertifisering av resterende lokasjoner i konsernet
EIERE OG INVESTORER <ul style="list-style-type: none"> • Informasjonsmøter, investorpresentasjoner, temapresentasjoner • Børsmeldinger og års-/kvartalsrapporter • Nettsider 	<ul style="list-style-type: none"> • Bærekraft er i økende grad et tema i møte med eiere og investorer. Hvordan bærekraft påvirker bl.a. økonomiske resultater, kredittkvalitet, strategisk retning, avkastning på egenkapitalbeviset, utbytte, og resultater på scoringer og ratinger • Deling av bærekraftinfo om banken via Euronexts My ESG Profile
STIFTELSE <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog 	<ul style="list-style-type: none"> • Nye muligheter som følge av fusjon, behov for å forstå forskjeller og likheter i stiftelses arbeidsform • Samarbeid med USN knyttet til utenforskap og næringsutvikling • Samarbeid om løsninger for utdeling av breddegaver • Delfinansiering av lokalkontorer for FNs Global Compact Norway (FNGCN; se under) • Samarbeid med Telemarkforskning om videreutvikling av konjunkturbarometer for Sørøst-Norge
MYNDIGHETER <ul style="list-style-type: none"> • Finansdepartementet • Finanstilsynet • Datatilsynet • Forbrukertilsynet • Innovasjon Norge • Bedriftshelsetjeneste • Klima- og miljødepartementet • Enova • NVE 	<ul style="list-style-type: none"> • Drift • Spørsmål og rapportering vedrørende personvern og hvitvasking • Vekstgarantiordningen • Sykefravær, helsefremmende arbeid • Nye støtteordninger, og bankens ønske om en mer aktiv rolle fra myndighetene i oppfølging av energimerkeordningen • Stedlig tilsyn • Tolkning av åpenhetsloven, og kommende lovkrav knyttet til grønnvasking og bærekraftpåstander

HVEM OG HVOR	HVA
MORGENDAGENS ANSATTE <ul style="list-style-type: none"> • Universiteter • Media • Sosiale medier 	<ul style="list-style-type: none"> • Synlighet på karrieredager • Mulighet for praksisplasser • Foredrag for skoleklasser • Kommentarer på studentoppgaver • Stillingsutlysninger
DATTERSELSKAPER <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog 	<ul style="list-style-type: none"> • Åpenhetsloven (Regnskapshuset (R1), EiendomsMegler 1 (EM1) Sørøst-Norge, EM1 Telemark) • Likestillings- og diskrimineringsloven (R1, EM1) • Bærekraftstrategi SpareBank 1 Regnskapshuset 1 Sørøst-Norge
SPONSORATER OG GAVEMOTTAKERE <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Foredrag 	<ul style="list-style-type: none"> • Forholdet mellom sponsorkontrakt og konsernets bærekraftpolicy • Kobling mellom gaveutdelinger og bærekraftsmål • Foredrag om økonomisk kriminalitet
LEVERANDØRER <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog • Via forum i alliansen 	<ul style="list-style-type: none"> • Dialog rundt anbud • Oppfølging av retningslinjer innen bærekraft • Aktsomhetsvurderinger (se vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold – Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023») • Resirkulering av IT-utstyr • Forbruksbasert klimaregnskap
SPAREBANK 1 UTVIKLING, SPAREBANK 1 GRUPPEN OG SØSTERBANKER I SPAREBANK 1-ALLIANSEN, SAMT TILKNYTTETE OG DELEI-DE SELSKAPER <ul style="list-style-type: none"> • Møter i ulike fora, f.eks. Bærekraftsforum 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppdatering av ESG-vurderinger i utlån til bedrifter • Bruk av/behov for, data til hhv. risikoanalyser, rapportering (inkl CSRD) og kundedialog • EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter • Kompetanseløft på bærekraft • Likestilling, mangfold og inkludering • Nasjonalt bærekraftsbarometer • Etablert fagråd for bærekraft i SamSpar • Muligheter for økt samarbeid (Fremtind, SB 1 Finans Midt-Norge) • Risikovurdering knyttet til bærekraft innen forsikring (Fremtind) • Offentliggjøringsforordningen (ODIN, SB 1 Forvaltning) • Eiendomsdata, inkludert på energieffektivitet og klimarisiko (Eiendomsverdi AS) • Innspill til vesentlighetsanalyser
KAPITALMARKED <ul style="list-style-type: none"> • Spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1-alliansen 	<ul style="list-style-type: none"> • ESG-temaer knyttet til enkelt-selskaper og fond • Oppdatering av ESG-retningslinjer og metodikk for bærekraftmerking av fond
REVISOR OG INTERNREVISOR	<ul style="list-style-type: none"> • Attestering av årsrapport, bærekraftsrapport og rapportering for Prinsippene for ansvarlig bankdrift • Internrevisjon inkludert relevante bærekrafttemaer
RATINGBYRÅER OG ANALYTIKERE <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog • Vurderinger 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientering om konsernets bærekraftstrategi, med fokus på implikasjoner for kredittkvalitet • Møte med Moodys, dialog rundt ESG-rating
KONKURRENTER <ul style="list-style-type: none"> • Ulike møteplasser med andre banker innen områdene næringslivet i fellesskap er opptatt av (via bl.a. Finans Norge) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rammevilkår for banknæringen • EU-taksonomien • Åpenhetsloven • Opplæringsbehov innen bærekraft • Dialog med NVE og Enova om energimerkeordningen • Naturrisiko
INTERESSEORGANISASJONER <ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig og muntlig kommunikasjon med NGOer, f.eks.: Grønn Byggallianse, Zero, FNGCN, Regnskogfondet, UNEP FI, Finansforbundet, LO, NHO, Fremtiden i våre hender 	<ul style="list-style-type: none"> • BREEAM og EU-taksonomien • FNGCN: Felles arrangement på Arendalsuka, diskusjoner om oppstart av lokalkontorer i Kongsberg og Grenland • Mulig samarbeid om undersøkelser om bærekraft, folks/bedrifters forventninger og vurdering av om kommunene i markedsområdet er næringsvennlige
AKADEMIA <ul style="list-style-type: none"> • Universitetet i Sørøst-Norge (USN), Universitetet i Oslo (UiO), BI • Møter og maildialog • Karrieredager 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjesteforelesninger • Vår tilnærming til bærekraft og erfaringer med bærekraftsatsingen • Hvordan en bedrift bør jobbe med bærekraft • Innspill til USNs strategi, samarbeidmuligheter og fagutvikling innen innovasjon og bærekraft, og viktige forskningstemaer på lang sikt; student i praksisplass; tilstedeværelse på karrieredager • Samarbeid med UiO og FNs Global Compact via deltagelse i «Bærekraftlaboratoriet». • Samarbeid med BI om bærekraftkurs for eiendomsmeglere • Bidrag til konsernets kompetansesatsing

HVEM OG HVOR	HVA
MEDIA <ul style="list-style-type: none"> • Artikler • Intervjuer • Hjemmeside • Lokalt konjunkturbarometer, Konjunktur Sørøst, nettsiden: www.konjunktursorost.no 	<ul style="list-style-type: none"> • Lansering av ferske lokale resultater av forventningsundersøkelser for bedrifter og husstander, vår og høst • Lokale artikler om globale og nasjonale problemstillinger på nettsiden til vårt konjunkturbarometer
SAMFUNNET ELLERS <ul style="list-style-type: none"> • Lokale næringsforeninger og bedriftsnettverk • Ulike konferanser • Gründermiljøer i markedsområdet • Diverse møtearenaer med idrettslag og foreninger 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarrangementer for lokal lansering av forventningsundersøkelsen til Konjunktur Sørøst • Koblingen mellom bærekraft og lokal næringsutvikling • Muligheter for samarbeid om konjunkturbarometeret for vårt markedsområde • Samarbeidmuligheter med oppstartsmiljøer, samt gründere med konsepter relevante for banken • Heve kunnskapen om økonomi blant unge med bl.a. skolebesøk • Foredrag om hvilke krav banker vil stille på bærekraft fremover • Banken som lokal støttespiller, bidragsyter og inspirator, f.eks. knyttet til arrangementer som Raw Air (Vikersund), Kongsberg Agenda og Industriuka
STILLE INTERESSETER <ul style="list-style-type: none"> • Interesseorganisasjoner og faglitteratur knyttet til natur, dyreliv, økosystemer, klima, og fremtidige generasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom faglitteratur og interaksjon med interesseorganisasjoner har vi forsøkt hensynta interessenter som selv kan ikke kan stå opp for egeninteressene sine

Vedlegg 10 - GRI-indeks

SpareBank 1 Sørøst-Norge rapporterer i tråd med rammeverket Global Reporting Initiative (GRI), ledende standard innen bærekraftsrapportering. GRI-retningslinjene består av prinsipper, veiledning og resultatindikatorer selskaper kan bruke til å måle og rapportere på økonomiske, miljømessige og sosiale forhold (se www.globalreporting.org for mer informasjon). Der det er relevant er konsernets GRI-rapportering koblet til rapportering på oppfølging av FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking; PRB), konsernets oppfølging av de ti prinsippene til FNs Global Compact (GC), samt bærekraftsmålene konsernet fokuserer spesifikt på (Sustainable Development Goals; SDG).

Generell informasjon					
GRI-indikator	Beskrivelse	Principles for responsible banking (PRB)	FNs Global Compact	Bærekraftsmål	SpareBank 1 Sørøst-Norges rapportering 2023
Organisasjonen og dens rapporteringspraksis					
2-1	Detaljer om organisasjonen	PRB 1.1			Navn: SpareBank 1 Sørøst-Norge. Hovedkontor: Fokserødveien 12, 3241 Sandefjord. Banken driver kun virksomhet i Norge. Årsrapport, «SpareBank 1 Sørøst-Norge», «Konsernstrategi», «Konsernmål 2025» og «Om konsernet».
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering				Årsrapport, note 1: «Generell informasjon» og note 29: «Eierinteresser i konsernselskaper, felles kontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)»
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson				2023, årlig. Kontaktperson: jorund.buen@sbt1sorost.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter				Tall for finansierte utslipp i 2019 og 2022 er omregnet i tråd med PCAF-tilnærming for å sikre sammenlignbarhet med 2023-tall.
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen				KPMG har verifisert bærekraftsrapporteringen i henhold til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift, ikke rapporteringen i sin helhet.
Aktiviteter og ansatte					
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser	PRB 1.1			Årsrapport SpareBank 1 Sørøst-Norge, kapittel «Konsernstrategi» og «Hovedtall». Kapittel «Årsregnskap 2023». Kapittel «Bærekraft», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold». Ingen vesentlige endringer fra i fjor.
2-7	Ansatte				Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere»
2-8	Medarbeidere som ikke er ansatte				Per 31.12.2023 var det 16 vikarer i morbank fra bemanningsbyråer
Styring					
2-9	Styringsstruktur og sammensetning	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Virksomhetsredegjørelse» og «Eierstyring og selskapsledelse».
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan				Årsrapport, kapittel «Virksomhetsredegjørelse» og «Eierstyring og selskapsledelse»: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/investor/virksomhetsstyring.html
2-11	Informasjon om styreleder				Årsrapport, kapittel «Virksomhetsredegjørelse», «Presentasjon av styret» og «Eierstyring og selskapsledelse»
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning	PRB 5.2			Årsrapport, kapittel «Styrende organer», «Eierstyring og selskapsledelse», kapittel «Bærekraft» og vedlegg «Klima- og naturrisiko». Se vår bærekraftspolicy.
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning	PRB 5.1			
2-14	Styrets godkjenning av bærekraftsrapportering				

Styring (forts.)					
2-15	Interessekonflikter	PRB 1.1			Behandles i hvert styremøte + godtgjørelsespolitikk. Habilitet/interessekonflikter knyttet til verv/roller for 3 styremedlemmer er vurdert i 2022 – ingen avvik avdekket.
2-16	Varsling og bekymringsmeldinger				Vi har rutiner for varsling, policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk og standard for varsling av kritikkverdige forhold. Avvik: ingen
2-17	Styrets samlede kunnskap	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Presentasjon av styret».
2-18	Evaluering av styrets ytelse				Evalueres årlig, foreligges valgkomiteen. Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-19	Kompensasjonspolicy				Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-20	Prosess for å ta beslutninger om avlønning				Bli besluttet i representantskapet (generalforsamlingen). Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-21	Årlig total kompensasjonsratio				Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
Strategiutforming og -utførelse					
2-22	Uttalelse om bærekraftsstrategi	PRB 1.2			Årsrapport, kapittel «SpareBank 1 Sørøst-Norge», uttalelse fra Konsernsjef Per Halvorsen.
2-23	Policyforpliktelser	PRB 5.2	GC 7 og 10	SDG 8 og 16	Årsrapport, kapittel «Virksomheten», delkapittel «Eierstyring og selskapsledelse» og «Risikostyring og internkontroll». Se vår bærekraftspolicy.
2-24	Innarbeidelse av policyforpliktelser i aktiviteter og samarbeid med andre bedrifter				Årsrapport, kapittel «Bærekraft», delkapitler «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling, bærekraft i sparing og plassering», vedleggene «Klima- og naturrisiko», «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold» og «Interessentdialog». Se vår bærekraftspolicy.
2-25	Prosesser for å utbedre negative påvirkninger	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Bærekraft"
2-26	Ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger				Vi har rutiner for varsling. Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Ansvarlig rådgivning»
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer		GC 7 og 8	SDG 13.3 og 16.6	Årsrapport, kapittel "Risikostyring og internkontroll"
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger			SDG 17	Finans Norge. Årsrapport, kapittel "Bærekraft", vedlegg "Interessentdialog"
Interessenter					
2-29	Tilnærming til interessent-samarbeid	PRB 4.1		SDG 17	Årsrapport, kapittel "Bærekraft", vedlegg "Interessentdialog"
2-30	Tariffavtaler	PRB 4.1	GC 3	SDG 8	100 % av ansatte i banken, med unntak av konsernledelsen, er dekket av kollektive tariffavtaler
GRI 3					
3-1	Prosessene for å avgrense vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Rammeverket vårt, Våre viktigste temaer"
3-2	Liste over vesentlige temaer				
3-3	Håndtering av vesentlige temaer				

Spesifikk informasjon

Økonomi

Overordnet økonomisk rapportering

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Konsernstrategi», «Eierstyring og selskapsledelse», «Bærekraft: Rammeverket og delkapittel Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» og vedlegg «Klima- og naturrisiko»
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Økonomiske resultater

201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert			SDG 8.5 og 9.4	Årsrapport, kapittel «Hovedtall» og «Årsregnskap 2023», delkapittel «Resultatregnskap»
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer	PRB 5.1	GC 7, 8 og 10	SDG 11.b og 13.3	Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Ansvarlige utlån", samt vedleggene «Klima- og naturrisiko» og "Fysisk klimarisiko i vår utlånsportefølje". Rapporterer på risiko og muligheter som drivere for nytenkning og produkttilpasning, samt metodikk brukt i håndtering av risiko og muligheter, men ikke finansielle beregninger.
201-3	Ytelsesbaserte forpliktelser og andre pensjonsordninger				Ikke vesentlig for banken.
201-4	Økonomisk bistand mottatt fra staten				Ikke vesentlig for banken.

Indirekte økonomisk påvirkning

203-1	Investeringer i infrastruktur og andre tjenester			SDG 8.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling». Det rapporteres på investeringer i andre tjenester (utdelinger fra stiftelsene, sponsorater m.m.), ikke investering i infrastruktur.
203-2	Betydelige indirekte konsekvenser				Ikke vesentlig for banken. Se våre viktigste temaer i kapittel «Bærekraft».

Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og Ansvarlig rådgivning»
-----	---------------------------------	---------	--	--	---

Anti-korrupsjon

205-1	Transaksjoner som er risikovurdert				Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og Ansvarlig rådgivning» Ikke brutt ned på forretningspartnere og regional tilhørighet
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til antikorrupsjon		GC 10	SDG 16.5	
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak				

Økonomisk kriminalitet

SB1SON-1	Arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering	PRB 5.1		SDG 16.4	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Arbeid mot økonomisk kriminalitet»
----------	--	---------	--	----------	---

Miljø

Utslipp og etterlevelse av miljøregelverk

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft» og vedleggene «Klimagassutslipp i eget hus (energi- og klimaregnskap)» og «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen»
-----	---------------------------------	---------	--	--	---

Utslipp

305-1	Direkte utslipp av klimagasser (scope 1)		GC 7, 8 og 9	SDG 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b	Årsrapport, kapittel «Bærekraft», vedleggene «Klimagassutslipp i eget hus» (energi- og klimaregnskap), «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen», og "PAI-rapportering".
305-2	Indirekte utslipp av klimagasser knyttet til energiforbruk (scope 2)				
305-3	Andre indirekte utslipp av klimagasser (scope 3)				
305-4	Intensitet på klimagassutslipp				
305-5	Reduksjon av klimagasser				
305-6	Utslipp av ozonreduserende stoffer (ODS)				
305-7	Nitrogenoksider (NOX), svoveloksider (SOX) og andre betydelige luftutslipp				Ikke vesentlig. Se våre vesentlige temaer i kapittel «Bærekraft: Våre viktigste temaer»

Oppfølging av leverandører - miljø

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»
-----	---------------------------------	---------	--	--	---

Miljøvurdering av leverandører

308-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot miljøkriterier		GC 7, 8 og 9	SDG 13.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».
308-2	Negativ påvirkning på miljø i leverandørkjeden og iverksatte tiltak				

Samfunn

Ansatte

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere» og «Bærekraft: Våre viktigste temaer»
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Arbeidsforhold

401-1	Antall nyansettelser og turnover		GC 1 og 6	SGD 8.5, 8.8 og 16b	Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».
401-2	Fordeler gitt til fulltidsansatte, men ikke til midlertidige eller deltidsansatte				Alle fast ansatte med 20% stilling eller mer har samme rettigheter og ansattgoder. Vikarer er kun tilsluttet pensjonsordning og yrkesskadeforsikring.
401-3	Foreldrepermisjon				Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».

Opplæring					
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring per år per ansatt				Ca.27 timer gjennomsnittlig antall timer på kurs per ansatt i morbank (inkluderer alle gjennomførte kurs i læringsportalen, samt timer brukt på strategiske kompetanseløft).
404-2	Programmer for videreutdanning og overgangen til pensjonisttilværelsen.			SDG 4.4, 4.7 og 8.5 SDG 4.4, 4.7 og 8.5 SDG 4.4, 4.7 og 8.5	Vi tilbyr studiestøtte til videre- og etterutdanning. Basert på studiets relevans knyttet opp mot jobbinnhold for den enkelte og konsernets fremtidige kompetansebehov, dekker bedriften 100 % av kostnader knyttet til studiet. Utvikling av formell kompetanse i konsernet blir blant annet ivarettatt gjennom tilknytning til flere bransjerelaterte autorisasjonsordninger. Vi har et eget lederutviklingsprogram for alle lederne i konsernet. Ingen programmer for overgang til pensjonisttilværelsen.
404-3	Prosentandel av ansatte som har regelmessige medarbeidersamtaler				89 % av alle ansatte i morbank gjennomførte medarbeidersamtaler i 2023. Tallet er noe lavt grunnet fusjon, omorganisering og bytte av leder i samme periode som medarbeidersamtaler ble gjennomført
Mangfold og like muligheter					
405-1	Kjønns sammensetning av styrende organer og ledelsen		GC 6	SDG 8.5 og 16b	Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere: likestilling mangfold, og inkludering», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner				
Ikke-diskriminering					
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og korrigerende tiltak som er iverksatt		GC 1, 2 og 6	SDG 8.8 og 16.b	Ingen kjente tilfeller av diskriminering. Se årsrapport, vedlegg « Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»
Oppfølging av leverandører - sosialt					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»
Sosial vurdering av leverandører					
414-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot sosiale kriterier		GC 1-6	SDG 12.6 og 16.6	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».
414-2	Negativ påvirkning på sosiale forhold i leverandørkjeden og iverksatte tiltak				
Markedsføring og personvern					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapitler Ansvarlig rådgivning og Etilk markedsføring»
Markedsføring og produktmerking					
417-1	Krav til merking av produkter og tjenester		GC 2	SDG 9.4, 12.6, 12.8, 13.3 og 16.5	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Etilk markedsføring»
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester				
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring				

Personvern					
418-1	Dokumenterte klager angående brudd på kundenes personvern og tap av kundedata				Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlig rådgivning»
Produktansvar og aktivt eierskap					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlige utlån»
Produktansvar					
FS7	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å gi en spesifikk sosial fordel		GC 1	SDG 8.10, 9.4 og 12.6	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlige utlån»
FS8	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig fordel		GC 8 og 9	SDG 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15a og b	
Aktivt eierskap					
FS10	Andel og antall selskaper i porteføljen som det rapporterende selskapet har samhandlet med om miljømessige eller sosiale forhold.		GC 8	SDG 8.10, 11.a, 12.6, 12.8, 13.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlige utlån»
FS11	Andel av selskaper i investeringsporteføljen med positiv og negativ screening for miljø- og samfunnsmessige forhold		GC 1,2, 4-6 og 7		Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering»

Policy for godtgjørelse SpareBank 1 Sørøst-Norge

Innhold

1	Formål	241
2	Rammeverk - Styring og kontroll av godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge	241
3	Overordnede føringer og myndighetskrav	241
4	Godtgjørelsesutvalg	242
5	Definisjon	242
6	Hvem omfattes	242
7	Ansvar og roller for styring og kontroll av godtgjørelsesrisiko	244
8	Rapportering - offentliggjøring	245
9	Vedlikehold	245
10	Henvisning	245
	Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2023 (Lederlønnrapport)	246

1. Formål

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge (morbank) skal bidra til å opprettholde bankens konkurransekraft, tiltrekke og beholde relevant kompetanse, fremme og gi insentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

All belønning i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bidra til måloppnåelse, fremme ønsket kultur og adferd i henhold til bankens verdier.

Styret skal fastsette og sørge for at banken til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen. Godtgjørelsesordningen skal være i samsvar med bankens strategi, overordnede mål, økonomisk bæreevne, risikotoleranse og langsiktige interesser.

2. Rammeverk - Styring og kontroll av godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge

2.1. Overordnede styringsdokumenter

3. Overordnede føringer og myndighetskrav

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge bygger i hovedsak på følgende instanser/lover som gir viktige føringer og prinsipper som må legges til grunn for god styring av godtgjørelse:

- Lov om finansforetak og finanskonsern
- Forskrift om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften)
- Lov om allmennaksjeselskaper
- Forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer
- Finanstilsynets rundskriv 2/2020 av 19.05.2020.
- Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV
- Finanstilsynets «Modul for evaluering av intern virksomhetsstyring» datert 15. desember 2021
- EBA: Endelig rapport om retningslinjer vedrørende forsvarlig avlønningspolitikk
- EBA/GL/2021/04
- Lov om forsikringsformidling
- Kommisjonsforordning 527/2014
- Kommisjonsforordning 2021/923

4. Godtgjørelsesutvalg

I henhold til finansforetaksforskriften §15-3 skal SpareBank 1 Sørøst-Norge ha et eget godtgjørelsesutvalg. Godtgjørelsesutvalget skal være sammensatt på en slik måte at det skal kunne foreta en sakkyndig og uavhengig vurdering av godtgjørelsesordningene, praktiseringen av disse og incentivene for styring av risiko, kapital og likviditet slike ordninger medfører.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede alle beslutninger om godtgjørelse som skal treffes av styret. Godtgjørelsesutvalget skal ved saksforberedelsen ta hensyn til de langsiktige interessene til egenkapitalbevisiere, investorer og andre interessenter, og til allmenhetens interesser.

Leder og medlemmer av godtgjørelsesutvalget skal bestå av medlemmer av styret som ikke deltar i den daglige ledelsen og ha minst en representant fra de ansatte.

Viser til Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg.

5. Definisjon

Godtgjørelse omfatter alle fordeler en person mottar i kraft av sin stilling i banken.

Dette omfatter lønn og annen godtgjørelse i form av:

- basislønn
- naturalytelser
- bonuser
- tildeling av egenkapitalbevis, tegningsretter, opsjoner og andre former for godtgjørelse som er knyttet til egenkapitalbevis eller utviklingen av kursen på egenkapitalbevis i selskapet
- pensjonsordninger
- førtidspensjonsordninger
- etterlønsordninger
- alle former for variable elementer i godtgjørelsen, eller særskilte ytelser som kommer i tillegg til basislønn.

6. Hvem omfattes

Policy for godtgjørelse gjelder for alle ansatte i SpareBank 1 Sørøst-Norge morbank. I henhold til Forskrift om finansforetak og finanskonsern § 15-1 1. ledd skal godtgjørelsesordningen ha særskilte regler for ansatte med vesentlig innvirkning på foretakets risikoprofil. Det er i denne policyen ikke inntatt særskilte regler for nevnte gruppering da den eneste variable godtgjørelsen SpareBank 1 Sørøst-Norge har er eventuell overskuddsdeling til ansatte i morbank.

Ledende ansatte er i SpareBank 1 Sørøst-Norge definert til:

- Konsernledelsen

SpareBank 1 Sørøst-Norge har lagt til grunn et overordnet prinsipp om at konsernledelsen, som øverste leder for det enkelte forretningsområde ivaretar styring og kontroll av risiko i egen virksomhet gjennom sitt lederskap.

Øvrige skjønsmessige kriterier for identifisering av ledende personer skal følge de til enhver tid gjeldende kriterier fastsatt av Finanstilsynet. For SpareBank 1 Sørøst-Norge er dette definert til å være:

For SpareBank 1 Sørøst-Norge er dette definert til å være:

- Konsernledelsen
- Styret
- Leder for representantskapet

Ansatte med vesentlig innvirkning på bankens risikoprofil:

- Ledende ansatte (konsernledelsen)
- Regionledere BM og PM
- Ledere for kredittområdet BM og PM
- Finanssjef
- Leder compliance
- Leder kreditt og operasjonell risiko
- Leder markeds- og likviditetsrisiko

En person anses å være risikotaker dersom vedkommende i forrige regnskapsår ble tildelt samlet godtgjørelse lik eller høyere enn et medlem av konsernledelsen, og den ansatte utfører arbeid i en vesentlig forretningsenhet og arbeidets art har vesentlig innflytelse på forretningsenhetens risikoprofil jf. finansforetaksforskriften §15-2.

7. Risikoevne og risikovilje – styringsmodell, ansvar og roller

Banken skal ha en lav risikoprofil på godtgjørelse der ingen enkelthendelser (utbetaling, tildeling) skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

7.1. SpareBank 1 Sørøst-Norge – en attraktiv arbeidsgiver

Banken skal være en attraktiv arbeidsgiver med en lønnspolitikk som er konkurransedyktig. Bankens godtgjørelsesordning skal motivere til etterlevelse av konsernets visjon, verdier og strategi.

Lønn skal bidra til motivasjon, innsats, resultater og bærekraftig utvikling av banken. Den skal gi rom for individuell avlønning og skal bidra til å tiltrekke, utvikle og beholde dyktige medarbeidere med relevant kompetanse, og for øvrig være i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Lønnsdannelsen i banken skal stå i et balansert forhold til lønnsomhet, inntjening, samfunnsøkonomiske hensyn, det arbeid som utføres, og stillingens ansvars- og myndighetsforhold, i tillegg til kompetansekrav, problemløsningsnivå og markedsmessige hensyn.

7.1.1. Likelønn

Godtgjørelse skal fastsettes på samme måte for alle kjønn. Likelønnsprinsippet innebærer at medarbeidere skal lønnes likt for samme arbeid eller arbeid av lik verdi, uavhengig av kjønn.

Alle medarbeidere i banken skal kjenne sammensetningen av sin totale godtgjørelse. En enkel, klar og forståelig godtgjørelsesprofil er et virkemiddel i konkurransen om kompetanse og arbeidskraft.

7.1.2. Fast lønn

Føringer i lønssystemet er at fastlønn skal utgjøre hoveddelen av den ansattes lønn. Videre består den enkelte medarbeiders faste lønn av følgende forhold:

- Stillingsvurdering – jobbkrav (kompleksitet, ansvar og myndighet)
- Dyktighetsvurdering – utdanning, realkompetanse, resultater, atferd
- Markedsvurdering - tilbud, etterspørsel, benchmark.

Medarbeidere skal ikke motta styrehonorar for verv de påtar seg innenfor konsernet, eventuelle styrehonorarer utenfor konsernet avklares med konsernsjef. Ansattes representanter i bankens styre omfattes ikke av denne regelen.

7.1.3. Variabel lønn

Eventuell variabel godtgjørelse skal gjenspeile bærekraftige og risikotilpassede prestasjoner, samt prestasjoner utover det som kreves for å oppfylle avtalte arbeids- og ansvarsoppgaver.

Ansatte skal ikke avlønnes, eller prestasjoner vurderes, på en slik måte at evnen til å påse at kundens interesser ivaretas på beste måte svekkes. Fastlønn skal utgjøre hoveddelen av den ansattes lønn. Ansatte skal ikke ha økonomiske insentiver eller følge salgsmål som ikke tar hensyn til kundens behov, og ikke ha avlønning basert på resultat knyttet til salg av et enkeltprodukt fremfor et annet.

Det innføres ikke egne individuelle resultatbaserte belønningsordninger, garantert variabel godtgjørelse og/eller sign-on bonus.

En eventuell overskuddsdeling til alle ansatte skal ikke utgjøre mer enn halvannen månedslønn per år, dersom det benyttes et likt beløp for alle ansatte, skal månedslønnen til den ansatte med lavest lønn legges til grunn ved beregningen. Årlig variabel godtgjørelse kan ikke utgjøre mer enn EUR 20.000.

7.1.4. Fradrags- og tilbakeholdsordning

Variabel godtgjørelse, inkludert utsatt godtgjørelse, skal ved et svakt eller negativt resultat reduseres vesentlig, når det gjelder nåværende godtgjørelse og reduksjoner i utbetalinger av tidligere opptjente beløp. Opptil 100 prosent av den samlede variable godtgjørelsen kan kreves tilbakebetalt ved tilfeller der ansatte har deltatt i eller

vært ansvarlig for adferd som har resultert i et betydelig tap for SpareBank 1 Sørøst-Norge eller hvor den ansatte ikke har opptrådt i henhold til gjeldende Policy for etikk, gode holdninger og god forretningskikk som gir grunnlag for saklig oppsigelse.

7.1.5. Pensjonsordning

Bankens medarbeidere opparbeider pensjonsrettigheter i henhold til bankens enhver tid gjeldende pensjonsordning.

7.1.6. Kollektive goder

Alle medarbeidere er berettiget de til enhver tid gjeldende kollektive goder som er beskrevet i personalhåndbok for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

7.1.7. Naturalytelser

Naturalytelser er lønn i annet enn penger som medarbeidere får i arbeidsforholdet og som gir en privatøkonomisk fordel. Ledende ansatte vil normalt tildeles naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger og der det foreligger et tjenstlig behov.

7.1.8. Etterlønsordninger

Hovedregelen er å ikke ha egne ordninger som regulerer etterlønn, pensjon og andre individuelle forhold, utover det som er normalt for stillingen, for ansatte i konsernet. Markedsmessige forhold kan allikevel gjøre at det er behov for å inngå slike avtaler.

Sluttavtaler som inngås skal tilpasses de resultater som er oppnådd over tid, og utformes slik at manglende resultater ikke belønnes.

7.1.9. Opsjoner

Banken kan ha ordninger for sparing og tildeling av egenkapitalbevis, tegningsretter, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til egenkapitalbevis eller utviklingen av kursen på egenkapitalbevisene i banken.

7.2. Ansvar og roller for styring og kontroll av godtgjørelsesrisiko

7.2.1. Styret

Styret har ansvar for:

- å godkjenne policy for godtgjørelse, samt påse at dokumentasjonen som ligger til grunn for beslutninger er ivaretatt.
- å fastsette ramme for variabel lønn
- å fastsette lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef årlig
- å godkjenne «Rapport om årlig gjennomgåelse og praktisering» og «Lederlønsrapport»
- å fremlegge «Lederlønsrapport» for representantskapet.
- å fremlegge Policy for godtgjørelse SpareBank 1 Sørøst-Norge» ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år for representantskapet.

7.2.2. Konsernsjef

Konsernsjef har ansvar for:

- å fastsette årlig lønn og annen godtgjørelse til øvrige medlemmer i konsernledelsen etterforankring i godtgjørelsesutvalget.

7.2.3. Godtgjørelsesutvalget

Godtgjørelsesutvalget har ansvar for:

- å forberede alle saker om godtgjørelser som skal behandles av styret i henhold til «Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg».
- å foreta en årlig gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelse og utarbeide en skriftlig rapport som foreligger styret.
- å forberede «Lederlønsrapport» i henhold til pkt. 8.2.
- å være rådgiver for konsernsjef når det gjelder godtgjørelse til konsernledelsen.

7.2.4. Intern revisor

Intern revisor har ansvar for:

- å gjennomgå rapport om årlig praktisering av godtgjørelse og gi styret sine anbefalinger.

7.2.5. Ekstern revisor

Ekstern revisor har ansvar for:

- å gjennomgå rapport om godtgjørelse som ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av det foregående regnskapsåret (Lederlønnsrapporten) før rapporten behandles av representantskapet.

7.2.6. Representantskapet

Representantskapet har ansvar for:

- å behandle og vedta «Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge» ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år, jf. Lov om allmennaksjeselskaper § 6-16a. (5).
- å behandle og vedta «Lederlønnsrapport».

8. Rapportering - offentliggjøring

8.1. Rapport om gjennomgåelse og praktisering

Banken skal minst en gang i året foreta en gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelse og utarbeide en skriftlig rapport som forelegges styret. Rapporten skal gjennomgås av uavhengig kontrollfunksjon (intern revisor).

8.2. Lederlønnsrapport

Styret skal utarbeide en rapport om godtgjørelse som ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av det foregående regnskapsåret. Rapporten skal omfatte godtgjørelse som tidligere, nåværende og fremtidige ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av ett regnskapsår jf. Forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer §6 (2). Informasjonen skal individualiseres per ledende person. Lederlønnsrapporten skal behandles og vedtas av representantskapet. Ledende personer, som skal inngå i rapporten, defineres til konsernledelsen, styret og leder av representantskapet. Øvrige medlemmer av representantskapet inngår også i rapporten, men individualiseres ikke.

8.3. Offentliggjøring

Informasjon om godtgjørelser skal offentliggjøres i henhold til den til enhver tid gjeldende lovgivning.

8.4. Unntak fra opplysningsplikten

Informasjon Rapporten skal ikke inneholde personopplysninger som nevnt i Europaparlaments- og Rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (personvernforordningen) artikkel 9 nr. 1.

Styret skal sørge for at rapporten ikke inneholder opplysninger som viser til den enkelte ledende persons familiesituasjon.

Opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt omfattes ikke av rapporteringsplikten, og skal ikke offentliggjøres. Opplysninger som ikke kan gis uten uforholdsmessig skade på selskapet kan også unntas offentliggjøring, dersom det er nødvendig.

9. Vedlikehold

Policy for godtgjørelse gjelder for ett år av gangen og revideres årlig. Endring av godtgjørelsesordninger skal drøftes med tillitsvalgte. Godtgjørelsesutvalget skal forberede styrets behandling av Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

10. Henvisning

Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg SpareBank 1 Sørøst-Norge.
 Policy for håndtering av interessekonflikter SpareBank 1 Sørøst Norge.
 Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk.

Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2023 (Lederlønnrapport)

Innledning

Formålet med rapporten er å gi en oversikt over lønn og annen godtgjørelse til ledende personer i SpareBank 1 Sørøst-Norge (morbank) for det siste regnskapsåret. Rapporten er forberedt og utarbeidet på bakgrunn av de krav som fremgår av allmennaksjeloven § 6-16b og forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer. Ledende personer i morbank er definert til konsernledelsen, styret og representantskapet.

Alle tall i rapporten er oppgitt i hele tusen kroner hvis ikke annet er spesifisert.

For mer informasjon, se bankens delårsregnskap og årsrapport for 2023.

Endringer i konsernledelsen

Konsernledelsen består av 11 medlemmer per 31.12.2023.

Konserndirektør bedriftsmarked fratrådte sin stilling og ny konstituert konserndirektør for denne ble tilsatt i mai 2023. Konstituert konserndirektør risikostyring ble fast ansatt i samme stilling, som vedkommende var konstituert i, fra august 2023.

Endringer i styret

Styret består av 9 faste medlemmer. Nestleder fratrådte styret ved valget i mars 2023. Ett styremedlem ble valgt til ny nestleder og to nye styremedlemmer ble valgt. De ansattes varamedlem til styret er fast møtende observatør.

Godtgjørelse til styret og representantskapet

Godtgjørelse til medlemmer av styret og representantskapet er fastsatt av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen. Medlemmene av styret og leder av representantskapet mottar fast godtgjørelse (honorar). Varamedlemmer til styret og øvrige medlemmer av representantskapet mottar godtgjørelse per møte. Reiseutgifter i forbindelse med vervet dekkes. Deltakelse i godtgjørelsesutvalget, revisjonsutvalget og risikoutvalget kompenseres. Styret og representantskapet inngår ikke i oversikter som viser årlige endringer av godtgjørelse.

Total godtgjørelse

Navn på ledende person, stilling	1				2				3		4		5		6						
	Fast godtgjørelse				Variabel godtgjørelse				Ekstraordinære gjenstander	Pensjonskostnad	Total godtgjørelse	Andel fast og variabel godtgjørelse									
	Fastlønn	Honorar	Naturalytelser	Ett-års variabel	Flerårig variabel	Ett-års variabel	Flerårig variabel	Andel fast				Variabel									
2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022						
Per Halvorsen, konsernsjef	3 545	3 239			253	201			179	224				2 339	2 330	6 317	5 994	97 %	96 %	3 %	4 %
Lasse Olsen, konserndirektør personmarkedet	1 998	1 884			251	206			110	126	25	40		2 21	2 08	2 606	2 464	95 %	93 %	5 %	7 %
Arent Kristian Anfinsen, konserndirektør bedriftsmarkedet til 31.05.23	652	1 527			79	155			93	103				92	216	916	2 001	90 %	95 %	10 %	5 %
Lars Hovland, konst. konserndirektør bedriftsmarkedet fra 01.05.23	887				137									128		1 152		100 %			0 %
Geir Arstein Hansen, visedirektør	2 028	1 912			182	212			111	254	33	47		1 016	591	3 370	3 016	96 %	90 %	4 %	10 %
Marianne S. Evensen, konserndir. compliance, personvern og juridisk	1 510	1 398			199	180			86	92	33	48		450	333	2 278	2 051	95 %	93 %	5 %	7 %
Roar Snippen, konst. konserndirektør økonomi og finans	1 786	1 676			185	158			100	112				437	311	2 507	2 257	96 %	95 %	4 %	5 %
Johan Hjerkin, konserndirektør strategi og forretningsutvikling	1 684	1 584			180	156			95	106	25	41		228	215	2 213	2 102	95 %	93 %	5 %	7 %
Marianne Thorsdal, konserndirektør HR og organisasjonsutvikling	1 348	1 222			171	182			78	81				216	203	1 812	1 688	96 %	95 %	4 %	5 %
Tonje Stormoen, konserndirektør forretningsstøtte	1 464	1 347			159	206			83	90	22	34		241	229	1 969	1 906	95 %	94 %	5 %	6 %
Kristian Kloster, konst. (fra 01.08.22) konserndirektør risikostyring fra 01.08.23	1 304	500			165	58			75					190	71	1 733	629	96 %	100 %	4 %	0 %
Eqil Meland, konserndirektør datterselskaper, fra 01.04.22	2 161	1 555			324	222			118					1 401	1 210	4 004	2 987	97 %	100 %	3 %	0 %
Finn Haugan, styreleder			606	575												606	575	100 %	100 %	0 %	0 %
Anne Berg Behring, nestleder styret til 31.03.23			83	320												83	320	100 %	100 %	0 %	0 %
Heine Wang, styremedlem			274	250												274	250	100 %	100 %	0 %	0 %
Jan Erling Nilsen, styremedlem			232	210												232	210	100 %	100 %	0 %	0 %
Elisabeth Haug, styremedlem til 31.03.23			48	170												48	170	100 %	100 %	0 %	0 %
John-Arne Haugerud, styremedlem, fra 01.04.22, nestleder fra 01.04.23			262	128												262	128	100 %	100 %	0 %	0 %
Lene M. Aa. Thorstensen, varamedl. til 31.03.22, styremedl. fra 01.04.22			190	128												190	128	100 %	100 %	0 %	0 %
Maria Tho, styremedlem fra 01.04.23			178													178		100 %			0 %
Lene Svenne, styremedlem fra 01.04.23			143													143		100 %			0 %
Hanne Myhre Gravdal, styremedlem ansattes representant			206	185												206	185	100 %	100 %	0 %	0 %
Frede Christensen, styremedlem ansattes representant			190	170												190	170	100 %	100 %	0 %	0 %
Anne Leversby, fast møtende varamedlem, (observator), fra 01.04.22			128	91												128	91	100 %	100 %	0 %	0 %
Lars Ole Bjørnsrud, representantskapsleder			84	80												84	80	100 %	100 %	0 %	0 %
Øvrige medlemmer representantskap			314	356												314	356	100 %	100 %	0 %	0 %
Sum	20 367	17 844	2 936	2 662	2 284	1 936	1 128	1 188	139	210	0	0	6 960	5 918	33 814	29 577	96 %	95 %	4 %	5 %	

Forklaring til tabellen:

Fast godtgjørelse, kolonne 1:

Fastlønn: Avtalt fastlønn opptjent og utbetalt i det enkelte rapporteringsår.

Honorar: Møtegodtgjørelse til medlemmer av styret og representantskapet opptjent og utbetalt i det enkelte rapporteringsår.

Naturalytelser: Kan være elektronisk kommunikasjon, forsikringsordninger, bilhold etter avtale, fri bil (firmabil), kilometergodtgjørelse utover skattefri sats, rentefordel og rabatt på EK-bevis som er opptjent og innberettet i det enkelte rapporteringsår.

Variabel godtgjørelse, kolonne 2:

Ett-års variabel - 2023: Overskuddsdeling til alle ansatte, opptjent i 2022 -> utbetalt i 2023. Godtgjørelsen skulle vært rapportert i 2022, men siden vedtaket om utbetaling forelå etter frist for rapportering er godtgjørelsen tatt med i rapporten for 2023.

Ett-års variabel - 2022: Overskuddsdeling til alle ansatte, opptjent i 2021 -> utbetalt i 2022. Godtgjørelsen skulle vært rapportert i 2021, men siden vedtaket om utbetaling forelå etter frist for rapportering er godtgjørelsen tatt med i rapporten for 2022.

Ingen rapportering i kolonne 3 ekstraordinære gjenstander.

Flerårig variabel 2023: Individuell bonus, opptjent i 2019 - 2020 for ledende ansatte i tidligere BV -> utbetalt i 2023.

Flerårig variabel 2022: Individuell bonus, opptjent i 2018 - 2020 for ledende ansatte i tidligere BV -> utbetalt i 2022.

Ingen rapportering på ekstraordinære gjenstander, kolonne 3.

Ingen rapportering i godtgjørelse fra foretak i samme konsern.

Egenkapitalbevis

For å motivere ansatte til å bli deleiere i banken, være opptatt av og ta del i verdiskapningen, samt å bygge en felles kultur som fokuserer på fellesskap og eierskap fikk alle fast ansatte i konsernet i 2022 tilbud om å delta i en spareordning i egenkapitalbevis. Spareordningen ble videreført i 2023. Sparebeløpet ble benyttet til å kjøpe egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge med en rabatt på 30 prosent per bevis. Tegningsperioden var 10. mai klokken 09:00–23. mai 2023 klokken 16:00, 15. mai 2023 for primærinnsidere. Benyttet tegningskurs var sluttkursen 8. juni 2023, nok 50,80. Det er ingen bindingstid på egenkapitalbevisene. Fordelen inngår i oppgitt beløp i kolonne 1 under «Naturalytelser» i skjema «Totalt godtgjørelse».

Ansatte ble tilbudt fire alternative ordninger:

1. Sparebeløp 6.000 nok, tildelt EK-bevis for 8.571 nok – rabatt 2.571 nok
1. Sparebeløp 12.000 nok tildelt EK-bevis for 17.143 nok -rabatt 5.143 nok
2. Sparebeløp 24.000 nok tildelt EK-bevis for 34.286 nok -rabatt 10.286 nok
3. Sparebeløp 36.000 nok tildelt EK-bevis for 51.429 nok -rabatt 15.429 nok

Selskapets adgang til å tilbakekreve variabel godtgjørelse

Variable godtgjørelse, inkludert utsatt godtgjørelse, skal ved et svakt eller negativt resultat reduseres vesentlig, når det gjelder nåværende godtgjørelse og reduksjoner i utbetalinger av tidligere opptjente beløp. Opptil 100 prosent av den samlede variable godtgjørelsen kan kreves tilbakebetalt ved tilfeller der ansatte har deltatt i eller vært ansvarlig for adferd som har resultert i et betydelig tap for SpareBank 1 Sørøst-Norge eller hvor den ansatte ikke har opptrådt i henholdt til gjeldende Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk som gir grunnlag for saklig oppsigelse. Det har ikke vært tilbakekrevd variabel godtgjørelse i regnskapsåret 2023.

Informasjon om hvordan godtgjørelsen samsvarer med godtgjørelsens retningslinjer og hvordan ytelseskriterier ble brukt

Gjeldende Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge ble vedtatt av representantskapet 30. mars 2023. All belønning i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bidra til måloppnåelse, fremme ønsket kultur og adferd i henhold til bankens verdier. Godtgjørelsesordningen skal være i samsvar med bankens strategi, overordnede mål, økonomiske bæreevne, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Samlet godtgjørelse til konsernledelse består av fastlønn og variabel godtgjørelse, naturalytelser og pensjons- og forsikringsordninger. Fastlønn og variabel godtgjørelse til konsernsjef er fastsatt av styret etter vurdering og innstilling fra godtgjørelsesutvalget. Fastsettelse av godtgjørelse til øvrige medlemmer i konsernledelsen er fastsatt av konsernsjef etter forankring i godtgjørelsesutvalget. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i stillingsvurdering – jobbkrav (kompleksitet, ansvar og myndighet) og dyktighetsvurdering – utdanning, realkompetanse, resultater og adferd. Samt markedsvurdering – tilbud, etterspørsel og benchmark. Fastlønn utgjør hoveddelen av godtgjørelsen, den eneste variable godtgjørelsen SpareBank 1 Sørøst-Norge har er en eventuell overskuddsdeling til alle ansatte i morbank

I 2023 ble det utbetalt en overskuddsdeling til alle ansatte som en belønning for innsatsen som speiles i det gode resultatet og gjennomføringen av en ressurskrevende teknisk fusjon i 2022, beløpene inngår i årets lederlønnrapport Utsatt individuell bonus som ble utbetalt til ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV i 2023 er opptjent i årene 2019 – 2020. Overskuddsdeling til alle ansatte for 2022 ble vurdert av konsernsjef i samarbeid med styret og vedtatt etter behandling i godtgjørelsesutvalget.

En forsvarlighetsvurdering av nivå for en overskuddsdeling til alle ansatte og utbetaling av utsatte individuell resultatbasert belønning, opptjent i 2019 – 2020, for ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV ble gjennomført i styremøte 19. januar 2023 basert på prognoser for 2022 og på oppnådde resultater i tidsrommet 2019-2022. Etter at endelig regnskap for 2022 forelå, behandlet styret i møte 8. februar 2023 saken på ny, utdrag fra vurdering i styresak 31/23: «Forsvarlighetsvurdering ble gjennomført i styremøte 19. januar 2023 med bakgrunn i prognoser for 2022. Konsernet leverer et godt resultat og har høy soliditet. Endelig regnskap er i tråd med det administrasjonen tidligere har orientert styret om og med en ren kjernekapitaldekning på over 19 % etter kontantutbytte.»

Styret fattet deretter følgende vedtak: «Styret vedtok overskuddsdeling for 2022 til fast ansatte (morbanken) med en utbetaling på kr 15.000 + 5% av fastlønn iht. stillingsprosent. Det legges videre til grunn at årets andel av tidligere avsatt resultatbasert belønning til ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV utbetales.»

Unntak og avvik fra godtgjørelsespolitikken og prosedyren for implementering

Det er styrets vurdering at godtgjørelse til ledende personer for regnskapsåret 2023 er i samsvar med gjeldende Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Praktisering av godtgjørelser til ledende personer anses å understøtte bankens strategi, overordnede mål, økonomisk bæreevne, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Årlige endringer av godtgjørelse og selskapets resultat

Tabell over samlet godtgjørelse og endring fra foregående år

Navn	2018	2019	Endring (nok) 2018/2019	Endring (%) 2018/2019	2020	Endring (nok) 2019/2020	Endring (%) 2019/2020	2021	Endring (nok) 2020/2021	Endring (%) 2020/2021	2022	Endring (nok) 2021/2022	Endring (%) 2021/2022	2023	Endring (nok) 2022/2023	Endring (%) 2022/2023
Rune Fjeldstad til juni 2021 ⁽¹⁾	3 039	3 108	69	2 %	3 229	121	4 %	2 755	-474	-15 %	0	-2 755	-100 %	0	0	
Geir Årstein Hansen	1 829	1 849	20	1 %	1 900	51	3 %	2 289	389	20 %	2 425	136	6 %	2 354	-71	-3 %
Marianne Sommero Evensen	1 225	1 296	71	6 %	1 524	228	18 %	1 575	51	3 %	1 718	143	9 %	1 828	110	6 %
Stian Thomassen til juni 2021 ⁽²⁾	1 808	1 859	51	3 %	1 903	44	2 %	1 776	-127	-7 %	0	-1 776	-100 %	0	0	
Lasse Olsen	1 832	1 884	52	3 %	1 947	63	3 %	2 037	90	5 %	2 256	219	11 %	2 385	129	6 %
Johan Hjerkin	1 479	1 617	138	9 %	1 689	72	4 %	1 717	28	2 %	1 887	170	10 %	1 985	98	5 %
Tonje Stormoen	1 193	1 316	123	10 %	1 468	152	12 %	1 518	50	3 %	1 677	159	10 %	1 728	51	3 %
Roar Snippen, fra juni 2021								1 042	1 042		1 946	904	87 %	2 070	125	6 %
Marianne Thorsdal, fra juni 2021								776	776		1 485	709	91 %	1 595	110	7 %
Arent K. Anfinsen, fra juni 2021 til juni 2023								933	933		1 785	852	91 %	824	-961	-54 %
Per Halvorsen, fra juni 2021								1 916	1 916		3 664	1 748	91 %	3 977	313	9 %
Egil Meland, fra april 2022											1 777	1 777		2 603	826	46 %
Kristian Kloster, fra august 2022											558	558		1 024	986	177 %
Lars Hovland fra mai 2023														1 024	1 024	
	12 405	12 929	524	4 %	13 660	731	6 %	18 334	4 674	34 %	21 177	2 843	16 %	23 918	2 739	13 %

Tabellen viser samlet godtgjørelse uten pensjonskostnader.

Følgende er med i oversikten for visning av historikk:

⁽¹⁾ Tidligere administrerende direktør - sluttavtale med virkning fra 1. juni 2021.

⁽²⁾ Tidligere direktør BM - sluttavtale med virkning fra 1. juni 2021.

Gjennomsnittlig godtgjørelse fordelt på årsverk			
Årsverk	Samlet godtgjørelse (tnok)	Gjennomsnittlig godtgjørelse (tnok)	År
220	145 846	663	2018
223	151 284	678	2019
228	154 997	680	2020
308	225 019	731	2021
415	335 211	807	2022
412	327 524	796	2023

Tabellen over viser gjennomsnittlig godtgjørelse uten pensjonskostnader fordelt på antall årsverk ekskl. ledende personer i perioden 2018 – 2023.

Gjennomsnittlig årsverk og lønn er hensyntatt at ansatte fra tidligere Sparebanken Telemark er med i oversikten fra 1. juni 2021, og tidligere SpareBank 1 Modum er med i oversikten fra 1. april 2022.

Årsoverskudd før øvrige resultatposter	
År	mnok
2018	596
2019	539
2020	505
2021	869
2022	1041

Tabellen over viser bankens resultat i perioden 2018 – 2022.

Informasjon vedrørende representantskapets vedtak

Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2022 ble behandlet av representantskapet i ordinært møte den 30.03.2023. Representantskapets leder redegjorde for saken i møtet, jfr. saksunderlag som var vedlagt innkallingen. Det ble deretter holdt en rådgivende avstemming med enstemmig tilslutning til lederlønsrapporten og følgende ble vedtatt: «Representantskapet vedtok Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2022 (Lederlønsrapport).»

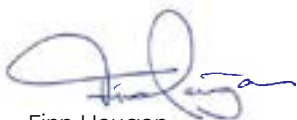
Styreerklæring

Styret har i dag behandlet og godkjent Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2023 (Lederlønsrapport) for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Lederlønsrapporten er utarbeidet i samsvar med allmennaksjeloven § 6-16b og forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer.

Lederlønsrapporten vil fremlegges for representantskapet i SpareBank 1 Sørøst-Norge på ordinært møte i april 2024 for endelig vedtak.

Sandefjord, 20. mars 2024

I styret for SpareBank 1 Sørøst-Norge

Finn Haugan
Styrets leder

John-Arne Haugerud
Nestleder

Lene Svenne

Heine Wang

Jan Erling Nilsen

Lene Marie Aas Thorstensen

Maria Tho

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering 2023

Rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP)

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

Konsernet har de siste årene gjennomgått flere fusjoner. SpareBank 1 BV fusjonerte med SpareBank 1 Telemark i 2021 og ble SpareBank 1 Sørøst-Norge. I 2022 ble SpareBank 1 Modum innfusjonert i SpareBank 1 Sørøst-Norge. 2021-kolonnen viser tall fra SpareBank 1 Sørøst-Norge (tidligere SpareBank 1 BV og tidligere SpareBank 1 Telemark). 2022 og 2023 viser tall fra alle de tre fusjonerte selskapene. Konsern viser aggregerte tall fra morbank og datterselskaper samlet.

Om ikke annet er spesifisert er tallene i rapporten per 31.12.2023. Sykefravær og turnover rapporteres gjennom året. Symbolet «-» indikerer manglende historikk.

Kjønnsbalanse i virksomheten

Ansatte totalt	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Antall ansatte totalt ¹⁾	671	649	552	455	448	385
Antall årsverk ¹⁾	644	626,2	533,0	436	431,6	377,8
Andel kvinner	58 %	57 %	59 %	56 %	56 %	55 %
Andel menn	42 %	43 %	41 %	44 %	44 %	45 %

Ledere	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel kvinner i konsernledelsen (nivå 2)	30 %	30 %	38 %	30 %	30 %	38 %
Andel kvinner ledernivå 3-4	44 %	42 %	37 %	40 %	39 %	31 %
Andel kvinnelige ledere totalt	42 %	41 %	-	38 %	38 %	-

Styret	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel kvinner i styret	38 %	23 %	26 %	44 %	44 %	43 %

1. Per 31.12.2023 var det 671 antall ansatte i konsernet – fordelt på 455 ansatte i morbank og 216 i datterselskaper. Andelen kvinner totalt i konsernet er 58 prosent, mens kvinneandelen blant ledere er 42 prosent. Kvinneandelen blant ledere er noe lavere i morbank enn i konsernet totalt. Andel kvinner i styret i morbank er 44 prosent, mens den på konsernnivå er på 38 prosent. Totalt sett er kvinner underrepresentert på ledernivåer i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Vi vil fremover fortsette å arbeide for bedre kjønnsbalanse på alle ledernivåer i hele konsernet.

Alderssammensetning i virksomheten

Ansatte totalt	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Ansatte under 30 år	12 %	10 %	9 %	12 %	8 %	6 %
Ansatte 30-50 år	45 %	45 %	42 %	44 %	43 %	40 %
Ansatte over 50 år	43 %	45 %	49 %	44 %	49 %	54 %

Ledere	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel ledere - under 30 år	4 %	1 %	-	2 %	0 %	-
Andel ledere - 30-50 år	49 %	45 %	-	49 %	41 %	-
Andel ledere - over 50 år	47 %	54 %	-	49 %	59 %	-

Lønn fordelt på kjønn og stillingsgrupper

Ledere	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Gjennomsnittslønn kvinner	1 017 278	1 084 791	1 021 060	1 092 909	1 002 547	1 008 166
Gjennomsnittslønn menn	1 215 524	1 187 239	1 056 596	1 178 867	1 106 125	1 006 312
Kvinnerns lønn i % av menns lønn	84 %	91 %	97 %	93 %	91 %	100 %

Øvrige ansatte	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Gjennomsnittslønn kvinner	643 658	609 775	564 029	633 211	595 105	572 238
Gjennomsnittslønn menn	770 141	744 624	686 678	705 949	677 295	643 726
Kvinnerns lønn i % av menns lønn	84 %	82 %	82 %	90 %	88 %	89 %

Kvinner tjener mindre enn menn i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Kjønnsforskjellene i lønn er mindre i morbank enn på konsernnivå. Å arbeide systematisk for likelønn er en av målsetningene for konsernet mot 2025.

Foreldrepermisjon fordelt på kjønn

Foreldrepermisjon	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Antall kvinner som tok ut foreldrepermisjon	17	12	10	11	7	5
Antall menn som tok ut foreldrepermisjon	6	8	4	4	3	2
Gjennomsnittlig antall uker kvinner	37	34	31	34	34	34
Gjennomsnittlig antall uker menn	16	10	15	12	14	20

Heltid – deltid fordelt på kjønn

Deltid	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel deltid kvinner	7,2 %	5,5 %	6,0 %	5,1 %	4,7 %	3,7 %
Andel deltid menn	1,1 %	1,1 %	0 %	1,5 %	1,5 %	0 %

Sykefravær

Sykefravær (gjennom året)	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Eget sykefravær	4,9 %	5,1 %	4,3 %	4,9 %	5,4 %	2,8 %

Vi ser en nedgang i sykefravær fra 2022 til 2023, og vi er nå under målsatt nivå på 5,0 prosent.

Turnover og rekruttering

Turnover	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Totalt	5,2 %	7,8 %	6,8 %	4,1 %	7,9 %	5 %

Nyansettelser	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Under 30 år	32	22	17	27	17	8
30 – 50 år	32	37	11	31	24	5
Over 50 år	7	5	1	2	0	0
Totalt	71	64	29	60	41	13

Vi ser en reduksjon i turnover i 2023, både for morbank og konsernet totalt. Vi ansatte totalt 71 nye medarbeidere i konsernet i 2023, hvorav 60 av disse ansettelsene var i morbank. Dette er en markant økning fra tidligere år.

Del 2: Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering

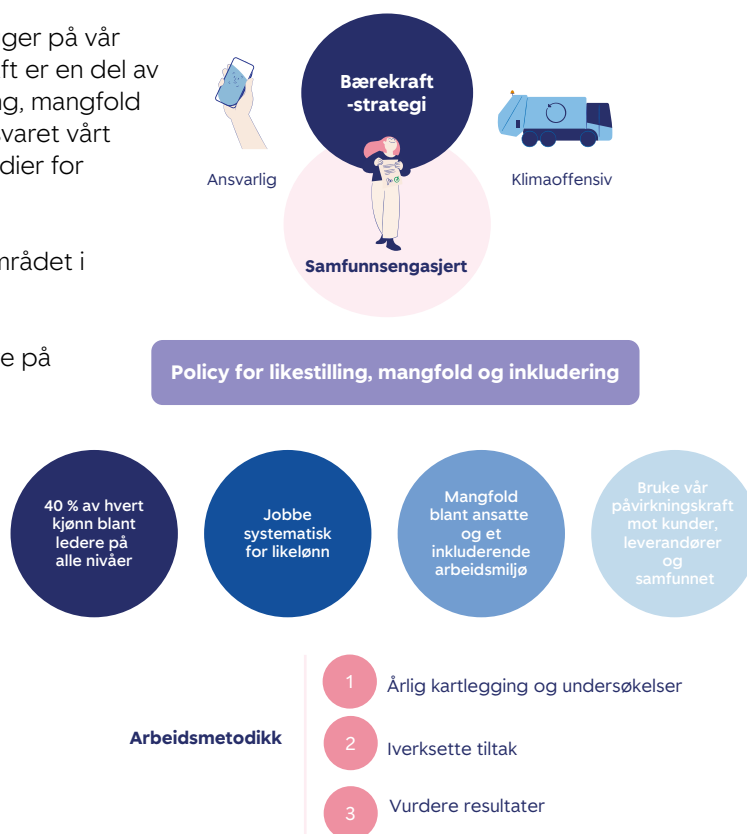
Rammeverk og målsetninger

SpareBank 1 Sørøst-Norge har etablert et rammeverk for å sikre at vi jobber systematisk for å fremme likestilling, mangfold og inkludering og hindre diskriminering. Vi har utarbeidet en egen policy for likestilling, mangfold og inkludering som beskriver vårt syn og setter retning for arbeidet vårt på dette området. Policy for bærekraft og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk er også med på å danne grunnlaget for rammeverket vårt. I tillegg har vi en egen personalthåndbok, HMS-håndbok og vi har etablert standard for varsling av kritikkverdige forhold.

Policy for likestilling, mangfold og inkludering bygger på vår overordnede konsernstrategi, der sosial bærekraft er en del av konsernsatsningsområdet på bærekraft. Likestilling, mangfold og inkludering er en integrert del av samfunnsansvaret vårt og vil gi oss bedre forutsetninger for å skape verdier for våre kunder og lokalsamfunnet vi er en del av.

Vi har fire overordnede målsetninger på dette området i strategiperioden frem mot 2025:

- Vi skal ha 40 prosent av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
- Vi skal jobbe systematisk for likelønn
- Vi skal ha mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
- Vi skal bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet

Slik jobber vi

1. Årlig kartlegging og undersøkelser

For å identifisere, analysere og vurdere risiko for diskriminering og hindre for likestilling, mangfold og inkludering, gjennomfører vi risikovurderinger med bred involvering i organisasjonen. Vi kartlegger også kjønnsfordeling og lønnsforskjeller på ulike stillingsnivåer, og kjønnsforskjeller når det kommer til deltidsarbeid, foreldrepermisjon og sykefravær.

2. Iverksette tiltak

Basert på funn i risikovurderinger og analyser, besluttes egnede tiltak. Tiltakene overføres til en handlingsplan som skal sikre iverksettelse og oppfølging. Overordnede mål og større tiltak forankres i konsernledelsen.

3. Vurdere resultater

Resultater av tiltakene evalueres løpende, men også gjennom de årlige risikovurderingene.

Beskrivelse av tiltak iverksatt i 2023

Kategori	Tiltak	Beskrivelse	Formål	Relatert målsetning
Rekruttering	Mangfold i rekrutterings-teamet	Det er nedfelt i en egen standard at mangfold skal være et kriterium ved sammensetningen av rekrutteringsteamet i den enkelte rekrutteringssak.	Hindre at vi ansetter de som er like som oss selv	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Rekruttering	Mangfoldsvurdering som del av rekrutteringsprosessen	Vi har innført mangfoldsvurdering som en integrert del av rekrutteringsprosessen. Rekrutterende leder skal foreta en mangfoldsvurdering av egen avdeling som del av jobbanalysen når det skal utlyses stillinger.	Øke bevissthet hos ledere rundt hvilken verdi mangfold kan gi. Sikre at rekrutteringsprosessene våre bidrar positivt til mangfold	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Rekruttering	Analyse av søkermasse	Vi har kartlagt søkermasser, hvem som er innkalt til intervju og endelige kandidater for å få en bedre forståelse av hvor mye mangfold vi har tiltrukket oss, og hvor mye mangfold vi faktisk har rekruttert.	Få bedre innsikt i hvor mye mangfold vi har rekruttert	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Karriere og utvikling	Kjønnsbalanse på ledernivåer	For å sikre at vi beveger oss mot målet om å ha 40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer, er oppfølgingsansvaret delegert til hvert enkelt forretningsområde.	Sikre positiv utvikling mot målsetning	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Karriere og utvikling	Talentutvikling	Vi har igangsatt et talentprogram. Talentprogrammet har 65 % kvinnelige deltakere, og er et målrettet tiltak for å sikre at kvinner får gode utviklingsmuligheter i Sørøst-Norge. Slike tiltak er viktige for å få flere kvinner inn i lederroller.	Systematisere arbeidet med å fremme kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Karriere og utvikling	Deltakelse Female Future	En av våre kvinnelige ledere deltar i Female Future – NHOs nasjonale lederutviklingsprogram for kvinnelige talenter høsten 2022 og våren 2023. Vi mener dette er en viktig arena for å løfte og systematisk utvikle våre kvinnelige talenter. Vi har en ambisjon om videre deltakelse i programmet fremover.	Utvikle våre kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Arbeidsmiljø og kultur	Temperaturmålinger på mangfold og inkludering	Vi har i 2023 innført Winningtemp, som er en dynamisk medarbeiderundersøkelse hvor spørsmål sendes ut hver uke til ansatte. Undersøkelsen har en egen modul som omhandler mangfold og inkludering. Temperaturmålingene følges opp månedlig av leder i temperaturmøter med avdelingen.	Måle opplevelse av mangfold og inkludering hos alle ansatte gjennom året	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfoldskompetanse	Vi har utviklet og gjennomført en obligatorisk modul (e-læring) om mangfold og inkludering for alle ansatte. Vi har gjennomført et medarbeiderskapsprogram, med fokus på blant annet psykologisk trygghet. I tillegg har vi gjennomført Agenda Bærekraft, en uke med felles aktiviteter og læring for alle ansatte, hvor årets tema var sosial bærekraft. Uken inkluderte temaer som mangfold og inkludering på arbeidsplassen, utenforskap, og digital og finansiell inkludering.	Øke mangfoldskompetanse og bevissthet rundt viktigheten av mangfold og inkludering i hele konsernet	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfoldsforum	I 2023 har vi planlagt, besluttet og etablert et mangfoldsforum med deltakere på tvers i konsernet. Forumet vil være en arena for gode diskusjoner, og vil ha formell oppstart i 2024.	Øke bevissthet, åpne for dialog og forankre mangfoldsarbeidet ut i organisasjonen.	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Lønns- og arbeidsvilkår	Lokalt lønnsoppgjør – bevisstgjøring lønnsforskjeller	Lederne ble i lokalt lønnsoppgjør i 2023 tilsendt en oversikt som viste lønnsforskjeller i eget team, både før og etter årets fordeling. Selv om ikke årets lokale lønnsoppgjør bidro til å redusere lønnsforskjeller nevneverdig, var det et viktig ledd i bevisstgjøringen av ledere.	Bidra til å redusere lønnsforskjeller	Jobbe systematisk for likelønn
Lønns- og arbeidsvilkår	Utjevningsspott lønn	1 % av årets lønnsoppgjør ble avsatt til en utjevningsspott, som skulle bidra til å utjevne forskjeller i sammenliknbare stillingsgrupper. 75 % av utjevningsspotten gikk til kvinner.	Bidra til å redusere lønnsforskjeller	Jobbe systematisk for likelønn
Lønns- og arbeidsvilkår	Sykefraværseminar for ledere	I samarbeid med Bedriftshelsetjenesten har det blitt gjennomført webinarer for ledere med personalansvar med tema sykefraværsoppfølging.	Sette ledere i bedre stand til å følge opp sykefravær	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø

Foreløpig handlingsplan for 2024

Kategori	Tiltak	Beskrivelse	Formål	Relatert målsetning
System og styring	Revidere policy – ekstern påvirkningskraft	Vår policy for likestilling, mangfold og inkludering skal revideres i 2024, og det skal settes flere målbare KPI'er som vi kan styre etter. Det vil bli et særlig fokus på hvordan vi kan påvirke ut mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere.	Jobbe mer målrettet på det eksterne perspektivet	Bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet
Karriere og utvikling	Talentutvikling	Talentutviklingsprogrammet fortsetter i 2024.	Systematisere arbeidet med å fremme kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfolds-kompetanse	Som et ledd i bevisstgjøringen rundt mangfold og inkludering, er det laget et opplegg for ledere som bygger videre på e-læringene på mangfold og inkludering som ble implementert i 2023. Det handler om å sette kunnskap ut i praksis ved å ha gode samtaler og diskusjoner i egne avdelinger rundt dette temaet.	Øke mangfoldskompetanse og bevissthet rundt viktigheten av mangfold og inkludering i hele konsernet	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfolds-forum	Mangfoldsforum har formell oppstart i 2024 og det vil avholdes møter kvartalsvis.	Øke bevissthet, åpne for dialog og forankre mangfoldsarbeidet ut i organisasjonen.	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø

